

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Adventní kletba

Hříšní lidé Království českého

MOBA

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Adventní kletba

aneb tři zločiny,
které rozřešil královský prokurátor Oldřich z Chlumu

MOBA

Mému nejmilejšímu literárnímu detektivovi staročínskému soudci Ti

Píše se druhá polovina 13. století. České království patří k nejmocnějším v Evropě. Právem, ale také s trochou závisti označují současníci českého krále Přemysla II. Otakara „králem železným a zlatým“. Kutnohorské doly chrlí neuvěřitelné bohatství stříbra. Obávaná česká vojska porážejí v krvavých bojích nejednoho nepřítele. Český král soupeří s Habsburky o titul římského císaře.

Za pozlátkem slávy se však skrývají trhliny. Doma, v českém království, zápasí Přemysl II. Otakar s vlastní odbojnou šlechtou. Páni si za časů jeho předků až příliš zvykli na slabou vládu a nyní jim pevná ruka vadí. Bojují každý s každým a všichni společně proti králi. Všem jde o jediné – ovládnout co největší majetek, urvat pro sebe co nejvíce moci. Je to doba nebezpečná a neklidná.

Aby upevnil svou moc, buduje panovník nová královská města a také hrady. Jedním z nich je i nedávno založený Bezděz v severních Čechách. Výstavbou hradu a dohledem nad odbojnou oblastí je pověřen mladý královský prokurátor Oldřich z chlumu. Zastupuje panovníka, velí královské vojenské posádce, vybírá daně, stará se o bezpečnost na cestách a také hájí zemské právo. Vyšetřuje hrdelní zločiny, soudí a vynáší rozsudky. I když všechny své povinnosti plní jistě svědomitě, vyniká především, při řešení detektivních případů.

OSOBY

Hlavní postavy
Oldřich z Chlumu – královský prokurátor a správce hradu Bezdězu
Ota ze Zástřizlí – panoš královského prokurátora

Osoby z Případu Hroznatova pokladu
Sezama z Krašova – pán hradu
Severýn – převor kláštera v Teplé
Lutold – mnich kláštera v Teplé
rytíř Lauřím – majitel kožlanské tvrze
Johanides – nečtinský zeman
Bohuslav – hradní kaplan

Osoby z Případu ztraceného studenta
Jindřich – záhadný student
paní Guta – manželka Sezamy z Krašova
Bušek – syn Sezamy z Krašova
Beatus – mnich kláštera v Plasech
Bonifác – kejklíř
Magdalena – děvečka

Osoby z Případu nepoctivé kuchařky
Hanuš – krašovský purkrabí
Eliška – hradní lazebnice
Jakub – hradní šenkýř
Heda – kuchařka a šenkýřova manželka

I. KAPITOLA

Toho roku si dal Bůh s příchodem zimy na čas. Po svatém Martinu trocha sněhu sice napadla, ale bílé vločky se záhy proměnily v bláto. Začal advent a země byla jako na začátku každé zimy přichystaná k odpočinku. Ale sníh stále nikde. Holá strniště se podobala tvářím vyhublého a neholeného starce, který čeká na smrt jako na spasení. Jenže ta ne a ne přijít. Pahýly stromů bez listí trčely k nebi podobné pařátům kostlivce. Nic není truchlivějšího, než prosincová krajina bez sněhu.

Ráno na svatou Barboru začaly ve vzduchu poletovat nepatrné sněhové vločky, které se pomalu snášely z šedivých oblaků. Trochu se ochladilo, ale mráz nebyl nijak silný. Nic nevěstilo změnu počasí. Královský prokurátor Oldřich z Chlumu vyrazil se svou družinou záhy po ranní mši na cestu do cisterciáckého kláštera v Plasech. Ale ještě před Liblínem, kde chtěl přebrodit Berounku, se počasí ve chvilce prudce změnilo. Setmělo se, jako by ani nebylo poledne. Přihnal se silný vítr a citelně se ochladilo. Vzápětí začalo sněžit. Nejprve jen lehce chumelilo, ale vloček rychle přibývalo, až se z nebe sypaly husté závoje sněhu. Ledové krupičky bolestivě šlehaly do nechráněných obličejů. Zesílil vítr, který zlověstně hučel údolím, jehož zalesněné svahy svíraly řeku.

„V tomhle počasí, pane královský prokurátore, přes brod nepřejdeme," snažil se vichřici překřičet mnich v bílém plášti, který družinu vedl. S velikou námahou pokračoval: „O něco výše po proudu u Kozojed je naštěstí malá dřevěná lávka. Vozy by sice po ní přejet nemohly, pro ně je moc úzká. Ale přejít pěšky se pohodlně dá. Všichni jedeme na koních. Stačí, když u ní sesedneme a koně převedeme za uzdy. Sice nás to zdrží, ale jinak to přes řeku nepůjde."

Malá družina královského prokurátora musela však z koní sesednout mnohem dříve, než si mnich myslel. Vichřice zesílila natolik, že se v sedle pokračovat nedalo. Vojáci se zahalili do plášťů a kolem obličejů si ovázali šátky. Jediné, co si nemohli zakrýt, byly oči. Na obočí se usazovaly krupičky ledu a umrzaly v malinké ostré jehličky. Všichni unaveně klopýtali vedle svých koní se sklopenými hlavami. V hlubokém předklonu se krok za krokem probíjeli proti

sílící vichřici. Měli pocit, kdyby se zastavili, že je divoký živel povalí. Jenže otočit se a vrátit byl holý nesmysl. Nebylo kam. Nejbližší osadou prošli skoro před dvěma hodinami. Pak už putovali jen lesnatými údolími, jež od sebe oddělovaly holé hřebeny kopců. Krajina všude kolem byla pustá.

Beatus, mnich cisterciáckého kláštera, musel napnout všechny síly, aby překřičel dunění vichřice.

„Podívejte, tamhle je ten most," zvedl unaveně ruku a ukazoval do bílé mlhy před sebou. Nejasně se tam rýsovala silueta vysokého stromu. Když přišli blíž, nespokojeně se zastavili. Můstek nevypadal nijak důvěryhodně. Berounka se pod ním s hukotem valila a špinavá voda, která rychle stoupala, narážela do opěrných kůlů. Celý most se s nepříjemným skřípáním chvěl.

Mnich však o nebezpečí vůbec nepřemýšlel. Znal tuhle cestu dobře a kráčel tudy nesčíslněkrát. Starý můstek vypadal vždycky stejně chatrně. Ještě nikdy se na něm nikomu nic nestalo. Pokřižoval se a pak vykročil. Po ztrouchnivělých prknech převedl bez potíží koně na druhou stranu. Zastavil se a spokojeně pokynul družině, aby ho následovala. Zvedl ruku s jedním vztyčeným prstem. Všichni pochopili, že po mostě mají jít po jednom.

Královský prokurátor přešel stejně snadno a rychle. Za ním se vydal jeho panoš Ota ze Zástřizlí. Když byl v polovině můstku, ozvala se silná rána, jako by cosi prasklo. Lávka se zachvěla, ale jinak se nestalo nic. Mladík přesto znepokojeně zrychlil a koně táhl za sebou skoro jako loutku. Druhého břehu dosáhl rovněž bez potíží. Ale voják v plášti s erbem českého krále, který ho následoval, ušel jen několik sáhů. Pak se znovu ozval onen nepříjemný praskot a vzápětí se most naklonil. Prohnul se po proudu a hned se vrátil na své místo. Vypadalo to, jako by ho neviditelná ruka napínala stejně, jako se ohýbá luk.

Můstek se chvěl a stále rychleji se kýval do stran. Do rachotu vichru a hučení vody v řece se tlumeně ozval příkaz Oldřicha z Chlumu, aby se voják vrátil zpátky. Ale zřejmě ho nebylo slyšet. Můstek se ještě jednou prohnul a vzápětí se s rachotem rozlomil. Prkna a trámy začaly padat do proudu ledové vody, která se valila korytem řeky. Voják se v panickém strachu otočil a chtěl utíkat zpět

na břeh. Ale kůň, kterého za sebou vedl, se splašil. Vzepjal se a začal bít do vzduchu kopyty. Voják musel před ním uskočit. Přepadl přes nakloněné zábradlí a zřítil se dolů. Silný proud ho uchvátil a odnášel pryč. Byl to jen mžik, než zmizel v sněhové mlze, která zakrývala výhled k zátočině Berounky. Koni se však na lávce podařilo otočit a jediným skokem se vrátil zpět do bezpečí na břehu. Nevěřícně otáčel hlavou a hledal svého pána. Ještě než se dotkl břehu, poslední prkna mostu zmizela ve vodě.

„Co můžeme dělat?“ zakřičel mnichovi do ucha Oldřich z Chlumu.

„Nic, urozený pane,“ odpověděl bledý mnich. Třásl se na celém těle, a i když byl silný mráz, na čele se mu perlily kapky potu. Ještě nikdy nebyl tak blízko smrti. Bylo štěstí, že nad ním Bůh držel ochrannou ruku a on přešel bez úhony.

„Co znamená nic?“ rozčiloval se Oldřich. Byl vysoký, robustní, bradu měl zarostlou hustým vousem a zamračené oči si nepřívětivě měřily menšího a obtloustlého mnicha.

„Nic znamená, urozený pane, že se zbytek vaší družiny na náš břeh v téhle vichřici nedostane. Nebo dopadnou jako ten nebožák. Bůh ať je milostivý jeho duši! A našim také.“

„Kde je tu nejbližší vesnice? Pokud možno s hospodou. Musíme se rychle schovat, nebo zmrzneme.“

„Je tu jediná a není zrovna blízko. Jmenuje se Kozojedy. Na návsi je celkem slušný zájezdní šenk,“ drmolil nervózně mnich.

Oldřich z Chlumu se pokusil v hluku vichřice zavolat na své muže, ať si najdou nějaký úkryt a až bude po všem, že se sejdou v Kozojedech. Ale nebylo ho slyšet. Nakonec rezignovaně pokrčil rameny a spolu s panošem a mnichem se vydali pryč od řeky.

Jenže jak se ukázalo, najít cestu ve sněhové vánici nebylo snadné. Čerstvý sníh pokryl ve vysokých závějích celou krajinu. Najednou nebylo vidět nic než neporušený běloskvoucí koberec, hladký jako rozbalený štůček plátna. Místy ze sněhu vystupovaly stromy, ale vše ostatní zapadlo. Včetně cesty. Brodili se směrem, kde doufali najít vytouženou osadu. Zapadali do sněhu až po pás a cítili, že jim pomalu omrzají nohy.

Netušili, kolik mohlo být hodin, museli však ujít značnou vzdálenost. Potáceli se závějemi z posledních sil. Nechtěli si to přiznat, ale bylo zřejmé, že zabloudili. Jinak by už dávno museli dorazit do vesnice. Nebyli si jistí, zda se už začalo stmívat, nebo jen ještě víc zhoustly mraky. Vichřice kolem hučela s neztenčenou silou a skalnatá zalesněná údolí kolem se pomalu nořila do podvečerního soumraku.

„Jestli tu rychle nenajdeme nějaké obydlí, do rána nepřežijeme," vyhrkl zlostně panoš Ota. Pak popadl mnicha Beata za rameno a zalomcoval jím. „Víš vůbec, kde teď jsme?"

„Nevím," zkroušeně přiznal cisterciák. Opřel se o strom a zdálo se, že vyčerpáním upadne na zem. Nebyl na rozdíl od zbylých dvou mužů zvyklý na tělesnou námahu. Potácel se z posledních sil.

„Tohle nemá cenu, Oto," řekl unaveně Oldřich z Chlumu. „Vidíš ty smrky? Tam budeme alespoň v závětří. Odpočineme si a poradíme se."

Když dorazili k husté hradbě smrků, malý obtloustlý mnich padl na zem. Sepjal ruce a začal se modlit.

„Bože, smiluj se nad mou hříšnou duší," naříkal.

Královský prokurátor si ho nevšímal. Spolu s Otou přivázali koně k nejbližšímu stromu. Bylo jasné, že motat se dál ve vichřici by byl nesmysl. Cestu stejně neměli šanci najít. Kdoví do jakého údolí vlastně zabloudili. Byla jich tu spousta. Právě když se chystali vyhrabat mezi stromy ve sněhu jámu, v níž by se pokusili přečkat noc, uslyšeli v dunění vichru zvláštní zvuk.

„Co to bylo?" vyhrkl překvapeně Oldřich z Chlumu.

„Já bych řekl, že zvuk trouby."

„Přesně," přikývl Oldřich z Chlumu. „Takové, co užívají stráže na hradech. Počkej," vykřikl a udeřil se dlaní do čela. „Jsem to ale… V jednom údolí při cestě do Plas by měl být hrad Krašov. Říkala mi o něm moje žena Ludmila. Je nějak vzdáleně spřízněná s Hroznatovci, kteří ho postavili. Ten zvuk sem dolehl z hradu. Musí tu stát někde poblíž!"

Přes protesty vyčerpaného mnicha Beata vyrazili dál na cestu. Prošli lesem a ocitli se na okraji vysoké skály. Pod nimi se otevíralo úzké, ale hluboké údolí, kterým protékal potok a vléval se do

Berounky, přitékající z druhé strany. Na ostrohu na opačné straně údolí se přímo proti nim tyčila nad soutokem řek ponurá silueta hradu s vysokou špičatou věží.

Trvalo ještě chvíli, než našli cestu dolů. Přes potok se přebrodili snadno a po široké pohodlné cestě vystoupili na protější svah. K hradní bráně se dopotáceli z posledních sil. Strážný je zřejmě zahlédl již dříve, protože vrata byla otevřená. Vjeli do rozlehlého předhradí. Byla tu více než desítka volně roztroušených obytných stavení. Chlévy a stodoly stály stranou podél hradeb. V celém předhradí však byla tma. Nikde ani živáčka. V první chvíli to Oldřicha z Chlumu zarazilo, než si uvědomil, že všechna okna byla pevně zakrytá okenicemi. Proto nebylo vidět světlo z místností.

Vichřice ještě zesílila, takže jediný zvuk, který vnímali, bylo divoké kvílení větru, prohánějícího se po ostrohu. Na zemi ležela vysoká vrstva sněhu, v níž si teprve teď všimli úzkých vyšlapaných cestiček. Lidé tu tedy někde byli, ale všichni zalezli k ohništím.

Přímo před nimi se na mírném svahu tyčila druhá hradba, mnohem vyšší než palisáda kolem předhradí. Zamířili k ní. Horní hrad odděloval od předhradí hluboký příkop, vytesaný ve skále napříč návrším. Přes něj vedl padací most k bráně, chráněné z jedné strany věží s fortnou. Z malého okénka se linulo slabé žluté světlo louče. Na chvíli se v okénku mihla jakási vousatá tvář. Královskému prokurátorovi připadala ne zrovna příjemná. Pak se do skučení vichru ozvalo skřípění pantů. Ve fortně se otevřela malá branka a ven vyhlédl robustní zamračený muž.

„Pojďte dál!“ zabručel.

„A co koně?“ namítl panoš Ota. Malou brankou mohl projít pouze člověk. A to ještě musel sklonit hlavu.

„Já se o ně postarám,“ opáčil nerudně vousáč. „Stáje jsou jen v předhradí.“ Protože se mu zdálo, že pozdní hosté ještě váhají, otráveně zabručel: „Tak půjdete dál, nebo chcete zůstat venku?“

Oldřich z Chlumu rychle přehodil uzdu koně přes kůl na kraji příkopu. Přešel padací most jako první. Panoš Ota a mnich Beatus vzápětí za ním. Vousatý strážný počkal, až budou v chodbě. Pak sundal ze stěny hořící louč a dvířka zabouchl.

Oldřich z Chlumu se otřásl. Ta rána zněla dutě, zlověstně. Jako by v sobě skrývala nevyslovenou hrozbu. Na čele mu vyrazil pot.

„Jsem po cestě vyčerpaný," uklidňoval se. „Chvála Bohu, že jsme pod střechou. Všechno lepší, než spát v takovém počasí venku v lese. Ještě štěstí, že Krašov postavili zrovna tady."

„Pojďte za mnou," usmál se strážný křivými ústy, která odhalila zkažené zuby. „Náš purkrabí Hanuš vás už netrpělivě očekává."

2. KAPITOLA

Hned za horní bránou stálo po pravé ruce rozlehlé patrové stavení. Za ním se tyčila mohutná okrouhlá hradní věž. Po levici bylo vidět několik menších domků přilepených zadní stěnou k hradbě z velikých kamenných kvádrů. Elipsovité nádvoří uzavíral na konci ostrohu dvoupatrový hranol paláce s kaplí, jež byla s palácem spojená dřevěným můstkem. V hustém sněžení však na něj nebylo dobře vidět.

Strážný úslužně svítil loučí na cestu. Ukázal rukou do širokých dveří po pravici. Vstoupili do patrového kamenného domu. Podlahu rozlehlého mázhauzu tvořily šestihranné červené dlaždice. Nízkou podlouhlou místnost s klenutým stropem z hrubě okřesaných kamenů osvětloval oheň, který hořel na kamenném schodu u neomítnuté začouzené stěny. Jeho kouř unikal malým otvorem u stropu ven. Kolem ohniště stálo několik mladíků v přiléhavém oděvu. Přes ramena měli přehozené krátké pláštíky a na hlavách studentské čapky. Hřáli si spokojeně ruce a příchozích si vůbec nevšímali. Živě mezi sebou o čemsi rokovali. Strážný ukázal na schodiště, které na konci mázhauzu vedlo do patra. Sám šel jako první. Vystoupil na dřevěnou pavlač, která vedla po vnější straně domu nad prudkým srázem, ztrácejícím se v nedohledné hloubce. Pavlač byla krytá stříškou s dřevnými šindeli a měla chatrné zábradlí pobité širokými prkny. Strážný se zastavil hned u prvních dveří. Otevřel je a oznámil, že hosté konečně dorazili. Rukou pokynul Oldřichovi z Chlumu, aby vešel. Pak se otočil a rychle odběhl dolů, aby se vrátil do fortny u brány.

Královský prokurátor trochu rozpačitě přešlápl a potom se skloněnou hlavou vstoupil. Pochopil, že si je strážný spletl s někým, koho na hradě očekávali.

Místnost byla prostě zařízená. Neomítnuté zdi měly spáry mezi tmavými plochými kameny vyplněné šedohnědou maltou. U stěny stály dvě lavice a stůl, na opačné straně prosté lůžko. Pod oknem, uzavřeným dřevěnou okenicí, byla masivní truhlice z hrubě otesaných tmavých prken. Uprostřed klenuté světnice stál železný

stojan se žhavým dřevěným uhlím. V malé místnosti bylo příjemné teplo.

O stůl byl opřený vysoký hubený muž v šedém plášti s vyšitým hroznatovským erbem. Měl řídké černé vousy, dlouhý špičatý nos a rozcuchané vlasy, které již začínaly na několika místech šedivět. Mžoural očima trochu polekaně. Zřejmě zrovna dřímal.

„Kdo jste?“ vyhrkl překvapeně.

Oldřich z Chlumu ukázal na rameno svého pláště. Sníh, který na šatech přimrzl, nyní v teple tál a začínal nepříjemně studit.

„Nevidíš erb českého krále? Jsem královský prokurátor. Jel jsem do kláštera v Plasech, ale ve vánici jsem se svými služebníky zabloudil.“

Muž se zřejmě teprve teď úplně probudil. Rychle se uklonil a cosi nesrozumitelného drmolil na svou omluvu.

„Jsem purkrabí tohoto hradu. Mé jméno je Hanuš, urozený pane. Samozřejmě se o vás postarám. Můj pán Sezama bude mít radost. Taková vzácná návštěva. Zvláště dnes!“

„Čímpak je dnešní den tak mimořádný?“ optal se zvědavě královský prokurátor. Přešel místností ke koši s rezavým uhlím a natáhl k plamenům zimomřivě ruce, aby se trochu zahřál.

„Dnes je přece svátek svaté Barbory,“ trochu překvapeně opáčil purkrabí Hanuš. „Slavíme ho podle odkazu blahoslaveného Hroznaty už od založení Krašova.“

Oldřich z Chlumu se obrátil na mnicha Beata, který stál spolu s panošem Otou za ním. Cisterciák se díval do ohně tak láskyplně, že kdyby to bylo možné, asi by si do teplých plamenů nejraději lehl. Na němou otázku však jen neurčitě pokrčil rameny. Teprve po chvilce zabručel: „Slyšel jsem o svatobarborských oslavách na Krašově. Ale účastní se jich pouze premonstráti z Teplé. Jejich klášter Hroznata založil, nikoli náš. Cisterciáckého řádu se tyhle oslavy netýkají.“

„Pozvaní hosté stejně asi nedorazí,“ řekl s lítostí v hlase purkrabí Hanuš. „V takovém počasí by to bylo hazardování s Boží přízní. Dokonce ani ctihodný bratr Marek, opat premonstrátského kláštera v Teplé, si netroufl pokoušet osud,“ řekl a trochu shovívavě si měřil malého kulatého mnicha.

„Tak on ještě žije?“ vyhrkl trochu neuctivě Beatus. Na první pohled bylo vidět, jak ho potěšila zpráva, že tepelský opat nedorazí. „Myslel jsem, že si ho Pán už povolal k sobě. Říkalo se na jaře, že je těžce nemocný.“

„Bůh byl k němu milosrdný. Pan opat se uzdravil,“ opáčil suše purkrabí. Poznámku cisterciáckého mnicha zjevně považoval za krajně nevhodnou. Odvrátil se od něj a pokračoval k Oldřichovi z Chlumu. „To, co nás tady na hradě teď rmoutí, bude určitě skvělé pro vás. Ale tak už to v životě chodí.“

„Jak to myslíš?“

„Jindy je během svatobarborských slavností problém všechny hosty ubytovat. Ale dneska je hrad skoro prázdný. Dokonce ani ti žebraví studenti, které jste viděl v mázhauzu, nebudou muset spát v čeledníku. Najdu pro ně místo v purkrabství. Pro vás, urozený pane prokurátore, budu mít ložnici v paláci hned vedle komnat našeho pána Sezamy.“

Oldřich z Chlumu si okamžitě uvědomil, že ubytování v horním paláci vedle pána hradu s sebou nese nepříjemné společenské povinnosti, kterým by se rád vyhnul. Bolelo ho celé tělo a píchalo ho ve spáncích. Měl pocit, jako by se ho zmocňovala horečka. Než ale stačil namítnout, že by se spokojil i se skrovnějším noclehem, pokračoval purkrabí hlasem, který nepřipouštěl odmítnutí.

„Ložnice v paláci mají krby a jsou na rozdíl od světnic v tomto domě příjemně vyhřáté. Tam vám bude lépe než mezi prostými lidmi. Navíc se nebudete muset trmácet sněhem přes nádvoří na hostinu, ani na noční mši.“

„Nerad bych obtěžoval,“ zabručel Oldřich z Chlumu. Miloval teplo a vidina komnaty s krbem, naloženým bukovými a březovými poleny, z nichž by sálalo teplo, nebyla k zahození. I za cenu, že by měl prohodit několik zdvořilých vět s panem Sezamou. Ale představa oslav a zvláště noční mše ve studené kapli ho děsila. „Jsem po cestě unavený a necítím se dobře!“ namítl a rukou si přejel po čele. Cítil, že ho má skutečně horké. „Rád bych šel brzy spát.“

Purkrabí Hanuš zavrtěl odmítavě hlavou. Pak laskavě pokračoval: „Tušil jsem už ráno, že hosté, pokud vůbec dorazí, budou potřebovat trochu času na odpočinek. Proto jsem nechal

roztopit lázeň. Možná jste si jí všimli, když jste projížděli předhradím. Je to ten malý domek s vysokým kamenným komínem hned vedle kovárny.“

„Lázeň by mi určitě pomohla,“ přikývl spokojeně Oldřich z Chlumu. „Můj panoš Ota se vyzná v masáži, postará se o mě.“

„Ani nápad!“ vykřikl pohoršeně purkrabí. „Ještě by se v okolí řeklo, že se neumím postarat o hosty. Máme svou lazebnici, ta se vás ujme. Umí spoustu příjemných věcí,“ dodal s důvěrně přimhouřenýma očima, ale hned přísně pokračoval: „Co se týká oslav a mše, nemohu vás samozřejmě k ničemu nutit. Vy jste královský prokurátor a já jen prostý člověk. Ale jak znám našeho pána, považoval by vaše odmítnutí určitě za těžkou urážku. Pan Sezama je prudký člověk, neumím si představit, co by mohl v hněvu udělat. Vy tady vlastně zastupujete královský majestát. Nebylo by pro krále Přemysla dobré, kdyby se po okolí rozneslo, že jeho úředníci pohrdají místní šlechtou.“

Oldřich z Chlumu se nespokojeně ošil. Uměl být klidný i v situacích, kdy by jiní vybuchli vzteky. Ale teď měl co dělat, aby se nerozzuřil. Obyčejný správce hradu z hlubokých lesů, kudy nevedla ani kupecká cesta a žádné město nebylo na míle daleko, ho bude poučovat. Tak zoufale se mu nechtělo dnes ještě něco dělat. Ale rozum mu říkal, že tenhle stárnoucí purkrabí není ani drzý, ani hloupý. Ač bylo nepříjemné, co říkal, měl pravdu.

Rezignovaně si povzdechl. „Bude mi samozřejmě velikou ctí, i když jsem přišel, aniž by mne tvůj pán pozval. Dříve, než mne ohlásíš panu Sezamovi, rád bych si chvíli odpočinul. A ohřál se ve vaší lázni. Co vy dva?“ obrátil se na panoše Otu a cisterciáckého mnicha. „Půjdete také?“

„Pokud tu mají pohlednou lazebnici, neodmítnu,“ usmál se panoš Ota ze Zástřizlí. Byl to hezký vysoký mladík se světlými vlasy, nakadeřenými podle poslední módy. Vypadal na pohled sice trochu jako dvorský hejsek, ale ve skutečnosti byl skvělý bojovník. S mečem v ruce se mu jen těžko mohl některý rytíř rovnat. Ač dosáhl v turnajích řady vítězství, říkali o něm přátelé se závistí v hlase, že to není nic proti jeho úspěchům u žen. A nejen svobodných.

Královský prokurátor Otu často pro jeho lehkomyslnost plísnil. Ale musel uznat, že bez jeho pomoci by většinu složitých případů nerozřešil. Mnoho důležitých informací získal Ota právě od dívek, které svedl. Přesto se podíval na svého panoše více než přísně a chladně opáčil: „Důrazně ti zakazuji udělat cokoli, co by mohlo pohoršit dobré mravy obyvatel tohoto hradu!“

„Já do lázně rozhodně nepůjdu. Lázně jsou brána do pekla,“ opáčil přísně mnich Beatus. Pak zvedl baculatou ruku a vztyčil prst, aby dodal svým slovům váhy: „O jakých dobrých mravech tu hovoříte, urozený pane prokurátore? Kde jsou lazebnice, tam je prostopášnost a smilstvo!“

„Nu, tak strašné to snad nebude,“ chlácholil ho purkrabí Hanuš. „Naše lázeň není určitě ta nejpočestnější v tomto království. Ale není ani nejhříšnější. Ostatně, nikdo vás, bratře cisterciáku, k ničemu nenutí. Jen jednu poznámku mi dovolte. Už v knize Mojžíšově se praví, že má o muže pečovati žena a nikoli jiný muž. I když výslovně nehovoří o lázni, platí to podle mne o lazebnictví beze vší pochybnosti také.“

„Základem každého kacířství je svévolný výklad Písma svatého,“ upjatě opáčil mnich Beatus. Aby dal na srozuměnou, že se nemíní dál o této věci přít, podotkl smířlivěji: „Pokud mi zatím ukážete komnatu, kde mne ubytujete, odpustím vám vaše hříchy. Raději si odpočinu na lůžku. Musím nabrat sil, abych se mohl zúčastnit noční bohoslužby. Rozjímání o samotě považuji za mnohem užitečnější než mrzké rozkoše těla.“

3. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu neměl s sebou kromě několika drobností skoro nic. Náhradní oděv a osobní věci byly složené ve vaku na druhém koni, který zůstal na opačném břehu Berounky. O zbytek družiny strach neměl. Věděl, že velitel Diviš je zkušený voják a umí si poradit. Měl ale tak trochu vztek sám na sebe. V kožené brašně u sedla svého koně vozíval především úřední odznaky. S sebou tu měl pečeť královského prokurátora a zlatý řetěz, který nosil zavěšený na krku při zasedání soudu. Ale náhradní suchou košili si nepřivezl. Neměl vlastně vůbec nic, do čeho by se mohl převléknout. Umiňoval si, že příště svěří listiny a zlatý řetěz Divišovi a sám si poveze pár osobních věcí. V běžném životě byly užitečnější.

S ubytováním na Krašově neztrácel zbytečně čas. V doprovodu purkrabího Hanuše si zběžně prohlédl nevelkou, ale útulnou komnatu v prvním patře paláce. Byla slušně zařízená a oheň v krbu příjemně hřál. Chvíli dokonce váhal, že se vzdá potěšení z lázně a zůstane zde. Ale pak zaslechl jakýsi mužský hlas na chodbě a uvědomil si, čím později se vrátí do paláce, tím více oddálí úřední povinnosti.

Panoš Ota se objevil za chvíli a nesl koženou brašnu s listinami a úředními odznaky, kterou zatím sundal ze sedla. Trochu rozpačitě ji položil na stůl a pak vytáhl za záňadří sbalenou plátěnou halenu a podal ji Oldřichovi z Chlumu.

„Mám dvě. Snad vám ta moje bude. Jste sice urostlejší, ale tahle je dost široká.“

Oldřich se na panoše usmál. Opatrně si košili vzal, jako by to byla oltářní svátost. Chvíli ji držel v ruce a pak ji schoval pod plášť.

„Obléknu si ji, až půjdeme z lázně,“ řekl vděčně. „Pane purkrabí, odvedete nás tam?“

Purkrabí Hanuš přikývl. I když byla noc, ani se nepokoušel vzít s sebou zapálenou louč. Venku byl tak silný vichr, že by mu ji stejně okamžitě uhasil. Vyšli z paláce na nádvoří a pomalu ve tmě tápali sněhem dolů k bráně.

Oldřich z Chlumu klopýtl o jakýsi kámen, který nebyl v závěji vůbec vidět. Zaklel, zastavil se a ohlédl, aby varoval panoše Otu, který kráčel za ním. Právě v tu chvíli se vichr utišil. Sněžná mlha se

roztrhla. Konečně si mohl prohlédnout celou impozantní budovu horního paláce.

Byla to masivní hranolová stavba z kamene. Špičatou střechu kryly tmavé šindele. Užší stranou byl palác obrácený do nádvoří. Zde byl vchod a jen několik malých okének. Nad strmou propastí, která na konci ostrohu spadala dolů k soutoku řek, se temněla delší stěna budovy. V přízemí nebyla žádná okna, jen úzké větrací otvory a střílny. Zato dvě horní patra měla oken spoustu, ale všechna byla zakrytá dřevěnými okenicemi. Přesně ve chvíli, kdy se královský prokurátor zastavil, se jedna okenice v nejvyšším patře otevřela a do tmy bliklo tlumené světlo z místnosti. Pak se v okně objevila jakási postava v tmavém oděvu a plášti. Vzápětí se zřítila do hlubiny. Ozval se tlumený výkřik a hned nato se okenice zavřela. Byl to jen krátký mžik. Oldřich stál a nevěřícně zíral do tmy. Téměř měl pocit, že ho ošálily smysly. Palác byl opět ponořený do tmy a zlověstného ticha.

Udělal několik rychlých kroků, aby dohnal purkrabího Hanuše. Popadl ho za rameno. Protože vichřice nabrala novou sílu, musel křičet, aby ho bylo slyšet.

„Právě někdo vyskočil z okna paláce. Nebo ho vyhodili," oznámil zlostně. „Musíme ho jít hned hledat. Ten chudák musel spadnout až někam dolů k řece."

Purkrabí pokynul královskému prokurátorovi, aby ho následoval. Právě se blížili k horní bráně, kterou se procházelo z nádvoří do předhradí. Úzkou klenutou chodbičkou se dostali do matně osvětlené jizby, v níž na lavici dřímal strážný. Když uviděl purkrabího, vyskočil a snažil se tvářit, že je ve střehu. Ale zakopl o vlastní kopí a to se s řinčením poroučelo k zemi. Rozpačitě se usmál. Protože měl křivá ústa, vypadal ten pokus jako pitoreskní škleb.

„Vypadni," křikl na něj purkrabí. V obličeji byl smrtelně bledý.

Strážný pokrčil rameny, sebral kopí a úžeji se zahalil do pláště s hroznatovským erbem. Beze slova vyšel ven.

„Co jste přesně viděl?" nejistě se optal purkrabí Hanuš. Sedl si na lavici a rukou si stíral z obličeje vlhké vločky sněhu. Přitom si však pozorně prohlížel tvář královského prokurátora. Když Oldřich z Chlumu stručně popsal, čeho byl svědkem, hubený purkrabí si těžce povzdechl. Jeho dlouhý špičatý nos jako by se ještě více protáhl.

Stáhl obočí a na čele se mu vytvořila veliká vráska. Byl krajně vzrušený a neuměl svůj strach skrýt.

„To byla paní Anna," řekl tiše a nervózně si mnul ruce.

„Musíme se po ní okamžitě podívat! Třeba se jí dá ještě pomoci," nařizoval úsečně královský prokurátor.

„Těžko," vrtěl hlavou purkrabí. Mluvil tiše a těžce, jako by ho vyslovení každého slova bolelo. „Paní Anna z toho okna vyskočila před třemi lety. Od té doby se na Krašově občas zjevuje. Především v čase adventu."

„Nevěřím na duchy a strašidla," utrhl se Oldřich z Chlumu. „Z toho okna někdo skutečně vypadl."

„Říkáte, že z druhého patra?" opatrně pokyvoval hlavou purkrabí Hanuš. „Odpusťte, urozený pane, ale to ve skutečnosti není možné. Všechny okenice mají od podzimu pevně přitlučené závory. Nedají se otevřít. Necháváme je zavřené i v létě. Nejsou tam žádné komnaty k obývání, pouze komory a sklad. A příležitostné ložnice pro hosty, pokud přijedou na adventní slavnosti. Teď jsou všechny prázdné. Jestli chcete, můžete se přesvědčit sám, až se vrátíte z lázně," dodal, a protože se za stěnou ozval jakýsi skřípavý zvuk, vyděšeně se ohlédl.

„Oto," obrátil se Oldřich z Chlumu na svého panoše, „půjdeš se po tom těle podívat! Pan purkrabí s tebou jistě pošle jednoho nebo dva muže, kteří to tu znají. Ten nešťastník musí ležet někde u soutoku dole pod Palácem."

Purkrabí Hanuš jako by rezignoval. Pokrčil rameny a tiše řekl: „Dám vám dva muže. Ale věřte mně. Je to úplně zbytečné. Nikoho nenajdou!"

„I kdyby to, co jsem viděl, byl duch zemřelé paní Anny," řekl opatrně Oldřich z Chlumu, „nechápu, proč se tak chvějete? Jste podle mého soudu rozumný a bystrý muž. Copak to zjevení může někomu ublížit?"

„Kdykoli se objeví, zemře někdo z hroznatovského rodu," odpověděl tiše purkrabí Hanuš. „Tohle prokletí trvá už dlouho. Přichází vždycky o adventu. Paní Anna byla matkou pana Sezamy. Od její smrti zemřeli další lidé. Všichni z jejího rodu. Nikdo a nikdy nedokázal jejich smrt vysvětlit. Vše, co se tu stalo, se zcela vymyká

lidskému rozumu. Ani tepelský opat Marek, který je nejučenější muž, jakého jsem kdy poznal, nenašel nic, čím by tu záhadu vysvětlil. Nakonec navrhl mému pánovi, aby sem povolal exorcistu, který by zahnal temné síly zla. Ale pan Sezama zatím inkvizici odmítl.“

„To udělal dobře,“ zabručel Oldřich z Chlumu. Znal práci inkvizice a nedůvěřoval jí. Pozorně purkrabího poslouchal a s přimhouřenýma očima se snažil vzpomenout, zda na královském dvoře zaslechl něco o nevysvětlených úmrtích v hroznatovském rodu. Ale nevybavovalo se mu vůbec nic.

„Nevím, jestli udělal dobře,“ vrtěl pochybovačně hlavou purkrabí Hanuš. „Bojím se o pana Sezamu. Jak jste viděl sám, zlo tu stále je. Něco by se mělo udělat!“

„To jistě,“ živě přikývl královský prokurátor. „Až si trochu odpočinu, podívám se na tu záhadu. Ale stejně mne nepřesvědčíš, že jsem viděl vyskočit z okna démona. Žijeme v křesťanském světě, v němž nemají pohanské pověry místo. Možná zemřel další člověk. Nechci přivolávat neštěstí na nikoho živého, ale uvidíš, že panoš Ota moji domněnku potvrdí.“

Panoš se zdvořile uklonil a pak tiše špitl, aby ho slyšel pouze královský prokurátor: „Takže lazebnici budete mít zatím pouze pro sebe. Co by tomu asi řekla paní Ludmila?“

„O to se ty nestarej,“ nakvašeně odsekl Oldřich z Chlumu. „Moje žena ví moc dobře, kdo nenechá jedinou ženskou sukni na pokoji. Jeden takový, jako jsi ty, v mé družině úplně stačí!“

Dva vojáky, kteří měli doprovodit panoše Otu, sehnal purkrabí Hanuš obratem. Hned pak pokračoval Oldřich v jeho doprovodu do předhradí. Vánice opět zesílila a chumelilo tak hustě, že i purkrabí Hanuš měl co dělat, aby trefil k budově lázně. Po krátkém tápání mezi nízkými roubenými domky našel ten pravý. Spokojeně zvedl závoru a otevřel dveře, stlučené z hrubě otesaných prken. Ze síně se vyvalila vlhká pára. Oldřichovi se zdálo, že už dlouho nic tak příjemného necítil. Vzápětí se ve dveřích objevila zpocená žena v dlouhé lněné košili.

„Pojďte rychle dál, ať nevyvrzáte všechno teplo,“ pobízela je netrpělivě.

„Eliška se o vás dobře postará. Teď mne omluvte," uklonil se purkrabí. Počkal, až Oldřich z Chlumu vstoupí. Ale ještě než se zavřely dveře, otočil se a s nahrbenými zády se pomalu vydal vánicí zpět k horní bráně. Pomalu, jako by nesl na zádech tíží hříchů celého hradu.

Královský prokurátor za sebou zavřel, ale zůstal stát na prahu s přimhouřenýma očima. U stropu síně se válel štiplavý kouř, který unikal z otevřeného otvoru pece. V peci byla silná vrstva rezavých uhlíků, na nichž tančily oranžové plameny a olizovaly polena. Klenba pece byla složená z plochých opukových kamenů a silné vrstvy vysušeného jílu. Do síně však vyčnívala jen malá část pece, zbytek klenby mizel za stěnou, kde se nacházela potní místnost. Dveře, které ji oddělovaly, nepřiléhaly těsně. Do síně pod nimi pronikala vlhká pára. Proto obrysy všech věcí kolem ztrácely v mlžném oparu na ostrosti.

„Lázeň si užijete mnohem lépe, když se svléknete," řekla lazebnice s úsměvem. I když její hlas provokoval, nebyla v něm ani stopa po lascivní vulgaritě, kterou královský prokurátor nesnášel. Zvláště proto, že se s ní tak často setkával.

Rychle odložil plášť a začal si uvolňovat opasek a šněrování nohavic. Se zájmem si přitom lazebnici prohlížel. Nebyla již nezkušené děvče. Mohlo jí být něco kolem třiceti let, stejně jako Oldřichovi. Na sobě měla jen průsvitný rubáš, který těsně přiléhal ke zpocenému tělu a obkresloval její hezké proporce. S potěšením si královský prokurátor všiml, že má boky pod rubášem ovinuté pruhem látky. I když to vyžadovala většina nařízení, téměř nikde to lazebnice nedodržovaly a vyzývavě ukazovaly hostům to vše necudné, čím ďábel obdařil ženu.

Lazebnice Eliška měla hnědé vlnité vlasy, které jí splývaly v hustých pletencích až na ramena. Měla kulatý obličej, velké oči a plné rty. Na první pohled v ní nebylo nic hrubého, čím se většinou vyznačovaly prosté venkovanky.

„Nejdřív vodní lázeň," rozhodla nesmlouvavě, jakmile Oldřich odložil oděv. Sehnula se a v rohu odsunula dřevěný poklop. Pod ním se v podlaze ukrýval nevelký bazének, vyložený plochými kameny. Z vody se ještě kouřilo. Na kraji stál nízký dřevěný žebřík, po němž

se dalo pohodlně do lázně sestoupit. Voda byla horká a průzračně čistá. Když se do ní královský prokurátor ponořil, bylo jí skoro po pás.

„Až se vykoupete, urozený pane," hovořila zatím, „půjdete do páry a pak vás namasíruju. Pokud byste se chtěl se mnou pomilovat, můžeme to odbýt tady. Ale kdybyste chtěl raději na loži, hned vedle je můj dům."

„Mně stačí lázeň," trochu upjatě odsekl Oldřich z Chlumu. Jeho hlas zněl opovržlivěji, než zamýšlel. Lazebnice na chvíli ztichla, sedla si na lavici u stěny a dívala se k zemi. Teprve po několika minutách ticha se sama ozvala: „Když je někdo bohatý jako vy, vidí mnoho věcí určitě jinak. Být ctnostný si chudák nemůže dovolit."

„Bůh chce, aby se hříchu vyvarovali všichni křesťané, ať bohatí nebo chudí," zabručel královský prokurátor a slastně si ve vodě smýval špínu z cesty.

„Nemáte pravdu, urozený pane," zavrtěla lazebnice hlavou. „Pokud by tomu tak bylo, pak by dal jistě Bůh radost a štěstí všem křesťanům. Nejen bohatým, ale i těm chudým. Je určitě správné, aby se vyvarovali hříchu lidé, kterým dal Bůh štěstí. Ale mně ho nedal. Tak co je mu do toho, jak žiju?"

„Nerouhej se! Jsi zdravá, nehladovíš a máš střechu nad hlavou," opáčil nespokojeně. Neměl takové hovory rád. Nebyl teolog a církevní argumenty používal nerad. Zvláště od té doby, co opustil klášterní školu. Pokud byl k sobě upřímný, v skrytu duše často lidem rozuměl víc, než by se zdálo. Jenže copak mohl nahlas připustit, že se v řádu světa stala chyba?

Ale lazebnice nemínila přestat. Pohodlně se usadila na lavici a tiše začala vyprávět.

„Narodila jsem se v jedné osadě kousek odsud. Hluboko v lesích. Kromě rodičů tam žily ještě čtyři rodiny. Všechny chovaly pár kusů dobytka a na vyklučených mýtinách pěstovaly žito. Měla jsem pořád hlad. Zrovna když jsem dorůstala, udeřila strašná zima. Nejdřív došlo obilí, pak jsme snědli dobytek, drůbež, psy a dokonce i krysy ve stodole. Nakonec jsme jedli vývar z jehličí. Když umřel hladem první soused, sešli se hospodáři a rozhodli, že jediná možnost, jak zachránit vesnici, je sníst některé z dětí. Losovali a

vybrali mě. Naštěstí se mi podařilo utéct. V lese mne našel kovář, který tam sbíral dříví. Měl kovárnu tady na Krašově. Odvedl mne s sebou a dal mi najíst. Myslela jsem, že se na mě usmálo štěstí.“

Lazebnice vstala, nabrala z rezavého kotle do dřevěné štoudve vodu a vylila ji Oldřichovi na záda. Pak přinesla ještě jednu štoudev a postavila ji na zem vedle bazénku.

„To je na obličej,“ dodala věcně a hned pokračovala ve vyprávění. „Jak se ukázalo, potřeboval službu a líbila jsem se mu v posteli, protože jsem byla skoro ještě dítě. O panenství mě připravil hned první noc. Ale to by mi nevadilo. Vzal si mě za ženu, tak co? Jenže moc pije. Tluče mě na potkání a v posteli se už léta na nic nezmůže. Víte, kvůli čemu mě bije? Když mu neseženu peníze na kořalku. Všichni na hradě o tom vědí, a tak mi pomáhají. Dávají mi peníze pro mého manžela a já je za to zase potěším tím, co umím. Není v tom nic hříšného. Je to prostě obchod, urozený pane. Jakmile manželovi přinesu měďáky, mám večer klid. Když se v noci připotácí, většinou stihnu zmizet a někam se schovat. Náš kaplan říká, že hřích je v duši. Já jsem v duši stejně čistá a poctivá jako naše urozená paní Guta. To mi věřte! Nejsem láryně, nabídla jsem vám jen, co tady na hradě patří k mé službě v lázni.“

„Bůh mnohé poctivé křesťany zkouší, ale o to větší blaženost je čeká,“ bezmyšlenkovitě opáčil královský prokurátor naučenou větu. Po žebříku vylezl z bazénku a zamířil do vedlejší místnosti s párou.

„Já věděla, že mi nebudete rozumět,“ pokrčila lhostejně rameny.

Ale Oldřich nepustil z hlavy, co mu vyprávěla. Když se usadil na dřevěné lavici v potní komoře, pohodlně natáhl nohy, zavřel oči a přemýšlel. V duchu si její příběh opakoval. Být soudcem bylo ještě bolestnější, než se stát knězem. Kněz mohl mávnutím ruky přejít vše zlé, co člověka na zemi potkávalo. Mohl vzletně hovořit o životě věčném. Ale soudce nemohl přestat poměřovat lidské skutky podle skutečného života na zemi. Tolik odlišného od biblických časů. Kněz nemusel trestat, to přenechával Bohu. Ale soudce musel zvažovat míru provinění. Čím byl Oldřich starší, tím častěji pochyboval, zda může trest postihnout skutečnou vinu.

Když už nemohl v páře vydržet, vyběhl z lázně a vrhl se do sněhové závěje venku před stavením. Chvíli se v ní válel a chladil.

Po rozpáleném těle mu stékaly praménky vody ze sněhu, který na kůži tál.

Teprve když pocítil chlad, vrátil se do lázně. Sedl si na lavici a usmál se na lazebnici.

„Jsi určitě hodné děvče, Eliško. Už jednou jsem ti řekl, že nejsem kněz. Jsem také člověk, stejně jako ty. A jako člověk tě chápu.“

Žena se usmála a chtěla něco odpovědět. Pak si to rozmyslela a rukou ukázala na lavici, aby se Oldřich z Chlumu položil. Zkušeně mu začala třít unavené svaly. V síni zavládlo ticho. Slyšet bylo jen praskání polen a pleskání dlaní o kůži.

Královský prokurátor se cítil mnohem lépe. Právě, když se obrátil na záda, řekla lazebnice tiše: „Odpusťte, že se k tomu ještě jednou vracím. Ale jste krásný chlap. Ráda bych se s vámi pomilovala. Ne jako lazebnice, ale jako normální žena. I když je mi jasné, že teď už by to byl hřích. Protože bych to nepovažovala jenom za svou službu tady v lázni.“

Oldřichovi z Chlumu se lazebnice líbila čím dál víc a musel si přiznat, že po ní touží. Ale své manželce ještě nikdy nebyl nevěrný a nemínil svou zásadu porušit. Rychle se snažil vymyslet odpověď, jak odmítnout, ale přitom jí neublížit. Vysvobodil ho panoš Ota. Vrazil do lázně a už od dveří trochu nervózně hlásil: „Purkrabí Hanuš měl pravdu. Žádné tělo jsme venku pod zdí paláce nenašli!“

4. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu cítil, jako by se znovu narodil. Únava v kloubech i bolest hlavy po masáži zmizely. Oblékl si čistou Otovu košili, zahalil se do pláště a pak podal lazebnici Elišce hrst měďáků, které našel ve váčku u opasku. Ani je nepočítal. Usmál se a tiše, aby to slyšela jen ona, řekl: „Ale za tohle si kup něco pro sebe. Ne, aby to tvůj kovář prolil hrdlem!“

Vyšel za panošem ven do zasněženého předhradí. Vichřice stále ještě zuřila, ale zdálo se, jako by pomalu ztrácela na síle. Hradní čeleď se právě snažila dřevěnými lopatami, jejichž dolní okraje byly okuté plechem, proházet v závějích pohodlnější cestu. Na sněhu ležely zbytky ulámaných větví a šindele, stržené vichřicí ze střechy hradu.

„Jak to vypadalo venku? Tys nenašel na úpatí skály pod palácem vůbec nic?“ zachmuřeně se optal královský prokurátor. Šel po nádvoří pomalu, nebyl důvod spěchat. Pokud to bylo přes závoj padajícího sněhu možné, prohlížel si zvědavě hradní stavení.

„Moc se toho najít nedalo. Sám víte, že jelena ve vánici nevystopuje ani zkušený lovec.“

Oldřich z Chlumu se zastavil a přísně se na Otu podíval. „Podobné řeči si nech pro hloupé venkovany do šenku. Neklábosíme o honu, ale zřejmě se stal zločin. Člověk nechá vždycky více stop než zvíře. Navíc ses tam musel dostat krátce poté, co tělo vypadlo z okna. Tolik sněhu za tak krátkou chvilku nenapadlo, aby stopy zmizely. Něco tam muselo být!“

„Sníh byl pod skálou na několika místech podupaný a zválený, to je pravda. Strážní mi řekli, že se tam vyhazují z hradní kuchyně oknem odpadky. Zvěř z okolí je chodí sbírat. Proto tam občas čeleď z hradu klade pasti. Podupaný sníh mohl být klidně od divočáka. Jenže pořád sněží. Věřte mi, z těch stop se nedalo nic vyčíst. Ale kdyby zhora spadlo tělo, musela by se tam objevit krev. Nikde jsem na sněhu nenašel ani kapku. Člověk, který by vyskočil z okna, narážel by na skály pod palácem. Zhora to tak nevypadá, ale zdola je vidět, o kolik ty skály přečnívají ven za hradby. Navíc mají ostré výčnělky. Alespoň trocha krve by někde musela zůstat. Na sněhu by mi červené

skvrny neunikly. Oba vojáci měli lampy a vidět bylo dobře. Jsem si jistý, že tam žádný zabitý člověk neležel! A pokud ano, tak z něj netekla krev. Což je při pádu z takové výšky nesmysl.“

„Takže ty mi chceš, Oto, tvrdit, že jsem opravdu viděl přízrak mrtvé šlechtičny?“

„Nemohl jste se splést? Je tma, hustě sněží. Co když to nebyl člověk, urozený pane? Když jsme prohlíželi závěje pod skálou, potkali jsme hradního šenkýře s nějakým pomocníkem. Byli vybrat v řece vrše. Ráno je položili, a když vichřice zesílila, utíkali je vytáhnout, aby o ně nepřišli. Když prý šli k řece, právě vyhazovali z okna kuchyně nějakou shnilou zeleninu.“

Oldřich z Chlumu sevřel přísně rty a znovu se snažil vybavit si tu scénu. Vidět nebylo dobře, to je pravda, ale jasně si všiml pláště, který vlál ve větru jako křídla obrovského ptáka.

„Poslyš, Oto,“ nadhodil nedůvěřivě. „Kde tady mají kuchyni? Já viděl tu postavu vyskočit z druhého patra. Setkal ses už někde s tím, aby byla kuchyně v podstřeší?“

„To mě nenapadlo,“ bručel panoš rozmrzele. „Ale co když jste si spletl patro vy?“

„Není těch omylů nějak moc najednou? Pojď, půjdeme se podívat na nádvoří,“ řekl rázně královský prokurátor. Když se mu ten obraz vybavil, byl si téměř jistý, že zahlédl přes okraj hradby jen dvě řady oken. Okna v přízemí, kde se musela nacházet hradní kuchyně, nemohl z toho místa vidět. Ale chtěl si svůj dojem ověřit.

Prošli přes padací most horní bránou do hradu. Tady čeleď už sníh z nádvoří odklidila k masivním zdem, u nichž teď ležely hromady vyšší než člověk. Když se zastavili na místě, odkud Oldřich z Chlumu pád z okna zahlédl, chvíli se mlčky díval do nočního šera. Pak ukázal rukou k paláci.

„Tak jsem si to pamatoval přesně. Přízemí je níže než hradba před ním. Nemohl jsem vidět okno kuchyně,“ řekl klidně.

„Co když to nebylo tady?“ bránil panoš Ota svůj nápad. „Mohli jsme stát o kus výše.“

„Podívej,“ ukázal Oldřich na zem. Tam vystupoval z dlažby ostrý kámen. „Právě o tenhle jsem zakopl, když jsem se otáčel, abych tě varoval. Ten výjev jsem uviděl skutečně odsud. Hej,“ křikl na

děvečku, které běžela kolem s vědrem mléka, „kde je v paláci kuchyně?“

„V přízemí, druhá místnost od vchodu,“ odpověděla zadýchaně a hnala se dál.

„To pro jistotu,“ přikývl královský prokurátor. „Nu, víc toho zatím stejně nezjistíme. Je na čase pohovořit si s panem Sezamou. Navíc bych řekl, že už se blíží začátek hostiny. Najdi purkrabího a přiveď ho do mé ložnice. Nebo ne. Půjdu s tebou. V jeho okně se svítí, bude asi ve své jizbě. Promluvím si s ním tam.“

Protože se nacházeli kousek od horní brány, měli ke vchodu do purkrabství pár kroků. Vešli do mázhauzu. První, koho si všimli, byl mnich, který je během dne doprovázel. Beatus, oblečený v bílém cisterciáckém plášti, stál u zadního schodiště na pavlač. Rukama držel za oděv jiného mnicha a cloumal jím. Beatus měl pod pláštěm bílý hábit a přes něj přehozený na způsob zástěry černý škapulíř, opásaný hrubým černým provazem. Druhý mnich byl celý v bílém. Jeho hábit byl z hrubějšího vlněného sukna. Na rozdíl od Beata měl i škapulíř a opasek bílý. Navíc jeho hlavu zakrýval biret. Mnichova bílá čapka byla podobná té, jakou měli na hlavách studenti, kteří se stále ještě ohřívali u ohniště. Druhý mnich patřil podle oblečení k premonstrátskému řádu. Byl starší než Beatus, ale postavu měl rovněž mírně otylou.

Když si mniši všimli královského prokurátora, okamžitě zanechali hádky. Premonstrát se už zřejmě dozvěděl, kdo je zamračený urostlý muž v plášti s erbem českého krále. Zdvořile se Oldřichovi z Chlumu uklonil a příjemným, melodickým hlasem ho pozdravil. Po předchozím sporu byl trochu udýchaný.

„Co se stalo?“ udiveně si je měřil královský prokurátor.

„Drobnost. Nemohli jsme se shodnout na jakémsi problému, který se týká klášterních regulí. Ryze duchovní záležitost,“ opáčil trochu povýšeně premonstrátský mnich.

Beatus, ještě rudý hněvem, však nemínil celou záležitost přejít mávnutím ruky. Vztekle se zamračil a pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu, aby si postěžoval.

„Bratr Lutold označil mé řádové bratry za lenochy a o mně řekl, že nejsem mnich, když patřím mezi konvrše. Taková hloupost!“

„Co že jsi?“ nechápal Oldřich z Chlumu.

„Laický bratr se latinsky nazývá conversus,“ začal ochotně vysvětlovat Beatus. „Tady v Čechách se to zkomolilo na konvrš. Roli laických bratrů v hospodaření cisterciáckých klášterů stanovil již Vilém z Hirsau v 11. století. Konvršové spravují klášterní statky. Ale nejsme sluhové jako v jiných řádech. Jsme řádnými mnichy, stejně jako bratři v konventu. Složili jsme mnišský slib a žijeme zbožně podle regule cisterciáckého řádu.“

„Víš, jak jsem to myslel,“ bručel premonstrátský mnich smířlivě. Vrtěl přitom káravě hlavou, protože nesouhlasil, aby se církevní věci rozebíraly před osobami, které nepatřily mezi duchovní.

Oldřichovi z Chlumu se bezděčně mihl před očima obraz lazebnice v průhledném rubáši. Ji trápil surový manžel, premonstrátského bratra zase to, zda je Beatus řádný mnich. Dostal vztek. Přísně se na mnicha v bílém zahleděl a pak chladně opáčil: „Co tu vůbec děláš? Jak vidím, jsi zbožný muž znalý předpisů. Pokud však vím, vaše regule zakazuje vzdalovat se bez řádného důvodu z konventu na dobu delší, než je mezi bohoslužbami.“

„To vám snadno vysvětlím, urozený pane,“ ozvalo se za jejich zády. Oldřich z Chlumu se rychle otočil. Po schodech z patra sestupoval do mázhauzu další premonstrátský mnich. Byl na rozdíl od toho prvého starší, vysoké štíhlé postavy a ostře řezaných rysů ve tváři. Kolem krku měl zavěšený honosný stříbrný řetěz. V ruce držel berlu, která byla odznakem opata. Nebylo mu možno upřít důstojnost, která z každého jeho pohybu vyzařovala.

„Jsem nehodný bratr Severýn,“ ukláněl se premonstrát, aby zdůraznil svou pokoru. „V tepelském klášteře zastávám úřad převora, ale po dobu nemoci našeho milovaného opata Marka ho na veřejnosti zastupuji. Tak i tady na Krašově. Bratr Lutold každoročně připravuje s najatými studenty zbožné divadelní hry pro svatobarborské oslavy, které se konají na tomto hradě. Proto jsme já i on opustili konvent. Přesně, jak to povoluje naše regule. Ve vážných případech se bratr může vzdálit se souhlasem opata na dobu nezbytně nutnou, pokud to vyžaduje péče o víru a slávu Boží.“

I když se vyjadřoval nanejvýš uctivě, Oldřichovi z Chlumu byl převor Severýn na první pohled nesympatický. Nevěřil mu hranou pokoru a vůbec se mu nelíbil způsob, jakým mluvil.

Než ale stačil odpovědět, ozval se Beatus: „Je pravda, že jsem odmítl navštívit lázeň, protože je to místo nečisté. Ale udělal jsem chybu. Kdybych si měl nyní vybrat mezi lazebnicí a tímto premonstrátským bratrem, byla by lazebnice jistě méně hříšná. A pokud ne, tedy alespoň méně pokrytecká.“ Když dořekl, důstojně se uklonil, prošel kolem zkoprnělých premonstrátů mázhauzem a zamířil ven. Menší z mnichů chtěl hněvivě vybuchnout, ale převor Severýn ho pokynem ruky zarazil. Se zármutkem ve tváři se pokřižoval a tiše řekl: „Bůh ať mu promine! Bratře Lutolde, je čas. Musíme připravit představení.“ Pak se obrátil na královského prokurátora, a protože nebylo pochyb, že bude hostem slavnostní hostiny, dodal: „Věřím, že vás zbožnost hry o blahoslaveném Hroznatovi, kterou jsme připravili, přesvědčí o upřímnosti našich myšlenek.“

Zahalil se do bílého pláště a zamířil na nádvoří. Bratr Lutold v patách za ním. Nemusel ani nic říkat. Studenti, kteří se dosud ohřívali u ohniště, se mlčky sebrali a odešli s ním.

„Urozený pane,“ vyhrkl panoš Ota, který stál stranou u stěny a spor mlčky sledoval. „Že mě vezmete na hostinu? Budete potřebovat panoše, aby vás obsluhoval!“ V jeho hlase bylo slyšet napětí.

Oldřich z Chlumu se shovívavě ohlédl. Věděl, že žákovské divadelní hry a představení komediantů miloval jeho mladý panoš snad ještě více než laškování s děvčaty. Usmál se a přikývl.

„Ale ještě než hostina začne, máme čas. Slyšel jsi převora? Teprve jdou představení připravit. Kdo ví, jak dlouho jim to bude trvat. My zatím budeme pokračovat v pátrání,“ rozhodl královský prokurátor.

„Jen abychom nepřišli o začátek,“ strachoval se Ota. „Hru o blahoslaveném Hroznatovi neznám. Pokud neuvidíme prolog, nebudeme vědět, o co v ní půjde.“

„Bez nás pan Sezama hostinu nezačne. Tím jsem si jistý. Když navíc o nás ví i převor Severýn,“ dodal s ironickým pokrčením ramenou. „Jak jinak by nám dokázal zbožnost svých myšlenek?“

Panoš Ota přikývl bez velkého nadšení.

„Co mám tedy udělat?“

„Zajdi do předhradí. Pokus se najít toho šenkýře, se kterým jsi mluvil venku. Pořádně ho vyzpovídej, hospodský toho ví vždycky nejvíc. Zkus zjistit, co se tu na Krašově říká o těch podivných úmrtích, které zmínil purkrabí. Vyptej se ho také na místního kováře. Je manželem té sličné lazebnice.“

Panoš Ota přikývl a trochu pátravě si prohlížel královského prokurátora. V duchu si říkal, že Oldřich z Chlumu musí být z té cesty pořádně vyčerpaný. Protože jinak by o lazebnici nemohl mluvit jako o sličné. Vždyť by mohla být Otovou matkou. Plné proporce venkovských holek panoše nezmámily. Otočil se, vyšel z purkrabství ven a zahnul dolů k bráně.

5. KAPITOLA

Purkrabí Hanuš seděl ve své jizbě. Na stole před ním stály dva svícny s hrubými lojovými svícemi, které více prskaly, než svítily. V matném mihotavém světle studoval pergamenovou listinu zažloutlou stářím. Protože bylo špatně vidět, měl obličej tak blízko, že se jí skoro dotýkal dlouhým špičatým nosem. Kostnatá ramena měl nahrbená a celé tělo napjaté, jako by dělal nějakou namáhavou práci. Když Oldřich z Chlumu vstoupil, trhl sebou polekaně, div jeden ze svícnů neshodil na zem.

Nejdřív chtěl listinu nenápadně ukrýt, ale když zjistil, že si ho královský prokurátor pátravě měří, položil ji zpátky na hrubě tesanou desku stolu. Rozpačitě vstal, uklonil se a pak začal nervózním hlasem vysvětlovat: „Pořád na to musím myslet. Ta zjevení a úmrtí o adventu nemohou být náhoda. Ďábel zřejmě začal pronásledovat potomky blahoslaveného Hroznaty. Myslím, že jsem na něco přišel. Po pravdě mě to mělo napadnout dřív. Ale teprve vaše poznámka o pohanských pověrách mi otevřela oči. Jak jsem mohl na něco takového zapomenout?“

„Tak ukaž, co jsi objevil,“ vlídně opáčil Oldřich z Chlumu a natáhl ruku pro listinu.

„Když dovolíte, urozený pane, přečtu vám ji,“ ochotně se nabízel purkrabí. Na Krašově byl kromě hradního kaplana jediný, kdo uměl číst. Rytíři se od mládí učili především ohánět mečem. Literárnímu umění se urození lidé většinou vysmívali. Pan Sezama tvrdil, že nepřítele lze snáze zahnat zbraní než husím brkem, namočeným v inkoustu.

„Já číst umím,“ odmítl jeho pomoc královský prokurátor. „Odkud tu listinu máš?“

„Když jsme se u lázně rozloučili,“ začal ochotně vyprávět purkrabí Hanuš, „došla mi vaše poznámka. O tom, že žijeme v křesťanském světě, kde nemají pohanské síly moc. Dneska ji už většinou díky Bohu nemají, to je pravda. Ale dříve ji měly. A není to ještě tak dávno,“ dodal bázlivě a ohlédl se, jako by čekal za zády přízrak. „Šel jsem se podívat do truhlice, kde má pan Sezama uložené rodové listiny. Podívejte, co jsem našel.“

Oldřich z Chlumu poslouchal jeho nesouvislou řeč jen na půl ucha. Zvědavě se začetl do úhledně napsané listiny. Již podle stylu bylo zřejmé, že je dosti stará. I když nebyla přesně datovaná, musela vzniknout někdy koncem dvanáctého století. Zřejmě v témže roce, kdy Hroznata založil premonstrátský klášter v Teplé. Neměla přivěšenu Hroznatovu pečeť, protože šlo o opis.

Mnoha květnatými slovy, velebícími Boží velikost, hovořila o Hroznatově záměru založit křesťanskou kapli na skále nad řekou Berounkou. Pak vypočítávala, jaký plat bude její kaplan ročně dostávat. Když už se Oldřich z Chlumu blížil k závěru a chtěl pergamen rozmrzele odložit, protože vypadal na běžnou donační listinu, jakých byly napsány desítky, narazil na několik vět které se zcela vymykaly zvyklostem. Pomalu si je polohlasně přečetl ještě jednou, aby přesně pochopil jejich význam.

V listině stálo: „Neboť moje kaple, zasvěcená svaté panně Barboře, bude stát na znamení vítězství křesťanství na místě, kde pohané konávali kacířské obřady, věřím, že bude milost Boží silnější než temné síly zla, které tu slavily hody. Upřímná modlitba dá křesťanově duši více, než honba za světskými statky. Pouze ten, kdo očistí svou duši, může bez obav o svůj život navštívit podzemí. Až tak udělá, nechť se v kryptě pomodlí za mou hříšnou duši a obrátí své oči k nebi, až vyjde slunce. Nechť nespěchá a zpytuje své svědomí. Pokud by se však během adventního času stalo něco zlého některému z mých potomků, pak jeho víra nebyla pevná. Pouze upřímně věřícímu, který své kroky obrátí do kaple, se dostane odměny. Nechť mužové mé krve pokračují v hledání pravdy.“

„Co to má znamenat?“ zabručel Oldřich z Chlumu zvědavě a listinu položil zpět na stůl.

„Nechápete, urozený pane?“ vrtěl vyděšeně hlavou purkrabí Hanuš. „Teprve po Hroznatově smrti byl tady na skále vedle kaple svaté Barbory založen hrad Krašov. Tím se naplnilo prokletí, o kterém blahoslavený Hroznata píše. Výstavba hradu, to přece byla honba za světskými statky, před kterou varoval. Hroznatův synovec tu měl nechat stát jen kapli. Aby usmířil Boha, konají se tu od založení Krašova svatobarborské slavnosti. Dříve se tu lidé celou noc zbožně modlili, ale v posledních letech se o slavnostech více jí a pije,

než zpytuje duše. Proto trest dopadl na hlavy Hroznatových potomků!“

Královský prokurátor si rukou zamyšleně hladil vousy na bradě. Nemohl samozřejmě popřít, že Bůh mohl trestat hříšníky. I když se ve své soudní praxi s něčím podobným nesetkal. Ani tady se mu nezdálo, že by si Bůh jako nástroj trestu zvolil násilnou smrt nebo možná vraždu. Ač Oldřich netušil, co za tím vším může vězet, jedno se zdálo zřejmé. Šlo o zločin. Stará listina ho v tom přesvědčení jen utvrdila. I když jejímu proroctví nerozuměl, právě v ní byl možná klíč k celé záhadě. Musela existovat nějaká spojitost mezi minulostí a dneškem. Jenže jaká?

„Budeš mi muset vysvětlit pár věcí z historie hradu,“ řekl po chvilce uvažování purkrabímu. „Hlavně ale chci vědět o těch záhadných úmrtích v posledních letech.“

„Jak si přejete,“ ochotně se uklonil purkrabí Hanuš. „Ale snad později. Je nejvyšší čas jít na hostinu. Už brzy začne. Nebylo by zdvořilé nechat ostatní čekat. Během večera se snad naskytne příležitost, abych vám řekl to málo, co vím.“

„Ty mi odmítáš pomoci?“

„Jsem tu na hradě příliš krátce. O většině záhad vím jenom z vyprávění. Pan Sezama rozhodne, co vám mohu říci,“ opáčil purkrabí Hanuš a uhnul pohledem do kouta. Pak chvatně zamířil ke dveřím, které vedly z jeho jizby na pavlač nad propastí. Oldřich z Chlumu ho nechal projít kolem sebe, aniž mu bránil. Zahalil se do pláště s erbem českého krále a následoval hubeného muže.

„Jak dlouho jsi tady purkrabím?“ optal se, když vyšli na nádvoří.

„Jen půl roku, urozený pane,“ odpověděl a bylo vidět, jak si oddechl, že královský prokurátor změnil téma a dál se nevyptává na okolnosti prastarého proroctví. „Pan Sezama si mne sem přivedl ze své tvrze, když po bratrovi zdědil tenhle hrad.“

„I když můj panoš nenašel pod skálou u Berounky žádné tělo, stejně si myslím, že jsem před chvílí neviděl padat z okna paláce přízrak,“ pokračoval Oldřich z Chlumu. Vichřice se trochu utišila. Přesto musel křičet, aby ho purkrabí slyšel. „Víš, ze kterého okna tehdy paní Anna přesně vyskočila?“

„Vím," přikývl purkrabí Hanuš. „Tehdy jsem tu ještě nebyl, ale můj předchůdce mi o tom vyprávěl."

„Ukaž mi to okno," nařídil Oldřich z Chlumu. Protože purkrabí chtěl začít protestovat, chytil ho za rameno a přitáhl si ho k sobě. Zblízka se mu přísně podíval do očí a řekl: „Sloužím králi a ptám se tě jeho jménem. Můj pán stojí mnohem výše než pan Sezama. Nebudu tě nutit vyprávět o tajemstvích z dějin rodu, pokud bys měl pocit, že bys tím zradil svého pána. Ale tady se stal před mýma očima zločin. To už není minulost, to je přítomnost. A není to ani soukromá věc pana Sezamy. Nuže?"

Hubený muž zůstal stát se sklopenou hlavou, pak bezradně pokrčil rameny a tiše dodal: „Dobrá. Ale prosím, ať to máme rychle za sebou. Neříkejte však o tom Panu Sezamovi! Potrestal by mě."

Za chvíli už stoupali do podstřeší paláce. Do prvního patra vedly pohodlné kamenné schody. Ale výše se šlo po příkrém dřevěném schodišti, zčernalém stářím, které vypadalo spíše jako žebřík. Bylo zjevné, že se často nepoužívalo.

Ve druhém patře bylo osm místností, které zabíraly celou šířku paláce. Nebyla tu žádná chodba, z jedné komnaty do druhé se procházelo nízkými dveřmi. Levá stěna byla bez oken.

„Tím směrem leží kaple," vysvětloval purkrabí, který v ruce opatrně držel zapálenou louč. „Okna jsou jen v pravé stěně místností. Všechna ústí do údolí nad soutokem Berounky a potoka. Lidé mu říkají Brodeslavský. Vidíte, všechna okna mají zavřené okenice. Závory jsou zatlučené hřeby."

Pomalu procházeli místnostmi. Každá byla jiná. Stropy nebyly klenuté jako v dolních podlažích, ale zhotovené z prken, položených na masivních trámech. V předních místnostech byl veliký nepořádek. Byla tu skladiště, kde měl Sezama uložen starý nábytek, nepoužívané zbraně, nářadí a nádobí. Když Oldřich z Chlumu otevřel jednu ze zaprášených truhlic, které stály u stěny, uviděl pečlivě složené šaty, proložené snítky rozmarýnu a levandule. Zadní tři komnaty byly zařízené jako ložnice. Na nábytku však ležela vrstva prachu a tapisérie na stěnách byly zarudlé stářím.

„Užívají se jen pro hosty," vysvětloval purkrabí Hanuš. „Ale kvůli vichřici dneska nikdo nepřijel. A ti, co jsou tady, se pohodlně

vešli do spodního patra. Ani jsem tu nenechal uklízet, bylo by to zbytečné.“

„Chápu,“ přikývl. Pak si začal prohlížet okna. Nebyla zasklená, uzavíraly je pouze tlusté dřevěné okenice. Oldřich z Chlumu je postupně překontroloval. Závory na všech byly přitlučené masivními hřeby. Na první pohled bylo zřejmé, že s nimi již dlouho nikdo nehýbal. „Poslyš, purkrabí, ze kterého okna vyskočila paní Anna?“

„Pojďte, musíme se vrátit ke vchodu,“ tiše odpověděl hubený muž. Zastavili se ve druhé místnosti od schodiště.

„Nedala by se ta závora otevřít?“ ukázal královský prokurátor na jediné okno, které v místnosti bylo.

„Potřebovali bychom nářadí,“ neochotně bručel purkrabí Hanuš.

„Copak tady ho nemáš dost?“ ukázal Oldřich rukou kolem sebe. Protože se jeho průvodce stále k ničemu neměl, sebral kus jakéhosi zrezavělého železa, přiložil ho k dřevěné závoře a zapáčil. Musel napnout všechnu sílu, protože hřeby byly zatlučené pečlivě a procházely skrze dřevo okenice. Konečně se ozvalo zapraskání a hřeb se pohnul. Pak už nebyl problém ho vytáhnout. Oldřich zvedl závoru a okenici otevřel. Silný vítr mu hned vyrval jedno křídlo z ruky. S prásknutím udeřilo o kamennou stěnu. Div ho vichřice neutrhla.

„Pozor,“ vykřikl nervózně purkrabí. Do místnosti zadul vítr a louč v jeho ruce s prsknutím zhasla. Ocitli se ve tmě.

Oldřich se vyklonil ven. Musel si stoupnout na špičky, aby se mohl podívat dolů do tmy pod palácem. Spodní kvádr ostění byl neobyčejně vysoko. Okno bylo postaveno spíše jako střílna než otvor na rozhlížení se do kraje. Aby někdo klopýtl a nešťastnou náhodou přepadl přes ostění ven, se zdálo jako úplný nesmysl. Oldřich z Chlumu byl vysoký, ale ani on by to nedokázal.

Natáhl se ven, pevně uchopil křídla okenice a po krátkém zápase s vichřicí je zavřel a zajistil závorou. „Půjdeme dolů,“ řekl spokojeně do tmy. „Jděte pomalu napřed, znáte to tu lépe než já. Budu se držet za vámi.“

Když došli ke schodišti a purkrabí chtěl začít sestupovat po příkrých dřevěných stupních, objevil se dole jakýsi muž s loučí v ruce. Královský prokurátor na něho pořádně neviděl, protože skoro

celý otvor zakrývala záda hubeného purkrabího, ale poznal, že neznámý dole má na sobě prastarou vojenskou zbroj, jaká se nosila v minulém století.

Purkrabí Hanuš zděšeně vykřikl a pak se mu podlomila kolena. Kdyby ho královský prokurátor nezachytil, zřítil by se možná dolů. Byl ochromený hrůzou. Neznámý pod schody se otočil a zmizel.

„Co se stalo?“ znepokojeně se optal Oldřich z Chlumu, když purkrabí Hanuš přišel k sobě.

„To byl pan Jetřich. Synovec blahoslaveného Hroznaty, který Krašov založil. Žil tady na hradě asi tak před čtyřiceti lety.“

„Zemřel samozřejmě za podivných okolností,“ dodal klidně královský prokurátor.

„To ne, zmizel. Ale je to už dávno,“ vyhrkl hubený purkrabí. Pak sebou zlostně trhl a odsekl: „Nezlehčujte to, urozený pane. O adventu se tady na Krašově může stát cokoli!“

6. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu zamířil do přízemí paláce, kde se v největším sále konala slavnostní hostina. Když vstoupil do klenuté místnosti, jasně osvětlené desítkami voskových svící, poznal okamžitě, že obavy vyděšeného purkrabího, aby na něho ostatní nemuseli čekat, byly zbytečné. Zábava byla v plném proudu.

Královský prokurátor se zamračil a zůstal stát na prahu. Zvědavě se rozhlížel poloprázdnou místností. K několika velkým stolům by se jistě vešel zástup hostů, ale teď jich tu nebyla ani celá desítka. Obou premonstrátských mnichů, kteří mu byli nejblíže, si všiml hned. Seděli vedle pana Sezamy. Na opačné straně masivního stolu z věkem zašlého tmavého dřeva si našel místo bratr Beatus. Ostentativně co nejdále od obou tepelských mnichů. Vlevo od pana Sezamy bylo prázdné křeslo, určené zřejmě pro jeho manželku. Pak tu byli ještě dva rytíři a vedle nich místní kaplan. Poslední seděl hubený vytáhlý mladík v honosném oděvu, podle věku skoro ještě dítě. To byli všichni hosté. Veliká hodovní místnost měla bíle omítnuté stěny. Na nich se skvěly poměrně zručně namalované lovecké výjevy a dvě scény z rytířského turnaje. Na dvou sloupech, které podepíraly klenutý strop, visely meče, tesáky a štíty.

Okna byla stejně jako v horních patrech jen po jedné straně místnosti nad příkrým srázem. Mezi okny se nacházely dva menší stolky s hnědými přehozy, vyšívanými stříbrem a sahajícími až k podlaze. Na nich stály čtyři bíle glazované džbány pomalované velikými modrými a zelenými květy. Oldřich z Chlumu si užasle prohlížel nádherné kusy, které pocházely nejspíše z Itálie. Chápal, proč je dal pan Sezama vystavit. Za ně by se nemusel stydět ani král.

Purkrabí Hanuš byl ještě bledý po setkání s duchem zakladatele hradu. Vypadal, jako by tím hrůzným zážitkem zestárl o desítku let. Těžce se belhal ke křeslu svého pána. Když k němu došel, sklonil se a tiše mu cosi šeptal do ucha. Krašovský pán pozorně poslouchal, pak přikývl a vstal. Úsečně řekl cosi tepelskému převoru Severýnovi. Ten neochotně vstal a sedl si do vedlejšího křesla. Pak se pan Sezama vydal vstříc královskému prokurátorovi.

Oldřich z Chlumu si ho zvědavě prohlížel. Dosud neměl příležitost se s ním setkat. Na dvoře krále Přemysla II. Otakara se Hroznatův prasynovec objevoval zřídka. Do západních Čech zase povinnosti královského prokurátora zavedly jen výjimečně. Oldřich byl trochu zklamán z prvního dojmu.

Sezama z Krašova byl malého vzrůstu, jeho nevýrazný obličej byl porostlý tuhými řídkými vousy, které připomínaly štětiny. Velkou část plochého obličeje zakrýval široký plochý nos. Měl malé, blízko u sebe posazené oči. Široká ramena byla nahrbená a hlava bojovně vystrčená vpřed. Celým vzhledem připomínal nevrlého divočáka.

Oldřich z Chlumu si rychle vzpomínal, co se vyprávělo o jeho slavném předku Hroznatovi. Prý to byl vysoký urostlý muž. Pyšný a krásný. Říkalo se, že miloval ženy a zlato. Dokázal získat obojí. Teprve později, jak vyprávěly legendy, otevřel srdce Bohu. Jeden starý kanovník k tomu ironicky poznamenal, že byl nejvyšší čas, protože měl zač se kát. Tvrdil, že založení tepelského kláštera byla jen nepatrná splátka na jeho hříchy a popuzeně vrtěl hlavou, kdo všechno se může dostat mezi blahoslavené křesťany.

Oldřich z Chlumu si stále jasněji uvědomoval, že o Hroznatovi a jeho potomcích neví vůbec nic. Pokud chtěl odhalit krašovské adventní tajemství a zabránit dalším případným zločinům, měl by znát o celém rodu co nejvíce. Kdyby tušil, že se sem jednou dostane, zašel by do skriptoria pražské kapituly, kde byly uloženy zemské listiny. Tam by určitě našel odpověď na řadu otázek, které ho nyní trápily. Jenže to mu bylo v tuto chvíli málo platné.

Bezděčně si povzdechl. O trochu hlasitěji, než měl v úmyslu. Pan Sezama udiveně zvedl oči a chvíli si ho prohlížel. Pak se toporně uklonil a trochu drsným hlasem ho uvítal.

„Nezbývá mi, než velebit Boží moudrost. Ta strašná vichřice, která zuří venku, odradila sice pozvané hosty. Ale přiměla vás, abyste změnil plány a navštívil můj hrad. Vaše přítomnost, pane královský prokurátore, dodá svatobarborským slavnostem mnohem většího lesku, než všichni páni z celého okolí. Raději zůstali v teple u svých krbů, než aby otevřeli srdce Bohu.“

Teď již nehovořil laskavě. V jeho hlase znělo hluboké opovržení.

Oldřich z Chlumu se s úsměvem uklonil a pronesl několik laskavých vět, které pro podobné příležitosti užíval. Neměl rád okázalé proslovy. Panu Sezamovi stejně nevěřil, že by nadšení z přítomnosti královského prokurátora bylo skutečné.

Sezama z Krašova ho usadil do křesla po své pravici. Bylo ještě teplé po převoru Severýnovi, který ho musel před chvilkou pro vzácného hosta uvolnit. Oldřich se k převorovi zdvořile otočil, aby ho jako nejbližšího souseda pozdravil. Ale hubený prelát jen povýšeně kývl hlavou a hned se odvrátil, aniž by se snažil o sebemenší projev zdvořilosti. Cosi důležitě vyprávěl premonstrátskému mnichovi, který ho doprovázel. Oldřich zvedl trochu překvapeně obočí a hněvivě se otočil zpět na pana Sezamu.

„Jak vidím, s bratry z tepelského kláštera se již znáte," lhostejně konstatoval krašovský pán. „Pak jsou tu s námi ještě dva urození rytíři. Ten mladší a vyšší je pan Lauřím z Kožlan. Skvělý rytíř a můj dobrý přítel. Klenot mezi těmi, kteří nosí meč a chlubí se rytířskými zásluhami. On o nich obvykle nemluví, protože skutečného muže nešlechtí slova, nýbrž skutky. Ten starší vedle něho je nečtinský zeman pan Johanides. Nejspolehlivější z manu, kteří mi slouží. Vynikající společník a obdivuhodný lukostřelec. Jsou jediní, kteří se nebáli v takovém počasí přijet."

„Těšil jsem se na vaši kuchyni," bránil se rozpačitě urostlý rytíř Lauřím. „Váš adventní zajíc na hříbkách se smetanovou omáčkou je proslulý po celém kraji O vás jsem už slyšel, pane královský prokurátore. Ne já, ale vy jste opravdový rytíř."

Ve štíhlé, ostře řezané tváři nebylo nic podlézavého nebo úlisného. To, co řekl, mínil vážně. Jako rytíř byl zřejmě zvyklý hovořit za každých okolností otevřeně. Oldřichovi připadal sympatický.

Nečtinský zeman jen mlčky přikývl a usmál se. Měl kulatou lysou hlavu, pouze kolem uší mu zůstaly zbytky řídkých vlasů. Mohlo mu táhnout na padesátku a byl určitě nejstarším v sále. Malé oči, posazené těsně u kořene plochého nosu, si královského

prokurátora prohlížely přátelsky a bystře. Vedle rytíře Lauříma vypadal spíše jako obstarožní sedlák než jako urozený muž.

Pak nastala krátká pauza. Oldřich z Chlumu čekal, že pan Sezama představí i hradního kaplana. Ale záhy pochopil, že zamračený hubený kaplan je u stolu pouze proto, aby nebylo v síni tak prázdno. Jinak by mezi hosty neseděl.

„Ten mladý muž na konci stolu vedle bratra cisterciáka," pokračoval krašovský pán, když se napil vína, protože mu po dlouhé řeči vyschlo v hrdle, „je můj syn Bušek."

„Kdy přijde vaše paní?" optal se královský prokurátor zvědavě.

„Není jí dobře," chladně opáčil zamračený hostitel. Pak tleskl, aby přivolal služebnici s konvicí vína. Ukázal na prázdný pohár před Oldřichem z Chlumu a ostře jí vyčetl, že ho už dávno nedolila.

Královský prokurátor se s požitkem napil ne příliš silného ohřátého vína, z něhož voněla máta a ještě další bylinky, které neuměl rozeznat. Pochválil víno a hned pokračoval: „To je mi líto, že je vaše žena nemocná. Ale asi je pravda, že mé kroky k vám na Krašov vedla Boží ruka. Zrovna nedávno mi moje žena Ludmila z Vartemberka kladla na srdce, abych pozdravoval vaši manželku, pokud ji někdy potkám. Jsou příbuzné, ani přesně nevím jak. Pokud paní Guta nepřijde dnes večer mezi nás, zastavím se u ní později sám, abych jí pozdrav tlumočil. Doufám, že její onemocnění není vážné?"

„Vše jí vyřídím sám," zlostně mu skočil do řeči pan Sezama. „Co vaše žena vzkazuje?"

„Raději bych to paní Gutě řekl osobně," bránil se Oldřich z Chlumu. Přitom se mu znovu před očima mihlo tělo v plášti, jehož pád ve tmě zahlédl.

„To nepůjde. A už dost o tom!" přísně opáčil Sezama z Krašova a udeřil pěstí do stolu. Pak křikl na převora Severýna. „Co bude s představením? Přivedli jste studenty, aby mi vyjídali mísy, nebo aby nás rozptýlili? Myslím, že máme trochu dobré zábavy zapotřebí."

Převor vstal, uklonil se k panu Sezamovi a pak polohlasně nařídil druhému premonstrátovi, aby vše okamžitě zařídil. Bratr Lutold vyskočil a hnal se ven. Ve dveřích se skoro srazil s panošem Otou, který se vracel z předhradí. Byl udýchaný, protože běžel.

Oldřich z Chlumu dobře věděl proč. Nikoli, že by objevil něco důležitého, co by nesneslo odklad. Ale miloval nade vše kejklíře a divadlo. Panoš Ota pospíchal, aby nepřišel o začátek hry.

Došel ke královskému prokurátorovi, naklonil se a tiše pošeptal: „Šenkýř Jakub se zdá být správný chlap. Pár věcí jsem se dozvěděl, ale to počká. Čeleď se právě chystá v jeho šenku k oslavám. Mohu tu teď zůstat?“

„Budeš mne obsluhovat,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Sedni si někam stranou. Třeba k bratru Beatovi. Pokud budu potřebovat, zavolám tě.“

Zatímco děvečka s pomocí kuchtíka, ušpiněného od sazí, odnášela prázdné mísy se zbytky smetanové omáčky a přinášela nové s žitnými plackami, pečeným masem a brusinkovými koláčky, naklonil se Oldřich z Chlumu k panu Sezamovi.

„Prý se tady na Krašově staly v nedávné minulosti nějaké nevysvětlitelné události. Možná dokonce zločiny. Třeba smrt vašeho bratra. Jako královského prokurátora mne to zajímá.“

„Můj purkrabí už mne informoval o vaší horlivosti,“ přísně opáčil krašovský pán. „Ale dnes na to není vhodná příležitost. Možná zítra.“

„Pokud se umoudří počasí, rád bych zítra pokračoval v cestě. Zítra už moc času nebude.“

„Tím spíše jsou pro vás mé vzpomínky na tyto bolestivé události zbytečné. Nač by vám byly?“

„Hájím zákon v tomto království.“

„Mnoho moudrých mužů se už zamýšlelo nad podivnými událostmi, které se během adventních dnů na Krašově v posledních letech staly. Ale nikdo v nich nenašel nic, co by opravňovalo k domněnce, že se staly z viny lidí. Byla to vůle Boží. Věřte, nic pro královský soud.“

„Přesto bych rád…“

„Tak už dost!“ vyskočil pan Sezama rudý hněvem. Všichni v sále ztichli a zvědavě se na ně obrátili. „Jste tady hostem, pane královský prokurátore,“ pokračoval vztekle. „S potěšením vám poskytnu přístřeší v tomto hanebném počasí. Jsem rád, že se zúčastníte našich oslav. Ale to je vše! Zakazuji vám pátrat po věcech,

do nichž vám nic není. Na Krašově jsem pánem já a na to nezapomínejte! Nedovolím zkazit slavnostní večer hovorem o nepřístojných událostech! Pro náš rod tak bolestivých. Vyšetřovali je muži mnohem zkušenější než vy a k žádnému závěru nedošli. Nepřeceňujte svůj rozum. Jenom byste jitřil staré rány.“

Oldřich z Chlumu popuzeně vyskočil a položil ruku na krásně zdobený stříbrný jílec své dýky. Když stál, byl skoro o hlavu vyšší než jeho hostitel. Chování krašovského pána se nedalo ani se zavřenýma očima nazvat jen nezdvořilým. To, co řekl, byla hrubá urážka. Královský prokurátor tu však s sebou neměl jediného vojáka ze své družiny. Pokud chtěl dál pátrat, třeba i přes zákaz pana Sezamy, musel ustoupit.

„Nezapomenu na to,“ opáčil chladně. „Do vašich věcí mi opravdu nic není. Nechci jitřit staré rány, i když stále nevím, jaké. Ale jestli narazím na něco, co by se dotýkalo cti našeho krále nebo práva, které v této zemi hájím, zasáhnu, jak mi velí můj úřad.“

Stáli tiše proti sobě. Pan Sezama si musel být vědom, že se nechal unést hněvem. Pokusil se na svém nehezkém obličeji vyloudit smířlivý úsměv.

„Neděje se tu opravdu nic, co by bylo namířeno proti našemu panovníkovi. Stará rodinná historie. Proto si, pánové, připijeme na zdraví našeho krále Přemysla!“

Oldřich z Chlumu přikývl na znamení usmíření. V duchu si umínil, že hned po skončení hostiny bude pokračovat. I kdyby měl být celou noc vzhůru. Sezama z Krašova něco tajil. Jenže kde zjistit, k jakým úmrtím tu v minulosti došlo? A byla vůbec nepřirozená? Purkrabí Hanuš se ukázal jako velice pověrčivý člověk. Navíc zřejmě zbabělý. Co když přeháněl? Nakonec se Oldřich rozhodl, že nejdůležitější bude najít Sezamovu manželku Gutu a promluvit si s ní. „Pokud je vůbec živá,“ mihlo se mu bezděčně hlavou. „Někdo z okna paláce vypadnout musel!“

Ještě si ani nesedl zpět do křesla, když se otevřely dveře sálu a dovnitř vešla tanečním krokem dvojice kejklířů, doprovázená čtyřmi studenty, hrajícími na píšťaly, fidule a bubínky. Muž měl na sobě pestrý šat, zhotovený z červených a modrých pruhů látky, sešitých silnou hnědavou nití. Byl vysoký, středního věku a při každém

pohybu bylo zřejmé, že má skvěle trénované tělo. Doprovázela ho drobná žena, mnohem mladší než on. Byla křiklavě nalíčená. Na sobě měla těsně přiléhající bílý šat, který obkresloval její štíhlou souměrnou postavu.

Oba kejklíři došli doprostřed sálu, kde se zastavili a hluboce uklonili. Studenti zůstali stát v rohu u dveří. Jako poslední vstoupil premonstrátský mnich. Chtěl se také uklonit, ale nemotorně zakopl o lem svého bílého hábitu a div neupadl. Zřejmě již stihl vypít více, než snesl. Rukou se opřel o nejbližší stůl a pak důstojně, jako by se nic nestalo, oznámil, že hra o životě a skutcích blahoslaveného Hroznaty za chvíli začne.

„Ale protože život není jen slzavé údolí," pokračoval trochu těžkým jazykem, „napsal jsem ji pro vás způsobem zcela novým, aby přinesla nejen očistu duším a poučení ve víře, ale také radost pro srdce a zábavu pro oko. Kromě žáků, kteří do našeho kláštera Přišli až z probošťské školy v Plzni a s nimiž jsem svou hru nacvičil, pozval jsem věhlasného mistra kejklíře Bonifáce. Mezi jednotlivými díly hry vám předvede své neodolatelné umění. Ostatně i náš slovutný patron blahoslavený Hroznata miloval zábavu a jsem si jistý ve své neskromnosti, že by se mu toto představení líbilo. Budu šťastný, pokud hra přispěje k lesku dnešních oslav. Urozený pane Sezamo z Krašova, náš dobrodinče, zahajte podle tradice představení!"

Podsaditý šlechtic vstal a šťastně se usmíval. Rozpažil obě ruce, jako by svým hostům žehnal. Pak začal zpívat příjemným hlasem krátkou melodickou píseň. Byla napsána starobylým jazykem, do něhož se mísila archaická staroslověnština, jakou užívali už jen mniši sázavského kláštera. Obsah byl velice prostý. Píseň vyprávěla legendu o tom, jak otec pohan zavřel dceru Barboru do věže. Tajně se k ní ovšem dostal mladík a dívku obrátil na křesťanskou víru. Otec svou dceru pohnal před římský soud, který Barboru po krutém mučení jako tajnou křesťanku odsoudil k smrti. Na rozdíl od církevních legend se touto písní prolínaly vášnivé verše, líčící dívčinu lásku k mladíkovi. I to, co Sezama z Krašova zpíval, přesně zapadalo do stylu večera. Nevázaná zábava byla nesporně hlavním smyslem krašovských adventních oslav.

„Tohle byla nejmilejší píseň našeho dobrodince," naklonil se převor Severýn k Oldřichovi z Chlumu a poprvé za celý večer se na něj laskavě usmál. „Blahoslavený Hroznata musel být mimořádný muž. Ale dokázal zvítězit nad svými démony. Je pravda, že se svatí otcové o tělesné lásce svaté Barbory nikde nezmiňují. V žádné z mnoha legend, které se dochovaly. Ale přesto uznejte, jak silnou touhu hájit víru má v sobě tahle píseň! I když není zcela přesná. Svatá Barbora zůstala pannou."

„To jistě," zdrženlivě se usmál královský prokurátor. Dál si tepelského převora nevšímal. Byl to ostatně bratr Severýn, kdo ho první urazil. Bylo tedy na vysokém hubeném premonstrátovi, aby se snažil o smír.

Jakmile pan Sezama skončil, začali mu všichni provolávat slávu a připíjet na jeho počest. K pochvale se přidal i kejklíř a studenti. Teprve po hodné chvíli se sál utišil. Podsaditý pán hradu se posadil zpět do křesla, v potěšeném obličeji zrudlý rozpaky. Poté předvedl kejklíř se svou ženou krátké artistické číslo, které ale nikdo kromě panoše Oty nesledoval, i když bylo velice dobré.

Po vlažném potlesku se otevřely dveře a do sálu vběhl pátý student, který čekal venku. Byl vysoký a urostlý. Na hlavě měl látkovou masku, na níž byla pestrými barvami namalovaná přísná tvář s mohutným knírem. Zakrývala celý obličej, pouze na místě očí byly vystřižené otvory. Na sobě měl starobylou zbroj. Oldřich z Chlumu by přísahal, že právě jeho viděli pod schody, když spolu s purkrabím Hanušem prohlížel podstřeší paláce. Ohlédl se, ale hubený purkrabí stál v zadním rohu místnosti klidně, bez zjevného překvapení nebo strachu. Možná mladíka v masce nepoznal. Ale Oldřich z Chlumu si byl skoro jistý, že se nemýlí.

Student v masce začal zpěvným hlasem recitovat prolog hry. Přitom pomalu obcházel kolem stolu, před každým hostem se zastavil a lehce se uklonil na znamení pozdravu. Oldřich z Chlumu ho poslouchal jen chvíli, ale brzy ho přestal vnímat. Verše byly dost neumělé a nesly laickou pečeť mnicha, který hru napsal. Trochu rozmrzele poposedl a nenápadně se rozhlížel Po ostatních hostech. Nechtěl dát najevo, že se nudí.

Právě když se student uklonil před panem Sezamou a skončil jakési čtyřverší, trhl sebou převor Severýn tak prudce, že shodil na zem pohár s vínem. Číše se rozbila na střepy a po dlaždicích se rozlilo rudé víno. Student ve starobylé zbroji se zarazil a překvapeně si tepelského převora měřil. Jako by zapomněl, co má citovat. Chvíli přemýšlel, ale protože měl obličej zarytý maskou, nedalo se podle výrazu tváře říci, co ho tak překvapilo. Ale ani převorova tvář nebyla klidná. Očima si zle mladíka měřil, jako by mu číši s vínem porazil on.

Byl to sice jen mžik, ale Oldřichovi z Chlumu neušel. Umínil si, že po představení studenty vyhledá a mladíka ve starobylé zbroji se vyptá, co má s převorem. Šlo možná o náhodu, vždyť studenti v tepelském klášteře nacvičovali dnešní představení. Kdo ví, jaké měli spolu nevyřízené účty? Ale nesměl opomenout žádný detail. Podvědomě cítil jakési napětí. Tušení ho ještě nikdy nezklamalo. Jako by dokázal zločin ucítit ještě dříve, než se opravdu stal. Nevěděl proč, ale najednou si byl jistý, že to, co se zde v minulých letech stalo, nebylo neštěstí. Musely to být zločiny. A navíc, že neskončily. Další budou následovat.

7. KAPITOLA

Představení se vleklo, a protože Oldřich z Chlumu neznal starší verze hry, neměl s čím srovnávat. Ale pokud dnešní hra byla podle bratra Lutolda napsána s úmyslem pobavit, děkoval Bohu, že nemusel shlédnout ty předchozí. Mladík ve starobylé zbroji představoval blahoslaveného Hroznatu. Ostatní studenti hráli všechny ostatní osoby příběhu. Měnili pláště a masky podle děje. Těžkopádnými verši se probíjeli přes Hroznatovo osvícení a založení kláštera v Teplé až k jeho mučednické smrti.

Teprve závěr královského prokurátora zaujal. O Hroznatově smrti mnoho nevěděl, ale nepochyboval, že bratr Lutold měl k dispozici spolehlivé údaje. Těžko si mohl vymýšlet. Zvláště, když se hrálo na Krašově. Pokud mohl soudit, předností hry nebyla obratnost veršů a herecké umění studentů, ale historická věrohodnost.

Slýchával vždy, že Hroznatu zavraždili lupiči. Ale podle hry ho zajali nedaleko Chebu němečtí rytíři. Požadovali po něm vysoké výkupné, za které byli ochotni ho propustit. Kromě toho v náznacích hovořili o jakési zradě. Oldřich z Chlumu však z textu nepochopil, o co ve skutečnosti šlo.

V závěrečné scéně vypočítával Hroznata své zásluhy a věznitelům dokazoval, že již nemá nic, neboť vše věnoval pro slávu Boží klášteru v Teplé. Rytíři mu neustále opakovali, že chtějí, co ukryl. Nakonec ho mučili, a protože odmítal říci, kde mají peníze hledat, ve vzteku ho zabili.

Královský prokurátor si nenápadně prohlížel tváře ostatních hostů. Ale jak s údivem zjistil, všichni se zabývali především jídlem a výtečným vínem. Hlavy od mís zvedali jen o přestávkách mezi jednotlivými akty hry. Pozornost věnovali akrobatickým a žonglérským vložkám v podání kejklířů a ještě spíše štíhlé akrobatce.

Oldřich netušil, zda pan Sezama verše poslouchal, ale každopádně se nad závěrem hry ani nepohoršoval, ani se mu nedivil. Protože bratr Lutold odešel ven ze sálu ještě před koncem hry, vydal se za ním hned, jakmile studenti za vlažného potlesku skončili.

Premonstrátského mnicha zastihl v úzké tmavé uličce mezi palácem a hradní kaplí. Stál široce rozkročený, rukou se opíral o zeď,

aby neupadl. Měl vykasaný hábit a s úlevou vyprazdňoval plný měchýř. Když si Oldřicha z Chlumu všiml, škytl a pak s opileckou důvěrností řekl: „I zástupce krále si potřebuje ulevit?“

„Odkud víš, že blahoslaveného Hroznatu umučili němečtí rytíři?“ optal se přísně královský prokurátor.

Tlustý premonstrát nejprve dokončil svou věc, pak si opatrně spustil hábit k zemi, a protože měl potřísněnou dlaň, otřel si ji o okraj škapulíře, jako by to byl ručník. Druhou rukou se stále opíral o zeď. Na nejistých nohou se však pootočil, aby stál proti Oldřichovi z Chlumu čelem. Rukou si rozpačitě přejel po obličeji a pak začal celkem souvisle vysvětlovat: „Zachovala se listina, v níž si Hroznatova sestra Vojslava stěžuje, že jednala s věznitelí v Chebu, ale že jí nedovolili s Hroznatou promluvit. Proto nemůže potvrdit, zda je ještě živ.“

„Ty se asi vyznáš v historii dobře,“ usmál se královský prokurátor na opilého mnicha.

„Mám na starosti kapitulní archiv. A píšu také klášterní kroniku,“ vypjal bratr Lutold hrdě prsa.

„O co vlastně šlo těm rytířům, kteří umučili Hroznatu? Kromě výkupného, samozřejmě. Ve hře hovoříš o jakési zradě.“

„Chtěli vysoké výkupné. Když ho nedostali, ve vzteku ho zabili.“

„To může být pravda. Ale podle tebe na něj v závěru hry naléhali, aby prozradil, kam ukryl jakési peníze,“ nedal se Oldřich z Chlumu. „Jak ty peníze souvisely s jeho zradou? Koho vlastně zradil?“

Než ale stačil bratr Lutold odpovědět, ozval se za jeho zády přísný hlas převora Severýna: „Tady jsi, bratře. Hledám tě už delší dobu.“

Obtloustlý mnich zavrtěl hlavou, jako by nechápal, na co se ho královský prokurátor ptá. Pak si rukou, kterou se dosud opíral o zeď, začal trochu provinile upravovat opasek, který se mu svezl na bok. Pokusil se napřímit pokleslá ramena, ale zakolísal, a kdyby ho Oldřich z Chlumu nezachytil, uklouzl by a spadl do závěje sněhu.

„Já se o něho postarám,“ řekl přes rameno převorovi. Ale hubený vysoký mnich se nedal odbýt.

„Bratr Lutold mi bude pomáhat pří celebrování noční mše. Musím ho dát do pořádku. Pojď, Lutolde," nařídil přísně a natáhl k němu hubenou kostnatou ruku.

Obtloustlý premonstrát se přikrčil, ale poslechl. Chytil se převorovy ruky a klopýtavě se za ním vydal zpět do paláce. Přitom cosi koktal na svou omluvu.

„To bude dobré," chlácholil ho převor. Pak se ještě ohlédl a usmál: „Setkáme se v kapli, pane královský prokurátore."

Oldřich z Chlumu nespěchal. Zamyšleně se za nimi díval a měl trochu vztek, že nemohl výslech bratra Lutolda dokončit. Ale převorovu starost plně chápal. I tak si stihl alespoň ověřit, co si myslel již dříve. Hra o Hroznatovi popisovala skutečné události. Alespoň některé. Až bude příležitost, musí bratra Lutolda pořádně vyzpovídat. Hned, jakmile mnich trochu vystřízliví. Konečně člověk, který by mu mohl poodhalit, jak to bylo vlastně s blahoslaveným Hroznatou opravdu. Třeba bude něco vědět i o tajemných událostech na Krašově. Mohl hrad navštívit i během minulých adventů, kdy se to vše mělo stát. Oldřich jen doufal, že hubený převor dohlédne, aby obtloustlý mnich už nepil. Jak však rázného převora za krátkou chvíli na hradě poznal, neměl o to strach.

I když vichřice na chvíli ustala a dokonce přestalo sněžit, byl venku mráz a Oldřich z Chlumu se zachvěl zimou. Úžeji se zahalil do svého pláště s erbem českého krále, rozpačitě přešlápl a rychle se rozhlédl. Když zjistil, že je nádvoří prázdné, napodobil bratra Lutolda. Pečlivě si pak upravil nohavice a vydal se zpět do paláce.

V šerém výklenku vedle dveří do kuchyně narazil na panoše Otu. Jednou rukou objímal kolem pasu děvečku, která je při hostině obsluhovala. Protože byl mladík o hlavu vyšší než drobná, ne příliš štíhlá dívka, byl skloněný a cosi jí šeptal do ucha. Dívka se tiše chichotala a v očích se dala číst výzva ke hříchu.

Oldřich z Chlumu zpomalil a trochu nedůvěřivě zavrtěl hlavou. Jeho panoš míval na dívky dobrý vkus. Hradní děvečka však nebyla žádná krasavice. Ota si všiml jeho rozpaků a pokrčil nepatrně rameny, jako by chtěl říci: „Pro vyšetřování jsem ochotný i k nejvyšším obětem." Hned pak se zase věnoval baculaté dívce.

Královský prokurátor prošel rychle kolem výklenku a zamířil do hodovní síně. Přitom uvažoval, zda je panoš Ota skutečně tak horlivý, nebo na hradě nic lepšího k rozptýlení nenašel. Znovu se mu před očima mihl obraz lazebnice Elišky v průhledné košilce, obkreslující půvabné proporce ženského těla. Povzdechl si a zastavil u masivních dveří do hodovní síně. Život nebyl jenom zábava a dospělý muž musel myslet především na své povinnosti. Na hlouposti tu měl panoše Otu.

Strážný, který stál ve stínu vedle vchodu do sálu, otevřel a uctivě se uklonil. Oldřich z Chlumu se zastavil a ještě než vešel, zeptal se ho: „Přivedl už převor Severýn toho druhého mnicha zpátky?“

„Přivedl,“ rychle potvrdil voják. Přitom zůstal v uctivém předklonu.

„Dobře. A ti studenti, kteří vystupovali ve hře o Hroznatovi, ti jsou tam ještě?“

„Určitě, urozený pane. Kromě vás a mnichů nikdo z hostů zatím nevyšel ven. Pokud nepočítám vašeho panoše a tu couru,“ dodal trochu pohrdavě a ukázal za Oldřichova záda do výklenku vedle palácového vchodu.

Královský prokurátor přikývl a vstoupil. Na chvilku zůstal stát na místě, aby si oči zvykly na světlo uvnitř hodovní síně. Voják za ním tiše zavřel, aby z místnosti zbytečně neutíkalo teplo do chladné chodby. Svíce, které během večera dohořely, nechal zatím purkrabí vyměnit. V místnosti bylo jasno stejně jako na začátku hostiny. Oldřich z Chlumu rozpačitě přešlápl a v uších mu ještě zněl pohrdavý tón strážného. Překvapilo ho, že obyčejný voják dokázal formulovat tak vyhraněný názor. Navíc na dívku, s níž měla pletky zřejmě většina mužů na hradě. Uvědomil si, že tady cosi nehraje. Ale netušil co. Ten strážný se v něčem odlišoval od posádky, která sloužila na Krašově.

Pan Sezama stál vedle sloupu a živě diskutoval s cisterciáckým mnichem, který Oldřicha z Chlumu doprovázel na cestě do Plas. U okna rytíř Lauřím objímal kolem pasu štíhlou kejklířku a přitom cosi veselého vyprávěl muži v pestrém šatu, který s ní před chvílí vystupoval. Stranou stál nečtinský zeman Johanides a se zájmem

naslouchal. Mladý Bušek seděl v křesle a dřímal, zmožený vypitým vínem.

Oba premonstráti stáli na druhé straně sálu a právě vypláceli studentům peníze za jejich vystoupení. Oldřich z Chlumu okamžitě postřehl, že to nebyla žádná závratná částka, ale jen hrst drobných měďáků. Rychle studenty spočítal. Byli jen čtyři. Teď, když neměli na obličejích masky, nedokázal poznat, který vlastně chyběl, ale byl si téměř jistý, že mezi nimi nebyl ten nejurostlejší. Mladík, který hrál roli blahoslaveného Hroznaty. Zvědavě se rozhlížel, ale nikde v sále ho neviděl.

Chvilku váhal, pak se otočil a zamířil k purkrabímu Hanušovi, který u kraje stolu vysvětloval sloužícímu, co má po hostině uklidit nejdříve. Královský prokurátor chtěl purkrabího pokárat. Tu si ale všiml hradního kaplana. Opíral se v rohu o stěnu, ruce složené na břiše. Vyzývavě si Oldřicha z Chlumu prohlížel. Když mu však královský prokurátor pohled opětoval, uhnul polekaně očima a tvářil se, jako by se díval jinam.

„Poslyš, purkrabí," řekl přísně Oldřich z Chlumu, když došel ke stolu, „i když máš vojáky mimořádně zdvořilé, nejsou zrovna svědomití."

„Svědomitost nepatřila nikdy k lidským ctnostem, zvláště u služebnictva. Ale po pravdě, spíše by mě překvapilo, kdybyste si stěžoval na jejich chování. Protože pokud jim mohu něco opravdu vytknout, pak spíše nezdvořilost. Co se vlastně stalo?"

„Jeden ze studentů odsud odešel a voják, který drží stráž na chodbě před vchodem do sálu, si ho vůbec nevšiml. Přitom bych s tím studentem potřeboval mluvit. Hned teď. Můžeš zařídit, aby ho ten strážný našel a přivedl?"

Tvář purkrabího Hanuše nabyla zase vyděšeného výrazu. „Promiňte, urozený pane," koktal. „To jste se musel splést. Tady v paláci nedrží stráž nikdo z naší posádky. Je to zbytečné. Pokud hradu nehrozí nebezpečí, hlídají jen dva vojáci. Jednoho stavím k bráně a druhého na věž. Ostatní bydlí v předhradí. Sem do horního hradu, a zvláště do paláce, mají přísně zakázáno chodit, pokud tu nemají co dělat. To nařídil sám pan Sezama, protože se z kuchyně začalo

ztrácet jídlo. Pochybuji, že by si někdo z nich dovolil vstoupit o své vůli do paláce. Zvláště dneska večer, když je tu tolik hostů.“

„Ale já s ním mluvil,“ ostře ho přerušil Oldřich z Chlumu.

„Asi to nebyl strážný. S někým jste si ho spletl!“

„Můžeš mi říci s kým?“ nakvašeně zavrčel královský prokurátor. Pak se otočil a rychle udělal několik kroků ke dveřím. Otevřel je a vyhlédl ven. Chodba byla prázdná. Zmizel nejen panoš Ota s dívkou, ale i voják.

Oldřich z Chlumu si snažil vybavit, jak vlastně ten strážný vypadal. Na chodbě bylo ovšem značné šero. Podivný muž, když s ním před chvílí hovořil, stál navíc stranou ve stínu. Většinu doby, co odpovídal, se uctivě uklaněl. Proto si královský prokurátor nebyl jistý, jak byl vyzbrojen. Neuměl si ani vybavit jeho obličej. Byl si pouze jistý tím, že byl mladší a urostlý. Vzápětí mu došlo, že to byl zřejmě onen chybějící pátý student. Když hrál Hroznatu, měl na sobě starobylou zbroj. Jenže v šeru se dala snadno splést s dnešní. Ten rozdíl nebyl tak veliký, aby se nedal v rychlosti přehlédnout. Královskému prokurátorovi nebylo ovšem jasné, proč celé to divadlo. Otočil se a chvatně se vrátil do sálu.

Purkrabí Hanuš ho zatím polekaně pozoroval. Když královský prokurátor došel až k němu, tiše konstatoval: „Zmizel!“ Měl bledé rty a očima nervózně těkal kolem. Pak se pokřižoval a zašeptal: „Bože, opatruj nás.“

„Jenom nezačni zase o zjevení,“ chladně ho napomenul Oldřich z Chlumu. „Pokud to nebyl voják z hradní posádky, pak jsem musel mluvit s jedním z těch studentů. Hned se dozvíme, co měl ten hloupý žert znamenat.“

Ale než se stačil obrátit na zbylé čtyři studenty, vypukla v opačném rohu hodovní síně hádka. Nečtinský zeman Johanides vztekle tahal rytíře Lauříma za halenu, jako by ho chtěl odtrhnout od štíhlé kejklířky. Jeho útok však vypadal spíše komicky, neboť byl o hlavu menší než urostlý rytíř. Lauřím stál pevně, kejklířku z náruče nepustil a ani se nehnul. Ale nesmál se. Byl rudý v obličeji a křičel: „Co je ti do toho?“

Kejklíř nerozhodně přešlapoval, neboť hádka obou urozených mužů mu byla na první pohled nejen nepříjemná, ale zřejmě i trapná.

Než však Oldřich z Chlumu stačil pochopit, o co jde, zasáhl pan Sezama. Ze sloupu, podepírajícího klenutý strop, strhl jeden z mečů, který tam visel spolu s dalšími zbraněmi. Přiskočil k hloučku u okna a plochou stranou udeřil nečtinského zemana přes ruku. I když nebyl úder silný, pustil s bolestivou grimasou rytíře Lauříma a hněvivě se obořil na krašovského pána: „To už přestává všechno! Takhle si vážíš svých hostů? Kdybych já…“

„Nech toho, Johanide,“ přísně ho zarazil pan Sezama. Pak se smířlivě usmál, levou rukou ho obejmul kolem ramenou a konejšil: „Běž si na chvíli odpočinout, trochu se prospi, aby se ti víno vykouřilo z hlavy. Do mše zbývá ještě dost času. Přece nechceš zkazit dnešní slavnost?“ Pak se zle zamračil na oba kejklíře: „Co se týká vás, zaplaceno jste dostali, takže tu už nemáte co dělat. Zmizte, už vás nechci ani vidět!“

„Oni za to nemohou,“ bránil je rytíř Lauřím, ale krašovský pán zavrtěl hlavou a chladně ho napomenul: „Nezastávej se komediantů. Nebo si budu myslet, že jsi stejný lotr jako oni!“

„Já a moje žena jsme akrobati a žongléři. Lámeme si klouby, aby se publikum bavilo,“ uklonil se muž v pestrém šatu. „Žijeme chudě a nemáme nic než to, v čem vystupujeme. Proto ale nemusíme být ještě lotři, urozený pane. Pojď, Margo,“ řekl a uklonil se. Jeho slovům se nedala upřít jistá důstojnost. S hrdě vztyčenou hlavou se otočil a vyšel ven. Drobná žena se svěšenou hlavou v patách za ním. Na prahu se zastavila a vrhla přes rameno na rytíře Lauříma úsměv, jakým dokáže hovořit jen žena. Urostlý rytíř zaklel a vyběhl za ní ven.

„Na svém hradě rozhoduji já, kdo jaký je,“ křičel Sezama z Krašova. Pak se ušklíbl a dodal: „Žebrota drzá! Celý večer zkazí. Pánové, myslím, že je čas na odpočinek. Horké hlavy vychladnou a vyčistí se. Potřebujeme to všichni. Sejdeme se na mši!“ Pak se vrátil na opačný konec stolu, kde spal jeho syn Bušek. Dlaní ho pleskl po tváři, a když se mladík s polekaným výrazem vzbudil, nešetrně ho postavil na nohy. Pak ho začal postrkovat ke dveřím. Za nimi vyšli na chodbu ostatní hosté. Hodovní sál se vyprázdnil.

Oldřich z Chlumu si povzdechl. Neměl rád, když někdo bezdůvodně spílal lidem jen proto, že byli chudí. Nemyslel si, že by

kejklířství byl kdoví jak počestný způsob obživy. Ale pokud člověk dělal nějakou práci poctivě, nebyl důvod ho proto urážet.

Rychle však úvahy o morálce pustil z hlavy. Měl své starosti. Otočil se, aby se optal studentů na jejich pátého druha. Jenže roh, kde stáli před chvílí, zel prázdnotou. Mladíci během hádky zmizeli a s nimi i oba premonstrátští mniši.

8. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu vyšel z hodovní síně jako poslední. Protože se chodba v přízemí rychle vyprázdnila, nahlédl pro jistotu do kuchyně a komor, které se sálem sousedily. V komoře byla úplná tma a v kuchyni dohasínal oheň v peci. Na lavici u stěny ležely špinavé mísy od večeře. Ale nikdo ze služebnictva tu nebyl. Pak vyběhl do prvního patra. Nahlédl do své ložnice. Jak předpokládal, ani tam svého panoše nezastihl.

„Zatracený Ota. To mi dělá vždycky, když ho nutně potřebuji. Já mu dám lítat za holkami," rozčiloval se. „Je na čase mu připomenout, že nejdřív je jeho pán a teprve pak zábava. Bude dělat pouze věci, které mu nařídím." Pak se ještě naštvaně podíval na kožené brašny, které ležely na jeho ustlaném lůžku. Měl v nich úřední odznaky královského prokurátora a nějaké listiny. Tak rád by se převlékl, jenže neměl do čeho.

Práskl za sebou dveřmi, až se to dutě rozlehlo po prázdné chodbě. Seběhl po schodišti do přízemí. Téměř se srazil s rytířem Laurímem a zemanem Johanidem. Usmířili se a teď kráčeli v družném hovoru odpočinout si před mší do svých pokojů. Roztržitě jim pokynul a vyšel ven na nádvoří.

Zastavil se na posledním schodu a rozhlédl se. Okamžitě si všiml panoše Oty, který stál u horní brány před purkrabstvím. Byl otočený zády a mával baculaté děvečce, která odcházela ke stavení pro čeleď.

„To už přestává všechno," řekl si Oldřich z Chlumu a rázně vykročil, aby mu vysvětlil, jak se má chovat. Jenže udělal jen tři kroky a podjely mu nohy. Čeleď umetla nádvoří a slabá vrstva sněhu, která na nerovných místech zůstala, se v nočním mraze proměnila v led. Chvíli se snažil získat ztracenou rovnováhu a přesně ve chvíli, kdy dívka zmizela v čeledníku a mladík se obrátil k paláci, upadl.

Panoš Ota nejdříve v šeru nepoznal, kdo se válí po nádvoří. Teprve za chvíli mu to došlo. Také proto, že se snad poprvé tu noc roztrhly mraky a zemi ozářil sinavý svit měsíce. V matném světle poznal erb českého krále na plášti svého pána. Rozběhl se do kopce k paláci.

Oldřich z Chlumu se opatrně zvedl a pomstychtivě čekal, kdy na ledu uklouzne i jeho panoš. Ale mladík obratně přeskakoval po vyčnívajících kamenech a vyhýbal se dolíkům, v nichž se leskl zrádný led. Bez úhony doběhl a udýchaně se zastavil před svým pánem. Starostlivě se optal: „Nestalo se vám něco, urozený pane?“

„Myslel jsem, že tvou jedinou nectností je slabost pro ženy. Ale teď vidím, že jsi navíc dost mdlého rozumu. Jinak by ses tak hloupě neptal,“ nakvašeně odsekl Oldřich z Chlumu a rukou si čistil plášť, který si při pádu na zem ušpinil.

„Nu, tak zlé to snad se mnou ještě není,“ usmíval se panoš Ota jízlivě. Ale dříve, než stačil královský prokurátor vybuchnout, dodal rychle: „Vím, kde je paní Guta. A kromě toho vím, jak se k ní dostat.“

„Tak povídej,“ vybídl ho kývnutím hlavy. Dál usilovně čistil své šaty. Byla to hrůza. Neměl nic jiného a po pádu vypadal, jako by spadl do stoky se splašky. Copak takhle mohl jít na noční mši?

„Ta děvečka, na kterou jste se tak opovržlivě mračil,“ začal vysvětlovat mladík, „má za chvíli zajít za paní Gutou a uklidit zbytky po jídle. Pan Sezama totiž nařídil, že se jeho žena musí najíst ve své ložnici. Přísně jí zakázal vycházet ven. Zamkl ji a klíč má u sebe. Ale Magdalena, tak se ta děvečka jmenuje, slíbila, až jí pan Sezama odemkne a odejde pryč, dá nám z okna znamení. Paní Guta je totiž ve své ložnici zamčená už druhý den. Určitě si bude chtít s Magdalenou chvíli popovídat. Sezama tam celou dobu čekat nebude. To je naše šance!“

„Musela být s tebou spokojená, když tolik riskuje. Jak jsem pochopil, pan Sezama je přísný a nemilosrdný pán.“

„Byla spokojená,“ samolibě se usmál panoš Ota. A když si všiml nesouhlasného gesta svého pána, dodal potutelně: „K ničemu mezi námi nedošlo!“

„To vyprávěj někomu, kdo je důvěřivější a hlavně hloupější než já,“ odpověděl znechuceně Oldřich z Chlumu. Pak mladíkovi pokynul, aby nestáli uprostřed nádvoří. Zamířili ke zdi, spojující purkrabství s hlavní věží. Zastavili se pod dřevěným ochozem, který se táhl podél celého horního okraje hradeb. Viděli odtud na okna paláce, ale přitom zůstávali ukryti ve stínu.

„Nejste můj zpovědník," začal panoš Ota po krátké odmlce. „Ale máme ještě chvíli času, takže vám povím, jak to s ní opravdu bylo. Třeba se ode mě něco přiučíte," pokračoval s vážnou tváří. Pouze oči ho prozradily, že si ze svého pána tak trochu utahuje.

„Jako ženatý nemůžete samozřejmě některé věci znát. Magdalena je stejná jako všechny svobodné venkovské holky. Je zvyklá, že si ji chlapi z hradní posádky berou, kdykoli se jim chce. Obvykle rychle a bez řečí. Umíte si představit, jak byla překvapená, když jsem si s ní jen hrál a přitom vášnivě říkal, jak je krásná a jak se mi líbí? Byla v sedmém nebi. Kdybych se s ní pomiloval, nic by mi o paní Gutě neprozradila. Proč by taky riskovala? Bylo by to stejné, jako kdybych kupci zaplatil dřív, než mi dá své zboží. Řekl jsem jí, že můj pán musí nutně mluvit s paní Gutou a jaké mi to dělá starosti. Až tohle zařídí, dáte mi volno a dokončíme hru, kterou jsme začali. Proto je ochotná riskovat. Na holku, když ji správně rozpálíte, je spolehnutí vždycky."

„Ty jsi ještě větší mizera, než jsem si o tobě myslel," zabručel spokojeně Oldřich z Chlumu. Pak přátelsky dodal: „Kdybys rozuměl duším zločinců stejně dobře, jako rozumíš ženským, to by se vyšetřovalo."

Z tónu hlasu bylo zřejmé, že ho špatná nálada opustila. I když cesty, po nichž při vyšetřování kráčel panoš Ota, byly většinou pro Oldřicha z Chlumu nepochopitelné a pro dobrého křesťana nepřijatelné, byl z nich vždy užitek.

Mladík mu najednou stiskl rameno a ukázal před sebe. Magdalena právě vycházela z čeledníku a rychlými kroky mířila k paláci. Spěchala, ani se neohlédla. Přesně ve chvíli, kdy vstoupila dovnitř, vyšlo ze dveří purkrabství pět postav zahalených v pláštích a se studentskými čapkami na hlavách. Mladíci mířili k bráně, prošli chodbičkou kolem fortny a zmizeli v předhradí.

Oldřich z Chlumu nerozhodně přešlápl. Rychle uvažoval. Rád by si promluvil s urostlým studentem, který se choval tak divně. Ale rozhovor s paní Gutou byl pro něho důležitější.

„Oto," sykl tiše, „já to v paláci vyřídím sám. Ty zatím sleduj ty studenty. Stačí, když zjistíš, kam šli. Pak se vrať na tohle místo. Až to s paní Gutou skončím, vrátím se sem a půjdeme je vyslechnout."

Mladík se sice chvíli ošíval, dokonce tiše protestoval, že Magdalena bez něj královského prokurátora do ložnice nepustí. Když však zjistil, že jeho pán neustoupí, povzdechl si a vydal se za studenty do předhradí.

Baculatá děvečka Oldřicha z Chlumu samozřejmě pustila. Panoš jí přece výslovně řekl, že s paní Gutou musí hovořit jeho pán. Proto jí nepřipadalo ani divné, že přišel sám. Pouze v jejím obličeji se zračilo zklamání. Ráda by viděla opět svého panoše.

Jinak proběhlo všechno snadněji, než se původně zdálo. Pan Sezama se musel postarat o svého syna, kterému bylo po vypitém vínu špatně a několikrát zvracel. Proto dal Magdaleně klíč, aby zašla za paní Gutou sama. Jen jí přísně nařídil, aby nezapomněla manželčinu ložnici zamknout, až skončí. Pak se zase věnoval Buškovi. Oldřich z Chlumu nemusel tedy ztrácet čas zbytečným čekáním. Správnou ložnici našel snadno. Magdalena nechala pootevřené dveře, takže svíce z komnaty osvětlovaly škvírou chodbu a ukazovaly cestu i ve tmě.

Guta z Krašova byla stejně jako její manžel menší postavy. Byla ještě tlustější než on. Pod kulatým dobromyslným obličejem měla silnou bradu, kterou z části zakrýval vysoký límec tmavých splývavých šatů. Seděla v křesle u stolu, na němž stály dvě mastné mísy s okousanými kostmi. Na první pohled bylo zřejmé, že to je hodná, líná a ne příliš chytrá žena. Když se Oldřich z Chlumu protáhl dveřmi, vykřikla a baculatou rukou si v hrůze zakryla ústa. Jako by se bála, že se křikem prozradí.

„Nebojte se, urozená paní," rychle vysvětloval královský prokurátor. „Nesu vám pozdravy od mé ženy Ludmily z Vartemberka!"

Paní Guta se nerozhodně obrátila na svou děvečku, jako by se jí chtěla zeptat, zda je to pravda. Ale dívka se dívala lhostejně do rohu. Svůj úkol splnila a teď v duchu snila o slastech, které slibovala panošova náruč. V uších stále zněla sladká slova, která ji tak okouzlila.

„Slyšela jsem, že si moje neteř vzala královského prokurátora," řekla nešťastně paní Guta. Pokusila se vstát, aby hosta uvítala, ale nepodařilo se jí to. Omluvně se usmála a dodala na vysvětlenou:

„Ještě teď se mi chvějí nohy strachem. Když jsem viděla, jak se otevírají dveře a někdo vstupuje, myslela jsem, že to bude moje smrt! Tak vy jste Ludmilin manžel?“

„Hrozí vám nějaké nebezpečí?“ rychle se optal Oldřich z Chlumu a dveře za sebou pečlivě zavřel.

„O adventu hrozí nebezpečí každému z našeho rodu,“ odpověděla zmateně. „Proč myslíte, že mne tu můj manžel zavřel?“

„Vyhrožuje vám někdo, paní Guto?“

Baculatá šlechtična mu rukou ukázala, aby se posadil do křesla proti ní.

„To nevím,“ špitla a dlaní si znovu zakryla ústa. Teď mluvila tiše a nervózně se ohlížela, jako by je někdo nepovolaný poslouchal. „Už aby byl Boží hod. Nenávidím advent! Ať si dá vaše Ludmila pozor. Má v sobě také trochu hroznatovské krve.“

„Proč zrovna o adventu?“

„Neštěstí přichází vždycky začátkem prosince.“

„Vyprávějte mi, co se tu během minulých adventů stalo. Určitě vám pomohu! Nemusíte se bát. Musím jen vědět, o co jde. Doslechl jsem se o několika podivných úmrtích ve vašem rodu.“

„Já o nich slyšela také,“ opáčila chvatně.

„Slyšela?“ překvapeně jí skočil Oldřich z Chlumu do řeči. „Já myslel, že…“

„Bydlím tu jen krátce. V minulých letech jsem tu nebyla. To je můj první advent na Krašově. Proto má o mne můj manžel takový strach. Sezama zdědil hrad po smrti svého bratra Racka. Chvíli trvalo, než se všechno vyřídilo. Dlouho jsme čekali, než dá souhlas náš milostivý král Přemysl. Přestěhovala jsem se na Krašov teprve před několika měsíci. Proto o tom, co se tu stalo, příliš nevím.“

„Vy jste dříve na svatobarborské oslavy nejezdila?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou Oldřich. „Vždyť je to prý největší svátek pro všechny potomky blahoslaveného Hroznaty.“

„Slavila jsem ho doma. V Krašovicích jsme měli svou tvrz,“ opáčila překvapeně, že někdo takovou jasnou věc neví. „Můj manžel se svým bratrem skoro nemluvil. Sezama sice musel na ty příšerné oslavy jezdit, ale co bych tu dělala já?“

„Chápu. Co jste vlastně o těch smrtích slyšela, že se tak bojíte adventu?“ vracel se rychle k tématu Oldřich z Chlumu. Čas běžel a zatím se nedozvěděl téměř nic.

„Na Krašově žijí démoni. Prý už tisíc let! Kdysi jim lidé obětovali zvířata. A když přestali, démoni se začali mstít. Začalo to hned, když tu Hroznata postavil kostel. Zlo vystupuje ze země vždy na začátku zimy. Tehdy…“

Oldřich z Chlumu ji netrpělivě zarazil. Nezajímaly ho pověry. Potřeboval znát skutečné události.

„Nechme raději démony spát!“ řekl s hraným strachem v hlase. „Jak vlastně zemřel váš švagr?“

„Jeho smrtí to všechno začalo,“ vzpomínala paní Guta. Ale děvečka tiše oponovala.

„To není pravda! Začalo to už zmizením pana Jetřicha, otce pana Racka a našeho pána. Ten se také ztratil o adventu. Odešel do kostela a pak už ho nikdo nikdy neviděl!“

„Ale to je už dávno,“ lhostejně mávla rukou paní Guta. „V kapli se mu nemohlo nic zlého stát. Kdo ví, jak to bylo?“

„Já se na to náhodou pamatuji. I když jsem byla ještě malá,“ hájila svůj názor dívka. Oldřich z Chlumu si umínil, že ji později vyslechne. Nepřipadala mu hloupá. Na hradě zřejmě vyrostla, mohla pamatovat mnohem více než paní Guta. Pobaveně se mu hlavou mihla otázka, jakou metodu by měl použít, aby se při výslechu dozvěděl od děvečky co nejvíce. Otovy způsoby totiž často vedly k cíli s překvapující rychlostí. Pak se sám na sebe zamračil.

Guta z Krašova si ho znepokojeně prohlížela. Pak se obrátila na děvečku a zlostně ji napomenula, aby ji nerušila.

„Vidíš, i pan královský prokurátor se na tebe mračí,“ dodala přísně a bezděčně si uhladila rukou šaty.

„Nejdřív na Krašově zemřel pan Racek. Bratr mého manžela,“ navázala tam, kde ji před chvílí dívka přerušila. „To se stalo před dvěma lety. Ráno po svatobarborských oslavách ho našli v jeho ložnici. Někdo ho probodl dýkou. Ale v tom pokoji byl sám a závora byla zastrčená zevnitř. Nikdo z lidí to udělat nemohl. Jedině démon,“ pokračovala vyděšeně a pokřižovala se. „Nic samozřejmě nenašel ani plzeňský hejtman Rutger, který jeho smrt vyšetřoval.“

„Já myslel, že první zemřela paní Anna," vzpomněl si Oldřich z Chlumu na slova pověrčivého purkrabího, když před večerem zahlédl tělo, padající z okna paláce do hlubin pod hradem. Skoro začínal věřit, že měl halucinace, nebo že viděl skutečný přízrak.

„Kdepak," rezolutně zavrtěla hlavou Guta. „Ta zemřela až pak. Paní Anna byla moje tchyně. Když našli jejího syna Racka zabitého, stará paní asi ztratila rozum. Večer po jeho smrti vypadla z okna. Nebo skočila."

„Viděl to někdo?" zaujatě se optal královský prokurátor.

„Jak to mám vědět?" nešťastně pokrčila rameny. „To bylo o adventu před dvěma lety. O loňském adventu zemřela vdova po panu Rackovi, paní Žofie. Tu jsem měla ráda. Když jsme se náhodou potkaly, měly jsme si vždycky o čem vyprávět. Ráda pekla a uměla skvěle používat různé koření. Představte si, že…"

„Jak zemřela?" přerušil ji rázně Oldřich z Chlumu. Neměl příliš času.

Paní Guta polkla a bylo vidět, jak se usilovně snaží, aby svému hostu vyhověla. „Slyšela jsem," začala po chvilce přemýšlení, „že ji démon uškrtil!"

„Našli ji před oltářem v kostele," dodala děvečka. I v jejím hlase byl slyšet pověrčivý strach.

„Tak je to pravda," bručel si polohlasně královský Prokurátor. Zamyšleně si pohladil vousy na bradě.

„Odpusťte, paní Guto, proč jste se přestěhovala na Krašov? A proč jste tu zůstala i o adventu? Nebylo by vám lépe na vaší tvrzi v Krašovicích?"

„Můj manžel tak rozhodl," odpověděla překvapeně. „Ale v mém pokoji se mi nemůže nic stát. Vidíte," ukázala k oknu, kde visel svazek jakýchsi sušených bylin. „Devatero kvítí proti zlým silám. Náš hradní kaplan mou ložnici vykropil. Na krku mám kříž, posvěcený samotným biskupem v Praze. Sem se démon nedostane."

„Paní Žofii našli uškrcenou v kostele," dodala tiše děvečka. Paní Guta pochopila, co měla její poznámka znamenat. Přes svou tělnatost hbitě vyskočila a popadla ji za vlasy. Hrubě jí smýkla ke stěně, několikrát ji udeřila přes tvář a rudá hněvem křičela: „Proč to říkáš? Proč?"

„Nechte toho," popadl ji Oldřich z Chlumu za baculatou ruku a donutil ji, aby dívku pustila. „Chtěla jen upozornit, že je stejně třeba se mít na pozoru. Viď?" Usmál se na Magdalenu. Ta si ale z výprasku nic nedělala. Upravovala si rozcuchané vlasy a provinile klopila oči k zemi. Měla na sebe vztek, že se pletla pánům do jejich věcí. Kolikrát už doplatila na nutkavou touhu říci, co si myslí.

Přesně v tu chvíli se ozval na chodbě hluk. Okamžitě poznali hlas pana Sezamy. Oldřich z Chlumu se bezradně rozhlédl. Na útěk bylo pozdě. Magdalena se vzpamatovala první. Bleskově dostrkala královského prokurátora do mělkého výklenku vedle dveří. Bylo to jediné místo, kde se mohl ukrýt. Pak sepjala ruce a důrazně prosila paní Gutu, aby o jeho návštěvě pomlčela.

Vzápětí se otevřely dveře a pan Sezama strčil do ložnice hlavu.

„Nechybí ti něco, moje milá?" optal se manželky. Výklenek byl ve zdi za dveřmi a od vchodu na něj nebylo vidět. Oldřich z Chlumu se modlil, aby Sezama nešel dál.

Paní Guta něco rozpačitě zakoktala a stále se dívala na královského prokurátora. Její manžel měl na štěstí svých starostí dost, proto si jejího pohledu nevšiml.

„Buď statečná! Já teď musím zařídit mši. Magdaleno, toho klábosení už bylo dost. Půjdeš se mnou a já zamknu."

Dívka vrhla rychle pohled na Oldřicha a pak zakoktala, že nádobí je hodně a najednou ho neodnese. „Budu se muset ještě jednou vrátit," vysvětlovala nervózně. „Pak vám klíč od ložnice přinesu!"

Pan Sezama bez rozmyšlení přikývl, usmál se na svou manželku a vrátil se na chodbu. Bylo slyšet, jak se chvatně vzdaluje.

„Ty dvě mísy bys snad taky unesla najednou," přísně začala paní Guta. Ale královský prokurátor ji nenechal domluvit. Pohladil Magdalenu po hlavě a usmál se.

„Jsi chytré děvče." Pak se hradní paní uklonil a vyšel ven.

9. KAPITOLA

Když sbíhal po schodech do přízemí paláce, narazil na tepelského převora. Hubený prelát byl nervózní. Právě zavíral dveře kuchyně a mířil ke vchodu do hodovní síně. Otevřel, ale jakmile zjistil, že je sál prázdný, se vzteklým prásknutím dveře zase zavřel.

„Koho hledáte, bratře Severýne?“ přátelsky ho zastavil Oldřich z Chlumu.

„Ztratil se mi bratr Lutold,“ žaloval hubený převor. „Je čas připravit mši.“

Oldřich z Chlumu polkl poznámku, že kdyby převor podnapilého mnicha neodvedl, on by se o něj postaral určitě lépe. Současně ho trochu překvapilo, že bratr Lutold zmizel. Myslel si, že hubený převor má mnohem větší autoritu. Jenže pak si řekl, že to platí o střízlivých lidech. Vykládejte něco opilci o autoritě!

„Třeba někde usnul,“ dodal shovívavě.

„Hledal jsem ho všude, kde se dalo,“ vrtěl starostlivě hlavou převor Severýn. „Jenom na chvíli jsem ho nechal samotného. Nikde není. Už začínám mít strach!“

„Říká se, že opilci mají štěstí. Pokud neusnul někde venku na mraze, nemůže se mu nic stát. Nejvýše do rána nastydne. Při mši vám může asistovat místní kaplan. Jak se vlastně jmenuje?“

„Bohuslav. Samozřejmě bude asistovat. Jenže při celebrování svatobarborské mše nutně potřebuji pomoc dvou mužů. Jeden nestačí! Proto jsem souhlasil, aby se mnou jel bratr Lutold. I když jsem tušil, že s ním budou problémy. Není to poprvé, co se opil do němoty.“

„Už je to s ním lepší,“ ozval se za jejich zády Sezama z Krašova.

„Vy jste našel bratra Lutolda?“ obrátil se s nadějí v hlase převor.

„Toho jsem nehledal,“ bručel krašovský pán. „Já myslel, že hovoříte o mém synovi. Dal jsem mu vývar z kopru a cibule. Do mše bude schopný stát na nohou.“

„To je dobře,“ nepřítomně přikyvoval převor Severýn. Oldřich z Chlumu využil krátké odmlky a rychle se rozloučil. Neměl náladu hledat opilého mnicha. Měl své práce dost.

Panoše Otu našel na nádvoří. Seděl na kameni u hradební zdi, zády opřený o trám, který podepíral ochoz. I když byl silný mráz, vichřice ustala a vzduchem jen ojediněle poletovaly drobné sněhové vločky. Tmavé nebe se trochu rozjasnilo, místy dokonce probleskovaly hvězdy.

„Víš, kam šli ti studenti?“ nedočkavě vyhrkl Oldřich z Chlumu.

„Bylo skoro zbytečné je sledovat,“ vrčel panoš. „Kam by mohli v takové zimě jít? Do šenku. Je to jediné stavení v předhradí, které je otevřené. Řekl bych, že tam teď sedí celá hradní posádka. Mluvil jste s paní Gutou?“

„Po cestě ti o všem povím. Ale nic moc jsem se nedozvěděl,“ přikývl Oldřich z Chlumu a rychle mu řekl o podivných úmrtích. „Protože je vyšetřoval plzeňský hejtman Rutger, nepřekvapuje mne, že nic nezjistil,“ končil s ironickým úsměvem. „Znám ho. Je to jeden z těch úředníků, kteří se dostali vysoko díky své nevšímavosti. Někdy se mi zdá, že hloupost je hlavní předpoklad pro to, stát se královským úředníkem. Správně bych se vůbec neměl starat o případy, které uzavřel. Krašov neleží v mém kraji. Jenže copak mohu zavírat oči nad tím, že se tu vraždilo? Jsem vlastně také hloupý. Protože jinak bych se staral jen o Bezděz, který mi král svěřil, a nikoli o spravedlnost. Jenže to nejde! Do rána máme spoustu času. Snad na to přijdeme.“

„Také bychom se mohli jít vyspat. Dneska jsme vstávali před svítáním,“ opáčil bez úsměvu panoš Ota.

„Možná. Ale já si myslím, že mi ještě budeš vděčný, když ti nedovolím jít si lehnout. Jak jsem si všiml, je děvečka Magdalena docela chytré děvče. Vyšetřování ti dá určitě méně práce, než kdybys jí měl poděkovat. Před ní se jen tak neschováš. Číhá na tebe a proti ní vypadá vlk na lovu mnohem mírumilovněji. Radím ti dobře, vyhni se jí!“

Panoš Ota královskému prokurátorovi některé názory nevyvracel. Znal jeho upjatost vůči nezávazným vztahům. Proto raději mlčel.

Teď, když přestalo sněžit, nebyl problém krčmu najít. Její okna svítila do tmy a spolehlivě ukazovala cestu. Mohli si ji lépe prohlédnout, než když tudy bloudili s purkrabím a hledali lázeň.

Hradní krčma ležela přímo u cesty od spodní brány ke hradu. Byla sroubená z masivních klád a ve srovnání s okolními staveními byla neobyčejně rozlehlá. Zevnitř byla slyšet směs hlučných mužských hlasů.

Když panoš Ota otevíral dveře stlučené z hrubě otesaných prken, zachvěl se Oldřich z Chlumu zimou. I když to sem nebylo z paláce daleko, mráz při vyjasnění ještě zesílil. Vchod do krčmy nebyl vysoký. Musel se skrčit, aby mohl projít. Ale s potěšením cítil teplo, které z místnosti unikalo. Rychle následoval panoše a sám dveře za sebou pečlivě zavřel.

Šenk tvořila jediná místnost. Proti dveřím stála otevřená pec, v níž hořel veliký oheň. Protože neměla komín, unikal kouř do místnosti otevřeným otvorem, kudy se přikládalo. V šedavých chuchvalcích se líně válel u stropu. Nepříjemně štípal do očí, ale díky ohni bylo v jizbě teplo. Na kraji ohniště stála kovová trojnožka, na níž byl na krátkém řetězu zavěšený kotel. U něho stála špinavá holčička a dřevěnou lžící míchala pokrm, který se v kotli připravoval.

Podél stěn stály stoly a lavice. Všude na zdech visely kožešiny, většinou ovčí a kozí, ale k vidění byla i šedá vlčina. Většinou byly dosti olysalé, protože muži na lavicích se o ně pohodlně opírali. V rohu byla káď s pivem a nad ní stály na křivé dřevěné polici tři otlučené modře glazované džbánky. Všechny ostatní číše a korbely byly rozestavěné na stolech před hosty, kteří si z nich spokojeně zavdávali.

Společnost u stolů byla skutečně pestrá. Několik vojáků z hradní posádky v drátěných košilích, dva čeledíni v šatech špinavých od hnoje, zamračený urostlý muž v kožené zástěře, zřejmě místní kovář, několik mladíků, skoro ještě dětí, bezzubá stařena, dvě hubené kostnaté ženy neurčitého věku a jakási mladá dívka s černými copy, která byla středem všeobecného zájmu. Stranou sedělo pět mladíků v pláštích se studentskými čapkami na hlavách.

Urostlý šenkýř Jakub královského prokurátora pozdravil a na Otu se usmál jako na starého dobrého známého. „Já věděl, že se vrátíte, urozený pane," přikyvoval spokojeně. „V mé krčmě je určitě

větší zábava než nahoře," řekl a trochu neuctivě mávl rukou směrem k paláci.

„Jakube, to už máme jít na mši?" ozvalo se popuzeně hned několik hrubých mužských hlasů. „Zatracený život. Člověk nemá ani chvíli času, aby se pobavil!"

„Nebojte se," klidnil je šenkýř s úsměvem. „To jsou hosté jako vy. Klidně můžete pít dál. Bůh ví, kdy to dneska začne. V takovém počasí se mše určitě opozdí."

„Hladina řeky byla odpoledne ještě pěkně vysoko," zabručel kovář. „Těžko odhadnout, kdy klesne."

„Co má řeka společného se mší?" optal se panoš Ota zvědavě.

„Kam si sednete? Přinesu vám pivo a pak vám to vysvětlím," ukláněl se hospodský ochotně.

„Chci si promluvit s těmi studenty," řekl Oldřich z Chlumu a pak přísně nařídil: „Ty dva vojáky, co s nimi sedí u stolu, posaď jinam!"

„Jak si přejete, hned to bude," ochotně sliboval šenkýř Jakub. Pak rychle něco řekl vojákům, kteří s klidem pokrčili rameny a vstali. Dobromyslně se usmáli na Oldřicha z Chlumu, jako by se nic nestalo. Jenže najít pro ně místo nebylo snadné, protože lavice byly obsazené. Nakonec je šenkýř posadil na rozviklané stolice vedle pece.

Rozruch v místnosti se uklidnil ještě dříve, než se královský prokurátor s Otou posadili na volná místa ke stolu. Místní na ně nebyli zvědaví. Rychle se vrátili ke své zábavě. Oldřich z Chlumu se ještě jednou rozhlédl po místnosti. I když si to nechtěl přiznat, hledal lazebnici Elišku. Ale nebyla tu.

„Co od nás potřebujete, urozený pane?" ozval se zvědavě jeden ze studentů a zvedl k ústům džbánek, aby ho mohl dopít. Prázdný podal šenkýři, který zrovna stavěl na stůl pivo pro Oldřicha a Otu. „Jakube, přines nám taky jídlo," poručil ještě.

Oldřich z Chlumu si rychle prohlížel studenty. Čtyři z nich byli ještě mladíci, jich si všiml při představení v paláci. Poslední byl urostlejší a vyšší. Jediný pohled stačil, aby pochopil, že před ním není student, který hrál blahoslaveného Hroznatu. S čapkou studenta na hlavě seděl u stolu kejklíř, který se studenty vystupoval.

Muž se pod jeho pohledem rozpačitě ošil a pak vyhrkl: „Takhle je to lepší.“

„Nechápu, co je lepšího na tom, vydávat se za někoho jiného,“ nerudně opáčil Oldřich z Chlumu a zvedl džbánek, aby se napil. Ječné pivo bylo hořké, ohřáté na správnou teplotu a chutnalo výtečně.

„Tenhle oděv zrovna nikdo nepotřeboval. Mé cestovní šaty jsou už roztrhané. Přijít sem v kejklířském oblečení se mi taky nechtělo. To už znám. Všude je to stejné. Hosté začnou pokřikovat, ať něco předvedu. Když neposlechnu, vyhodí mě. Když jim vyhovím, stejně mi nezaplatí. Chtěl jsem mít chvíli klid.“

„To chápu,“ přikývl královský prokurátor. „Kde máš svou ženu?“

„Odpočívá,“ neurčitě zabručel kejklíř.

„Já myslel, že se živíte poctivě,“ ironicky opáčil královský prokurátor. Ihned mu došlo, kde asi jeho žena je a co zrovna provádí.

„Nekrademe, neloupíme a nepodvádíme. Není to více než dost? Kdo z urozených šlechticů může tohle o sobě říci s klidným svědomím?“ neuctivě se ohradil kejklíř a napil se. „Maří Magdalena se živila podobně, než ji Bůh osvítil. Třeba nás také jednou osvítí. Pokud do té doby neumřeme hlady.“

„Nebo pokud tě někdo nezavře do vězení pro tvou drzost,“ upjatě opáčil Oldřich z Chlumu. Pak se přísně otočil na zbylé mladíky. „Kde máte toho pátého?“

„Nevíme, urozený pane,“ pokrčil rameny student s černými kudrnatými vlasy. „My ho nehlídáme.“

„Ale měli byste. Patří přece k vám!“

„Odpusťte, ale mýlíte se,“ oponoval mladík. „My ho ani neznáme.“

Panoš Ota, který dosud mlčel a jen poslouchal, natáhl ruku a popadl kudrnatého mladíka za okraj haleny a přitáhl si ho blíže. „Jestli si budeš z mého pána dělat legraci, nařežu ti. Z Krašova tě zpátky do plzeňské koleje povezou na voze!“

„Já mluvím pravdu,“ bránil se mladík a pokoušel se vymanit z panošova sevření. Neúspěšně, Ota měl velikou sílu a ve rvačkách měl mimořádný cvik.

„Nechte ho,“ bránili druha ostatní. „Mluví pravdu! Potkali jsme ho teprve před dvěma týdny. Není z naší děkanské školy.“

„Tak proč je tady s vámi?“

„Zaplatil nám,“ neochotně vysvětloval kudrnatý student, kterého teprve teď panoš Ota pustil. Uraženě si upravoval halenu, která se mu vyhrnula skoro až k ramenům.

„Zaplatil, aby mohl s vámi hrát?“ nedůvěřivě se ptal Oldřich z Chlumu. I když to nedávalo příliš smysl, vysvětlovalo by to podivné chování urostlého mladíka. Nebyl tu kvůli divadlu. „Jak se jmenoval? Alespoň to snad víte?“

„Prý Jindřich. Ale myslíme si, že to nebylo jeho pravé jméno. Zvláště zpočátku odpovídal na tohle oslovení dost váhavě. Jako by si na něj teprve zvykal.“

„Tím spíše jste ho neměli přijímat. Co když to je zločinec?“

„Dal nám spoustu peněz,“ hájil se kudrnatý student, který byl zřejmě mluvčím přátel. „Určitě víc než ten lakomý převor.“

„Řekl vám vůbec něco o sobě?“

„Moc ne. Jen, že prý studoval v cizině.“

„Vysvětlil nějak, proč chce s vámi hrát? A ještě že za to zaplatí? Hráváte přece pro urozené diváky, abyste si nějaké peníze vydělali. Nebylo vám to ani trochu podezřelé?“

„Ptali jsme se. Utrhl se, že to není naše věc. Zaplatil a to prý nám musí stačit.“

„Věděl, že pojedete hrát na Krašov?“ vstoupil do rozhovoru panoš Ota. Případ podivného studenta ho zaujal tak, že ho přešla ospalost.

„To byla jeho podmínka.“

„Bratr Lutold, který s vámi hru v tepelském klášteře nacvičoval, věděl, že k vám vlastně nepatří?“

„Možná,“ pokrčil kudrnatý student rameny. „Nemluvili jsme o tom. Ale víme určitě, že sám Jindřich udělal v dnešní hře pár úprav proti původnímu textu, který napsal bratr Lutold. Pokud víme, dohodl se s ním. Asi mu také něco zaplatil, protože bratr Lutold se k němu choval neobyčejně uctivě. Ne jako k nám. Třeba vám o něm řekne víc než my.“

„Ještě něco by vás mohlo zajímat," ozval se vysoký zrzavý mladík s pihami v kulatém, skoro ještě dětském obličeji. „Hned jak jsme přišli na Krašov, vyznal se tu. Jako by tu už někdy byl."

„To je pravda," přikyvoval kudrnatý student. „Ale jinak s ním byla vždycky legrace. Jako by mezi nás patřil odjakživa."

„Tady je večeře," usmíval se přátelsky šenkýř a před studenty postavil velikou otlučenou mísu. Byla plné husté smetanové omáčky, v níž plavaly kusy masa. Odběhl, ale hned byl zpátky. V ruce nesl pět dřevěných lžic a ošatku s chlebem.

Oldřich z Chlumu seděl a zamračeně přemýšlel. Mladíků, kteří se hltavě dali s mlaskáním do jídla, si nevšímal. Zato panoš Ota je chvíli sledoval a pak bez zájmu nadhodil: „Vypadá to jídlo dobře."

„Chcete ochutnat?" rychle mu nabídl kudrnatý student. Úslužně otřel lžíci o svou halenu a podal ji panošovi. Ota si nabral a s mlasknutím polkl. Pak překvapeně řekl: „Na hříbkách. To miluji." Chvíli kroužil lžící v míse a vybíral maso. Ale vypadalo to, že se nemůže rozhodnout. Teprve čtvrtý kousek se mu zdál dobrý. Vylovil ho a strčil do úst. Znovu mlaskl a pak vrátil lžíci. „Děkuji, je to skvělé. Asi si také objednám. Jen jez, nebudu vám ujídat z vaší mísy!"

„Jedli jsme před chvílí," zabručel Oldřich z Chlumu. „Nemáme moc času. Nech si zajít chuť!"

Panoš Ota ale zavrtěl hlavou a tiše, leč důrazně opakoval: „Je to smetanová omáčka s hříbky. A řekl bych, že některé kousky masa jsou zaječí."

Královský prokurátor se zarazil. Přesně tohle jídlo měli na hostině v paláci. „Hej, šenkýři," nedočkavě zvolal. Aby svůj příkaz zdůraznil, pokynul ještě rukou.

„Račte si přát," ukláněl se hospodský udýchaně.

„Pan Sezama tvrdil, že tohle jídlo je jeho specialita. Myslel jsem, že se vaří jen pro urozené hradní hosty," začal zvědavě.

„Moje žena pracuje v kuchyni," vysvětloval rozšafně šenkýř. „Smetanová omáčka na houbách je vlastně její recept."

„Máš šikovnou ženu. Takže ona vám vaří to samé, co pro urozené hosty v paláci?"

„Jen výjimečně," vrtěl hlavou šenkýř Jakub. Z výrazu jeho tváře bylo zřejmé, že mu výslech není příliš po chuti. „Kde bych já tady v hospodě sehnal koření a maso, jaké se používá v paláci? To jen občas si tu o svátcích uvaříme jídlo, které se vzdáleně podobá pánovu. Ale na svatobarborské oslavy máme v našem šenku tradici, že moje žena udělá vždycky tuhle omáčku. Letos na podzim byla dobrá úroda hub. Jindy je to problém. To byste nevěřil, jak…"

„Věřil," přerušil ho Oldřich z Chlumu. Pak se odmlčel a pozorně si měřil šenkýřův obličej. V jeho klidném výrazu však nenacházel nic, co by svědčilo o jeho nepoctivosti. Měl dobromyslnou tvář, ale přesto mu královský prokurátor nevěřil.

„Toho zajíce vám dal pan Sezama?" nadhodil po chvíli, když už se šenkýř začal ošívat, protože se za jeho zády ozývaly stále častěji výkřiky hostů, dožadujících se dalšího piva.

„Jakého zajíce?" zavrtěl rychle hlavou. „Omáčka je hodně podobná, ale maso je jenom jehněčí. Kde já bych sehnal zvěřinu? Ta je jen pro pána."

Panoš Ota však začal protestovat. „Před chvílí jsem vylovil kostku masa, a to určitě jehněčí nebylo!"

„Není to snad jedno? Hlavně že hostům chutná," bránil se šenkýř. „Přidal jsem taky vařenou slepici. Možná to bylo její maso."

„To těžko," chladně zavrtěl hlavou panoš. Ale než stačil ještě něco dodat, řekl Oldřich z Chlumu smířlivě: „Nu, šenkýři, máš práci. Věnuj se hostům. Souhlasím s tebou, hlavně že hostům chutná. My už stejně musíme jít. I tak jsme se zdrželi déle, než jsem chtěl."

Pak sáhl do váčku a hodil na stůl hrst měďáků. Ani je nepočítal. Šenkýř Jakub peníze rychle sebral a s úklonami hosty doprovodil až ke dveřím.

Ale na prahu se Oldřich z Chlumu obrátil zpět do místnosti. „Na něco jsme zapomněli!"

„Co by to mělo být," polekal se šenkýř Jakub a chtěl se vrátit ke stolu, aby našel, co královský prokurátor postrádá. Ale ten ho zastavil.

„Měl bys mi vysvětlit, jak jsi to myslel s poznámkou, že začátek mše souvisí s výškou hladiny řeky!"

„Ach tak! To ví tady na Krašově každý. Pod kostelem je ve skále rozsedlina a na jejím dně krypta s hrobkou pana Hroznaty. Ne skutečnou, samozřejmě. Ta je v klášteře v Teplé. Jak tvrdí kaplan, je prý symbolická. Nevím, co to znamená. Má prý nám připomínat předky našeho pána. Během roku je ovšem krypta pod vodou, protože dno pukliny je níže než hladina potoka. Je s ním spojená podzemním kanálem. Jenom jednou do roka se potok přehradí a pak je možné dolů sestoupit. Musí se vždycky počkat, až voda v kryptě klesne.“

„Tak je to tedy,“ vrtěl překvapeně Oldřich z Chlumu hlavou. „Nikdy jsem o něčem podobném neslyšel.“

Šenkýř Jakub lhostejně pokrčil rameny. Tohle nebyl jeho problém. Také Oldřich mlčel. Pak přátelsky pokynul na pozdrav, otočil se a vyšel ven do mrazu. Šenkýř se za nimi chvíli díval. Uctivý výraz z jeho tváře zmizel.

10. KAPITOLA

„Také vás to napadlo," konstatoval panoš Ota spokojeně.

„Že šenkýř Jakub krade?" řekl Oldřich z Chlumu a ještě jednou se rozhlédl po zasněženém předhradí. „Toho si musí všimnout každý, kdo do jeho šenku přijde a má oči. Jenže Sezama u něj asi nevečeří a čeleď to neprozradí. Už když mi purkrabí tvrdil, že jeho pán zakázal chodit vojákům do paláce, protože se v kuchyni ztrácí jídlo, mihlo se mi to hlavou. Umíš si představit, kolik se toho musí pro tak veliký hrad denně uvařit? Sebehladovější voják by toho nikdy nesnědl na posezení tolik, aby se to dalo poznat. Někdo musel jídlo tajně odnášet ve velkém. Když šenkýř řekl, že jeho žena vaří v kuchyni, bylo všechno jasné. Ale krádež jídla mne netrápí. Je to věc pana Sezamy. Jasně řekl, abych se mu do jeho věcí nepletl," pokračoval s ironickým úsměvem.

„Chápu," přikývl panoš Ota. „Trápí vás ten pátý student!"

„Také," souhlasil královský prokurátor. „Ale toho jsem zrovna nemyslel. Přemýšlím o něčem jiném. V paláci se ztrácí jídlo. V kuchyni pracuje šenkýřova manželka. Ač je řešení zjevné, panu Sezamovi nedojde. Na pohled skutečně nevypadá příliš bystře. Sám jistě víš, jak zdání někdy klame. Jenže tahle věc se šenkýřem svědčí o něčem jiném. Že je zřejmě opravdu hloupý."

„Netuším, kam směřujete," opáčil trochu zaraženě panoš Ota. „Jak znám urozené pány u nás v severních Čechách, jenom o několika z nich bych si troufl říci, že nejsou hloupí. Přesto mají hrady a peníze, až mi to připadá jako hřích."

Oldřich z Chlumu zamyšleně přikývl. Občasné panošovo lamentování na zámožnost jiných nechával bez odpovědi. Dával Otovi dost a nemohl za to, že panoš miloval módní oblečení a rád dával dívkám dárky. Pak samozřejmě nemohl nikdy nic ušetřit. Velitel jeho vojenské družiny Diviš byl úplně jiný. Od té doby, co se oženil, obrátil v ruce každý měďák. Panoš Ota se mu proto posmíval, že se z něho stal lakomec. Asi by Otovi rázná ženská ruka prospěla, stejně jako Divišovi. Jak rád by tu teď měl svého velitele i s vojenskou družinou. Určitě by byl s pátráním dále.

„Měl by ses oženit," zabručel královský prokurátor, ponořený do svých úvah.

„Jak to souvisí s panem Sezamou?" vrtěl pobaveně hlavou mladík. „Pokud on není chytrý, dobře. Já však hlupák nejsem!"

Oldřich z Chlumu se vytrhl ze svých úvah. Zastavil a přísně se na panoše Otu zamračil.

„Ale jsi," odsekl upjatě. „Pokud se honíš za děvčaty, je to jenom tvůj hřích. Ale měl bys občas používat i jiné části svého těla. Především hlavu! Pak by ti mohlo dojít, proč přemýšlím, jak chytrý vlastně pan Sezama je."

Panoš Ota se rovněž zamračil a rychle začal uvažovat. Byl hrdý na to, že při mnoha pátráních přišel na věci, bez nichž by jeho pán zločince neodhalil. Rozmrzele se klepl dlaní do čela a vyhrkl: „Dědictví!"

„Samozřejmě," usmál se smířlivě Oldřich z Chlumu a dal mu přátelsky herdu do zad. „Už jsem se bál, že neumíš myslet na nic jiného. Stalo se tu několik vražd. Moc o nich zatím nevím, ale jedno je zřejmé. Komu prospěly? Panu Sezamovi. Postupně zemřeli všichni, kteří by mohli uplatňovat nárok na Krašov. Z celého rodu zbyl jenom on. Nikdy se nevraždí pro zábavu, ale většinou kvůli majetku. Často mnohem menšímu, než je tenhle hrad."

„Možná proto se nepodařilo odhalit vraha! Pokud by někdo chtěl oklamat vyšetřovatele, hradní pán to mohl udělat nejsnáze."

„Možná," přikývl zdrženlivě Oldřich z Chlumu. „Ty zločiny byly ovšem spáchány chytře. Proto se snažím přijít na to, jaký pan Sezama ve skutečnosti je. Vychytralý lotr nebo hlupák?"

„A kdyby hlupák byl?"

„Pak by asi bylo zbytečné ho podezřívat. Vraždil by jednodušeji. S tím souvisí i otázka, proč ukryl svou manželku? Pokud v těch zločinech prsty nemá, je jen pověrčivý a bojí se o ni. Ale pokud vraždil, může to být pouze chytrá hra pro okolí. Aby lidé věřili v tajemnou adventní kletbu."

„Nebo ještě hůře," nepřítomně zabručel panoš Ota. „Co když se chce zbavit i paní Guty?"

„I to je možné," přikývl královský prokurátor a zimomřivě se zahalil do pláště s erbem českého krále. Neměl rád zimu a noční

silný mráz ho zaskočil. Když ráno odjížděl do Plas, oblékl se jen lehce. Byl přece příjemný podzimní den, a tak teplé oblečení složil do brašny a naložil na koně, který nesl zásoby. Proto měl na sobě pouze plátěnou košili, soukenné nohavice, lehkou halenu a plášť.

Panoš si jeho pohybu všiml a navrhl: „Seženu vám něco teplejšího, jestli chcete."

„Kde bys to vzal? Neříkej, že kromě košile, kterou jsi mi půjčil, máš s sebou ještě něco dalšího."

„To ne, ale slíbila mi Magdalena, ta děvečka, která po mně podle vás tak pase, že pro vás něco teplého opatří."

„Není to tak hrozné, nějak se zahřeju," zabručel královský prokurátor a začal si třít promrzlé ruce. „Mám pro tebe důležitější práci, než obšťastňovat místní děvečky."

„Šlo by jen o jednu," bránil se mladík. „Navíc to dělám pro vás. Ještě nás čeká noční mše. V hradní kapli se určitě topit nebude. Je mráz jako kosa. Bez teplejšího oděvu můžete pořádně nachladnout!"

„Zima sice je," usmál se královský prokurátor. „Ale ani svatý Augustin a Jan Zlatoústý neuměli obrátit pravdu v lež a hřích v poctivost, jako to děláš ty. Nejobratnější univerzitní scholastici by před tebou zbledli závistí. Ale mě nepřelstíš, Oto, žádné holky! Budeš se věnovat vyšetřování. Nejdůležitější teď je najít toho podivného studenta. Já už to nějak vydržím, o mě se neboj."

V tu chvíli se otevřely dveře jedné z chatrčí, kolem níž kráčeli do kopce k padacímu mostu u horní brány. V osvětleném vchodu se objevila lazebnice Eliška. Na sobě měla stejný rubáš jako večer v lázni. Přes něj si přehodila vypelichaný kožich podšitý nebarveným šedavým suknem. V ruce držela malou lampu. Volnou rukou si clonila oči a vyhlížela do noci na cestu k šenku. Když poznala královského prokurátora, spokojeně se usmála.

„To jste vy, urozený pane? Já věděla, že se ještě setkáme."

Oldřich z Chlumu se zastavil tak prudce, že panoš Ota, který kráčel těsně za ním, div do něho nevrazil. Rukou si bezděčně otřel vousy, na nichž se usazovaly bělavé krupičky mrznoucího sněhu. Pak se nepřívětivě optal: „Co chceš?"

„Od vás nic," odpověděla stejně upjatě. „Čekám, kdy se vrátí můj manžel. Ráda bych zjistila, jak moc bude opilý. Zda mohu zůstat doma, nebo se raději někam schovat."

Oldřich se rozhodl rychle. Obrátil se na panoše a rázně ukončil hovor, který právě vedli.

„Ten chybějící pátý student je teď opravdu to hlavní, Oto. Půjdeš ho hledat. Těžko se ukrývá v paláci. Bude někde v purkrabství nebo v čeledníku. Prohlédneš celý hrad, a pokud ho někde najdeš, dej ho uvěznit."

„Já ho neznám," namítl mladík. „Viděl jsem ho jenom v masce, když hrál Hroznatu. Pokud se převlékl, nemám šanci ho poznat."

„To je pravda," přikývl královský prokurátor. „Vrať se do šenku a požádej o pomoc toho kudrnatého studenta, s kterým jsme mluvili. Když se bude vzpírat, slib mu nějaké peníze. Ať jde s tebou. Ten ho pozná určitě."

„A vy, urozený pane?" nadhodil s nevinným výrazem panoš Ota.

„Myslím, že bych se od lazebnice mohl dozvědět víc než od paní Guty. Žije na Krašově od mládí, musí o těch adventních zločinech vědět. Když už mi ji náhoda přivedla do cesty, využiju toho."

Panoš Ota chtěl na téma náhody pronést žertovnou poznámku, ale když si všiml sveřepého výrazu v obličeji svého pána, raději držel jazyk za zuby. Uměl spolehlivě poznat, kdy se s královským prokurátorem žertovat nedalo. Ani v dobrém. Mlčky přikývl a rychle se vydal zpět z kopce k dolní bráně, vedle níž stál šenk.

Lazebnice Eliška zatím stála ve dveřích kovárny a trpělivě mlčela. Pochopila, že královského prokurátora zlákala k návštěvě. Teď si blahořečila, že vydržela celou dobu hlídat u okna. Už se těšila, až ji obejme. Ani na okamžik ji nenapadla pochybnost, že by to tak nebylo. Měla přece s muži na hradě své zkušenosti. I ti, kteří se na oko tvářili lhostejně, si dali nakonec vždycky říci. Eliška neměla nikdy čas o sobě příliš přemýšlet. Ale tolik věděla, že je na Krašově nejhezčí.

„Prosím, urozený pane," ukázala rukou do domu a ustoupila, aby Oldřich z Chlumu mohl vejít. Ale couvla jen tolik, aby se o ni

musel otřít. V malé, prostě zařízené jizbě byla skoro tma. Rychle zapálila dvě voskové svíce, které stály v dřevěné misce na stole. V ohništi doutnaly žhavé uhlíky. Přihodila hrst chvojí, chvíli do něho jemně foukala, a když vyrazily plameny, přiložila pár vyschlých březových polen. Ukázala na lavici vedle ohniště, aby se královský prokurátor posadil. Tam bylo nejtepleji.

„Mohu vám nalít trochu medoviny?“ optala se a špičkou jazyka si olízla suché rty.

„Já myslel, že tvůj manžel vypije všechno, co mu přijde pod ruku,“ zabručel trochu rozpačitě Oldřich z Chlumu. Pak se posadil a pohodlně natáhl nohy. V místnosti bylo sice trochu chladno, ale oheň se rychle rozhoříval a kolem lavice už to bylo znát.

„Trochu jsem si schovala,“ opáčila tiše. Pak se sehnula a zvedla jedno prkno v podlaze. Sáhla pod něj a vylovila režnou hliněnou lahvici s malým ouškem. S mlasknutím vytáhla dřevěnou zátku a obratně nalila hustou hořce vonící medovinu do dvou neglazovaných keramických pohárků.

„Proč mne vůbec hostíš?“ namítl královský prokurátor, ale vděčně natáhl ruku.

„Dal jste mi peníze. Víc, než kolik jsem si v lázni zasloužila. Zatím jste za ně nic nedostal,“ opáčila a rukou si jakoby bezděčně přejela po oblém boku. „Nemám ráda dluhy.“

„Dobře,“ rozhodl rychle Oldřich z Chlumu, aby změnil směr, kterým se hovor ubíral. „Teď můžeš dluh splatit. Jsou ovšem různé způsoby, jak se odvděčit. Není jenom jeden. Mně stačí, když si budeme povídat. Vysvětlíš mi pár věcí, kterým nerozumím. Nemusíš se mračit. Věř, že takhle se mi odvděčíš nejlépe. Pokud mi pomůžeš, rád ti ještě nějaké peníze přidám. Jak vidím,“ dodal zlostně, když si ji v mihotavém světle lépe prohlédl, „na tváři máš úplně čerstvou modřinu. Zase tě tvůj manžel zmlátil? Že ti vzal peníze, které jsem ti dal?“

„Jenom část,“ zabručela žena a pohodila hlavou, až jí hnědé vlasy na chvíli zakryly obličej. „Nejsem tak hloupá, abych mu přiznala všechno. Ale ani on není hlupák. Bylo mu jasné, že jste mi něco dát musel. Určitě jste ho v šenku zahlédl. Ten hned tak nepřijde. Bude pít až do začátku mše. Pak půjde rovnou do kaple. Pan Sezama

by nás potrestal, kdyby někdo ze služebnictva chyběl. Pokud můj muž nestihne propít všechno, po mši se zase vrátí do šenku. Ten nás rušit nebude. Jsme v bezpečí! Nebojte se, opravdu si se mnou můžete dělat, co budete chtít!“

„Budeme si jen povídat, jak už jsem řekl. To totiž není proti Božímu přikázání. Já ho, Eliško, ctím! I kdyby se tvůj manžel vrátil, nemáme proč se schovávat,“ opáčil Oldřich z Chlumu. Ač se tomu bránil, vracel se v duchu k otázce, zda má podlehnout palčivé touze. Důrazně zavrtěl hlavou, jako by chtěl svoje myšlenky zapudit. Přísně dodal: „Bude to tak, jak jsem řekl! Musím tě vyslechnout. Z úřední moci. Sedni si a odpovídej na otázky.“

Lazebnice pokrčila rameny a pak si svlékla kožich. Zamířila k lavici u ohně a sedla si vedle Oldřicha. Určitě se nehodilo, aby si vdaná žena vybrala místo tak těsně vedle hosta. Zvláště pokud byl manžel pryč a ona měla na sobě jen průhlednou plátěnou košilku. Ale jinde v místnosti byla stále ještě citelná zima.

Oldřich z Chlumu upjatě vstal, rozhlédl se po místnosti a uviděl nízkou dřevěnou stolici se třemi krátkými křivými nohami pod oknem. Přenesl ji k ohni a posadil se proti Elišce. Stolice však byla nízká, a tak měl oči přímo proti jejím ňadrům. Nespokojeně se ošil.

„Stalo se něco?“ vyhrkla lazebnice znepokojeně.

„Když někoho vyslýchám, chci s ním hovořit…“ Královský prokurátor se zarazil. Chtěl původně říci tváří v tvář, ale vzhledem k tomu, jak seděl, připadlo mu to směšné.

Eliška jako by uměla číst myšlenky. Pobaveně se usmála a mírně se předklonila, takže se hroty ňader skoro dotýkala jeho nosu. „Jak chcete se mnou hovořit?“

Dříve než Oldřich z Chlumu vymyslel vhodnou odpověď, rozletěly se dveře a do místnosti zavanul mrazivý vzduch. „Já věděl, ty helmrechtnice, že se budeš zase pelešit!“ křičel urostlý kovář rudý pitím a hněvem. Pak sáhl do výklenku vedle dveří a zvedl železný perlík. „Já ti ukážu!“

Královský prokurátor vrhl na svou hostitelku vyčítavý pohled. Podle výrazu její tváře si však ihned uvědomil, že je k smrti vyděšená. Manžel zřejmě přišel skutečně naprosto nečekaně. I když u

žen nízkých mravů člověk nikdy nemohl vědět, zda se nepřetvařují. Peníze jim byly více než čest. Mohla to být léčka, aby ho vydírali.

Chvíli si dokonce nebyl jistý, zda se na něho opravdu nedomluvili. Vzápětí se však pokáral za svou hloupost. Kovář přece nemohl vědět, že Oldřich přijde do šenku. A že se na zpáteční cestě zastaví u jeho manželky. Ihned mu došlo, jak to opravdu bylo. Když se panoš Ota vrátil do hostince sám, kovář si okamžitě domyslel, co se stalo. Nebyl tedy tak opilý, jak se dělal.

„Jsem královský úředník," řekl Oldřich z Chlumu přísně a vstal. Sáhl k opasku a tasil dýku.

„To vás před Bohem neomlouvá. I když je právo na mé straně, nebudu si kvůli vám dělat problémy. Zmizte z mého domu. Ale tobě ukážu, cizoložnice," křičel na svou manželku.

„Co se vlastně stalo?" optal se Oldřich z Chlumu chladně. Zůstal stát a neuhnul ani před perlíkem, který kovář hrozivě zvedl nad hlavu.

„Manžel má právo potrestat cizoložnici."

„To jistě. Ale já tu žádnou nevidím," připomněl klidně Oldřich z Chlumu. Ostražitě přitom hlídal každý kovářův pohyb.

„Byla tu s vámi sama? Byla. Tohle počestná žena nedělá. Podle zákona je tedy cizoložnice."

„Jsem královský prokurátor. Proto znám zákon lépe než ty," přerušil ho přísně Oldřich z Chlumu.

Kovář rozpačitě přešlápl. Nechal ruku s perlíkem nad hlavou a v duchu si nadával, že se ukvapil. Kdyby chvíli počkal, mohl by toho urozeného náfuku přistihnout. Pak by mohl chtít více. Kdo ví, jestli z něj takhle vyrazí alespoň něco.

„Nepřeji si vás ve svém domě. Zmizte," zavrčel nepřátelsky.

„Vyslýchám tvou ženu. Úředně!" opáčil Oldřich z Chlumu pevně. „Rušíš výkon královského soudu! Za to tě mohu potrestat. Nech nás o samotě."

„A kam mám v takovém mraze jít?" ptal se ublíženě kovář a perlík odhodil za sebe. Kov zařinčel o podlahu.

„Tam, kdes byl dosud. Do šenku," ironicky se usmál Oldřich z Chlumu.

„Sedět v šenku stojí peníze. Nejsem boháč…"

Královský prokurátor s pohrdáním vytáhl z váčku několik měďáků a hodil mu je. Kovář je obratně chytil. Pak oběma přátelsky pokynul a řekl: „Pěkně si to užijte. V šenku mi bude líp. Nebojte se, už se nevrátím.“ S prásknutím dveří odešel.

„Promiňte,“ rudá rozpaky špitla lazebnice. Bezděčně si tkanicí stáhla lem košilky kolem krku, aby lépe zakryla ňadra. „Jenom vás stojím peníze. Vypadáte tak smutně. Hrozně moc bych vás chtěla potěšit. Ale vy o mě nestojíte.“

Narovnala se a trochu si poodsedla.

Oldřich z Chlumu se posadil zpět na nízkou stoličku a dlaní si přejel rozpálený obličej. Povzbudivě se usmál, ale hned pokračoval úředním tónem: „Nic se nestalo. Budeme pokračovat. Během posledních let zemřelo na Krašově o adventu několik lidí z hroznatovského rodu. Nikdo o tom nechce mluvit. Pověz mi o tom něco alespoň ty. Moc by mi to pomohlo.“

„Vyšetřoval to jeden urozený pán z Plzně. Zjistil, že za všechno mohou démoni,“ vrtěla starostlivě hlavou. Ale nezdála se nijak vyděšená.

„Ty tomu věříš?“

„Jako dítě jsem žila v lese. Viděla jsem hodně. Ale nikdy jsem nepotkala hejkala, vílu nebo démona. Prožila jsem spoustu zlého. Ale vždycky za to mohli lidé.“

„Ty vůbec nejsi hloupá,“ vyhrkl se zaujetím královský prokurátor. „Tím spíše mě zajímá, co si o těch vraždách myslíš!“

„Nepřemýšlela jsem o nich. Není to moje věc. Ale něco jsem samozřejmě zaslechla. Chodila jsem s jedním vojákem a ten mi pár věcí vyprávěl. Třeba vám to pomůže.“ Přivřela oči, jako by vzpomínala. Pak dopila číši medoviny a nalila si znovu.

„Jako první zemřel pan Racek. To byl moc hodný a zbožný pán. Tu noc držel stráž Křivonoska. Za pana Racka se totiž ještě hlídalo i v paláci. Ale stejně to bylo zbytečné, jak vidíte. Palác má spoustu místností. Tehdy tam spalo několik desítek hostů. Po noční mši navštívilo pana Racka ještě pár mužů. S některými si vypil číši vína. Chodíval spát vždycky hodně pozdě. Křivonoska říkal, že tehdy bylo všude tolik lidí, takže netuší, kdo byl u pana Racka poslední. A zda vůbec odešel. Jisté je jen to, že ráno byla závora v ložnici zastrčená

zevnitř a chudák pan Racek probodnutý. Zvláštní však byla jedna věc. Podle Křivonosky bylo pootevřené okno. V prosinci! Palác je ovšem strašně vysoko na skále. Kdyby se někdo chtěl spustit dolů po provaze, asi by si zlámal vaz. Navíc tam žádný nenašli.“

„Řekl o tom plzeňskému hejtmanovi? Myslím tomu urozenému pánovi, který vraždu vyšetřoval?“

„Prý ano,“ zamyšleně vraštila čelo, lemované hnědými kudrnatými vlasy. „Vyšetřovatel mu vysvětlil, že nějak se démon dovnitř dostat musel. Protože člověk to udělat nemohl. Zavřenými dveřmi by se nedostal ven, ale démon otevřeným oknem ano.“

„Chytré,“ ironicky souhlasil Oldřich z Chlumu. „Co dál? Třeba dýka, kterou pana Racka zabili.“

„Byla jeho. Ale Křivonoska si všiml, že pana Racka možná zabili jinou dýkou a teprve pak do něho vrazili pánovu. Když si ránu prohlížel, zdálo se mu, že byla širší než čepel nalezené zbraně.“

„Skvělý chlapík, ten Křivonoska. Kde bych ho našel?“

„V létě se opil, spadl z hradeb a zabil se.“

„Smůla! Všiml si ještě něčeho? Zdá se, že měl víc rozumu než úředník našeho milostivého krále.“

„Na nic dalšího si nevzpomínám. Ale vyprávěl, že dveře do komnaty pana Racka musel vyrazit on. Přísahal, že uvnitř nikdo schovaný nebyl. S tehdejšími hosty prohlédli všechno. Dívali se i do truhlic a pod lože.“

„Dobrá,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Večer pak vypadla z okna paní Anna.“

„O její smrti nevím vůbec nic. A asi nikdo na Krašově. Ležela dole u řeky pod skálou. Nikdo její pád neviděl. Našel ji můj manžel, když se vracel od vrší. Ten večer se neopil tolik jako obvykle. Víte, čeho si prý dole u řeky všiml? Že prý byla v paláci všechna okna zavřená. Ale asi se spletl. Když paní Annu odnesli do kaple, v jedné místnosti v podstřeší se otevřené okno našlo.“

„Řekl o tom při vyšetřování?“

„Když se vyspal, prohlásil, že si na nic nepamatuje.“

„Loni se prý stala ještě třetí vražda. Vdova po panu Rackovi.“

„Paní Žofii jsem měla ráda. Byla štědrá a laskavá. Ale o její smrti nevím také vůbec nic. Našli ji uškrcenou v kostele. Hrůza! Museli ho znovu vysvětit.“

„Jak žila paní Žofie ten rok po smrti svého muže? Krašov spravovala ona, je to tak?“

„Je. Tehdy jsme se měli všichni dobře. Ale nemyslete si, nijak nerozhazovala. Každý den obcházela celé hospodářství. Spoustu času trávila v kostele. Modlila se za svého syna. Nakonec v kostele zemřela.“

„Pan Racek měl syna? Kde je teď?“

„To nikdo neví. Odešel asi před sedmi lety na tažení do Svaté země. Musel odčinit svou vinu. Zmizel ve světě a prohlásili ho za mrtvého.“

„Co provedl?“

„To nevím,“ odpověděla chvatně a nepatrně se začervenala. Oldřich z Chlumu si toho však nevšiml.

„Proto Krašov mohl zdědit pan Sezama,“ zabručel pro sebe zamyšleně. Dopil medovinu a gestem ruky odmítl, aby mu lazebnice dolila. Když hovořila o věcech, které se staly, byla půvabná. Z jejího tónu zmizela vyzývavost.

„Velice jsi mi pomohla. Děkuji ti, Eliško. Jsme vyrovnáni. Nic už mi nedlužíš.“

„Ráda bych ještě něco dlužila,“ usmála se něžně. Nebylo v tom nic hrubého a lascivního.

Královský prokurátor bezděčně natáhl ruku a pohladil ji. Lazebnice Eliška se předklonila a nastavila rty. Oldřich z Chlumu váhal jen okamžik. Pak ji opatrně políbil. Zvedl ruce, aby ji objal.

V tu chvíli se prudce otevřely dveře. Královský prokurátor se popuzeně otočil, i když ne dostatečně rychle. Panoš Ota vrazil do kovárny. Ale svého pána si nevšímal.

„Tady jste,“ zadýchaně si otřel zpocené čelo. „Hned pojďte se mnou do paláce. Stala se vražda!“

11. KAPITOLA

„Našel jsi toho zatraceného studenta?“ zvědavě se vyptával Oldřich z Chlumu. Zimomřivě se zahalil do pláště s erbem českého krále. Studený vítr mu vrátil rozvahu. Rychlými kroky pospíchal k horní bráně, která oddělovala předhradí od vlastního hradu. Ve vzduchu poletovaly vločky sněhu a nebe bylo jasné, poseté zlatými tečkami hvězd.

„Nenašel, urozený pane. I když mi nakonec pomáhali všichni čtyři studenti. A nic. Nikde po něm ani vidu, ani slechu.“

„Dobrá, to teď počká. Koho vlastně zabili?“

„Bratra Lutolda. Toho mnicha, který napsal hru o blahoslaveném Hroznatovi.“

„A který možná věděl, kdo je ve skutečnosti ten podivný student. Nebo proč tu chtěl s ostatními hrát,“ vyhrkl zlostně Oldřich z Chlumu. „Škoda, že jsi toho mladíka nenašel! Ale on nám neuteče. Kam by v noci v takovém mraze šel? Jak ten mnich zemřel?“

„Našli ho v hodovní síni. Někdo ho uškrtil a tělo ukryl pod stolek, na kterém pan Sezama vystavoval své nádherné džbány. Mrtvola tam musela ležet delší dobu, protože už začala chladnout. Nikdo si jí nevšiml, protože přes stolek je přehozená látka, která sahá až na podlahu. V síni sice Lutolda hledali po večeři několikrát, jenže nikoho nenapadlo podívat se pod stůl. Objevili ho vlastně náhodou. Jednomu sluhovi upadlo cosi při uklízení na zem, a když se sehnul, všiml si mrtvého těla.“

Během hovoru došli k paláci. Když Oldřich z Chlumu vstoupil do chodby, vrhl se k němu bledý převor Severýn. „Zabili Božího sluhu! Jak teď vykonáme mystérium?“

„Prozřetelnost vedla kroky našich hostů,“ ozval se za jeho zády Sezama z Krašova. Na rozdíl od mnicha v bílém byl zcela klidný. „Zapomněl jste, pane převore, že tu máme ještě cisterciáckého mnicha z Plas? Je rovněž vysvěcen. Bude vám asistovat při mši!“

„V žádném případě,“ opáčil přísně hubený převor. V hlase bylo slyšet opovržení. „Má jen nižší svěcení. Copak nevíte, že je to konvrš? Mystérium musí vykonat tři řádně vysvěcení duchovní.“

„Tak dost," hněvivě se rozkřikl Sezama z Krašova. „Spory vašich klášterů mě nezajímají. Jestli odmítáte sloužit mši vy, požádám svého kaplana. Hroznatovu kryptu otevřeme i bez vás!"

„Jak myslíte. Vy jste tady pánem. Všechno stejně nakonec spravedlivě rozsoudí Bůh. Nebudu se vám protivit, obzvláště v tak svatý den," pokorně se pokřižoval převor Severýn. Uměl se výtečně ovládat, pouze v očích se dalo číst nejhlubší opovržení vůči bratru Beatovi. „Jsem pokorný sluha Boží a musím tedy odpouštět svým bližním. Najdu bratra cisterciáka a připravím ho na ten úkol." Pak se toporně uklonil a vyšel na nádvoří.

„Další adventní vražda na Krašově. Myslíte, pane Sezamo, že se mě ani v tomto případě jako královského prokurátora netýká?" optal se přísně Oldřich z Chlumu.

„Klidně si ji vyšetřujte," mávl krašovský pán bezstarostně rukou. Pak se jeho lhostejný výraz změnil v přísnou masku. „Ale s tím, co se tu stalo dříve, tahle nijak nesouvisí. Tehdy si Bůh k sobě povolal mé příbuzné. Tohle byl obyčejný mnich. S naším rodem nemá nic společného. Proto nevidím důvod, abyste již uzavřené případy spoj oval s tímto zločinem. Je vám to jasné?"

Oldřich z Chlumu dostal sice na Sezamu z Krašova zlost, ale v duchu musel souhlasit, že se stalo něco, co se zcela vymykalo obrazu, který si zatím stačil ze střípků zpráv sestavit. Možná vražda bratra Lutolda s předchozími opravdu nesouvisela. Ale kdo ví? Byl přece mnichem kláštera v Teplé, který založil blahoslavený Hroznata, předek rodu pana Sezamy. Tohle spojení by ovšem bylo hodně zvláštní a těžko by se u soudu obhajovalo.

Lutoldova smrt tedy s největší pravděpodobností se starými zločiny nesouvisela. V tom případě by byl z vraždy premonstrátského mnicha nejvíce podezřelý právě student, který si říkal Jindřich a jehož nemohli najít. Třeba na něho bratr Lutold něco věděl, a proto ho zabil. Byl to jen první nápad, ale vypadal nadějně. Nicméně bylo by chybou zcela pominout i jiné možnosti. Teď již bylo jasné, že v noci toho královský prokurátor a jeho panoš příliš nenaspí.

„Pojďte se mnou do hodovní síně," řekl královskému prokurátorovi panoš Ota, který zatím místo vraždy zběžně prohlédl. „Našel jsem něco zajímavého."

„Doufám, že se setkáme na půlnoční mši. Za chvíli by měla začít," podotkl klidně Sezama z Krašova. „Jen co se mezi sebou dohodnou ti mniši. Přiznám se, že jejich sporům vůbec nerozumím. Všichni přece slouží stejnému Bohu, tak proč ta nevraživost?"

„Slouží sice stejnému Bohu, to je pravda," usmál se Oldřich z Chlumu. „Ale každý jiné truhle s penězi."

Protože se hradní pán uklonil a chtěl odejít, panoš Ota ho zadržel. „Mohl byste jít do hodovní síně s námi? Můj pán se vás bude určitě chtít na některé věci zeptat. Nezdržíme vás dlouho."

Pan Sezama se tázavě podíval na královského prokurátora. Oldřich z Chlumu souhlasně přikývl, protože věděl, že panoš Ota nikdy nemluvil do větru. Velmož tedy pokrčil rameny a důrazně připomněl: „Nemám moc času!"

Královský prokurátor sice netušil, co panoš Ota objevil, ale bylo zřejmé, že Sezama z Krašova bude muset v souvislosti s vraždou bratra Lutolda vysvětlit mnohem více, než dosud řekl.

V hodovní síni bylo šero, protože většina svící již dohořela. Pouze nad malým stolkem byly v držácích na stěně upevněny nové louče, které s praskáním osvětlovaly místo, kde leželo tělo zavražděného mnicha.

Na zem kdosi rozprostřel šedavý plášť, na který mrtvolu v bílém hábitu položil. Nebyl to hezký pohled. Mnich měl prsty zaťaté v křeči do pěstí a ve tváři bolestivou grimasu. Oči měl vypoulené, z pootevřených rtů vyplazený namodralý jazyk a kolem krku utaženou smyčku. Nebylo ani třeba školeného medika, bylo zřejmé, že ho vrah uškrtil.

Oldřich z Chlumu poklekl a zběžně tělo prohlédl. Všiml si, že má u nosu zaschlou krev. Buď se zranil při pádu na zem, nebo vytryskla z nosu při skrčení. I to se stávalo. Tělo již začínalo chladnout, k vraždě muselo dojít záhy po skončení hostiny. Jinak však neobjevil nic podezřelého. Žádná stopa, která by napovídala, kdo bratra Lutolda uškrtil. Uvolnil smyčku a stáhl ji z mnichova krku. Byla z obyčejného režného provazu, ne příliš silného, takže se

snadno zařízla do kůže. Pokrčil rameny, vstal a ruce si otřel o nohavice.

Panoš Ota stál za ním a čekal. Teprve když královský prokurátor skončil s prohlídkou, pokynul mu, aby se šel podívat ke stolku, pod nímž bylo mrtvé tělo ukryto. Sezama z Krašova zůstal celou tu dobu stát u dveří. Mnichova smrt nebyla jeho věcí. Chtěl, aby si Oldřich z Chlumu uvědomil, že spěchá a nemá čas na takové podružné záležitosti.

„Podívejte, urozený pane," řekl panoš Ota tiše a ukázal na dlaždice u stěny vedle stolku. „Tady zřejmě Lutold zemřel."

Oldřich z Chlumu souhlasně přikývl. Na podlaze bylo vidět několik kapek krve. Na Otu se dalo spolehnout, uměl si všímat důležitých drobností. Hned vedle zaschlé krve zůstaly kysele páchnoucí stopy po zvratcích. I ty již zaschly. Panoš Ota na ně ukázal a zašeptal: „Jediný, kdo tu byl opravdu opilý, pokud nepočítám bratra Lutolda, byl Sezamův syn. Neříkal náš hostitel, že se Buškovi udělalo nevolno? A že mu dal jakýsi ohavný vývar z kopru? Ten vývar nemohl uvařit u sebe v ložnici. Musel ho připravovat vedle v kuchyni."

„Máš pravdu," přikývl Oldřich z Chlumu. „Já tu pana Sezamu zdržím a ty se zatím běž optat té své děvečky, zda vývar náhodou nevařila ona. Nebo zda netuší, kdo ho mohl připravit a případně, jestli ho někdo někam nenesl."

„Co si tam šeptáte?" netrpělivě se ozval Sezama z Krašova. „Pokud nechcete, abych vás poslouchal, rád půjdu po svých."

„Už jsme skončili," přerušil ho s omluvným výrazem ve tváři Oldřich z Chlumu. Panoš Ota se otočil a vyběhl ven. „Poslal jsem ho pryč, protože jsem nechtěl, aby můj služebník slyšel některé choulostivé věci," vysvětloval královský prokurátor. „Jde mi totiž o vašeho syna."

„O mého Buška?" vyhrkl Sezama z Krašova překvapeně. Vzápětí se zamračil. „Co proti němu máte?"

„Nic," klidnil jeho rozhořčení Oldřich z Chlumu. Pak několika kroky přešel ke dveřím a přátelským gestem vybídl krašovského pána, aby se posadili k velkému stolu, u něhož před dvěma hodinami skončila hostina. Sáhl po džbánu, aby mu nalil. Ale džbán byl skoro

prázdný, pouze na dně zbyla nepatrná trocha vína. Vrátil ho rozpačitě na stůl a laskavě se optal: „Potřebuji vědět jedinou věc, urozený pane. Po skončení hostiny jste syna odvedl nahoru do své ložnice. Musel jste ho podepírat, protože měl problém jít sám. Je to tak?“

„Viděl jste ho sám,“ zabručel rozpačitě pan Sezama. „Je ještě mladý. Neumí pít.“

„Určitě se naučí,“ s úsměvem pokračoval Oldřich z Chlumu. „Jako mladík jsem také nesnesl tolik co dneska. Jde mi ale o něco jiného. Co je s ním teď?“

„Spí. Do mše bude schopný stát na nohou. Za to vám ručím,“ opáčil přísně. Nervózně si poposedl, protože při zmínce o mši si opět uvědomil, jak málo má času. Zbytečně se tady zdržoval klábosením o nepodstatných věcech.

„Kde spí?“

„Co je vám do toho? Ale pokud vás to uklidní, tak v mé vlastní ložnici. Položil jsem ho do svého lůžka. A zamkl, aby ho nikdo nerušil. Vidíte, klíč mám u sebe.“

„Neutíkejte ještě,“ zastavil královský prokurátor přísně velmože, který odsunul křeslo od stolu a chtěl vstát. „Hned po skončení hostiny jste ho odvedl k sobě. Pak už vaši komnatu neopustil? Nevzal jste ho třeba na chvíli na nádvoří? Nadýchat se čerstvého vzduchu?“

„Měl jsem co dělat, abych ho dostal po schodech nahoru. Proč bych ho měl vodit ven? Nemyslíte, pane královský prokurátore, že už by to snad mohlo stačit? Máte vyšetřovat vraždu toho mnicha a ne se starat o mého syna.“

V tu chvíli vrazil do hodovní síně panoš Ota. Přikývl a zůstal stát ve dveřích, aby Sezama z Krašova nemohl odejít.

„Co to má znamenat?“ přísně se rozkřikl velmož.

„Nuže, cos zjistil, Oto?“ zeptal se klidně královský prokurátor a přidržel neklidného pana Sezamu v křesle.

„Vývar pro pana Buška vařila služebná vedle v kuchyni. Pak ho dala podle příkazu pana Sezamy sem, na stůl do hodovní síně.“

„Nahoru jsem ho odnesl sám,“ rozčiloval se šlechtic.

„To je možné,“ přikývl panoš Ota. „I když neobvyklé. Jindy vám přece služebnictvo všechno nosí nahoru. Jenže tentokrát jste

výslovně nařídil, aby služebná nechala vývar tady. Když se vás optala, zda vám rozuměla správně, řekl jste, že raději syna přivedete dolů, aby vám nepozvracel ložnici. Prý jste si také odplivl, že ti mladí dneska nestojí za nic.“

„To tedy nestojí,“ klidně potvrdil Sezama z Krašova s pohledem upřeným na panoše Otu. „Pak jsem si to ale rozmyslel. Ještě něco? Nebo už mohu jít?“

„Jak vidím, víc nám stejně neřeknete,“ nadhodil královský prokurátor lhostejně.

„To tedy neřeknu,“ přikývl Sezama z Krašova, rázně vstal, až téměř překotil křeslo, na kterém seděl. „Uvidíme se na mši,“ řekl ještě přísně a pak zamířil ke dveřím.

Oldřich z Chlumu nepatrně přikývl a panoš Ota ustoupil, aby velmož mohl odejít. Když za Sezamou z Krašova zapadly dveře, mladík rozpačitě přešlápl a tiše se optal: „Co dál, urozený pane?“

„Nejraději bych Krašov s celým jeho adventním prokletím podpálil a přitom ho nechal hlídat, aby se nikdo nedostal ven,“ rozčiloval se Oldřich z Chlumu. „Démon mrtvé paní Anny si vyskakuje z okna, podle purkrabího dokonce každou chvíli. Po hradě se prohání mladík, který se vydává za studenta a je dokonce ochotný zaplatit, aby tu mohl hrát v hloupé hře o blahoslaveném Hroznatovi. Ten tu jen tak mimochodem zřídí jakousi tajemnou podzemní kryptu, která se navštěvuje jednou v roce, ale nejdříve se musí přehradit potok a vypustit voda. Pak tu mají šenkýře, který krade jídlo z hradní kuchyně a prodává ho posádce. Navíc se pohádají premonstrátští mniši s cisterciákem a když jednoho z nich kdosi zavraždí, tak hradní pán lže. I když si myslím, že s tím zločinem nemá nic společného. Abych nezapomněl, také tu zamykají hradní paní, aby s nikým nemohla hovořit. Nezdá se ti to dostatečný důvod k tomu, abych se stal žhářem?“

„Pokud to tady skutečně podpálíte a všechny budete chtít nechat uhořet, urozený pane,“ optal se s úsměvem panoš Ota, „neuděláte malou výjimku? Třeba dovolíte uniknout alespoň místní lazebnici? A případně i té mé šikovné děvečce.“

„Víš, Oto,“ přikývl Oldřich z Chlumu unaveně, „legrace nám může občas pomáhat. Potěší, ale problémy za nás nevyřeší. To je

právě na životě to nejtěžší. Kolem tebe žijí lidé, které máš rád. Nebo kteří mají rádi tebe. Věří, že jim pomůžeš a ochráníš je. Ostatně, co jiného, než chránit ostatní, je můj úřad? Zodpovědnosti se vtipkováním nezbavíš. Jenže někdy mi připadá úplně zbytečné, trápit se pro druhé. Protože opravdovou spravedlnost snad lidé ani nechtějí. Nemrač se, je to tak! Protože jinak by spousta z toho, nad čím se teď rozčiluji, byla už dávno odhalena a potrestána. Třeba ty krádeže v hradní kuchyni. Jestliže viníka odhalím a potrestám, většina lidí bude samozřejmě souhlasně přikyvovat a hovořit o morálce a pravdě. Ale ve skutečnosti jim to bude srdečně jedno. Svět půjde dál. Ať se starají jiní, jejich věc to přece není. No nic, Oto," s povzdechem se zvedl od stolu. „Teď půjdeme na mši a pak budeme pokračovat v pátrání."

12. KAPITOLA

Z paláce se dalo jít do hradní kaple dvěma cestami. Jedna vedla přes nádvoří a sloužila všem návštěvníkům. Druhá byla vyhrazená jen pro majitele Krašova, jeho rodinu a přátele. Vedla z prvního patra paláce po krytém dřevěném můstku na tribunu v kostele, kde při mši urození lidé sedávali. Místa nad hlavami věřících měla poddaným zdůraznit, že nejen v běžném životě, ale i před Bohem stojí šlechta výše než oni.

Oldřich z Chlumu váhal jen chvíli.

„Venku už není po vichřici ani stopa. Půjdeme přes nádvoří. Než obřad začne, chtěl bych se na něco optat kaplana. Při hostině jsem si všiml, že se na mě tak zvláštně díval. Jako by chtěl něco říci. Měl jsem z něj divný pocit. Uvidíme, co za tím je."

Před vchodem do hradní kaple potkali purkrabího Hanuše. Tvářil se vyděšeně, jako ostatně celý večer. Zdvořile se uklonil a nervózně oznamoval, že mše za chvíli začne a on teď pospíchá, aby přivedl hradní posádku a čeleď.

„Nebude těžké najít je," ironicky opáčil panoš Ota. „Stačí zajít do hospody."

„Jistě, jistě," drmolil hubený purkrabí.

„Počkej," zastavil ho přísně Oldřich z Chlumu. „Hledám jednoho z těch studentů, kteří vystupovali na hostině. Toho nejurostlejšího, říká si Jindřich. Hrál blahoslaveného Hroznatu, pokud si vzpomínáš. Musím s ním mluvit."

„Nejasně si ho vybavuji. Já divadlu moc nerozumím. Určitě bude s přáteli v šenku. Řeknu mu to," sliboval purkrabí horlivě, až se zajíkal.

„Řekl bych, že v šenku není. Někde se ukrývá. Dej prohledat hrad. Musím s ním mluvit za každou cenu. Možná je to vrah."

„Odpusťte, urozený pane," poděšeně koktal purkrabí Hanuš, „ale to nepůjde. Pan Sezama jasně řekl, že mám rychle přivést všechno služebnictvo do kaple na mši. Snad po skončení mystéria…"

„Aby nebylo pozdě," opáčil zlostně královský prokurátor. Rukou přitom držel hubeného muže, který už chtěl odběhnout za svými povinnostmi. „Ještě něco. Až budeš dole v hospodě, optej se

šenkýře Jakuba, kde vzal maso, které dneska vařil v kotli. Optej se i jeho hostů, jak jim chutnalo. Pokud něco zbylo, ochutnej sám. Abys měl jistotu, že tě nebalamutí. Teď už jdi. Mše začne za chvíli!“

Zmatený purkrabí se uklonil a chtěl se rozběhnout. Ale na zamrzlém povrchu nádvoří uklouzl a upadl na koleno. Zasakroval, vůbec ne vyděšeně a pokorně. Pak vyskočil a se zlostným klením pospíchal k bráně. Držel široce roztažené ruce a opatrně našlapoval, aby zabránil dalším pádům. V plášti vypadal díky dlouhému špičatému nosu jako podvyživený pták.

„Tak, to bychom měli alespoň jednu věc vyřízenou,“ unaveně se usmál Oldřich z Chlumu. „I když purkrabí Hanuš není nijak zábavný, určitě není hloupý, aby nepoznal, co se v šenku děje. A hlavně, proč jsem mu to všechno říkal. Je z každého úkolu tak vyděšený, že se na něj dá spolehnout. Šenkýř Jakub bude mít asi dost práce, aby všechno panu Sezamovi uspokojivě vysvětlil.“

„Jen aby,“ pochybovačně vrtěl hlavou panoš Ota. „Šenkýř nevypadá jako člověk, který by se purkrabího lekl. Sám jste viděl, že mu lhaní nedělá žádné potíže.“

„Já udělal pro pana Sezamu, co jsem mohl,“ opáčil klidně královský prokurátor. „Dokonce víc, než jsem musel. Teď už je vše v rukou purkrabího. Tam by měla taková věc ostatně patřit. Hanuš odpovídá za pořádek na Krašově. To není povinnost královských úřadů. Pojď, podíváme se po kaplanu Bohuslavovi.“

Vešli do temného kostela, který byl sice nepřívětivě studený a vlhký, ale jinak příjemně voněl kadidlem. Od oltáře uslyšeli vzteklý pisklavý hlas, který zřejmě patřil hradnímu kaplanovi: „Kdes byl? Svíce už měly dávno hořet. Okamžitě je zapal.“

„Nemohl jsem najít křesadlo,“ bránil se hrubý mužský hlas. „Když je zapálím až teď, alespoň vydrží hořet déle. Je ještě čas.“

„Máš nějak moc řečí,“ ozval se jiný muž. Jeho hlas byl přísný a pánovitý. I když nebylo preláty ukryté za oltářem vidět, mýlit se královský prokurátor nemohl. Byl to tepelský převor Severýn.

„Počkej tady, Oto,“ řekl tiše Oldřich z Chlumu. „Pomoz tomu čeledínovi se zapalováním svící. Zkus z něj dostat, co ví o místním kaplanovi. Člověk nikdy neví, co se můžeme dozvědět. Nesmíme při vyšetřování zanedbat nic“

„Spolehněte se," přikývl mladík. „Ale s tím, že lidem je všechno jedno, se netrapte, urozený pane. Nejsou všichni stejní. Třeba mně to jedno není. Víte dobře, že náš velitel Diviš by se nechal rozkrájet, aby chytil lumpa. Možná bych našel další. Vím, že mne někdy považujete za hodně lehkomyslného. Asi je to pravda. Ale na druhou stranu je pro mě spravedlnost něco, co mi dává víru v tenhle svět. Jak vás znám, vám určitě taky. Tak já jdu."

Oldřich z Chlumu ho přátelsky pleskl rukou po zádech. Pak zamířil přes temnou kapli k oltáři. Ještě než prošel kolem hrubých dřevěných lavic, objevilo se u sloupu na pravé straně mihotavé světlo. Přitom zaslechl tlumený hlas svého panoše, který cosi říkal čeledínovi. Ten pomalu doutnajícím troudem zapaloval voskovice a pak je upevňoval do svícnů.

„Bůh s vámi, pane královský prokurátore," uvítal Oldřicha z Chlumu převor Severýn. Důstojně zvedl pravou ruku a požehnal mu znamením kříže. „Ani jsem netušil, že budete ve víře tak horlivý. Jste tu dokonce dříve než pan Sezama. To vás ctí!"

„Chtěl jsem se ještě před mší pomodlit. Uvědomil jsem si, že jsem dosud nepoděkoval Bohu za záchranu. V té vichřici šlo o život," opáčil Oldřich z Chlumu pokorně. „Byl to vlastně skoro zázrak, že ještě žiju."

„Amen," pronesl zbožně převor. „Nebudu vás rušit. Až modlitbu skončíte, ukážu vám, kudy se dostanete na tribunu. Pan Sezama vám vyhradil čestné místo. Nahoru nemusíte samozřejmě zpátky přes můstek. Druhé schodiště na tribunu vede odsud z kaple. Ale kdo to tu nezná, asi by ho nenašel. Je dobře ukryté."

„Jsem rád, že jsem vás potkal," pokračoval královský prokurátor. „Na něco jsem si vzpomněl. Ještě před svou hroznou smrtí se mi bratr Lutold svěřil, že ve vašem klášteře spravoval archiv a dokonce psal kroniku. Prý našel něco zajímavého o blahoslaveném Hroznatovi. Netušíte, co to mohlo být?"

„On?" upřímně se podivil převor, až jeho obličej na chvíli ztratil masku hrdé důstojnosti. „To vám tvrdil? Od založení kláštera spravuje archiv výhradně převor. V posledních letech jsem to já. Naše listiny jsou příliš důležité, aby je měl na starosti obyčejný mnich."

„Ale on mi to opravdu tvrdil," rozpačitě se bránil Oldřich z Chlumu. Nesrovnalostem kolem Lutoldovy smrti rozuměl pořád míň a míň.

„Byl opilý," pohrdavě opáčil převor. Pak si uvědomil, že jeho druha zavraždili. Proto rychle dodal: „Bůh mu odpusť! Nějaké zápisky si psal, pokud si vzpomínám. To je pravda. Nikoli však oficiální kroniku našeho kláštera."

„Takže neměl možnost přečíst si listiny ve vašem archivu?"

„To samozřejmě měl," chvatně vysvětloval vysoký převor, jako by chtěl svého řádového bratra ospravedlnit. „Každý z členů našeho řádu má možnost v době volna navštívit archiv nebo knihovnu. Nic mezi sebou netajíme. Ovšem co se týká bratra Lutolda, neviděl jsem ho v těch místech příliš často. Jeho zájmy byly na mnicha, abych tak řekl, po hříchu více světské."

Oldřich z Chlumu kývnutím hlavy poděkoval a obrátil se na hradního kaplana. Bohuslav stál trochu stranou a sledoval jejich rozpravu.

„Poslyš," usmál se na něho, „chtěl bych se tě také na něco zeptat. Jedna věc mi není příliš jasná. Šenkýř Jakub z hospody v předhradí tvrdil, že svatobarborské mystérium souvisí s návštěvou krypty. Je v jakési puklině tady pod kaplí, hluboko ve skále. Celý rok je prý zaplavená vodou a pouze dnes se potok přehradí. Odvede se voda a pak se dá sestoupit dolů."

„Je to tak," řekl důležitě převor Severýn. „To vám rád vysvětlím. Vím o tom totéž, co kaplan Bohuslav. Možná ještě více. Neboť o tomto mystériu máme v klášterním archivu traktát, sepsaný ještě za života našeho vznešeného zakladatele Hroznaty."

„Znám rovněž onen traktát," ozval se trochu uraženě kaplan. Ale když po něm převor šlehl káravým pohledem, raději ztichl. Pohodlně se opřel o stěnu vedle vchodu do sakristie, ruce složil do širokých rukávů své alby a poslouchal.

„Věc se má tak," důležitě vysvětloval převor Severýn, „že se kraj kolem kolonizoval teprve po založení našeho kláštera. Byly tu jen hluboké lesy a pár samot. Jinak nic. Založili jsme desítky vesnic a přinesli jsme sem křesťanskou víru. Místní lidé díky nám poznali Boží milost a vstoupili na pravou cestu ke spasení. Ale našli se i tací,

kteří dál lpěli na starodávných pohanských ohavnostech. Právě pod Krašovem měli tajnou svatyni. Blahoslavený Hroznata se o ní dozvěděl a přesně na svátek panny Barbory zde přistihl hlouček pohanů. Ty, kteří přijali křest, nechal jít. Ale několik zatvrzelých zabil. Protože se obával, aby se sem pohané tajně nevraceli, svedl koryto potoka tak, aby teklo pod touto skálou. Abychom si však mohli připomínat, že i tady zvítězila křesťanská víra, koná se v den tohoto výročí mystérium. Jeho smyslem je nejen velebit Pána, ale současně zabránit, aby se síly zla vrátily na zem.“

„Hrozí takové nebezpečí?“ optal se Oldřich z Chlumu. Něco podobného psal Hroznata v listině, jejíž opis mu ukázal purkrabí. Podobnost byla tak veliká, až mu připadla téměř podezřelá. O věrohodnosti listiny pochyboval hned, jak ji přečetl. Znal dobře liturgické předpisy a věděl, že většina církevních autorit odmítala oslavy na místech, kde se v dávné minulosti konaly pohanské obřady. Převor Severýn mu však nyní obsah podivné listiny potvrdil. Mohlo samozřejmě jít o výjimku z liturgických pravidel. Ale proč zrovna na Krašově? Ne, za vybudováním podivné krypty a konáním mystérií muselo být něco víc. Tím si byl Oldřich z Chlumu jistý. Další adventní záhada.

„Není třeba se nebezpečí obávat,“ rozšafně zavrtěl hlavou hubený převor. „Přesto se pro jistotu nikdy mystérium nekoná bez účasti tří vysvěcených kněží. Vytvářejí znamení svaté Boží trojice a takový symbol dokáže bez obtíží zapudit i ďábla. O neobyčejné duchovní síle trojice vysvěcených kněží píše již svatý Renno. Proto musíme být při mystériu tři. Dnes bude poprvé učiněna výjimka.“

„Vy asi bratra Beata nevezmete na milost nikdy,“ podivil se Oldřich z Chlumu. „Byl přece řádně vysvěcen.“

„To není věc, o které se nemohu bavit s laiky,“ upjatě odsekl převor. „Ještě vám ukážu schodiště na tribunu a pak se musím jít připravit. Kaplan Bohuslav mi pomůže s ustrojením.“

Došli k bočnímu oltáři svaté Barbory a hubený převor otevřel malá dvířka, šikovně ukrytá v dřevěném obložení apsidy. Tu se k Oldřichovi z Chlumu nenápadně přitočil hradní kaplan a tiše pošeptal: „Musím s vámi mluvit. Ale nikdo to nesmí vědět.“ Pak rychle poodstoupil a lhostejně si prohlížel malbu na oltáři, jako by se

nic nestalo. S královským prokurátorem se rozloučil lhostejným kývnutím a pak s hlavou pokorně sklopenou následoval převora do sakristie.

„Moc jsem se nedozvěděl," hlásil panoš Ota, který se vzápětí objevil. „Tomu chlapovi se moc mluvit nechtělo. Řekl bych, že měl už dost vypito. Jako ostatně většina služebnictva na hradě. Vůbec nechápu, jaký má smysl sloužit tak pozdě v noci mši pro tlupu opilců."

„To není jediné, co je na odkazu blahoslaveného Hroznatý podivné," zamyšleně přikývl královský prokurátor.

„Ten chlap mi řekl jedinou zajímavou věc. Podle něj kaplan Bohuslav nenávidí tepelské mnichy. Často jim prý v šenku nahlas spílá."

„Spíš by mě překvapilo, kdyby je chválil. Bratři v Kristu," ironicky opáčil Oldřich z Chlumu. „Víc se tady stejně nedozvíme. Pojď nahoru, podíváme se, jaká místa nám pan Sezama vyhradil."

Když vystoupili na tribunu po úzkém vlhkém schodišti, které vedlo vnitřkem masivní zdi kaple, uviděli Lauřima z Kožlan a nečtinského zemana Johanida. Seděli tiše na lavici u stěny a skoro by se zdálo, že dřímají. Protože byla v kostele zima, byli zachumlaní do plášťů. Jakmile se ale královský prokurátor objevil v úzkých dveřích, vstali a zdvořile se uklonili.

„Co tak brzy? Výčitky svědomí?" nadhodil s hranou bodrostí v hlase Oldřich z Chlumu. Ihned pochopil, že tu nejsou náhodou.

„My nemáme co skrývat," za oba důstojně odpověděl starší Johanides. „Právě proto na vás čekám. Chtěli jsme vám říci o našem starém sporu s převorem Severýnem. Uzavřeli jsme sice smír, ale měl byste o něm vědět. Když teď zavraždili bratra Lutolda…"

„Chápu," přikývl královský prokurátor a usadil se do svého křesla, přes které byla přehozená kožešina. Měla hustou srst a pocházela snad z tura. Ocenil tuto drobnou pozornost. V chladném kostele byla k nezaplacení.

„Mít jako souseda klášter je vždycky obtížné," začal vyprávět rytíř Lauřím. „Proto jsem o tom nemluvil před ostatními. Sezama z Krašova má totiž na podobné věci odlišný názor. Zvláště proto, že klášter v Teplé založil Hroznata."

„Souvisí váš spor nějak se zavražděným Lutoldem?“ přikývl chápavě Oldřich z Chlumu. Panoš Ota si zatím vybral místo na zadní lavici, určené pro méně významné hosty.

„Bohužel, souvisí,“ pokračoval klidně Lauřím. „Mniši si hned po založení kláštera začali sem do kraje zvát spoustu cizích lidí. Povolili jim kácet lesy a zakládat vesnice. Jejich kolonisté se záhy objevili i na mém panství. Jenže platy odváděli klášteru. Zůstali podle smlouvy jejich poddaní. Mnohokrát jsem si stěžoval převoru Severýnovi, ale marně. Krčil rameny, že prý jim podle odkazu blahoslaveného Hroznaty patří celý lesní Újezd. Nakonec jsem ty venkovany vyhnal s mečem v ruce,“ dodal chmurně Lauřím.

„Jakou roli v tom hrál bratr Lutold?“ se zájmem se optal Oldřich z Chlumu. Podobných sporů byly v severních Čechách desítky a neviděl v nich něco mimořádného. Jen málokterý velmož věděl přesně, kudy vedou hranice jeho panství. Hádkám neuměl udělat přítrž nikdo. Byly součástí denního života a žádný velmož si kvůli nim nedělal těžkou hlavu.

„Lutold býval původně vojákem. Nebo něčím podobným. Pochází odsud. Kdysi odešel do Svaté země spolu s mladým panem Jetřichem. To byl syn pana Racka z Krašova, předchozího majitele hradu. Mladý Jetřich musel vykonat nějaké pokání. Nikdo ale pořádně nevěděl, co vlastně spáchal. Jenže to stejně není podstatné. Když se Lutold vrátil do Čech, zařídil mu pan Racek, aby vstoupil do kláštera a stal se mnichem. Protože měl vojenské zkušenosti, poslal ho jednou převor Severýn s několika ozbrojenými muži bránit proti mně jednu osadu. Tam jsme se střetli.“

„Lutold přece nebyl nijak urostlý a měl tlusté břicho. Co to mohlo být za vojáka?“ bručel nedůvěřivě panoš Ota.

„To byste se divil, jak se uměl ohánět mečem. Pravda, před dvěma lety ještě tak tlustý nebyl,“ usmál se při té vzpomínce rytíř Lauřím. „Zahnal jsem ho i s ostatní klášterní čeledí. Protože jsem spravedlivý muž, pronásledoval jsem je pouze do údolí, kde končí mé panství. Když se ale později konal v té věci soud, tvrdil Lutold, že jsem je hnal mnohem dál. Prý až na klášterní půdu. Obvinil mne, že jsem několik mužů zranil a jednoho dokonce zabil. Nebyla to pravda! Ale soud mu uvěřil a já musel zaplatit vysokou pokutu. Od té

doby se mi vyhýbal, protože jsem přísahal, že mu napráskám, hned jak to půjde.“

„A napráskal jste mu?“

„Své sliby plním! Jenže jsem zatím neměl příležitost. Dnes jsem ho potkal po dlouhé době. Řekl jsem mu, co si o něm myslím. Ale slíbil jsem, že nebudu kazit dnešní oslavu. Rozhodl jsem se nechat ho pro dnešek běžet. Jenže Boží spravedlnost dostihne každého, jak vidět. Křivá přísaha je smrtelný hřích! A on se jí dopustil.“

„Nepotrestala ho ruka Boží,“ namítl věcně Oldřich z Chlumu. „Kdosi ho zákeřně zavraždil. To je rozdíl.“

„Kdo se vyzná v záměrech Pána? I když třeba zvolí cestu pro nás smrtelníky nepochopitelnou, trest vždycky přijde,“ ozval se zeman Johanides a zbožně se pokřižoval.

„Nejsem teolog, abych rozhodoval podobné problémy. Jsem královský prokurátor. Vím, co lidé smějí a co nesmějí. I kdyby vedl vrahovu ruku Bůh, musím zločince potrestat. I v tom je možná záměr Boží,“ vážně opáčil Oldřich z Chlumu. Na chvíli se zamyslel a pak se obrátil na rytíře Lauříma: „Jak vycházíte s převorem Severýnem?‘“

„Po skončení soudu jsme se v Plzni objali a políbili na znamení smíření. Je pravda, že od té doby nikdo z poddaných tepelského kláštera na mé panství svévolně nevkročil. Ale stejně ho nemám rád.“

„Dobrá,“ přikývl královský prokurátor. „Než přijdou ostatní, řekněte mi ještě jednu věc. Proč jste se pohádali na hostině vy dva?“

Nečtinský zeman Johanides trochu zrudl a zabručel: „Měl jsem vypito. Chtěl jsem tu kejklířku. Žárlil jsem.“

Než ale stačil rytíř Lauřím jeho výpověď potvrdit, ozvaly se na můstku z paláce kroky a vzápětí se objevil Sezama z Krašova. Rytíř Lauřím rychle zavrtěl hlavou a přiložil si prst k ústům, aby naznačil, že nechce před hradním pánem o těchto záležitostech mluvit. Oldřich z Chlumu souhlasně přikývl.

13. KAPITOLA

Sezamu z Krašova doprovázel jeho syn. Měl pobledlé tváře a na límci pláště byla ještě vidět nečistota, kterou se sice někdo pokoušel odstranit, ale neúspěšně. Jinak však kráčel již poměrně jistě, a když vstoupil na tribunu, s omluvným úsměvem hosty pozdravil. Pak se zbožně pokřižoval a usedl do svého křesla.

Pan Sezama se mračil a zlostně si hryzal rty, ale nebylo mu to nic platné. Hradní čeleď se scházela velice liknavě. Z nádvoří do kaple doléhal vřeštivý hlas purkrabího, který hystericky křičel na opozdilce, aby si pospíšili. Na začátek bohoslužby museli chvíli čekat. Panoš Ota několikrát významně nasál vzduch, který k nim stoupal z davu lidí, kteří se tísnili dole. Pak se naklonil k Oldřichovi z Chlumu a tiše šeptal: „Kdyby tu nevonělo kadidlo, tak bych si myslel, že jsme v hospodě. Z těch pivních výparů se mi skoro točí hlava.“

Sezama z Krašova ho zaslechl. Nahněvaně se otočil a přes rameno ho chladně napomenul: „Církev nezakazuje hříšníkům, aby navštěvovali stánek Boží. Důležité je, aby dokázali otevřít své srdce víře a činili pokání.“ Pak se opět obrátil k oltáři a začal se tiše modlit.

Oldřich z Chlumu se naklonil přes balustrádové zábradlí tribuny a prohlížel si podivnou směsici lidí pod sebou. Pak zahlédl lazebnici Elišku. Hlavu měla zahalenou do čisté bílé roušky, jako by byla tou nejzbožnější kajícnicí. Na sobě měla tmavou suknici a hnědý plášť, který byl již stářím vybledlý. Její postava se téměř ztrácela vedle urostlého kováře, který stál za ní. Pohodlně se opíral o sloup a rukou ji majetnicky objímal kolem pasu. Oldřich z Chlumu ucítil palčivý osten vzteku, který ho bodl u srdce. Lazebnice zvedla oči a zahlédla ho na tribuně. Usmála se a nenápadně mu cosi rukou ukazovala. Vzápětí se rychle odvrátila.

Konečně obřad začal. Převor Severýn v ornátu důstojně a pomalu odříkával liturgické žalmy. Pro tuto neobvyklou půlnoční mši zvolil kratší formu bohoslužby, jaká se užívala v klášterech při nešporách. Tak se říkalo poslední rychlé mši po soumraku.

Jak si Oldřich z Chlumu všiml, skoro všichni lidé v kapli odříkávali modlitby rychle a bez většího zájmu. Pochopil, že mše

byla pouze povinnou předehrou mystéria. Většina zvědavě čekala na návštěvu podzemní krypty.

Za všeobecné pozornosti pronesl převor závěrečné: „Amen!“ Zůstal před oltářem ještě chvíli stát v žehnajícím gestu zády k divákům. Pak se obrátil na oba preláty, kteří mu při mši pomáhali. Netvářil se nijak přátelsky nebo laskavě. Přesto dokázal, aby jeho hlas zněl vlídně.

„Bratři v Kristu, nyní společně přikročíme k obřadu mystéria. Začněte!“

Hradní kaplan Bohuslav i cisterciácký mnich Beatus poklekli před hlavním oltářem a rychle se pomodlili. Pak se pokřižovali a vstali. Pomalu přešli důstojným krokem k pravé stěně kaple, kde stál oltář svaté Barbory. Sehnuli se k podlaze, již kryly hnědavé, ne vždy dokonale vypálené dlaždice. U paty postranního oltáře byla do podlahy zasazená kamenná deska s nápisem, který se dal jen obtížně přečíst. Byla ohlazená podrážkami škorní, které po ní denně šlapaly. V rozích byly upevněné čtyři masivní železné kruhy. U dvou už stál purkrabí a ještě jeden muž z hradní posádky. Společně desku pomocí kruhů zvedli a odsunuli stranou.

Pod ní zela tmavá šachta s příkrými kamennými schody. Převor Severýn zvedl z menzy před oltářem akvamanile ve tvaru lva, v němž byla svěcená voda. Došel ke vstupu do podzemí, naklonil akvamanile, aby z otevřené lví tlamy vyteklo na schody několik kapek svěcené vody. Přitom se polohlasně modlil. Jakmile skončil, obrátil se k tribuně, uklonil se a vyzval pana Sezamu, aby jako prvý sestoupil do podzemní krypty svého slavného předka.

Purkrabí rychle zapálil od plamene svíčky knot nevelkého hliněného kahánku, jaký používali horníci. Podal ho svému pánu, který se pokřižoval a začal sestupovat po schodech. Následoval ho převor Severýn s akvamanile v ruce, za ním Oldřich z Chlumu a další urození hosté. Každý dostal od purkrabího stejný kahan, jaký nesl Sezama z Krašova.

Zástup mužů sestupoval pomalu skalní puklinou, která se místy zužovala tak, že se dalo jen stěží projít. Oldřich z Chlumu opatrně našlapoval, protože schody byly příkré. Většinou byly vytesané do skály, ale místy byla puklina tak strmá, že stupně musely být

poskládané z plochých kamenů a spojené maltou. Šedá skála byla studená a vlhká. Sestupovali dlouho. Konečně se dostali až k patě skalní rozsedliny. Puklina se tu rozšiřovala a schody končily. Dál vedla krátká rovná chodba. Poslední schody i podlaha chodby byly mokré. V prohlubních dokonce zůstala ležet voda a ve světle plamenů se leskla jako zlověstná oka. Oldřich z Chlumu div nešlápl na žábu, která tu po přehrazení potoka uvízla.

Chodba nebyla dlouhá a ústila do nevelké, ale vysoké jeskyně. Strop se ztrácel v temnotě nad hlavami. Přímo proti vchodu stála na vyvýšeném stupni kamenná tomba, připomínající hroby prvních křesťanů. Vlevo se zřejmě nacházel původní vchod do jeskyně. Teď zazděný obrovskými, hrubě opracovanými kvádry, potaženými vlhkým slizem zelenkavých řas. Těsně u zdi byl v zemi nevelký oválný otvor, zakrytý masivní rezavou mříží. Protože jiný v kryptě nebyl, pochopil Oldřich z Chlumu, že tímto kanálem se přiváděla voda z řeky.

Celé to místo vyvolávalo na první pohled strach, tíseň a hrůzu. V duších mohlo jen těžko vyvolat zbožnost a klid. Královský prokurátor nechápal, co vybudováním podzemní krypty Hroznata sledoval. Stále více věřil, že řeči o svatobarborském mystériu jsou zástěrka pro něco jiného. Těžko uvěřit, že by šlo jenom o víru. Pečlivě se začal rozhlížet. Pokud byl někde ukrytý klíč k tomuto tajemství, musel být tady. To byl zřejmě důvod, proč byla krypta během roku zatopená vodou. Aby byla chráněná před zvědavými zraky. Ale proč?

Sezama z Krašova došel ke kamenné tombě a rukou ji zbožně očistil od nečistot, které na ní ulpěly. Na čelní stěně sarkofágu byla tři pole, oddělená sloupky. Na levém byla neuměle vytesaná postava muže s mečem, zřejmě měla představovat Hroznatu. Na opačné byla žena s malou věží u nohou, symbolizující svatou Barboru. Uprostřed byl nezřetelný nápis. I když byla písmena již dost setřená, dal se po kratším luštění přečíst. Obsahoval text ze Starého zákona o Mojžíšovi, který přes Rudé moře odvedl Židy z egyptského zajetí.

Oldřich z Chlumu chvíli nechápal, jak souvisí s touto kryptou. Ale pak mu vše došlo. Krypta byla zatopená vodou a během mystéria

se před věřícími voda rozestoupila, jako kdysi Rudé moře před prchajícími Židy. Jinak nebylo v kryptě vůbec nic.

Všichni, kteří se účastnili mše, se do jeskyně nevešli. Čeleď a vojáci zůstali v chodbě a někteří dokonce museli stát na schodech. Oldřicha z Chlumu na okamžik přepadl panický strach. Představil si, že se hráz prolomila a z otvoru v podlaze se do krypty začala valit voda. Vypukl zmatek a on se marně snažil prodrat přes lidi v chodbě ven. Rukou si přejel po obličeji. Cítil, že se horečka zřejmě vrátila. Měl rozpálené tváře, bolela ho hlava a oči mu začaly v mihotavém světle kahanů slzet. Bezděčně si úžeji přitáhl k tělu plášť. Musel být pořádně nastydlý.

Převor Severýn zatím obešel tombu a tiše se modlil. U každého rohu sarkofágu nalil na zem z akvamanile trochu svěcené vody. Když skončil, pokřižoval se a oznámil, že nyní již nemají mocnosti pekla nad lidmi v kryptě moc. Jeho hlas se lámal o kamennou klenbu vysoko nad hlavami věřících a v několikanásobné ozvěně se vracel zpět. Pak se začal latinsky modlit: „Pater noster, qui est in coelis…“

Všichni v kryptě padli na kolena. Oldřichovi z Chlumu se příliš nechtělo, všude bylo nepříjemné mokro. Ale zůstat ve stoje nemohl. Sklonil hlavu, a i když se podvědomé bránil, najednou ho zaplavilo zvláštní dojetí. Zcela podlehl hlasům věřících, kteří byli uvězněni v temné kryptě hluboko ve skále a vzývali Boha, jemuž bezmezně věřili. Nepochybovali, že je vždy a všude ochrání. Snad poprvé ve svém životě pocítil znepokojivou moc víry. Najednou měl dojem, že rozumí Hroznatovi, proč tuhle pozoruhodnou kryptu vybudoval.

Převor Severýn zatím s pomocí kaplana a mnicha Beata uvolnil rezavý řetěz, jehož konec byl uvázaný ke skobě na stěně za tombou. Na druhém konci řetězu bylo zřejmě kdesi vysoko u stropu krypty upevněno něco těžkého, protože volný konec začal sám stoupat vzhůru. Kaplan měl co dělat, aby mu nevyklouzl z dlaní. Za chvíli se dolů snesl čtyřramenný lustr, upevněný na opačném konci dlouhého řetězu. Mnich Beatus vložil do objímek na koncích kovových ramen čtyři zapálené svíce a společně s kaplanem je začal vytahovat zpět ke stropu.

Oldřich sledoval celé to divadlo se zaujetím a musel v duchu přiznat, že mystérium nehýřilo okázalými slovy, ale o to bylo

působivější. Když byl lustr zpátky u stropu a vrhal světlo na hlavy lidí, všiml si královský prokurátor pod klenbou hrubě vytesané spirály. Uvědomil si, že teď si může prohlédnout celou jeskyni. Zvedl oči a zkoumal místa u stropu, která byla předtím ve tmě. Spirála se nacházela přímo nad původním zazděným východem. Napravo nad tombou se daly na stěně rozeznat tři oblouky. Proti nim byl kříž těsně nad otvorem do chodby, jíž se přicházelo z kaple. Na poslední stěně se nacházel ve stejné výšce veliký kruh. To měl tedy na mysli Hroznata ve své listině, když hovořil o věřících, aby v kryptě obrátili oči k nebi, až vyjde slunce.

Byl objevem tak zaujatý, že přeslechl hlas převora Severýna, a teprve když už všichni stáli, rozpačitě se začal sbírat ze země. Ale nikdo si ho nevšímal. Sezama z Krašova se ještě jednou pokřižoval a několika větami poděkoval blahoslavenému Hroznatovi za to, že vymýtil z těchto míst pohanství. Pak se uklonil směrem k tombě a vydal se ven. Ostatní se uctivě rozestupovali, aby mohl projít. V patách za ním kráčel převor Severýn. Kaplan a mnich Beatus však zůstali stát u tomby. Stejně nemělo smysl, aby se drali k východu. Hned jak prošel převor, čeleď a vojáci se vrhli ke schodům, aby se co nejrychleji dostali ven. Oldřich z Chlumu a ostatní urození hosté zůstali v kryptě a museli počkat, až se chodba vyprázdní.

Rozechvění z atmosféry mystéria z královského prokurátora spadlo. Hněvivě bručel, že by se snad slušelo, aby urození lidé nemuseli čekat. Ale obával se, že jeho nářky jsou zbytečné. Rytíř Laurím, který stál vedle, si toho všiml a s lehkým úsměvem pokrčil rameny.

„Tak to tady chodí pokaždé," dodal. „Loni jsem si stěžoval panu Sezamovi. Slíbil, že letos to bude jiné. Ale jak vidíte, lidé ho tady dole neposlouchají. Jakmile odejde, čeleď popadne hrůza, aby je tu nenechal. I kdyby nařizoval stokrát, stejně budou utíkat ven jako stádo poděšených ovcí. Jen zabekat."

„Vůbec se jim nedivím," ozval se Bušek, stále ještě bledý v obličeji. „Já z toho budu mít smrt."

„Kdybych toho vypil tolik co ty, tak jsem mrtvý už dávno," usmíval se dobromyslně panoš Ota. Chtěl ještě něco dodat, ale

Sezamův syn se zle zamračil a odsekl, že se služebnictvem se nebaví. Panoš jen překvapeně polkl.

Konečně se chodba uvolnila a Oldřich z Chlumu se mohl s ulehčením vydat po schodech ven. Cítil každý krok, nohy měl těžké, jako by je měl spoutané řetězy. Unaveně se ploužil vzhůru, rukou se opíral o chladnou skálu a umiňoval si, že si hned půjde lehnout. Zítra je také den a co by se trápil, když o jeho služby stejně pan Sezama nestojí?

V kapli zahlédl lazebnici Elišku. Tvářila se vyděšeně, ale královský prokurátor ji chápal. Krok za ní stál její manžel. Ve východu z kaple se zastavila a otočila, jako by chtěla něco říci. Pak si to rozmyslela a zmizela ve tmě. Kovář ji zamračeně pozoroval, ale nechal ji odejít. Chvíli přešlapoval a rozhlížel se, jako by někoho hledal. Pak se ve vchodu objevil šenkýř Jakub a pokynul na něho netrpělivě rukou, jako by mu chtěl vyčíst, kde vězí. Kovář se rychle pokřižoval a vyběhl za šenkýřem na nádvoří.

Oldřich z Chlumu nespokojeně přešlapoval a rychle přemýšlel. Nikoli o půvabech lazebnice. Ale o tom, co četl v kovářově tváři. Dostal nápad. Neměl však čas si ho promyslet. Sezama z Krašova si k sobě svolával urozené hosty, aby ho doprovodili do hodovní síně.

„Číše horkého vína a něco sladkého vám určitě přijde vhod," usmíval se spokojeně. „Byla to krásná oslava!"

14. KAPITOLA

Kaple se pomalu vyprazdňovala. Čeleď a vojáci, kteří zrovna nemuseli do stráže, pospíchali zpátky do šenku v předhradí. Dnes se bude slavit dlouho nejen v paláci. K Oldřichovi z Chlumu přistoupil purkrabí Hanuš. Na čele měl starostlivou vrásku a chvatně se omlouval, že vyrušuje.

„Měl jste pravdu, urozený pane," uklonil se zdvořile. „S tím jídlem, které dneska podával náš šenkýř. Skutečně bude muset některé věci vysvětlit. Jeho žena Heda samozřejmě také. Jak jste se to dozvěděl?"

„Stačilo zajít do šenku a chvíli se dívat," odpověděl královský prokurátor. V jeho hlase zněla ironie mnohem silněji, než chtěl. Ale nemohl si pomoci. Tenhle hubený a věčně vyděšený chlapík už mu lezl na nervy.

„Nejsem nedbalý," uraženě vypjal hubenou hruď purkrabí. „Hlídám kuchyni jako oko v hlavě. Kdykoli šenkýřova žena odchází z paláce, osobně ji prohlížím. Pak ještě jednou strážný v horní bráně. Myslel jsem, že do předhradí se nedá pronést vůbec nic. Moje chyba. Nějak mne přechytračila. Ale není to z nedbalosti!"

„Co na to šenkýř Jakub?"

„Myslíte, že jsem se ho ptal?" odpověděl purkrabí Hanuš a usmál se. Snad poprvé, pokud si Oldřich z Chlumu stačil všimnout. „Doufám, že mne nemáte za hlupáka. Šenkýřovi jsem samozřejmě o svém podezření neřekl vůbec nic. Ráno ho vyslechnu před panem Sezamou. Chci ho překvapit. Uvidíme, co řekne."

„Skoro všichni už odešli," zadržel ho ještě královský prokurátor. „Vstup dolů do krypty zůstal otevřený. Váš kaplan sám s tou kamennou deskou nehne."

„Krypta se nechává vždycky otevřená až do rána. Nejprve kaplan překontroluje, zda voda opět stoupla až ke schodům. Teprve potom se deska vrátí na své místo v podlaze."

„Říkal jsi, že tady na Krašově působíš necelý rok. Je to tvůj první advent. Jak to všechno víš?"

„Podle příkazu mého pána mi převor Severýn podrobně vysvětlil, co a jak se má udělat. Dokonce jsem si dělal poznámky na

pergamen, abych nic nezanedbal," vysvětloval purkrabí Hanuš. V jeho hlase byla opět znát nervozita. Pak se uklonil a rychle vyběhl ven.

V kapli byl po skončení mše příjemný klid. Jeden z čeledínů zhasínal svíce, které do šera tiše prskaly. Oldřich z Chlumu si představil, jak to teď vypadá v hodovní síni. Byl unavený a stále v sobě vnímal cosi hlubokého a povznášejícího, co ho zasáhlo v podzemní kryptě. Posadil se na kamenné sedátko a zády se opřel o sloup. Přivřel oči a přemýšlel. Ani nevěděl proč, vzpomněl si na hubeného hradního kaplana. Najednou měl neodbytný pocit, že klíč ke všem záhadám leží u něj.

Tak to bylo se všemi případy, které vyšetřoval. Změť násilí a lží byly jako střepy rozbité mísy. Nedávaly žádný smysl a ať se snažil sebevíc, nijak se k sobě nehodily. Pak ale našel jeden, jediný střípek, který jako zázrakem dokázal tu nesourodou tříšť spojit. Zatím měl střepů hodně. Ale ten, který by mu pomohl je pochopit, ten zatím nenašel.

Vstal a vydal se k oltáři. Do šera kaple matně zářilo světlo, které vycházelo z přivřených dveří do sakristie. Vstoupil. Místnost byla malá. U stěny stála otevřená truhlice a v ní ležely složené mešní ornáty. Pod malým okénkem stál stolek a dvě židle. Vedle dveří se v kamenné zdi nacházel uzavřený výklenek na liturgické pomůcky.

„Čekal jsem vás," uklonil se kaplan Bohuslav a rukou vybídl královského prokurátora, aby si udělal pohodlí. Uctivě počkal, až bude host sedět. Teprve potom pokračoval: „Ctím pana Sezamu. Je to dobrý pán a nikdy bych neudělal nic, čím bych ho poškodil. I když nám zakázal o některých událostech hovořit, přesto vám pomohu."

„Proč?" přerušil ho Oldřich z Chlumu. Pokud měl nějaké zprávy získat, musel si být jistý, že jsou pravdivé. Kolikrát už se setkal s tím, že mu podezřelý velmož nastrčil svého sluhu, aby ho svedl ze správné stopy.

„Protože si myslím, že ho tím nejen nepoškodím, ale že mu dokonce pomohu. Můj pán má jedinou nectnost. Bezmezně obdivuje svého předka. Zavírá oči před tím, co je zjevné. Ve jménu blahoslaveného Hroznaty si tepelští mniši dělají, co chtějí. Teď možná ohrožují i mého pána."

„To bys mi měl vysvětlit. Slyšel jsem, že nemáš premonstráty v Teplé v lásce. Udělali ti něco?“

„Jak se to vezme. Vlastně díky jim jsem se stal na Krašově kaplanem. Ale radost z toho nemám. Protože zabili mého strýce Jana. Za pana Racka spravoval dlouhá léta hradní kostel on. Já mu vždycky jen pomáhal. Jeho smrtí se vlastně začala celá ta hrůzná řada podivných úmrtí.“

„On zemřel ještě před panem Rackem?“ zaujatě mu skočil do řeči Oldřich z Chlumu. O smrti místního kaplana mu zatím nikdo nic neřekl.

„Asi o týden dříve. Abyste rozuměl, bratr pana Sezamy nebyl ve vztahu k tepelskému klášteru tak pokorný jako náš dnešní pán. Vždycky si tvrdě hájil své zájmy. Můj strýc objevil něco, co se týkalo kláštera a samotného Hroznaty. Pan Racek ho proto poslal do Teplé, aby zjistil víc. Po cestě tam ho prý zabili lupiči. Ale já vím od svého přítele, který je v Teplé fortnýřem, že do kláštera dorazil. Museli ho zabít až v klášteře. Teprve pak ho pohodili v lese u cesty, aby se zbavili podezření.“

„Proč by to dělali?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou královský prokurátor. Nedělal si o nikom z lidí iluze. Ale aby mniši vraždili poutníky přímo v klášteře, to mu připadalo trochu nepravděpodobné.

„To nevím,“ sklesle pokrčil rameny kaplan Bohuslav. „Nic mi před odchodem neřekl. Všechno ale věděl pan Racek. Když sem pak přijel na svatobarborské slavnosti převor Severýn, tak…“

„Já myslel, že k vám jezdíval opat Marek? Nebylo trochu nezdvořilé, aby za sebe posílal jenom převora?“

„Opat Marek je velice starý muž. Cestování mu činí již řadu let veliké potíže. Prý v poslední době musí ležet a jednou dokonce přijal svaté pomazání. I když se mu zatím smrt vyhýbá. To ovšem neznamená, že by za nic nemohl. Neznám zlejšího a hrabivějšího muže! To on určitě nařídil zavraždit mého strýce. Myslel si to i pan Racek, protože se s převorem Severýnem před svou smrtí velice pohádal. Náhodou jsem kus jejich rozhovoru zaslechl. Křičeli na sebe tady v kapli jako kupci na tržišti. Možná ještě hůře. V noci pak pana Racka někdo zavraždil.“

„To je vážné obvinění," řekl chmurně Oldřich z Chlumu. „Tak proto jsi chtěl se mnou tajně mluvit?"

„Nikoho neobviňuji," trochu zaraženě se bránil kaplan Bohuslav. „Jenom vás upozorňuji na podivné okolnosti. Ale něco pro vás mám. Hlavně proto jsem chtěl s vámi hovořit. Podívejte," řekl a vstal. Došel k sanktuariu, otevřel dvířka a vyjmul nevelkou knihu, vázanou ve vepřovici. Položil ji na stůl a důležitě na ni poklepal jedním prstem. „Tady určitě najdete odpověď, proč můj strýc Jan zemřel. Říkal purkrabí, že umíte číst."

„Co to je?"

„Něco na způsob kroniky. Legenda o blahoslaveném Hroznatovi, dějiny Krašova, historické poznámky. Psal to můj strýc."

„Takže ty víš, proč tvůj strýc zemřel?"

Mladý kaplan sklonil smutně hlavu a špitl: „Nevím. Můj strýc uměl výtečně latinsky. Já nejsem nijak učený. Má víra je upřímná, ale prostá. Umím se latinsky modlit a svedu pár vět. Řadě slov z téhle knihy nerozumím. Je tam dokonce několik stran, které ani nepřečtu. Najdete je hned za legendou o blahoslaveném Hroznatovi. Snad patří ještě k ní, podívejte," řekl a začal rychle obracet pergamenové listy. „Tady to je!"

Oldřich z Chlumu zvědavě přelétl stránku pohledem. Pak se usmál. „Tohle jsi přečíst ani nemohl. Je to psáno karolinskou unciálou. To je zvláštní písmo, které se užívalo v klášterech za císaře Karla Velikého. I když to bylo téměř před pěti sty lety, náhodou to písmo znám. Navštěvoval jsem klášterní školu v Magdeburku a tam chovali několik skvělých knih, sepsaných unciálou."

Potom se sklonil, prstem jezdil po jednotlivých řádcích a rychle slabikoval. Pak zvedl překvapeně hlavu.

„To je opis jakési smlouvy mezi pražským biskupem Jindřichem Břetislavem a německým císařem Jindřichem VI. I když jsem to nestihl přečíst celé, jde o dost podlou dohodu. Pražský biskup nabízí, že zaplatí císařovi za to, když ho ustanoví pražským knížetem. Proto je to napsáno unciálou. Smlouva byla zřejmě tajná. Byla uzavřena před osmdesáti lety. Vlastně za života blahoslaveného Hroznaty. Proč by tepelští mniši vraždili tvého strýce kvůli staré a dávno neplatné smlouvě?"

„V té kronice musí být ještě něco," úpěnlivě hájil svůj nápad kaplan Bohuslav. „Vezměte si ji a prostudujte. Víc vám pomoci neumím. Ale věřte mně, všechno zlo pochází od premonstrátů z Teplé."

„Vezmu to při vyšetřování v úvahu," přikývl trochu rozmrzele Oldřich z Chlumu a vstal. „Vrátím se do paláce, aby nebylo ostatním podezřelé, proč jsem tak dlouho pryč."

„Chápu," pokorně sklonil hlavu kaplan Bohuslav. Smutně sledoval záda odcházejícího královského prokurátora. Ale utěšoval se, že musí být trpělivý.

Oldřich z Chlumu však nezamířil do hodovní síně. V paláci zabočil na schodiště a vydal se do patra. Nemohl mezi hosty přijít s kronikou v ruce. Chtěl si ji schovat ve své ložnici.

Když vešel do komnaty, která mu byla vyhrazena, příjemně ho překvapilo, že v krbu stále ještě plápolal oheň. Někdo tu musel být a přiložil. „Alespoň tu budu mít teplo, až půjdu spát. Pokud vůbec půjdu," mihlo se mu hlavou. Nejdříve kroniku bezmyšlenkovitě položil na stůl. Pak si ale uvědomil, že by to mohla být chyba. „Je přece advent," zabručel ironicky a knihu ukryl do lože pod polštář.

Obrátil se a vyšel zpátky na chodbu. Právě když zavíral dveře, vyšel ze své ložnice Sezama z Krašova. Nezdál se ani příliš překvapený. Usmál se na královského prokurátora a řekl: „Také jste si byl na chvíli odpočinout?"

„Také," přikývl Oldřich z Chlumu. Všiml si, že pan Sezama nechal dveře své ložnice otevřené a rozpačitě přešlapoval na prahu. Pak ho gestem ruky pozval k sobě. „Měli bychom si asi něco vyjasnit," mrkal očima, jako by zval spiklence na tajnou poradu.

Oldřicha z Chlumu usadil do jediného křesla zády ke dveřím, sám se posadil na obyčejnou stolici proti němu. „Rád bych vás něčím uctil, ale jak vidíte, mám tu jen džbán s vodou," začal rozpačitě. „Musím se vám omluvit. Možná si myslíte, že se nechovám k zástupci našeho krále Přemysla uctivě. Nebo že dokonce nemám zájem zjistit pravdu. Není to tak, pane královský prokurátore!" řekl důrazně a vztyčil prst, aby dodal svému prohlášení váhy.

Oldřich z Chlumu mlčky seděl a pozorně ho poslouchal. Čekal. Náhlý zvrat v chování jeho hostitele nepůsobil příliš věrohodně.

„Řekl jsem vám, že nechci, abyste pátral po tom, co bylo kdysi. Komu tím pomůžete?“ pokrčil Sezama z Krašova rameny.

„Sám jste řekl, že máte zájem odhalit pravdu,“ klidně nadhodil Oldřich z Chlumu.

„To jistě! Ale nikoli za cenu, abych ohrozil vlastní rodinu. Protože jsme sami, řeknu vám, že s vámi souhlasím. Většina toho, co se tu během předchozích adventů stalo, byly zřejmě zločiny. Já je samozřejmě nespáchal. Přiznám se vám ovšem, že jsou mi do jisté míry lhostejné. Pokud nebude vrah pokračovat. Dneska… vlastně je už po půlnoci, takže včera někdo zabil mnicha Lutolda. Tomu řádění se už musí jednou udělat konec. Proto se vám přiznám, lhal jsem.“

„Jak to tedy bylo?“

„Měl jste pravdu. Nechal jsem odvar z bylin pro mého syna dole v hodovní síni. Buška jsem tam osobně odvedl. Když ho vypil, počkal jsem, až vyprázdní žaludek. Hned potom jsem ho odvedl zpátky do mé ložnice. Jestli byl v té době už chudák mnich mrtvý, nebo zda se to stalo až po našem odchodu, to opravdu nevím. Na stolku je přehoz a sahá až k zemi. Pokud tam tělo bylo, já si ho nevšiml. Pod stůl jsem se nedíval.“

„Proč jste mi to neřekl rovnou? Na tom přece nebylo nic špatného,“ krčil zvědavě rameny Oldřich z Chlumu. Opět měl nejasný pocit, jako by mu někdo úmyslně ukazoval špatný směr.

„Už jsem řekl, že by se události předešlých adventů mohly dávat do souvislosti se včerejší vraždou. Nechtěl jsem do toho zaplést svého syna.“

„Nebo sebe,“ klidně opáčil královský prokurátor. „Ten mladík byl natolik opilý, že by těžko utáhl smyčku na Lutoldově krku. I když ani ten nebyl zrovna střízlivý. Jestliže bych někoho podezíral, pak spíše vás, pane Sezamo!“

„Jak myslíte, ale ani já to nebyl. Neměl jsem důvod. Já s klášterem v Teplé vycházím výtečně. Na rozdíl od jiných.“

„Například?“

„Rytíř Lauřím vám určitě říkal o svých sporech s premonstráty.“

„Jistě. Také váš kaplan Bohuslav je nemá zrovna vlasce.“

„Copak ten,“ máchl rukou s výrazem beznaděje Sezama z Krašova.

„Copak mu nezavraždili strýce?“ podivil se Oldřich z Chlumu.

„Tak i vám už tvrdil tu hloupost? Asi ho potrestám,“ řekl zamyšleně pan Sezama.

„Proč chcete trestat někoho, kdo chce znát pravdu? Stejně jako vy?“

„To je veliký rozdíl. Já chci znát pravdu, on pomlouvá a lže! Jeho strýce zavraždili lupiči a převor Severýn předložil nezvratné svědectví hned několika důvěryhodných mužů, že to tak doopravdy bylo. Byl to mimochodem právě tepelský převor, kdo mne prosil, abych tu kaplana Bohuslava nechal, když jsem se ujímal vlády na Krašově.“

„To nedává smysl.“

„Ale dává. Víc, než si myslíte. Povím vám jeden příběh. Je krátký a smutný. Otec našeho kaplana byl bohatý muž. Při mýcení lesů v okolí kláštera se dohodl s tepelským opatem, že tam založí několik vesnic. Dal do toho podniku všechny své peníze a ještě nějaké si musel půjčit. Od opata obdržel v nově založených vsích pár svobodných lánů polí, úřad rychtáře, právo vařit pivo, dostával podíl z peněz, které sedláci platili. Jenže stačily dva hladové roky a on byl na mizině. O něco snad přišel i v kostkách, nevím přesně. Jisté ale je, že nakonec všechen majetek ztratil a oběsil se na stromě před klášterní bránou. Náš kaplan viní konvent ze smrti svého otce. Už chápete?“

„Dejme tomu,“ zabručel Oldřich z Chlumu. Rychle uvažoval. Pana Sezamu nepovažoval za příliš chytrého muže. To, co mu teď řekl, ho podezření nezbavovalo. „Stejně nechápu, proč jste mi řekl pravdu až teď?“

„V kryptě jsem očistil srdce, nyní chci očistit duši,“ důstojně opáčil Sezama z Krašova. V tu chvíli vrzly za Oldřichovými zády dveře. Hradní pán vyskočil, zíral v němém údivu na příchozího a zbledl. Královský prokurátor se rychle otočil, ale dveře se již zavíraly. Zahlédl jen jakýsi plášť. Když však chtěl vyskočit a vyběhnout ven, Sezama ho hněvivě zastavil.

„Můj purkrabí nemá vychování. Vrazí dovnitř, jako by šel na návštěvu do hospody. Však já ho naučím, co je to úcta! Teď jděte za ostatními a bavte se. Já přijdu za chvíli. Ale opakuji, s tím, co se zde

v minulých letech stalo, nemám nic společného! Stejně jako s vraždou bratra Lutolda.“

15. KAPITOLA

Když Oldřich z Chlumu vešel do hodovní síně, všiml si okamžitě, že mezi hosty panuje nervózní napětí. U malého stolku, kde se našlo tělo zavražděného mnicha Lutolda, stál převor Severýn. Tvářil se nasupeně, ruce měl složené v širokých rukávech své alby a právě cosi tiše říkal hubenému purkrabímu. Bratr Beatus a oba urození hosté, rytíř Lauřím a nečtinský zeman Johanides, stáli na opačné straně dlouhého stolu. Byli zamračení a hádali se. Jedině panoš Ota seděl, jako by se nic nestalo, u bohatě prostřeného stolu a čekal na zahájení noční hostiny.

„Jsem rád, že vás opět vidím," uvítal královského prokurátora tepelský převor. „Je na čase, abyste se věnoval svým povinnostem."

„Jaké máte na mysli?" chladně se optal Oldřich z Chlumu.

„Začněte ihned vyšetřovat vraždu bratra Lutolda. Uspořádejte řádné sezení soudu, vyslechněte svědky a pak vyneste rozsudek. Královské soudy mají přece povinnost potrestat zločince."

„To jistě mají," souhlasil královský prokurátor. „Proto byste měl poradit panu Sezamovi, aby ihned poslal do Plzně pro hejtmana Rutgera. Vždyť já tu pouze projíždím."

„Jste královský prokurátor a je jedno, jak jste se sem právě dostal. Vaše kroky vedla Boží vůle, takže můžete vyšetřovat i soudit," pokračoval rázně převor Severýn. „Nikdo nemůže popřít, že vaše objevení tady na Krašově není náhoda. Pokud se tu stal zločin, je Boží vůle, abyste se toho případu ujal."

„Jsme na hradě Sezamy z Krašova. Slyšel jste ho během hostiny sám," nevzrušeně pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. „Na svém panství rozhoduje on, co se má a nemá udělat. Je mi líto!"

„V tom případě," hlasitě opáčil hubený převor a přešel k hloučku ostatních hostů, aby ho dobře slyšeli, „vás žádám jménem kláštera v Teplé, abyste se ujal vyšetřování. Vraždou bratra Lutolda jsme byli poškozeni a máme podle zákona právo na ochranu. Žádám vás, abyste vystupoval jako náš zástupce. V takovém případě je jedno, co chce nebo nechce urozený pan Sezama. Náš král se zavázal chránit zájmy církve v celé zemi."

„To je pravda,“ vážně souhlasil Oldřich z Chlumu. Pak se obrátil na ostatní muže v sále: „Urození pánové, slyšeli jste žádost ctihodného převora Severýna. Jako řádný úředník jí vyhovím. Vás beru za svědky.“

„Rád vše dosvědčím. I když nechápu, proč tu žádost vůbec vznesl. Copak se nebojí, že ohrožuje sám sebe?“ řekl posměšně nečtinský zeman Johanides.

„Tak dost!“ vzteky bez sebe vykřikl převor a sáhl pod svůj škapulíř, odkud vytáhl dýku a hrozivě jí šermoval před sebou.

„Vraždy bratra Lutolda se ujímá královský soud,“ oznámil hlasitě Oldřich z Chlumu. „Schovejte zbraně. Je to pohrdání královským majestátem.“

Převor s nespokojeným bručením dýku ukryl. Pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu. „Až mne budete potřebovat, najdete mne v kapli. Půjdu se pomodlit za duše všech těchto hříšníků.“

„Zůstanete zde,“ zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Počkáme na pana Sezamu. Pak zahájím zasedání soudu. Oto, doběhni do mé ložnice pro potřebné věci.“

„Vida,“ divil se v duchu, „kdo by to řekl, že nakonec budu přece jen řetěz královského prokurátora a pečeť potřebovat?“

„Nezůstanu s nimi v jednom sále,“ protestoval převor Severýn. „Omluvíte mě?“

„Ne!“ klidně opáčil Oldřich z Chlumu a přešel ke dveřím, jako by chtěl východ chránit vlastním tělem.

Tepelský převor nerozhodně přešlápl, pak zlostně pohodil hlavou a vrátil se na původní místo u malého stolku.

„Co se tady vlastně stalo?“ obrátil se královský prokurátor na oba šlechtice.

„Nic zvláštního,“ pokrčil rameny rytíř Lauřím. „Jen jsem převorovi pověděl, co si myslím o jeho klášteře. A o něm samotném.“

„Jestli jsem ho dobře pochopil, nařkl jste ho z vraždy bratra Lutolda.“

„Nikdo jiný to udělat nemohl,“ lhostejně odpověděl rytíř Lauřím.

„Viděl jste ho? Soud rozhodne na základě důvěryhodných svědectví. Ale upozorňuji vás, že obvinit kohokoli bez příčiny, je rovněž zločin.“

„Klidně si ten hřích vezmu na svou duši,“ zpupně odpověděl rytíř Lauřím. „Odcházel jsem ze sálu skoro poslední. Zůstal tu jen převor a ten zavražděný mnich. To ovšem ještě žil. Měl notně v hlavě a převor mu ještě naléval.“

„To není pravda!“ začal hněvivě protestovat tepelský převor, který je zpovzdálí poslouchal. Vzrušením mu skoro přeskakoval hlas.

V tu chvíli se otevřely dveře a do hodovní síně vběhl Sezama z Krašova. Byl zadýchaný a bledý. Zastavil se na prahu, zvedl ruku, aby zjednal klid a pak zděšeně vyhrkl: „Má žena a syn zmizeli. Někdo je zřejmě unesl.“

Purkrabí Hanuš se vyděšeně pokřižoval a tiše si pro sebe zabručel: „Adventnímu prokletí neunikne nikdo.“

„Hned se té věci ujmu,“ pokusil se krašovského pána uklidnit Oldřich z Chlumu.

Ale pan Sezama rozhodně zavrtěl hlavou.

„Je to má věc! Už jsem nechal zavřít dolní bránu. Strážný se dušuje, že od mše nikdo nevyšel z hradu ven. Moje rodina musí být někde tady. Za chvíli sem přijdou moji vojáci a všechna čeleď. Prohlédneme hrad od sklepem až po střechu. Určitě je najdeme. Vy zatím zůstanete tady. Nechci, abyste se pletli do pátrání. Jídla a pití tu máte dost.“

„Toho, kdo je unesl, bude soudit královský soud,“ připomněl Oldřich z Chlumu.

„To je samozřejmé,“ klidně přikývl pan Sezama. „Slibuji na svou čest rytíře, hned jak únosce lapím, předám ho do rukou vám.“

„Jak dlouho nás tu hodláte držet? Mám své povinnosti a Bůh určitě nepočká,“ zachmuřeně se ozval převor Severýn. „Kromě toho jsem požádal pana královského prokurátora, aby neprodleně začal vyšetřovat vraždu bratra Lutolda.“

„Cože jste udělal?“ nechápavě vrtěl hlavou Sezama z Krašova. „Měl jsem dojem, že jsme se dohodli počkat na hejtmana Rutgera?“

„Už jsem měl dost těch hrubostí!“ vybuchl převor Severýn, „Pokud by se měl náš klášter účastnit i v příštích letech vašich

svatobarborských slavností, vymiňuji si, aby tu byli pouze lidé, kteří projevují našemu ctihodnému řádu dostatečnou úctu.“

„Tím myslíte, že mne nemají zvát?“ klidně se ozval rytíř Lauřím. „Co jsem řekl, na tom trvám. Neosočuji řád premonstrátů. Odmítám jen zavírat oči před hanebností některých jeho členů.“

„Na takové malichernosti nemám teď čas,“ zlostně odsekl Sezama z Krašova, „Musím jít hledat svou rodinu. Hanuši, půjdeš se mnou.“

„Jak to tedy bude se mnou?“ nedal se tepelský převor. „Součástí mystérií je i moje noční rozjímání v kapli. Nemohu tu zůstat.“

„Noc zatím neskončila. Do kaple se ještě dostanete. Teď zůstanete všichni tady. Včetně vás, pane převore. Neopovažujte se překážet při prohlídce hradu! Teď mne omluvte. Jdu hledat svou ženu a syna.“ Uklonil se a chvatně vyšel na chodbu.

Otevřenými dveřmi si královský prokurátor všiml urostlého vojáka, kterého nechal pan Sezama před vchodem do hodovní síně. Určitě ne ze strachu o své hosty. Všichni se alespoň na chvíli stali jeho zajatci.

„Tak, urození pánové, co s dnešním večerem? Vlastně nocí?“ nadhodil zeman Johanides a natáhl se po plném džbánku. „Je jenom škoda, že nám sem pan Sezama neposlal ještě pár pěkných holek. Nebo bys mohl zavolat tu kejklířku, Lauříme. Ta by nás zvládla určitě všechny!“

Nestačil ale domluvit. Rytíř Lauřím k němu přiskočil a pěstí ho udeřil do brady. Byl mladší, silnější a jeho útok byl naprosto nečekaný. Nečtinský zeman se zlomil v pase a s těžkým žuchnutím dopadl na podlahu. Lauřím se ještě pokusil do ležícího muže kopnout, ale panoš Ota bleskově vyskočil a rozzuřeného rytíře prudce odstrčil.

Lauřím se však nemínil dát. Bleskově tasil dýku a vrhl se na panoše. Jenže Ota byl zdatný bojovník. Nejen na turnajích. Musel ve svém životě podstoupit již bezpočet rvaček se zhrzenými obdivovateli svých milenek. Nebo s podvedenými manželi. V podobných šarvátkách měl skvělou praxi.

Bleskově uskočil, jednou rukou chytil rytíře za zápěstí a druhou mu vrazil do podpaží. Pak se pootočil a trhl tělem do strany. Tím

neočekávaným pohybem zkroutil Laurímovi ruku s dýkou tak bolestivě, že se rytíř musel předklonit a zbraň upustil. Vyjekl překvapením a začal sebou vztekle zmítat. Teprve bodavá bolest v rameni ho přivedla k rozumu.

Rozpačitě se uvolnil z bolestivé polohy a zůstal tiše stát se sklopenou hlavou. „Promiňte," vyhrkl spontánně.

„Ty lotře," soptil zeman Johanides, který se sbíral ze země. Podle hlasu bylo znát, že má opět v hlavě. „Tohle mi zaplatíš."

„Nemáš ji urážet," rozhořčil se rytíř Lauřím. „Není to žádná děvka!"

„Ne?" posměšně protáhl nečtinský zeman. „Potěšila mě a ty studenty, alespoň některé. Vyspala se dokonce i s tím zavražděným mnichem. Což víš nejlépe ty sám. Otevři oči, příteli. To není žena pro tebe!"

Rytíř Lauřím stál se sklopenou hlavou a mlčel. Panoš Ota ho obejmul kolem ramen a tiše řekl: „Já kdysi také miloval kejklířku. Mně ji zavraždili a dodnes na ni nemohu zapomenout. Nemyslím si, že by ta mrtvá dívka byla nejpočestnější z žen. Ale stejně jsem ji měl rád. Počestnost a láska nemusí jít ruku v ruce."

Lauřím vděčně přikývl a chtěl si jít sednout ke stolu, aby zapil hořkost ve své duši. Ale Oldřich z Chlumu ho zastavil. I když se tvářil úředně, v jeho očích se dala číst zvědavost.

„Převor Severýn mne před chvílí o cosi požádal. S údivem slyším, že bratr Lutold měl pletky s kejklířkou. Byla by to věc jeho svědomí, pokud pominu, že byl mnichem. Ale jako královský prokurátor se musím optat, co mínil zeman Johanides tím, že víš o jejím poklesku nejlépe? Tys je přistihl?"

„Našel jsem je v posteli," zabručel zlostně rytíř Lauřím. Na spánku mu opět naběhla od hněvu žíla. „Lutolda jsem zpráskal a tím to bylo vyřízené. Stejně měl u mne ještě dluh. Za to křivé svědectví. O tom jsme už mluvili."

„A tu kejklířku?" optal se s lehkým úsměvem královský prokurátor.

Rytíř Lauřím němě zavrtěl hlavou, ale neodpověděl. Chvíli bylo v hodovní síni ticho, pak rychle vyhrkl: „Tím to opravdu skončilo! Já bratra Lutolda nezabil!"

„Pokud vím, vyhrožoval jsi mu," ozval se chladně převor Severýn. „Svěřil se mi se svým hříchem a sliboval, že učiní kající pokání, hned jak se vrátíme do Teplé."

„Co mu také zbývalo?" ironicky ho přerušil nečtinský zeman. „Přítel Lauřím mu napráskal na dvoře. Viděli to všichni."

„Nezlehčuj dobrou vůli mrtvého. Litoval svého činu a chtěl ho napravit," přísně ho napomenul tepelský převor. „Včera kolem poledne jsi ho, rytíři, napadl znovu a křičel jsi, že ho zabiješ, jestli ještě sáhne na tu hříšnou kejklířku, která už stejně dávno propadla peklu! Tím výpraskem to, jak vidět, neskončilo."

„Jen jsem ho varoval. Znovu ji obtěžoval. Nabízel jí dokonce peníze, když za ním přijde," odpověděl Lauřím z Kožlan. „Ale kdybych ho chtěl opravdu potrestat, neuškrtil bych ho. Jsem rytíř a mstím se mečem! Jenže na takového bídáka by ho byla škoda."

„Uškrtil jsi ho, aby na tebe nepadlo podezření," přísně opáčil převor Severýn. Pak se pokřižoval a dodal: „Bože, odpusť mu jeho hříchy!"

„Sice zajímavé, ale tento soud zatím nedošel k závěru, kdo opravdu bratra Lutolda zavraždil. Proto počkejte, převore Severýne, s vyprošováním milosti," opáčil Oldřich z Chlumu úsečně. „Lidé si často v hněvu vyhrožují zabitím. To ovšem neznamená, že to ve skutečnosti udělají. Co jste tomuto soudu řekl, je nutno zvážit, ale nic to ještě nedokazuje. Důležitější je, kdo tu v hodovní síni zůstal s bratrem Lutoldem jako poslední. Protože jenom ten měl možnost ho opravdu zavraždit."

„Pokud narážíte na obvinění toho smilníka," začal pohrdavě převor Severýn, ale než stihl větu dokončit, královský prokurátor ho přerušil.

„Koho tím myslíte? Člena vašeho ctihodného konventu bratra Lutolda, nebo rytíře Lauřima?"

„Mluvím o Lauřímovi," chladně odsekl převor. Podle tónu hlasu byl pobouřený na nejvyšší míru. „Když tedy tento smilník spolu se svým věčně opilým kumpánem Johanidem odešel, je pravda, že jsem tu krátkou chvíli zůstal s bratrem Lutoldem. Ale není pravda, že bychom tu byli sami. S námi tu zůstali studenti a byli tu celou dobu. S nimi jsem odcházel a oni to jistě dosvědčí. Pokud jsem si stačil

všimnout, tak do síně právě přicházel pan Sezama. I on si na nás musí pamatovat. To byl bratr Lutold ještě naživu. Když jsem se za chvíli vrátil, už jsem ho nenašel.“

„Prověřím to,“ souhlasil královský prokurátor. Převor Severýn rezignovaně pokrčil rameny, aby dal najevo, jak ponižující je nedůvěra k jeho slovům. Pak uraženě zabručel: „Co jsem ostatně mohl čekat od královského soudu? Náš panovník nikdy nectil práva svaté matky církve.“

„Tento soud,“ opáčil přísně Oldřich z Chlumu, „měří všem podle práva. Stejně jako jsou si lidé rovni před Bohem, jsou si rovni i před tímto soudem. Proto prověřuji slova všech, urozených i neurozených, pomazaných i nevzdělaných. Máte ještě něco důležitého, co by se týkalo vraždy bratra Lutolda?“

16. KAPITOLA

Teprve když Oldřich z Chlumu skončil výslech, uvědomil si, že na stole nechal ležet zlatý řetěz, znamení svého úřadu. Zapomněl si ho v tom zmatku navléknout na krk. Rozpačitě ho zvedl, ale pak řetěz zase vrátil na desku stolu. Šlo to i bez něj. I když s úředními odznaky vypadal určitě lépe.

„Oto, dohlédni na něj," nařídil svému panošovi. Chvíli přemýšlel, ke komu z urozených hostů si sedne. Ale všichni mu byli krajně protivní. Nakonec si vybral místo vedle svého panoše. Převor Severýn si toho všiml a neopomněl alespoň povytáhnout obočí na znamení údivu, proč si královský úředník sedá ke svému sluhovi, když kolem je taková spousta urozených a vážených mužů.

„Zdržel jsem se v kapli a pak jsem ještě mluvil s panem Sezamou," tiše vysvětloval Oldřich z Chlumu panošovi. „Bylo to nesmírně zajímavé, ale neměly by to slyšet cizí uši. Až nás Sezama pustí ven, povím ti víc. Jenom doufám, že to bude rychle. Poslyš, tys tu byl dříve než já. Viděl jsem jenom konec té trapné hádky. Skutečně obvinil rytíř Lauřím převora z vraždy?"

„Převor Severýn mluvil pravdu. Padala silná slova. Na obou stranách. Řekl bych však, že nezačal rytíř Lauřím. Všechno vyprovokoval převor. Alespoň se mi to zdálo. Je vůči všem strašně povýšený a arogantní. Mám už ho plné zuby."

„Já také," přikývl Oldřich z Chlumu.

Hosté se zatím v hodovní síni rozesadili kolem stolu a zamlkle jedli a pili. Jen občas si polohlasně vyměnili nějakou poznámku. Jídlo bylo výtečné. Žitné placky se sýrovou pomazánkou a cibulí, kousky pečeného divočáka ve švestkové omáčce a placky pomazané medem a sypané skořicí. Většinou však nevnímali, co jedí. Jejich zamračené tváře dávaly tušit, že se každý věnuje spíše svým myšlenkám. Pouze mnich Beatus se usmíval a mastnými prsty si s mlaskáním cpal do úst kousky masa. Nepřátelské ticho trvalo nesnesitelně dlouho.

Konečně se ozvalo zaskřípání dveřních pantů. Vstoupil Sezama z Krašova. Na čele měl hlubokou vrásku a ve tváři únavu. Došel pomalu ke stolu. I když ho všichni zvědavě pozorovali, nedal ani

náznakem najevo, jak pátrání dopadlo. Uchopil džbán a napil se vlažného ječného piva, polkl a hřbetem ruky si otřel rty. Pak se rozhlédl a tiše řekl: „Nic!“

„To není možné,“ vyhrkl nečtinský zeman Johanides. „Hrad není přece tak veliký, aby se v něm mohlo ztratit několik lidí. A hlavně, aby je vaši služebníci neobjevili.“

„Jistě ne,“ opáčil s roztrpčením Sezama. Pak se pokřižoval a dodal: „Pokud by v tom měl prsty člověk.“

„Co o tom únosu vlastně víme?“ zvědavě zvedl hlavu převor Severýn. Pozorně si krašovského pána prohlížel. „Pokud snad naznačujete, že na hradě řádí temné mocnosti pekla, pak bych snad mohl i já…“

„To netvrdím,“ opáčil Sezama z Krašova chvatně. Jeho gesta i hlas ztratily na živosti. Skoro jako by rezignoval. „Ale na hradě má žena a syn prostě nejsou. Bránou ven neodešli. Jediné, co jsem objevil, bylo otevřené okno v komnatě mé manželky. Jinak žádná stopa.“

„Oknem je nikdo unést nemohl,“ střízlivě připomněl Oldřich z Chlumu.

„Démon by to dokázal. Nezapomeňte, máme advent! Tolik jsem se ho bál. Nakonec byla má opatření stejně zbytečná,“ povzdechl si mrzutě Sezama.

„Nepochybuji, že jste dobrý křesťan. Proto jsem vaše slova přeslechl,“ káravě zvedl hubený prst převor Severýn. „Démoni patří do světa pohanů, nikoli do našeho. Veškeré zlo pochází od ďábla.“

„Není to jedno?“ zlostně odsekl Sezama z Krašova. „Rodinu mi to stejně nevrátí!“

„Až nás pustíte ven,“ dodal konejšivě tepelský převor, „půjdu se za vaši manželku a syna pomodlit do kaple. Bůh vám jistě pomůže.“

„Pokud dovolíte, pane Sezamo,“ ozval se rytíř Lauřím, „vezmu si pár mužů a prohledám ještě jednou celé předhradí. Na služebnictvo se spolehnout nedá, jak sám říkáte. Třeba vaši lidé něco přehlédli. Ukrýt dvě spoutaná těla nevyžaduje moc místa. Skrýší tu může být spousta. Nesmíme zanedbat vůbec nic.“

„Udělejte to," vděčně přikývl velmož. „Byl jsem se také podívat na přístupovou cestu před hradem. Všude leží tolik sněhu, že odejít odsud by byla hotová sebevražda."

„Půjdu se svým přítelem," řekl nečtinský zeman Johanides. „Rád pomohu."

„Jděte," přikývl opět Sezama z Krašova. „Nemá cenu, urození pánové, abych vás tu déle držel. Ke vchodu do paláce jsem postavil stráž. Měl jsem to udělat už včera. Moje chyba. Pokud se vám nebude chtít spát, přijďte si se mnou ještě vypít číši vína. Budu tady." Pak si unaveně sedl do křesla a hlavu složil do dlaní.

„Co teď uděláme my?" tiše se optal panoš Ota svého pána.

„Půjdeme do mé ložnice, jak jinak. Tam budeme mít klid. Pokud máme paní Gutu a jejího syna najít, nemá cenu běhat po hradě a prohlížet kůlny a stáje. Všechno, co se na světě děje, má svou logiku. Jenže události dnešní noci mi zatím na Krašově připadají jako řádění šílence. Musíme nejdřív pochopit, o co tu vlastně jde. Pokud přijdeme na tohle, bude všechno jasné. Pak najdeme i paní Gutu. Půjdeme."

Panoš Ota sebral ze stolu zlatý řetěz a pečetidlo královského prokurátora. Do druhé ruky vzal malý černý džbánek s medovinou. Pak se vydal za svým pánem.

Když vystoupili po schodech do patra, Oldřich z Chlumu nejdříve zamířil ke komnatě, kde bydlela paní Guta. Odsunul závoru a otevřel dveře. Byly odemčené. Zběžně dveře prohlédl a pak vešel. Očima přejel po místnosti, ale hned se vrátil na chodbu. Zato ložnice pana Sezamy byla pečlivě zamčená. Spokojeně přikývl a pokynem ruky vyzval panoše, aby šel za ním.

Jeho vlastní komnata nebyla příliš veliká. I když oheň v krbu skoro vyhasl, zůstalo v ní příjemné teplo. Oldřich se posadil do křesla. Panoš Ota nalil do dvou pohárků hořce vonící medovinu, přiložil do krbu a pak si sedl na truhlici u stěny.

„Čím začneme, Oto?" usmál se Oldřich z Chlumu a napil se.

„Určitě únosem paní Guty. Jí a jejímu synovi hrozí největší nebezpečí. Vždycky jste mě učil, že musíme nejdříve pomáhat živým, mrtví počkají."

„V tomhle případě uděláme výjimku," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Všude jako by se kolem nás vznášeli duchové mrtvých příbuzných pana Sezamy. Ať uděláš, co chceš, vždycky o ně zakopneš. Adventní prokletí!"

„To je pravda. Během dvou let se tu staly tři záhadné vraždy. Zemřeli všichni, kteří stáli panu Sezamovi v cestě k dědictví. Co když je to jeho práce?"

„Neukvapuj se, Oto. Nemluvme zatím o jeho dědictví. Příběh má totiž kořeny mnohem hlouběji v minulosti, než jsme si mysleli. Nejde jen o poslední dva nebo tři roky. Vraždění během adventu nezačalo navíc smrtí Racka z Krašova. Již před ním zemřel kaplan Jan. To byl strýc současného hradního kaplana."

Pak Oldřich z Chlumu řekl v rychlosti svému panošovi o podezření, že kaplana Jana zavraždili v tepelském klášteře.

„Ale ještě dříve," pokračoval ve výčtu, „asi před patnácti lety, zmizel za záhadných okolností starý pan Jetřich, zakladatel hradu a Sezamův otec. Také o adventu. Jeho těžko mohl zabít ten samý vrah, který tu řádí dnes. Ani to však ještě nebyl začátek. Co třeba zakladatel rodu blahoslavený Hroznata? Jeho přece také zabili. Kdysi se totiž stalo tady na Krašově něco, co jakýmsi způsobem ovlivňuje ještě dnešní události. Jenže stále nemohu přijít na to, co. Nicméně," dodal a podle tónu hlasu bylo zřejmé, že se chce pochlubit, „přece jen jsem něco objevil." Vstal a přinesl kroniku, kterou měl ukrytou pod polštářem.

„Co to je?" zeptal panoš zvědavě. Od okna si přinesl malé a ne příliš pohodlné sedátko. Postavil ho ke stolu a posadil se na něj, aby lépe viděl.

„Co asi," ironicky opáčil Oldřich z Chlumu. „Vidíš sám, kniha."

Panoš Ota spolkl peprnou odpověď. Často se s královským prokurátorem navzájem popichovali a Ota byl hrdý, že s ním zvláště v soukromí jednal téměř jako s rovným. Nicméně teď se mu zdálo, že replika jeho pána nepatřila k těm nejvtipnějším. Byla však hluboká noc a oba byli unavení.

„Ach tak. Už jsem si myslel, že to je něco k jídlu," opáčil stejně ironicky. Vzápětí se zastyděl, neboť ani on nezazářil.

„Nebuď drzý,“ pohrozil dobromyslně královský prokurátor. Rychle vysvětlil, jak ke knize přišel a co se v sakristii dozvěděl. „Neměl jsem čas si ji přečíst. Ale podle kaplana stojí za pozornost jenom několik listů. Jde o část v životopisu blahoslaveného Hroznaty. Začátek je běžná oslava, jako v každé legendě. Ale konec je zajímavý! Vidíš?“

„Vidím, ale nerozumím. Tohle písmo neznám,“ zabručel panoš Ota.

„Právě,“ přikývl vítězoslavně Oldřich z Chlumu. „Je to něco, čemu bývalý kaplan Jan přikládal mimořádný význam. Chtěl, aby text zůstal utajený i před těmi, kteří by náhodou uměli číst. Prolétl jsem ho zatím jen zběžně. Stará smlouva, ale velice zajímavá. Počkej chvíli, podívám se na ni a pak ti povím, o co v ní jde.“

Netrvalo to dlouho, protože Oldřich z Chlumu přečetl text rychle. Pak zvedl hlavu a povzdechl si.

„Je opravdu zajímavá. Ale netuším, jak souvisí s Krašovem. Kromě smlouvy jsou v kronice ještě části několika listin a jakýsi komentář. Všechny dokumenty se týkají pražského biskupa Jindřicha Břetislava. Toho neznáš, je už dávno mrtvý. Byl to rovněž Přemyslovec. Žil na konci minulého století. Jak možná víš, na konci 12. století panovaly v naší zemi neuvěřitelné zmatky. Tehdy žila více než desítka Přemyslovců a všichni navzájem mezi sebou bojovali o moc. Jindřich Břetislav se stal pražským biskupem, ale bylo mu to málo. Tady se vysvětluje pozadí dávných intrik, o kterých jsem ještě nikdy neslyšel. Ale listiny musí mít pravdu.“

Oldřich z Chlumu se napil a hned pokračoval: „Biskup se prý rozhodl, že se stane knížetem. Obvinil svého největšího soka, mladého Přemysla I. Otakara, děda dnešního krále, že se zúčastnil povstání proti císařovi. Současně tehdejšímu císaři Jindřichovi VI. nabídl, že od něho koupí za šest tisíc hřiven stříbra české knížectví. Císař byl lakotný, ostatně jako každý Němec. Proto dosadil na posvátný přemyslovský stolec Jindřicha Břetislava. Jenže biskup nikdy dluh nezaplatil a po pěti letech ho se souhlasem císaře svrhl právě mladý Přemysl I. Otakar. Nechápu ovšem, proč je to u Hroznatova životopisu. Snad proto, že se to stalo přesně v době, kdy on zakládal klášter v Teplé.“

Panoš Ota přimhouřil oči a bylo vidět, jak usilovně vzpomíná. Teprve po chvíli řekl: „Ten zavražděný mnich musel o té staré historii něco vědět. Všiml jste si toho divného verše hned v úvodu hry, při kterém zvrhl převor Severýn číši s vínem?“

„Já hru moc nesledoval,“ zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. Chtěl ještě dodat, že na zábavu nemá čas. Ale uvědomil si, že cesty, kterými lze kráčet za spravedlností, mohou někdy vést nejpodivnějšími zákrutami. Ještě štěstí, že panoš podobnou zábavu tak miloval. Na jeho paměť se mohl zcela spolehnout. „Co tam bylo tak zvláštního?“ optal se přátelsky.

„Hned v úvodu říkal náš ztracený student v roli Hroznaty zajímavý verš:

Jednou biskup, jindy kníže,
za titul se draho platí, císařovi paty líže,
Hroznata však úklad zhatí!“

Oldřich z Chlumu si polohlasně verše ještě jednou pomalu přeříkal. Pak uhodil nadšeně dlaní do opěradla svého křesla, až staré dřevo zapraštělo. „Pokud se ti ještě někdy budu posmívat, že miluješ kejklíře a divadlo, dopředu se ti omlouvám. Konečně to totiž začíná dávat smysl.“

„Možná vám,“ opáčil panoš Ota a zvědavě na truhlici poposedl.

„Tak poslouchej! Jednou biskup, jindy kníže, tedy Jindřich Břetislav. On jediný ze všech Přemyslovců byl obojím. Za titul se draho platí, o tom píše bývalý kaplan Jan ve své kronice. Císařovi paty líže, to ani nepotřebuje komentář. A teď pozor – Hroznata však úklad zhatí. Tedy náš Hroznata hrál v té dávné historii s biskupem Jindřichem Břetislavem nějakou roli. A zřejmě mimořádně důležitou. Všiml jsem si totiž, že na konci hry němečtí rytíři Hroznatu zajali a mučili. Mluvili o jakési zradě. To se mohlo týkat právě boje o knížecí stolec! Je dokonce možné, že Hroznatova smrt nějak souvisela se zmařením plánů pražského biskupa. Mimochodem, svržený kníže a biskup Jindřich Břetislav zemřel právě v Chebu. V tomtéž městě věznili a umučili Hroznatu.“

„Jenže jak biskupův úklad Hroznata překazil, o tom už hra nehovořila," dodal nespokojeně panoš Ota. „Toho bych si určitě všiml."

„Divadelní hry nejsou od toho, aby za nás problém vyřešily," pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. „Ale přiznávám, jsou užitečné, protože přinášejí náměty k přemýšlení. Nejen o hloupostech, jako je třeba láska, ale občas i o vážných záležitostech. Na to, jak mohl Hroznata překazit úklad ctižádostivého biskupa, musíme přijít sami."

„Dozvěděl se o něm a prozradil ho jeho největšímu nepříteli, mladému Přemyslu I. Otakarovi."

„Nesmysl," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Co by tím získal? I když byla smlouva s císařem tajná, v té době panovaly v zemi takové zmatky, že by nikdo neměl sílu rozhodnutí císaře překazit. Pokud by mu samozřejmě nenabídl více peněz. Jenže si neumím představit, jak by je sehnal."

„Nebo pokud by nezabránil Jindřichu Břetislavovi, aby zaplatil," vyhrkl panoš Ota zaujatý svým nápadem. „Pokud by ten ctižádostivý biskup neposlal císaři slíbené stříbro, rychle by upadl v nemilost. Což se stalo, jak říkáte. Císař ho za trest po několika letech sesadil."

„To by mohlo být ono," vykřikl Oldřich z Chlumu a vyskočil ze svého křesla. Rukou si uhladil vousy, což dělal vždy, když se potřeboval soustředit. Přimhouřil oči a chvíli zamyšleně přecházel po místnosti. Pak se zastavil a otočil se k Otovi.

„Co když to bylo takhle. Předpokládejme, že Jindřich Břetislav nějak peníze sehnal a poslal je císaři. Je to dokonce skoro jisté. Nebyl by přece tak hloupý, aby mu nabízel, co neměl. Musel si spočítat, jak by to dopadlo, kdyby lhal. Je rovněž možné, že Hroznata patřil k jeho důvěrníkům. Možná byl členem biskupovy družiny. To nevím a obávám se, že to nikde ve starých listinách nezjistíme. Vzpomínáš si ale na poznámku probošta pražské kapituly? Že Hroznata měl důvod se kát? To ale není v tuto chvíli podstatné. Co když se biskupových peněz zmocnil Hroznata? Proto nikdy nedorazily do rukou císaře. Hroznata mohl někde po cestě do Německa jeho poselstvo přepadnout a stříbro uloupit. A teď dávej pozor! Třeba se to stalo poblíž Krašova. Možná na svátek svaté Barbory. Třeba tady Hroznata nepovraždil vůbec žádné pohany, jak

se tvrdí v mystériu. Co když tu ani pohanská svatyně nebyla? Nechal tu lež rozhlásit, aby se sem lidé báli chodit. Odvést najednou šest tisíc hřiven stříbra nemohl. Bylo by to podezřelé. Potřeboval by několik vozů.“

„Vy myslíte…“ Otovi se zadrhla slova a pouze překvapením vydechl.

„Ano, přesně,“ potvrdil vážně Oldřich z Chlumu. „Myslím si, že to tak bylo. Hroznata tady uloupené peníze ukryl. Možná je hned nepotřeboval. Nebo se bál prozrazení. Proto nechal vybudovat na skále kapli a v rozsedlině pod ní kryptu. Právě tam poklad ukryl. Třeba si později něco odvezl. Dodnes totiž nikdo nechápe, kde tehdy vzal najednou tolik peněz, aby ovládl rozsáhlé území a ještě založil v Teplé klášter.“

„Takže to stříbro už je pryč?“ zklamaně si povzdechl panoš Ota.

„Určitě ne,“ zavrtěl hlavou královský prokurátor. „Alespoň něco tu muselo zůstat. Náznaky jsou v jeho listině o založení hradní kaple. Vzpomínáš? Opis má u sebe purkrabí. Píše se tam něco v tom smyslu, že pouze člověk, který očistí duši pohledem k nebi, může zůstat bez obav o svůj život v podzemí. Má se v kryptě pomodlit za Hroznatovu duši. Pokud by se však jeho dědicům stalo během adventu nějaké neštěstí, pak prý jejich víra nebyla pevná. Pouze upřímně věřící má dostat odměnu.“

„Pokud je v té listině ukrytý návod, jak se k pokladu dostat, musel mít Hroznata o důvtipnosti svých potomků vysoké mínění,“ zabručel panoš Ota. „Začátek je jasný. Pouze během adventu se ze zaplavené krypty odvádí voda. Ale co dál?“

„Asi jsi nebyl při mystériu dostatečně pokorný,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Nevšiml sis nahoře pod stropem těch čtyř značek?“

Panoš Ota rozpačitě zavrtěl hlavou. Pamatoval si, že tam nějaké škrábance byly, ale nepřemýšlel o nich. „Stál jsem stranou a nebylo na ně pořádně vidět,“ omlouval se v rozpacích.

„Na všech čtyřech stěnách jsou symboly. Spirála, oblouk, kříž a kruh. I kdyby tam měli pohané skutečně svou svatyni, od nich nepocházejí. Těžko by užili znamení kříže. Značky tam tedy musí být až z časů Hroznatových. A nejsou tam náhodou! Proto má věřící

obrátit oči k nebi, až vyjde slunce, jak se píše v listině. Tedy až prostor osvětlí zapálené svíce v lustru. Jen potom může člověk zůstat bez obav o svůj život v kryptě. Chytrá tajenka. Jakmile Hroznata rozhlásil, že se v podzemí objevuje démon, dala se znamení vykládat jako magická ochrana proti zlu. Jenže smysl byl jiný. Napovídají, co máš udělat, abys našel poklad a nepadl do pasti.“

„Do jaké?“ zaujatě vyhrkl panoš Ota.

„Jak to mám vědět?“ pokrčil Oldřich z Chlumu rameny. „Ale pokud se chceme dozvědět víc, měli bychom se jít do krypty podívat.“

„Ještě okamžik,“ prosil panoš Ota. „Proč si myslíte, že tady Hroznata peníze nechal? Kolik mohlo zbýt z těch šesti tisíc hřiven? Co když je všechno pryč?“

„Vyloučit se to samozřejmě nedá. Ale je to málo pravděpodobné. Pamatuješ si na závěr hry? Rytíři zajmou Hroznatu a chtějí po něm peníze. Když je nedostanou, umučí ho. Je pravděpodobné, že se nějak dozvěděli o stříbře pro císaře a pátrali po něm. Nezapomeň, že ten zrádný biskup Jindřich Břetislav zemřel v Chebu! Po letech rytíři konečně zloděje dopadli. Hroznata zemřel více než dvacet let poté, co se stala ta věc s pražským biskupem. Dosud neuměl nikdo přesně odpovědět, proč blahoslavený Hroznata zemřel. Tady máš odpověď!“

„Ale proč jim peníze raději nedal?“

„To nevím. Třeba proto, že ho chytili na jaře a k penězům se mohl dostat jen o adventu. Nebo prostě doufal, že ho nakonec pustí. Proto mlčel. Nevím. Ale je tu ještě jedna důležitá věc, která výmluvně svědčí, že poklad na Krašově zůstal. Někdo se o něm po letech dozvěděl. Vzápětí tu začali během adventu umírat lidé.“

„Pak by v tom musel mít prsty Lutold!“

„Samozřejmě,“ přikývl Oldřich z Chlumu a vstal. Protáhl se spokojeně a zamířil ke dveřím. Po cestě ještě dodal: „Nebyl ovšem sám. Měl nejméně jednoho pomocníka – toho ztraceného studenta. Sám jsi slyšel jeho druhy. Na hradě se vyznal, jako by tu už někdy byl. Když viděl, že se mnich opil a moc mluví, umlčel ho. Kvůli ukrytému pokladu je ochotný udělat cokoli. Ale v únosu paní Guty a mladého Buška prsty nemá. Já si totiž myslím, že pan Sezama o nich

ví v tuto chvíli víc, než nám řekl. Všiml sis, že byl docela klidný, když uvážíš, že mu zmizela celá rodina?“

17. KAPITOLA

V hradní kapli byla skoro tma. Téměř všechny svíce zhasly, hořelo jen několik ve stojanu na oltáři svaté Barbory. Mihotavě osvětlovaly otevřený vchod v podlaze do podzemní krypty. Panoš Ota přinesl z paláce lampu naplněnou olejem. Od jedné ze svící zapálil knot a dlaní ho na chvíli zakryl, aby studený průvan, který čišel z podzemí, neuhasil rozhořívající se plamínek.

„Připraven?“ optal se s povzbudivým úsměvem Oldřich z Chlumu. „Může to být nebezpečné. Ale jinak nezjistíme, zda jsme uvažovali správně.“

„Půjdu první,“ přikývl panoš Ota klidně. Opatrně začal sestupovat po příkrých schodech. Teď, když byli sami dva, vypadala skalní rozsedlina mnohem větší. Každý zvuk se dutě rozléhal mezi holými kamennými stěnami. Na hlavu jim občas skanula kapka vody, neboť skála byla stále vlhká. Zdálo se, že schody nikdy neskončí. Krašov ležel na skále vysoko nad Berounkou a nyní museli sestoupit až na úroveň hladiny řeky. Konečně kamenné stupně skončily a před nimi byla krátká rovná chodba do krypty.

„Teď sice není na strop vidět, ale pamatuji si všechny značky přesně,“ začal vysvětlovat královský prokurátor. Vzápětí ztišil hlas, aby se nerozléhal tak hlasitě. Šikmé stěny, ztrácející se ve tmě nad jejich hlavami, vyvolávaly pocit stísněnosti. Bylo těžké mu nepodlehnout.

„Přímo před námi stojí Hroznatova tomba. I na ní je mimochodem připomínka našeho příběhu. Na čelní stěně sarkofágu jsou tři reliéfy. Ty postavy po stranách nejsou zajímavé. Rytíř vpravo je Hroznata a žena vlevo svatá Barbora. Poznáš ji podle věže u nohou. Zajímavý je ale text uprostřed. Úryvek z Mojžíšovy knihy o útěku Židů z egyptského zajetí. Rozestoupilo se před nimi Rudé moře a když přešli po jeho dně, voda se vrátila a utopila faraónovy vojáky, kteří je pronásledovali. Kryptu také pravidelně zatopí voda. Ale nemyslím si, že právě tohle chtěl Hroznata citátem z bible naznačit. To vidí každý. Má určitě jiný smysl. Zatím ale netuším, jaký.“

„Na to snad přijdeme," odpověděl panoš Ota. Pozorně poslouchal svého pána.

„Musíme být opatrní. Hroznata určitě poklad zabezpečil. Nerad bych, aby se nad námi zavřela voda jako nad faraónovými vojáky."

„To jste neměl říkat, urozený pane," otřásl se panoš Ota. „Já už mám takhle strach, že bych se nejraději otočil a utekl. Pokud mne postavíte proti pěti chlapům, ukážu jim, zač je toho loket. Ale tady si připadám nicotný a úplně bezmocný. Když si představím, že nám přímo nad hlavami stojí celý hrad. Kdyby něco povolilo a tahle puklina se zavřela…"

„Necháme planých řečí," řekl Oldřich z Chlumu přísně. „Začneme hledat. Nalevo od tomby je první z oněch čtyř znamení. Najdeš ho přímo nad kanálem s mříží. Je tam vyrytá spirála. Nakreslil jsem si to, abych nezapomněl," řekl a vytáhl z váčku, přivázaného k opasku, složený útržek pergamenu. „Nad tombou jsou tři oblouky, napravo kruh a za námi kříž."

„Kříž by mohl znamenat, že tady je východ z krypty do kaple," uvažoval panoš Ota.

„Správně," přikývl královský prokurátor. „Znamení se zdá jasné. Co dál?"

„Kruh by mohl napovídat, že vpravo od nás není nic. Když jsem si ještě jako dítě hrával s kamarády na lovce, kruh vždycky znamenal konec stezky."

„Mohlo by být," přikývl opatrně Oldřich z Chlumu. „Stejně by se dala vysvětlit spirála. Biskupská berla je na horním konci spirálovitě zakroucená. Pokud měl Hroznata na mysli tohle, znamenalo by to, že biskupovy peníze jsou právě pod touhle značkou. Zřejmě v podzemním kanálu, kudy se sem přivádí voda."

„Brrr," otřásl se panoš Ota. „Ale nechcete tam lézt?"

„Jinak je nenajdeme," zavrtěl hlavou královský prokurátor. „Já myslel, že s podzemními štolami máš zkušenosti. V Jílovém ses vydával za horníka. Tam šlo taky o pěkné peníze, vzpomínáš?"

„Ale to bylo něco úplně jiného," bránil se mladík. „Tohle je mnohem horší."

„Takový už je život," pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. „Čemu však nerozumím, jsou ty tři oblouky nad tombou. Náhodou tam

určitě nejsou. Když k tomu ještě připočítáš text z Mojžíšovy knihy o Rudém moři…“

„Tři oblouky mohou znamenat vlny na hladině. Tedy znamení pro vodu,“ uvažoval nahlas panoš.

„To jistě, ale co nám mají říci? Že mimo advent je tady všechno zaplavené? To přece není žádná nápověda. Nebo mají varovat, že to může být zaplavené v případě, že by někdo nepovolaný chtěl vkročit do míst, kam by neměl?“

„Proč by Hroznata varoval vetřelce?“ bránil se té představě panoš Ota. „Spíše tím chce něco naznačit. Jenže co?“

„Třeba voda v kanálu pod námi neklesne ani při přehrazení řeky až k podlaze. Tři oblouky mohou varovat, že poklad je ukrytý pod vodou. Vidíš, že se tam budeme muset podívat. Jenom hádáme. To nemá cenu.“

Panoš Ota si povzdechl a odložil lampu. Došel k otvoru v zemi, popadl mříž a vší silou trhl. Podařilo se mu ji uvolnit z nánosu nečistot, které se na ní zachytily. Při druhém pokusu ji nadzvedl a odsunul. Těžce oddechoval a rukou si otíral čelo, které měl zpocené, i když byla v kryptě příšerná zima.

„Podívej, Oto,“ ukazoval spokojeně Oldřich rukou dolů. Pod mříží byla kolmá šachta, která se po několika metrech lomila. Dál ovšem vidět nebylo. U stěny šachty stál poměrně nový dřevěný žebřík, který měl k dolní noze přivázaný veliký kámen, aby ho nevzala voda, až zaplaví kryptu. „Dřevo není vůbec ztrouchnivělé. Žebřík tu není z Hroznatových časů. Řekl bych, že je starý jenom pár let. Víc určitě ne. Jsme na stopě. Jdeme!“

Sám zvedl ze země lampu a začal po žebříku sestupovat do šachty. „Počkej nahoře,“ křikl na Otu, který se chtěl vydat za ním. „Zjistím, co je dál. Hlídej vchod. Nikdy nevíš, co se může stát.“

Panoš Ota nespokojeně zabručel, že na něj vždycky připadne méně zajímavá práce. Ale aby byl k sobě upřímný, tentokrát ho to nemrzelo tolik jako jindy. Protože královský prokurátor odnesl lampu, ponořila se celá krypta do tmy. Chvíli ještě ze šachty vystupovalo slabé světlo, které však pomalu mizelo. Ota bezděčně tasil dýku a stoupl si k tombě. Opřel se o ni zády, aby měl vchod před sebou.

Oldřich z Chlumu zatím sestoupil na dno šachty. Všechno bylo mokré a slizké. Stačila malá chvilka a škorně i nohavice nepříjemně provlhly. Šachta se pomalu rozšiřovala, a když sestoupil z poslední příčky žebříku, mohl se dokonce narovnat. Byla tu nevelká jeskyně, z níž vybíhal kanál. I ten byl dostatečně vysoký, aby Oldřich mohl pokračovat. Šel opatrně v mírném předklonu. Pokud se stačil zorientovat, kanál vedl na opačnou stranu, než ležela krypta. Směřoval pod zazděným východem ven k řece.

Opatrně postupoval vpřed. Našlapoval lehce a hlídal, aby v podlaze nebyla ukrytá past. Jednou už takovou viděl. Vymysleli ji benediktýnští mniši k ochraně svých vinných sklepů. Nedostal se však daleko. Asi po padesáti krocích se chodba prudce stočila vpravo a vzápětí začala klesat. Dál byla zaplavená vodou. To byla zřejmě hladina přehrazeného potoka. Opatrně si klekl a sáhl do vody. Dno chodby pod hladinou dál pravidelně klesalo. Nic nenasvědčovalo, že by tu mohlo být něco ukryto. I když tři oblouky nad tombou hovořily o vodě.

Vstal a ještě pomaleji se vracel. Prohlížel krok za krokem podlahu i stěny. Ale nikde nenašel sebemenší skulinu, která by napovídala, že tu je ukrytý další prostor. Všude byla jen souvislá skála. Vrátil se na dno šachty. „Zatím nic, Oto," křikl. „Ale ještě chvíli počkej."

Zvedl lampu nad hlavu a pozorně se rozhlížel. Pak si všiml plochého kamene, opřeného o skálu za žebříkem. Zhora se zdálo, že souvisí s velikým balvanem, ke kterému byl žebřík přivázaný. Ale odsud bylo zřejmé, že je volně opřený o skálu a cosi zakrývá. Vrhl se k němu, vší silou se do něho opřel a celkem snadno ho odvalil. Za ním byl vchod do další chodby. Štola byla tak nízká, že si musel kleknout a lézt po čtyřech.

Vsoukal se do otvoru a plazil se vpřed. Po několika metrech narazil na malý výklenek v boční stěně. V něm ležela kostra. Musela být stará spoustu let. Protože to nečekal, prudce sebou trhl. Chodba byla nízká a Oldřich z Chlumu se bolestivě udeřil do hlavy. Sprostě zaklel a na chvíli se mu zatmělo před očima. Cítil, jak mu vytéká z rozseknuté kůže mezi vlasy lepkavá krev. Opatrně si sáhl na

poraněné temeno. Nebylo to nic strašného. Potřeboval by sice ovázat, jenže s tím teď stejně nemohl nic dělat.

Naklonil se do výklenku, aby si kostru prohlédl. Šlo nejspíše o muže. Oděv se dávno rozpadl. Jediné, co z oblečení zůstalo, byla stříbrná přezka, která patřila k opasku. Vedle ležela pozlacená dýka s velikým jaspisem, zasazeným na konci rukojeti. Opatrně dýku sebral, protože to byla jediná věc, podle které by mohl zjistit, kdo ten mrtvý je.

S obavou se snažil zrakem proniknout tmou před sebou. Kdo ví, co ho čekalo dál? Sousedství kostry muže, který tu zahynul, ho nijak nepovzbudilo. Navíc ho po úderu o skálu pořádně bolela hlava. Ani nevěděl proč, rychle se pomodlil. Jindy se vždy spoléhal spíše na svůj rozum a sílu. Ale tady najednou toužil, aby nad ním Bůh držel ochrannou ruku. Pod Hroznatovou kryptou se prostě pomodlit musel. Jako by to místo prostupovalo cosi zvláštního, co člověka nutilo přemýšlet o životě a smrti, hříchu, víře a spasení jinak, než v bezpečí na zemském povrchu. Zhluboka se nadechl a pak se opatrně vydal dál.

Chodba se začala rozšiřovat a ústila do malé jeskyně, podobné té, v níž stál žebřík. Těžce oddechoval, protože tu byl zatuchlý vzduch. Rychle přemýšlel, kde vlastně je. Chodba, kterou se plazil, vedla směrem do nitra skály. Pokud mohl odhadnout, byl teď přímo pod kryptou. I tady ležela na podlaze v mělkých prohlubních voda. Navlhčil si v jedné z nich ruku a třel si poraněné temeno. Cítil, že rána stále trochu krvácí a objevila se příšerná boule. Ale zažil už horší poranění.

Přímo před sebou uviděl ve stěně masivní dveře. Byly hodně staré, zhotovené z dubu a pobité železnými pláty. Za léta, kdy se většinu roku nacházely pod vodou, dřevo zčernalo, jako by se začalo proměňovat v kámen. V středu dveří byl neuměle vyřezaný Hroznatův erb.

Královský prokurátor zaťukal zvědavě na dřevo prstem. Podle zvuku musely být dveře mimořádně silné. Uzavíraly je dvě železné závory, jejichž konce byly zasunuté do kapes, vysekaných na bocích do skály. Co však bylo zvláštní, dveře neměly na žádné straně panty. Byly prostě upevněné závorami v jakémsi výklenku, podobně jako

víko na truhlici. Do skály nad nimi byly vyryté tři oblouky. Stejné znamení, jako nad Hroznatovou tombou.

Tady byl asi klíč k celé záhadě. Ale jakýsi šestý smysl Oldřicha z Chlumu varoval, aby dveře neotevíral. Stále měl před očima kostru, na kterou narazil v chodbě za sebou.

To však nebylo jediné, co ho varovalo. Především nerozuměl smyslu znamení nad tombou a těmito dveřmi. Souvisely spolu a jak se zdálo, Hroznata si liboval v jinotajích. Pokud by skutečně tři oblouky znamenaly vodu, pak by to mohlo být i varování.

„Ne," rozhodl se královský prokurátor po delším uvažování. „Nic se nemá uspěchat. Ruce mají pokračovat teprve ve chvíli, kdy si rozum ví rady. Tohle zatím smysl nedává."

Otočil se a opatrně se začal plazit nízkou štolou zpět k žebříku. S ulehčením se v šachtě narovnal, stoupl si na první příčku a začal šplhat vzhůru. Právě když se jeho hlava dostala na úroveň podlahy krypty a zvedal ruku, aby odložil lampu, ozvaly se v chodbě kroky. Někdo přicházel z kaple. Oldřich prstem panošovi naznačil, aby byl tiše. Současně se pokusil rukou zakrýt světlo své lampy, jenže bylo pozdě. Neznámý si matného světla v kryptě všiml ještě dříve, než se dostal do chodby spojující kryptu se schodištěm. Bleskově se otočil a začal utíkat zpět.

„Za ním, Oto," vykřikl Oldřich z Chlumu a rychle se soukal ven. Jenže onen neznámý měl příliš veliký náskok. Když panoš Ota vyběhl do kaple, nikoho už nespatřil. Proběhl zšeřelým kostelem na nádvoří. Před palácem stál voják z hradní posádky, zachumlaný do vypelichaného ovčího kožichu. Otráveně se opíral o kopí a zíval.

„Kde je?" zadýchaně křičel panoš Ota.

„Kdo?" vyděsil se strážný. „Od té doby, co mi pan Sezama poručil, abych tu hlídal, se neobjevila živá duše. Kdo by chodil v takovém mrazu ven? Zatracená služba," zaklel a odplivl si.

Panoš Ota nic neřekl a vrátil se do hradní kaple. Měl na sebe vztek. Mohlo mu dojít, že neznámý nepoběží na nádvoří, ale bude pokračovat přes tribunu a můstek do paláce.

U oltáře svaté Barbory čekal Oldřich z Chlumu s lampou v ruce. „Přes nádvoří nešel," konstatoval tiše. Panoš Ota v jeho hlase zaslechl jemnou výčitku. Jenže co se dalo dělat? „Nevadí, Oto,"

pokračoval královský prokurátor a rukou si čistil ušpiněný oděv. „Vrať se a řekni strážnému, že mu z moci českého krále nařizuji, aby od této chvíle nepustil nikoho z paláce ven. Ani pana Sezamu. Současně ale nesmí dovolit nikomu vejít. Jasné?“

„Řeknu mu to,“ přikývl panoš Ota provinile.

18. KAPITOLA

Na tribunu hradní kaple se dostal Oldřich z Chlumu celkem snadno. Přešel můstek, který ji spojoval s palácem, ale dál to nešlo. Neznámý, který tudy proběhl, zajistil dveře zevnitř závorou. Neponechal nic náhodě.

„Mračil jsem se zbytečně, Oto," žaloval unaveně svému panošovi, když se mladík vrátil z nádvoří. „I kdybys běžel přímo za ním, stejně by to nebylo nic platné. Tak už se tím netrap."

„Musím. Mám vztek, že mi to nedošlo. Ať už bych ho chytil nebo ne. Tak já pádím zase dolů, oběhnu to a otevřu vám zevnitř. Počkejte tady, hned to bude."

Ale hned to nebylo. Když už královský prokurátor netrpělivě nadával, dokonce vztekle kopl do zavřených dveří a chtěl se otočit a vrátit do paláce cestou přes nádvoří, zavrzaly konečně panty. Vzápětí se dveře otevřely a v nich stál nadmíru rozhořčený panoš Ota. Ještě než stačil Oldřich z Chlumu něco poznamenat, vybuchl.

„Představte si tu hlavu skopovou, urozený pane! Když jsem vyběhl ven a chtěl jít do paláce hlavním vchodem, strážný mi zastoupil cestu. Že prý nesmí z příkazu krále nikoho pustit dovnitř. Vysvětloval jsem mu, že ten příkaz má ode mě. Ale nedal si říci. Prý rozkaz je rozkaz. Nakonec jsem mu musel nakopat zadnici. Mám dojem, že se mu bude také špatně hýbat pusou. Ale už dlouho mě nikdo tak nenaštval!"

„Kdyby to šlo, stejně jako ty bych nakopal panu Sezamovi," bručel Oldřich z Chlumu. Prošli úzkým průchodem a ocitli se na chodbě v prvním patře paláce. „Čeká nás práce, Oto! Nejdřív sežeň rytíře Lauříma a případně i toho hádavého zemana. Ať se postaví dolů k hlavnímu vchodu a hlídají. Na toho strážného teď po tvé lekci asi moc spolehnutí nebude. Až tam budou, vrať se sem a hlídej průchod do kaple. Já si něčím zavážu hlavu a pak začneme s prohlídkou paláce. Pokud byl tím mužem v kryptě skutečně náš ztracený student, je v pasti. Z paláce uniknout nemůže. Leda by měl křídla."

Oldřich z Chlumu vešel do své ložnice, ale pak si uvědomil, že tu nemá brašny s osobními věcmi. Zůstaly na druhém koni spolu se

zbytkem jeho družiny. Zastavil u stolu a rozhlížel se, co by se dalo použít. Nakonec utrhl dva kusy ne příliš čistého plátna z prostěradla. Jeden složil jako malý polštářek, namočil ho ve džbánu s vodou a přitiskl si ho na zraněnou hlavu. Druhým ho pevně ovázal. Tušil, že vypadá příšerně, ale co mohl dělat? Kvůli bouli přece nezastaví vyšetřování vraždy. Pak si vzpomněl, že tu má svou soudcovskou čapku. Skoro nikdy ji nenosil, protože si v ní připadal spíše jako student než královský prokurátor. Ale teď se hodila. Navlékl si ji na hlavu a obvaz pod ní ukryl. Vyšel na chodbu a právě když se chystal seběhnout po schodech do přízemí, vyšel ze své ložnice Sezama z Krašova. Pečlivě za sebou zavřel a zamkl.

„Našel jste už paní Gutu?“ zeptal se ho Oldřich z Chlumu s účastí v hlase.

„Ještě ne,“ zavrtěl hlavou překvapeně velmož. „A co vy. Zjistil jste něco?“

„Samozřejmě,“ přisvědčil. „Co kdybychom zašli k vám do ložnice a probrali to? Nerad bych o některých věcech hovořil před ostatními hosty.“

„Chápu,“ přikývl pan Sezama. „Ale raději zajdeme k vám. Mně už vyhasl krb a je tam zima.“

„Jak si přejete,“ přátelsky souhlasil Oldřich z Chlumu. Přitom si překvapeně hradního pána prohlížel. Vlastně neměl na srdci nic takového, o čem by museli hovořit mezi čtyřma očima. Ale byla to zkouška. Napadlo ho cosi fantastického. Bude si muset ještě některé drobnosti ověřit, neboť i to bylo jedno z možných řešení celého podivného adventního propletence.

Když se vrátil do své ložnice, usadil pana Sezamu do křesla a sám si sedl na nepohodlnou stolici, na níž předtím seděl panoš Ota. Na protesty krašovského pána nedal. Byl si jistý, že může díky mizernému místu na sezení rozhovor rychle ukončit a jeho host mu nebude nic vyčítat.

„Jde mi pouze o jistou drobnost,“ začal klidně. „Ve věci vraždy mnicha Lutolda.“

„Nu, co ještě máte?“

„Jde o to: převor Severýn tvrdí, že když opouštěl hodovní síň, bratr Lutold byl naživu. Viděl prý přicházet vás. Ale vy jste mi řekl,

že mnich už musel být mrtvý, když jste připravoval vývar pro svého syna. O převorovi jste nemluvil. Jak je to možné?“

„To vám snadno vysvětlím,“ chvatně vyhrkl Sezama z Krašova. „Jde o dvě různé události. Mezi nimi je alespoň půl hodiny. Možná ještě víc. Poprvé když jsem přišel do hodovní síně, bratr Lutold tam skutečně ještě byl. Je také pravda, že jsem zahlédl převora Severýna. Hledal jsem purkrabího. Protože jsem ho nenašel, otočil jsem se a hned odešel. Ale abych předešel vašim pochybnostem, potkal jsem na chodbě tu černovlasou kejklířku. Hnala se do sálu. Asi také někoho hledala.“

Na chvíli se zarazil a přemýšlel, zda má pokračovat. Pak trochu provinile dodal: „Byl jsem zvědavý, proto jsem se vrátil. Nechal jsem pootevřené dveře a slyšel jsem, že ji Lutold začal obtěžovat. Zřejmě to nebylo poprvé, protože se začali dohadovat o penězích. Pak jsem zaslechl někoho na schodech. Připadalo mi ovšem nedůstojné poslouchat za dveřmi, proto jsem zmizel.“

„Neviděl jste, kdo přicházel?“

„Ne,“ opáčil mrzutě pan Sezama.

„Škoda. Protože to mohl být vrah,“ přikývl Oldřich z Chlumu. V duchu se mu mihl hlavou další motiv. Žárlivost. Když mohl rytíř Lauřím napadnout kvůli té holce svého přítele nečtinského zemana, proč ne Lutolda? Obtloustlého premonstrátského mnicha měl snad důvod zabít na Krašově úplně každý. Povzdechl si. Nahlas řekl: „Už tomu rozumím, pane Sezamo. Byl jste v hodovní síni dvakrát, tím se to tedy vysvětlilo. Děkuji.“

Pak vstal a uvolněně se protáhl. „Ještě něco. Musím prohledat celý palác. Rád bych vás požádal, abyste na mě počkal v hodovní síni. Seženu ostatní pány.“

Sezama z Krašova chladně zavrtěl hlavou. „Nedovolím, abyste mé hosty obtěžoval. Prázdné komnaty si prohlížejte, jak je vám libo. Ale obsazené ložnice ne. Všichni vám rádi dají slovo rytíře, že nikoho neukrývají. To vám bude muset stačit. Zavolám purkrabího a pokud chcete, i nějaké vojáky, aby vám pomohli.“

Pak beze slova vyšel ven. Oldřich z Chlumu slyšel, jak sbíhá po schodech dolů.

Chvíli počkal a pak opatrně vyšel na chodbu. Byla prázdná. Napadlo ho, že by se tu mohl rychle rozhlédnout. Na konci chodby byly strmé schody do druhého patra a také dvě volné místnosti, kde nebyl nikdo ubytovaný. Rozhodl se začít tam.

Přestože byla hluboká noc, na celé chodbě hořely jen dvě louče. Ostatní zhasly a nikdo je nevyměnil. Většina kovových držáků na stěně z neomítnutých kamenných kvádrů byla prázdná. I když bylo v klenuté chodbě šero, orientoval se Oldřich z Chlumu bez problémů.

Právě když chtěl zvednout závoru a vejít do první komnaty, uslyšel za sebou tiché zavrzání pantů a šustivý zvuk. Chtěl se otočit, ale nestihl to. Jakýsi muž zahalený do pláště ho prudce udeřil do hlavy těžkým polenem, které sebral u krbu.

Obvaz, který měl Oldřich z Chlumu na hlavě, mu zachránil život a ztlumil prudkou ránu. Bez něj by měl roztříštěnou lebku. Přesto ucítil nesnesitelnou bolest a vzápětí se mu zdálo, že se propadá do černé jámy. Svalil se na zem, ale v posledním záchvěvu vědomí zahlédl, že útočník odhodil poleno a sáhl po dýce. Pak ještě jako v mlze uviděl panoše Otu na opačné straně chodby. Přicházel po schodišti z hodovní síně. Víc si nepamatoval, protože omdlel.

Netušil, jak dlouho ležel na zemi. Když otevřel oči, uviděl panoše Otu. Mladík seděl na zemi a on měl hlavu položenou v jeho klíně. Panoš držel na jeho poraněném temeni studený obklad. V hloučku kolem stáli zaraženě všichni hosté adventních oslav.

„Bůh stál při vás," usmál se Lauřím z Kožlan. „Já věděl, že jste rytíř, jak se patří. Skutečného muže jedna rána do hlavy neskolí."

„Moc nescházelo," souhlasil převor Severýn.

„Jak dlouho tu ležím?" optal se královský prokurátor. Těžce artikuloval, točila se mu hlava a zvedal se mu žaludek. Snažil se rychle vzpomenout, co se přesně stalo. Ale kromě prudké bolesti v temeni se mu nic nevybavovalo.

„Chvála Bohu, omdlel jste jenom na pár minut," spokojeně se usmíval panoš Ota. Pak se opatrně dotkl poraněného temene. „Máte pěknou bouli, ale jinak je hlava celá."

„Kdo to udělal?"

„Nevím," řekl panoš. „Zahlédl jsem ho sice, ale na chodbě byla tma. Dostaneme ho, chytil se do pasti. Utekl po schodech do druhého patra. Odtud není žádný východ."

„Purkrabí Hanuš už šel pro vojáky. Najdou toho lotra a přivedou, spolehněte se," skočil mu do řeči Sezama z Krašova. Tvářil se přísně a bylo vidět, jako ho mrzí, co se stalo. Útok na královského prokurátora nebyla maličkost. Hroznatovci vždy podporovali krále Přemysla II. Otakara. Sezama se obával, aby pokusem o vraždu Oldřicha z Chlumu nebyla jeho věrnost králi zpochybněna. „Přísahám, tohle na Krašově trpět nebudu. Najdu zločince, abyste ho potrestal. Spolehněte se."

Oldřich z Chlumu se pokusil vstát, ale podlomily se mu nohy. Proto mu panoš Ota a rytíř Lauřím pomohli. Odvedli ho do ložnice. Královský prokurátor odmítl, aby ho uložili do postele.

„Sednu si raději ke stolu, to bude dobré," protestoval. „Oto, přines mi něco k pití."

Jakmile osaměl, vstal a tápavě přešel k oknu. Otevřel okenici a nadechl se ledového vzduchu. Nad temnými špičkami stromů na protějším kopci se už začínalo noční nebe pomalu rozjasňovat. Opřel se o kamenné ostění okna, protože se stále cítil velice slabý. Přivřel oči a zhluboka dýchal. Pak se mu zvedl žaludek. Rychle se vyklonil a dávivě začal zvracet. Teprve když vyprázdnil celý obsah žaludku, křeče v břiše ustaly.

Zůstal opřený o okno a unaveně oddechoval. Cítil se však mnohem lépe. I když na temeni hlavy stále cítil bodavou bolest, slabost zmizela. Vyklonil se, co nejvíce mohl, a snažil se dohlédnout dolů na skálu pod palácem. Ale byla ještě příliš veliká tma. Protože byl venku silný mráz, otřásl se zimou a chtěl okenice zavřít. Naposledy se rozhlédl a pak se překvapeně zarazil.

Jednou rukou se zachytil o rám okna. Pak se natočil, aby viděl na vzdálenější roh paláce. Nemýlil se. Z jednoho okna ve druhém patře viselo lano a končilo u okna pod ním. Rychle počítal. Páté okno od zadní stěny.

Narovnal se a uvažoval. Pak zavřel okenici a zasunul závoru. Bolest v hlavě skoro zmizela. Upravil si oděv a vrátil se na chodbu.

Všichni tam ještě byli. Zvědavě se mezi sebou přeli, kdo vlastně královského prokurátora napadl.

„Nemusíte se obtěžovat," ozval se Sezama z Krašova, když si ho všiml. „Odpočívejte, pane královský prokurátore. Co jsem slíbil, to udělám. Přivedu vám toho lumpa."

„Myslím, že nepřivedete," opáčil přísně Oldřich z Chlumu.

„Cože?" nechápal krašovský pán. „Vy snad nevěříte mému slovu?"

„O to nejde. Ale ten, kdo mne přepadl, je nejspíše mezi vámi, pánové!"

„Nesmysl," ozval se uraženě nečtinský zeman Johanides. „Váš panoš ho viděl běžet po schodech do horního patra. Byl jsem tu první a mohu odpřísáhnout, že dolů nešel nikdo. Je stále tam!"

„Něco vám ukážu, pojďte!" zarazil ho Oldřich z Chlumu. Ale protože se právě objevil panoš Ota se džbánem vlažného piva, zastavil se a žíznivě se napil. Vracela se mu síla a kromě občasného píchnutí v hlavě se cítil dobře. Konečně také dorazil purkrabí Hanuš se třemi vojáky.

„Co nám chcete ukázat?" netrpělivě se ozval převor Severýn. „Snad nechcete tvrdit, že někdo z nás má křídla."

„Nebo se umí udělat neviditelný," pokračoval ironicky nečtinský zeman Johanides.

Oldřich z Chlumu si jich nevšímal. Obrátil se na Sezamu z Krašova a optal se: „Ve které místnosti je páté okno od rohu paláce?"

„Cože?" zakoktal se krašovský pán. Rychle na prstech počítal a pak ukázal na dveře napravo od místa, kde neznámý útočník královského prokurátora přepadl. „V téhle komnatě. Co tam najdeme?"

Oldřich z Chlumu zvedl závoru a otevřel dveře. Protože byla uvnitř tma, vzal ze stěny hořící louč a vstoupil. Okenice v protější stěně byla otevřená a v místnosti panovala nepříjemná zima. Průvan div neuhasil plamen louče.

„Zavřu okno," vyhrkl ochotně purkrabí, ale Oldřich z Chlumu ho zadržel,

„Podívejte, urození pánové, co visí venku. Lano s uzly, aby se po něm dalo pohodlně lézt. Druhý konec je přivázaný v okně nad

námi. Po něm útočník slezl z horního patra sem a pak se vmísil mezi vás," řekl přísně královský prokurátor.

Sezama z Krašova došel k oknu a vší silou za visící provaz trhl, aby se ubezpečil, že je skutečně uvázaný. Pak se obrátil na purkrabího. „Podívej se nahoru," řekl zmateně. „Počkáme."

Purkrabí Hanuš byl zpátky rychle. Ukláněl se a v obličeji měl svůj obvyklý vyděšený výraz. „Je to tak," oznamoval třesoucím se hlasem. „Nahoře nikdo není a provaz je přivázaný k otevřenému oknu."

Oldřich z Chlumu si zatím prohlížel okenici v místnosti, kde na purkrabího čekali. Pak na ni ukázal a řekl: „Vidíte, závora je poškozená. To znamená, že útočník musel okenici zvenku vypáčit. Chtěl mě zabít, ale můj panoš ho překvapil. Utíkal, a proto musel riskovat."

„Kdo vyšel ze dveří této komnaty?" obrátil se převor Severýn přísně na panoše Otu.

„Já nevím," koktal zaraženě mladík. „Já se staral o svého pána."

„Já si také nevšiml," zavrtěl hlavou po krátkém přemýšlení nečtinský zeman. „Byl tu strašný zmatek. Ale přísahal bych, že někdo ty dveře otevřel, protože si vzpomínám, že tu zavál na chvíli strašný průvan. To z toho otevřeného okna."

„Co je tohle vlastně za místnost?" obrátil se Oldřich z Chlumu na pana Sezamu.

„Tady démon zavraždil mého nebohého bratra Racka. Od té doby se tu lidé bojí spát. Necháváme ji prázdnou," vysvětloval tiše bledý velmož. Teď vypadal stejně vystrašeně jako jeho purkrabí.

Oldřich z Chlumu přikývl a pak ukázal na provaz v okně. „Teď už víme, jak to bylo před dvěma lety. Žádný démon tu nevraždil. Konečně máme důkaz, že pana Racka zabil člověk z masa a kostí. Z téhle místnosti unikl stejně. Dveře zavřel zevnitř na závoru, vylezl oknem a vyšplhal po provaze do horního patra. Proto tu bylo tehdy okno otevřené. Možná vrah lezl po stejném provaze, jako dneska. Udělal si na něm uzly, aby se mu šplhalo snáze. Cestu si samozřejmě předem připravil. Smrt pana Racka byla chytře naplánovaná vražda. Muž, který se dneska pokusil zabít mne, zavraždil i vašeho bratra,

pane Sezamo!“ řekl Oldřich z Chlumu a přísně se rozhlížel po hloučku ustrašených mužů.

19. KAPITOLA

„Pojď, Oto, teď půjdeme na chvíli ven. Procházka mi určitě udělá dobře," řekl Oldřich z Chlumu.

„A co my, pane královský prokurátore?" ozval se mnich Beatus. Opíral se o stěnu proti dveřím ložnice a pod očima měl váčky od nevyspání. Nejdřív dlouhá cesta vichřicí, potom hostina a nakonec tohle všechno. Kdyby mohl, usnul by tam, kde právě stál.

„Já půjdu dál pátrat po své ženě a synovi. Jak vidím, na služebnictvo se spolehnout nedá," řekl Sezama z Krašova a vrhl přísný pohled na svého purkrabího. Ten se vyděšeně přikrčil, jako by za přepadení královského prokurátora mohl on.

„Osobně všechno ještě jednou prohlédnu. Je možné, že mým služebníkům něco uniklo. Přece se má rodina nemohla vypařit."

Rytíř Lauřím chtěl poznamenat, že se o totéž už pokusil. Ale rozmyslel si to.

„Už brzy bude svítat. Půjdu se modlit do kaple," řekl převor Severýn. „Je třeba opět uzavřít vchod do krypty."

„Byl bych rád, urození pánové," přerušil ho Oldřich z Chlumu, „abyste neopouštěli palác. Za nejvhodnější bych považoval, abyste se vrátili do hodovní síně. Brzy tam zasedne královský soud. Vás budu potřebovat jako svědky."

„Je třeba ukončit svatobarborské mystérium," vrtěl nesouhlasně hlavou opat Severýn. „Se svítáním se krypta zase zatopí vodou. Předtím je nutné vykonat řadu modliteb, jinak by tento hrad mohlo stihnout neštěstí."

„Myslíte, že po všech těch vraždách, které se tu staly, může Krašov postihnout ještě něco horšího?" opáčil ironicky královský prokurátor. „Spravedlnost nepočká!"

„Bůh rovněž ne!" vypjal hrdě hubenou hruď převor. „Já trvám na ukončení mystéria, jak předepisuje liturgie."

„Bůh by výjimečně mohl počkat, pokud to pan královský prokurátor opravdu potřebuje," zasáhl do hovoru hradní kaplan Bohuslav. „Stačí, když naši lidé neuvolní přehradu. Potom se krypta nezatopí a modlitby můžeme vykonat později. Nebylo by to ostatně poprvé."

„S tím nemohu souhlasit," mračil se tepelský převor. „Krypta se musí zatopit ještě před rozedněním, aby zlé síly nemohly škodit lidem."

„Zlé síly škodí spíše v noci než ve dne," hájil svůj názor kaplan Bohuslav.

Sezama z Krašova oba zamračeně pozoroval. Nechtěl by se rouhat, ale musel připustit, že po útoku na královského prokurátora mu záleželo na přízni krále Přemysla mnohem víc, než na dodržení starého mystéria. Musel panovníkovi dokázat dobrou vůli. Navíc měl kaplan pravdu. Pokud si vzpomínal, kryptu nechával jeho bratr zatopit, jak se to zrovna hodilo. A démon nepřišel nikdy. Obrátil se na purkrabího Hanuše a rozhodl: „Hned zařiď, aby zatím nikdo hráz nestrhl. Kryptu necháme otevřenou. Mystérium dokončíme později."

„V tom případě však v budoucnosti neobviňujte mě," řekl uraženě převor a ruce složil zlostně do rukávců své alby. „Boží trest na hlavy všech, kteří se rouhají."

„Děkuji," ocenil Oldřich z Chlumu rozhodnutí krašovského pána. „Nebojte se, vím jistě, že se vaší ženě a synovi nic nestalo. Najdeme je! Vy ale zůstaňte v paláci." Pak hostům pokynul, aby se odebrali do hodovní síně.

V ložnici si rychle oblékl plášť s erbem českého krále, opásal se mečem a v doprovodu panoše Oty sešel do přízemí. Když chtěl vyjít dveřmi na nádvoří, zastavil ho strážný.

„Jménem krále! Nikdo nesmí ven."

Než ale stačil Oldřich z Chlumu cokoli poznamenat, všiml si zamračený voják panoše Oty. Zlostně zakoulel očima a beze slova ustoupil stranou. Jeden výprask už dostal a to mu stačilo.

Venku svítalo a na cestu bylo vidět i bez loučí. Oldřich z Chlumu se několikrát zhluboka nadechl. Pak si rukou uhladil vousy na bradě a pomalu se loudal k horní bráně.

„Proč jdeme ven?" zvědavě dorážel panoš Ota. „Neříkejte mi, že se jdeme projít, abyste se nadýchal čerstvého vzduchu!"

„Potřebuji získat čas. Současně si musím něco ověřit."

„Takže už víte, kdo to udělal?"

„Dokud nenajdu důkazy, abych mohl vynést rozsudek, je zbytečné kohokoli obviňovat," vyhnul se Oldřich z Chlumu odpovědi.

„Mě a velitele Diviše učíte, že nemáme před sebou nic tajit. Jenom tak se vyhneme chybám," bránil se panoš. „Koho podezíráte?"

„Jak už jsem řekl," vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu, „musím nejdřív najít důkazy. Mám několik teorií. Zatím netuším, která je správná. Ale jedna z nich je to určitě. Víš, něco mne v souvislosti s panem Sezamou napadlo. Ale mohl by to být také nesmysl. Já si nemohu dovolit udělat chybu! Až si budu jistý, dozvíš se všechno jako první."

„A poklad?" dychtivě vyhrkl panoš Ota.

Oldřich z Chlumu se zastavil a vážně se zadíval do mladíkova obličeje. Svítalo a na nádvoří už bylo celkem dobře vidět. Chvíli si ho prohlížel a pak se usmál: „Vlastně jsem ti ještě nepoděkoval za to, žes mi zachránil život!"

Panoš rozpačitě přešlápl a pak zabručel: „Sám víte, že jen splácím své dluhy. Kolikrát jste už zachránil vy mě?"

„Myslíš před zločinci, nebo před podvedenými dívkami?"

„Před obojím," usmál se panoš Ota. Byl rád, že jeho pán žertuje. To bylo dobré znamení. Zranění nebylo vážné. Ale také bylo jasné, že o zločinech tuší víc, než byl ochotný přiznat. Když tápal, býval nervózní a přísný.

„Ptal ses na poklad," navázal Oldřich z Chlumu. Přitom se znovu dal do kroku. Prošli předhradím a spodní bránou ven z hradu. Pokračovali cestou do údolí k Berounce. Cesta tady byla zasypaná sněhem, který nebyl ušlapaný a umrzlý jako na nádvoří. I když se bořili, šlo se jim lépe, protože nehrozilo nebezpečí, že uklouznou a zlomí si nohu.

„Tajemství pokladu jsme odhalili," vysvětloval královský prokurátor. „Není totiž důvod starým listinám nevěřit. Hroznata v podzemí pod kryptou nebudoval celé bludiště pro zábavu. Ani dveře, za kterými asi stříbro ukryl, neoznačil svým erbem z rozmaru. Problém je jen technický. Jak se bezpečně dostat dál? Ta kostra člověka, který tam zahynul, hovoří výmluvně."

„Jestliže tam poklad opravdu leží, měli bychom ho hlídat. Já si myslím, že bychom se neměli z hradu vzdalovat. Co když nás zločinec předběhne?“

„Za prvé, leží tam už desítky let. Pár hodin to tedy ještě počká. Za druhé, nikdo netuší, že jsme to dávné tajemství odhalili. Právě naopak. Zločinec si musí myslet, že je v bezpečí. Naše vycházka ho v tom jenom utvrdí.“

„Už chápu,“ přikývl panoš Ota. „Počkáme, a on nás ke stříbru dovede sám.“

„To nebude tak jednoduché, Oto,“ usmál se Oldřich z Chlumu a zastavil se, aby si na chvíli vydechl. Brodění sněhem bylo přece jen namáhavé. Panoš se také zastavil a zamračeně sledoval zasněženou cestu po břehu řeky. Tudy se šlo k brodu a také k úpatí skály, na níž stál Krašov.

„Urozený pane, kam vlastně jdeme?“ zeptal se. „Jestliže chceme, aby si zločinec myslel, že je v bezpečí, proč se máme trmácet závějemi? Mohli jsme si na chvíli sednout do šenku v předhradí a pak se do paláce vrátit, jako by se nic nestalo.“

„V šenku se zastavíme, až půjdeme zpátky. Ale máme tady práci. Musím se podívat na palác zdola. Od řeky. Rozumíš?“

„Ne,“ přiznal se panoš Ota. „Co tam uvidíme?“

„To ještě nevím,“ řekl Oldřich z Chlumu. „Ale vraťme se k pokladu. Nemáš totiž pravdu. Já si myslím, že nás k němu zločinec nepřivede. On se ho snaží získat už několik let. Přesto cestu nenašel. Nějak s tím souvisí i vraždy, které se tu během adventu staly.“

„I když o tom nechcete mluvit, vím, že jste původně podezíral pana Sezamu. Mohl všechno nastrojit sám, aby se zbavil příbuzných a získal hrad. Ten jeho zákaz vyšetřovat byl velice podezřelý. Ale jak se zdá, nemá s tím nic společného.“

„Proč myslíš?“ překvapeně se optal královský prokurátor. „Copak by Sezama z Krašova pohrdl takovým bohatstvím? Povraždit příbuzné a dostat nejen hrad, ale nádavkem i obrovský poklad, to by dokázalo svést ke zločinu skoro každého.“ Rukou si smetl sníh, který na něho spadl ze zasněžené větve, a pokračoval po cestě ke skále.

„Jsou přece i jiní podezřelí,“ vyzvídal panoš Ota. „Co ten ztracený student?“

„Samozřejmě," přikývl Oldřich z Chlumu. „Ale je tu ještě převor Severýn. Všechno se točí kolem Hroznaty. O něm mohou mít v klášteře více zpráv než tady na Krašově. Proč by se mniši nemohli dozvědět o ukrytém stříbře?"

„Lutold o tom tajemství věděl a chtěl poklad pro sebe. Spojil se s tím studentem, ale ten ho zabil, aby se nemusel dělit," navrhl panoš.

„Nebo převor Severýn zabil bratra Lutolda, aby nic neprozradil," řekl Oldřich z Chlumu. Otovi se zdálo, že mu v očích hrají veselé ohníčky, jako by si z něj utahoval. „Pak tu máme ještě ty dva zemany. Nečtinský Johanides mi připadá dost hloupý, ale rytíř Lauřím je světem dostatečně protřelý. Jeho otec měl svého času k tepelskému klášteru blízko. Kdo ví, co se mohl dozvědět? Kroniku, která nás přivedla na nápad, že je pod kryptou ukrytý poklad, měl u sebe kaplan Bohuslav. Co když ví víc, než říká? Nenávidí tepelské mnichy, může se jim chtít pomstít."

„To všechno myslíte vážně?" zaraženě se optal panoš Ota.

Byli na místě. Stáli na soutoku Berounky a Brodeslavského potoka, přímo pod skálou, na níž se tyčil palác.

„Samozřejmě," přikývl Oldřich z Chlumu. „Stát se mohlo cokoli. Možností je dokonce ještě víc. Pro žádnou však stále nemám jediný věrohodný důkaz. Takový, který by obstál před naším králem. Nezapomeň, jde o urozené lidi a vysokého církevního preláta. Ty nemohu obvinit jen tak. Chápeš?"

Panoš Ota přikývl. Tohle byl věčný problém jejich práce. Když šlo o poddaného, dalo se přiznání vynutit snadno, i když jeho pán odmítal podezřelé mučit. Ale jakmile šlo o urozené lidi, museli s nimi jednat mimořádně ohleduplně, aby se nedotkli jejich cti. Ač bylo mnohdy jasné, že jde o lotry.

„Počítej se mnou, Oto," ukázal královský prokurátor rukou nahoru k hradnímu paláci. Už se rozednilo natolik, že i od řeky viděli detaily hrdé stavby. „Okna v prvním a druhém patře jsou vždy nad sebou. V obou patrech je tedy stejný počet oken. Je to tak?"

Mladík přikývl a pak vyhrkl: „Já dokonce vidím viset z okna provaz, po kterém utekl zločinec, který vás přepadl."

„Máš pravdu. Už ho vidím také. Ale vraťme se k oknům. Počítej semnou. Dva, čtyři, šest…“ odříkával královský prokurátor a současně ukazoval na prstech. Nakonec došel k číslu čtrnáct. Aby si výpočet ověřil, obrátil se na panoše Otu. Když mu ho potvrdil, usmál se.

„První důkaz,“ řekl. „Ve druhém patře je osm místností. Prvních pět jsou komory a v každé jsou dvě okna. To máš celkem deset. Zadní tři komnaty jsou ložnice. V každé jsem našel jedno okno. Tedy celkem tři. Tři a deset je třináct. Takže zevnitř má palác o jedno okno méně než odtud. Kdo by si toho všiml, že? Zvláště, když se horní patro užívá jen jako skladiště.“

„Tajné okno?“

„Jistě!“

„To, co z něj visí provaz?“

„Nemyslím, že by to bylo ono. Protože to tajné okno s mým přepadením nesouvisí. Hraje ale důležitou roli v jiné věci. Vrátíme se.“

Oldřich z Chlumu ještě chvíli zdola studoval stěnu paláce a srovnával po paměti pořadí místností. Nakonec si byl jistý, že se nemýlí. Tajné okno se muselo nacházet v horním patře ve druhé místnosti od rohu stavby. Spokojeně přikývl a vydal se zpět do hradu. Dával pozor, aby šel po stopách, které s Otou udělali v navátém sněhu při cestě sem. Bylo to tak pohodlnější.

20. KAPITOLA

Jak Oldřich z Chlumu předpokládal, bylo v šenku na předhradí stále ještě veselo. Již od dolní brány byl slyšet hlučný zpěv. „Tohle by v žádném městě možné nebylo," vrtěl káravě hlavou. „Když rychtář někde přimhouří oči a nechá šenk otevřený hodinu po večerním klekání, už se o tom mluví a hosté si toho považují. Ale tady? Svítá a hospoda je ještě plná. Je to však věc Sezamy z Krašova. Když mu nevadí, že se jeho lidé opíjejí, prosím. Víš, Oto, peníze stály vždy nad veškerou křesťanskou morálkou. Myslíš, že má pan Sezama dobré srdce? Vůbec ne. Jeho čeleď v šenku utrácí peníze za pivo, které on vaří v hradním pivovaru a prodává ho. Čím více jeho čeleď vypije, tím více se mu vrátí z toho, co jim za službu dává," opovržlivě si odplivl.

„Je mi taková zima, že by mi vůbec nevadilo, pokud by pár mých měďáků skončilo v jeho pokladnici," jektal zuby panoš Ota.

I když si Oldřich z Chlumu nebyl jistý, zda zimnici trochu nepředstírá, přikývl. „Mám tam stejně nějakou práci. Jdeme!"

Protože se v šenku od včerejšího odpoledne topilo na otevřeném ohni, byla místnost plná dýmu. Od dveří skoro nebylo vidět na opačnou stranu jizby. Jak si královský prokurátor stačil všimnout, všichni už byli notně opilí. Na svém místě u zadního stolu seděli i čtyři studenti. Jeden měl hlavu položenou na stole a chrápal, zbylí však ještě statečně popíjeli. Ale i když se rozhlížel pečlivě, kováře nenašel. Ostatně to předpokládal.

Bylo by ovšem podezřelé, kdyby se hned na prahu otočil a odešel. Navíc panoš Ota už u šenkýře Jakuba objednával džbán teplého piva. Zamířil tedy ke stolu, u kterého seděli studenti. Místo našel snadno. Panoš Ota rýpl nevybíravě do chrápajícího studenta a ten se svalil na podlahu. Schoulil se u stěny a spal dál.

Zbylí mladíci si jich nevšímali. Měli kalné oči a jazyky se jim pletly, stejně jako myšlenky. Cosi říkali, ale hlavu a patu to nedávalo. Oldřich z Chlumu rychle vypil řídké pivo. Nebylo nejlepší, ale zahřálo. Pak dostal hlad. Tady se mu však jíst nechtělo. Zaplatil a vstal, aby se vrátili do paláce.

„Proč tak rychle?“ ukláněl se šenkýř Jakub. „Přinesu vám ještě džbánek. Na můj účet. Mám vzadu skvělý ležák, pochutnáte si.“

„Kradený jako to maso?“ povýšeně odsekl Oldřich z Chlumu a vyšel ven. Panoš Ota ho zaraženě sledoval a pak vyběhl za ním.

„On to nemyslel zle,“ bručel nesouhlasně.

„Já také ne,“ opáčil klidně královský prokurátor. „Vidíš, v kovárně se ještě svítí.“

„Musel jste té lazebnici učarovat. To já poznám. Určitě na vás čeká.“

„Určitě,“ přikývl Oldřich z Chlumu.

„A dočká se?“ nadhodil se spikleneckým úsměvem panoš Ota.

„Určitě,“ potvrdil se stejným nevyzpytatelným výrazem ve tváři královský prokurátor. Ale panoš Ota pochopil, že jeho pán vůbec nemluví o záletech. Znal ho a věděl, že se mu hlavou honí něco úplně jiného. Kdyby tak věděl, co. Ať se k případu vracel z kterékoli strany, jeho pán se vyhýbal odpovědi. To bylo velice neobvyklé.

Prošli horní bránou a ocitli se na nádvoří. Zatím se rozednilo. Oldřich z Chlumu se zastavil a chvíli si prohlížel stavby kolem. Od včerejška měl vlastně poprvé možnost pořádně si Krašov prohlédnout. Pak ukázal do okna v patře purkrabství.

„Přiveď purkrabího Hanuše. Svítí, bude zřejmě ve své komnatě. Mám pro něj úkol. Ale zdůrazni mu, že od něho potřebuji běžnou službu. Aby se hned nezhroutil strachem. Je pořád tak hrozně vyděšený.“

Oldřich z Chlumu nečekal dlouho. Hubený muž vyběhl chvatně ven a nervózně se ukláněl. „Jsem vám k službám. Stalo se něco?“

„Hned mi přiveď šenkýřovu ženu. Musím ji vyslechnout. Budu v paláci.“

„V jaké záležitosti?“ opatrně se optal purkrabí Hanuš a trochu rozpačitě přešlápl.

„Přesně v té, kterou máš na mysli,“ přikývl královský prokurátor. „Musí mi vysvětlit, jak kradla v hradní kuchyni pro svého muže.“

„Tohle bych mohl vyřešit sám,“ namítl nešťastně purkrabí. „Copak se královský soud zabývá takovými maličkostmi?“

„Udělej, co jsem ti nařídil," přísně opáčil Oldřich z Chlumu. Pak dodal o trochu laskavěji: „Neboj se, mně jde o víc. Krádežemi se zabývat nebudu. Potrestání zlodějů nechám na tobě."

„Kam ji mám přivést? Do hodovní síně?" optal se purkrabí Hanuš. Odpověď ho však zjevně příliš neuklidnila.

„Nikoli," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Počkám na tebe ve druhém patře. Budu v některé ze zadních místností. Tam ji přiveď."

„V podstřeší?" zděšeně vyhrkl purkrabí, ale pak se otočil a s těžkým povzdechem se vydal do předhradí. Šel pomalu s nahrbenými zády jako by na nich spočívaly hříchy celé hradní posádky.

Panoš Ota ho pozorně sledoval a teprve když hubený purkrabí zmizel v horní bráně, zeptal se: „Souvisejí krádeže nějak s tím utajeným oknem?"

„Také," přikývl královský prokurátor. „Současně přijdeme na to, proč se tu zjevuje mrtvá paní Anna. Pojď, půjdeme napřed. Musíme to okno najít."

Když vešli do paláce a procházeli kolem hodovní síně, otevřel Oldřich z Chlumu na okamžik dveře, aby si ověřil, zda pan Sezama a ostatní hosté splnili jeho příkaz. Několika přátelskými slovy je požádal o trpělivost a spokojeně je zase zavřel. Až na Sezamu z Krašova byli uvnitř všichni.

„Louče brát nebudeme," řekl panošovi. „Sežeň raději nějakou lampu."

Když vystoupili po strmém schodišti do podstřeší, ocitli si v úplné tmě. Všechny okenice byly zavřené. Při prvé návštěvě si Oldřich z Chlumu ani neuvědomil, jak ponuré je to místo. Pomalu prošel s panošem Otou všemi místnostmi. Přitom si pozorně prohlížel stěnu po pravé ruce, kde byla okna. Vypáčenou okenici, kde visel uvázaný provaz s uzly, našel snadno. Šel však dál a počítal. Když došli na konec, zastavil se. Pak se otočil a vrátil do předchozí komnaty.

„Kdybych se uměl pořádně dívat, mohl jsem na to přijít hned," stěžoval si. „Dokonce jsme ani nemuseli chodit ven. Jsem hlupák! Mělo mne to samozřejmě napadnout hned. Neměl jsem se tu hádat s purkrabím o démony a raději jsem měl přemýšlet."

„To tajné okno by mělo být tamhle v rohu," konstatoval panoš Ota a postavil lampu na rozviklaný stůl, který stál uprostřed komnaty. „Druhá místnost od rohu paláce. To souhlasí. Ale jak by se na to dalo přijít odtud?"

„Podívej," zvedl Oldřich z Chlumu prst. „Je to jednoduché. V místnostech, kde je jen jedno okno, je vždy uprostřed stěny. Tam, kde stavitel umístil dvě okna, jsou samozřejmě vedle sebe, zpravidla stejně daleko do rohu. Tak je to ve všech jizbách v podstřeší. Kromě téhle. V levém rohu okno je a v pravém není. Kdyby v téhle komnatě bylo jen jedno okno, umístil by ho stavitel uprostřed."

Na stěně v pravém rohu visela vyšisovaná tapiserie. Nebylo ani pořádně znát, co představuje. Všechny barvy přecházely do hnědorudé. Jediné, co se dalo poznat, bylo vybledlé slunce z kdysi zlatých nití. Před tapiserií stála truhlice a o ni se opíraly dvě polámané stolice. I když ležely na nábytku kolem vrstvy prachu, na truhlici a stolicích po něm nebylo ani stopy.

„Pomoz mi," řekl královský prokurátor Otovi. Ale ukázalo se, že truhlice byla lehká. Na rozdíl od okolních byla prázdná. Odtáhli ji snadno a pak odhrnuli tapiserii. Za ní se ve stěně rýsovalo okno zakryté okenicí. Závora nebyla přibitá jako u ostatních. Na první pohled bylo zřejmé, že se okno občas otevíralo.

„Vrátíme všechno na původní místo," řekl spokojeně Oldřich z Chlumu. „Podívej se ale ještě do té truhlice."

„Není tu nic, jenom starý plášť," hlásil panoš Ota. „Ale počkat! Tady něco nesouhlasí. Plášť je špinavý a dokonce vlhký, jako by v něm někdo chodil venku v té noční vánici. Nemůže tu ležet dlouho."

„Předpokládal jsem, že něco takového najdeme," usmál se královský prokurátor. „Takže jednu záhadu bychom měli opravdu vyřešenou. Už víme, kdo vyskočil včera večer z okna, když jsme šli do lázně. Žádný démon paní Anny!"

V tu chvíli uslyšeli na schodech hluk, jak se kdosi škrábal nahoru do podstřeší. Oldřich z Chlumu plášť rychle vrátil do truhlice a přiklopil víko.

„Oto, musím tu zůstat se šenkýřovou ženou sám. Pod nějakou záminkou odveď purkrabího. Pak ti všechno vysvětlím."

Ale jak se ukázalo, bylo naprosto zbytečné nějakou záminku vymýšlet. Purkrabí Hanuš měl v obličeji svůj obvyklý poděšený výraz. Bledé rty měl pevně stisknuté k sobě, jinak by mu zuby klapaly o sebe strachem. Jakmile panoš nadhodil, že by něco potřeboval, nepočkal ani na to, co by to mělo být. Otočil se a pelášil pryč.

Oldřich z Chlumu ho ironicky sledoval. V životě se nesetkal s tak vyděšeným člověkem. Šenkýřova žena, která teď stála před ním, byla na pohled z jiného těsta. Urostlá a sebevědomá. Měla kulatý obličej s pihami ve tvářích, hezká ústa a šedé ostražité oči. Oldřichovi z Chlumu se uctivě neuklonila, jako by se slušelo. Pouze pozdravila. Zůstala stát s hrdě vztyčenou hlavou, natočená mírně bokem, aby vyniklo její hezké tělo. Nebyla v tom ale touha svádět. Spíše jako by chtěla říci, že na ni nikdo nemá.

Královský prokurátor počkal, až panoš s purkrabím zmizí na schodišti. Teprve pak se na ni obrátil. Dlaní si upravoval vousy na bradě a laskavě se optal: „Jak ti říkají?“

„Jsem Heda. Mým mužem je hradní šenkýř Jakub.“

Měla příjemný hlas.

Oldřich z Chlumu přikývl, ruce složil za zády a zamyšleně se procházel po místnosti. Mlčel, aniž se jí věnoval.

Šenkýřka chvíli čekala, ale nakonec to už nevydržela a zlostně vyhrkla: „Pokud vás zajímalo jenom tohle, mohl jste se optat purkrabího. Řekl by vám to stejně dobře jako já. Všichni tady vědí, jak se jmenuji.“

„O tom nepochybuji,“ přikývl královský prokurátor. „Pamatují si jména mnohem ošklivějších žen. Proč by neznali tvé?“

„Pokud vám jde o tohle, na to je tu naše lazebnice,“ opáčila příkře. „Jsem počestná vdaná žena. Mohu už jít?“

„Nepospíchej, Hedo! Hostina byla dneska vynikající. Hlavně tvou zásluhou. Staráš se přece o hradní kuchyni?“

Přikývla a ústa se stáhla do tenké linky. Neodpověděla, ale její původní jistota byla pryč.

„Co děláš se zbytky?“ pokračoval Oldřich z Chlumu. Zastavil se těsně u ní a přísně si ji měřil.

„Jako všude jinde," opáčila s hraným pohrdáním. „Od kdy se královští úředníci zajímají o odpadky?"

Oldřich z Chlumu pochopil, že ho chce vyprovokovat. Proto se mile usmál a klidně opáčil: „Nevěřila bys, o co vše se královští úředníci mohou zajímat. Třeba o staré pláště!"

Heda zbledla a se strachem opakovala: „O jaké pláště?"

„To přece víš nejlépe ty sama!" Laskavost z jeho výrazu zmizela. Trochu poodstoupil a ruce zkřížil na prsou. To byl jeho osvědčený úřední postoj. Chladně se díval na šenkýřku.

Heda vydržela jeho pohled jen chvíli. Pak sklopila oči, ale mlčela. Nemínila prodat svou kůži lacino.

„Tak poslouchej," oznámil přísným hlasem Oldřich z Chlumu. „Někdo se mě pokusil zavraždit. Mě, zástupce krále. Víš, co to znamená? Zločinec se pak spustil po provaze z jednoho okna tady v podstřeší. Takže mohu dát na mučidla každého, kdo tu dnes nějaké okno otevíral."

„Všimla jsem si. Okenice je vypáčená. Jenže co já s tím? Kuchyně je v přízemí a tady jsem nebyla, ani nepamatuji."

„Mně nejde o to okno s vypáčenou okenicí," zavrtěl přísně hlavou královský prokurátor. „Chci vědět, jak je to s oknem v téhle místnosti!"

„Okenice má závoru přitlučenou hřeby. Nedá se otevřít," namítla pevně a zvedla oči. Věděla, že hraje o všechno.

Oldřich z Chlumu ji chápal. Rozhodně zavrtěl hlavou a shovívavě se jí zadíval do studených šedých očí.

„Proč tohle všechno, Hedo? Víš dobře, že mluvím o tom druhém oknu. A nezkoušej se mě ptát, o kterém. Jsi šenkýřka. Umíš určitě hrát kostky."

„Umím," vykoktala zmateně.

„Tak víš, že každý dobrý hráč se vzdá, když zjistí, že už nemůže soupeře dohnat a porazit. Jak to tedy bylo?"

Heda se roztřásla a rukou se opřela o stůl, aby neupadla. Přesto dokázala zavrtět hlavou a hlasem, který už nebyl tak příjemný jako na začátku, jakékoli obvinění odmítla.

„Nerad ubližuji krásným ženám," řekl přátelsky Oldřich z Chlumu. „Dám ti poslední šanci. Poslouchej, povím ti sám, jak to

bylo. Už delší dobu kradeš jídlo z kuchyně pro hostinec svého muže Jakuba. Jenže nosit ho přes nádvoří a horní bránou je nebezpečné. Purkrabí tě prohlíží. Tak jste si vymysleli jinou cestu. Všechno se složí do vaku a večer ho vyhodíš z okna, které je ukryté tamhle za tou tapiserií. Nikdo si nevšiml, že její okenice není zajištěná. To okno vlastně zmizelo. Prostě není.“

Oldřich z Chlumu se otočil, došel ke stěně a tapiserii odhrnul, jako by zvedal oponu. Gestem ukázal na okno. Pak klidně pokračoval. „Pokud by si někdo všiml vyhazovaného vaku, přivazovali jste na něj pro jistotu plášť. Rozhlásit, že se tu občas zjevuje duch mrtvé paní Anny, nebylo asi těžké. Tvému muži pak stačilo tvrdit, že obchází vrše v řece. Kdo by kontroloval, co z venku přináší? Jenže kdyby nebyl purkrabí hlupák, nedal by si namluvit, že tvůj muž byl ve včerejší vánici venku kvůli vrším. Mého panoše Otu ovšem neoklamal. Spolu s tvým mužem tam byl ještě kovář. Pomáhá vám, že? Určitě za kořalku. Tak co, je to tak?“

„Jakou šanci mi vlastně dáváte?“ věcně odpověděla. Přitom se opět trochu napřímila. Teď už v jejím postoji nebyla hrdost. Nabízela sebe.

„Jak už jsem řekl, líbíš se mi. Je mi jedno, jestli okrádáš pana Sezamu. Je to jeho věc. Chci tebe. Pak budu mlčet!“

„Dojednáno,“ řekla rychle. „Chcete hned tady?“

„Ale Hedo,“ usmál se královský prokurátor a uchopil ji za bradu. Neucukla. „Chci tě tak, jak se sluší k mému stavu. Hezky na loži. U tebe v šenku. Až půjdou ráno lidé spát, přijdu. Svému muži řekni, ať nás neruší. Protože pokud bych mluvil, půjde o krk i jemu. Jasné?“

„Úplně,“ odpověděla a i když se snažila zakrýt ve svém hlase pohrdání, příliš jí to nešlo.

„Zůstanu na Krašově asi týden,“ pokračoval Oldřich z Chlumu nemilosrdně. „Budeš mi po vůli celou tu dobu. Pokud budu spokojený, slibuji, že zapomenu.“

„Budete,“ přikývla a dlaní si přejela po svých prsech. Pak se chtěla otočit a odejít. Ale Oldřich z Chlumu ji chytil za rameno a zadržel.

„Ještě něco. Bylo to tak, jak jsem řekl?“

Přikývla. Královský prokurátor se spokojeně usmál a pak ji dlaní plácl přes zadek. „Až tady skončím, přijdu! Kde máš svou komoru?“

„Najdete mě snadno. Druhá místnost nad schody.“

„Nerad bloudím. A už vůbec bych se nechtěl potkat s tvým manželem. Před hospodou zahoukám jako sova. Zařídíš všechno ostatní. Pokud by byl tvůj muž ještě v šenku, ať zadem vypadne! Počkám venku, až budeš sama. Seběhneš dolů a otevřeš mi dveře. Jasné? Musím přece dbát o svou dobrou pověst.“

21. KAPITOLA

Heda se otočila a pomalu odcházela. Pohupovala boky a v její chůzi bylo pramálo z počestné manželky, za jakou se na počátku výslechu vydávala.

Protože byla k Oldřichovi otočená zády, nemohl vidět, že má rty stažené a v očích zlobu. V duchu si říkala, jak je tenhle namyšlený královský prokurátor hloupý. Ještě že tak! Teď hlavně aby opravdu přišel. Pro jistotu se otočila a na obličeji vyloudila ten nejněžnější úsměv, jakého byla schopná. Poslala mu vzdušný polibek a ještě zamávala rukou. Pak teprve odběhla.

Oldřich z Chlumu unaveně přivřel oči. Jak těžké bylo hrát si s lidskými osudy. Cesta ke spravedlnosti byla někdy nesmírně bolestná. Kolik toho dokáže vydržet jedna lidská duše?

Sestoupil po vratkém schodišti do spodního patra a zamířil chodbou do své ložnice. Zastavil se před dveřmi do komnaty pana Sezamy. Zvedl závoru a pokusil se otevřít. Místnost byla stále zamčená. Zabušil na dveře a poslouchal. Měl nejasný pocit, že uslyšel zevnitř jakýsi zvuk. Ale jistý si nebyl. Zabušil proto znovu. Tentokrát se neozvalo nic. Pokrčil rameny a za chvíli už seděl ve svém křesle. Věděl toho už hodně. Z tolika stop by měl umět odhalit zločince. Jenže ať o událostech posledních hodin přemýšlel sebeusilovněji, stále nenacházel jednoznačnou odpověď. Některé věci svědčily proti panu Sezamovi, jiné ukazovaly spíše na převora Severýna. A co bylo nejhorší, některé vyvracely podezření na oba. Mohly klidně znamenat, že pachatelem byl někdo třetí. Rytíř Lauřím, nečtinský zeman Johanides, purkrabí Hanuš, možná i hradní kaplan Bohuslav. Oldřicha z Chlumu také napadlo, zda se nespojili dva či tři z nich. To by vysvětlovalo určité rozpory, na které narazil, ale ne všechny. Hlavně mu zcela unikal smysl událostí. To hlavní byl samozřejmě ukrytý Hroznatův poklad. Ale muselo jít ještě o něco víc. O dědictví nebo o pomstu?

Povzdechl si a přivřel oči. Hlava ho po úderu ještě trochu bolela a cítil se neskonale unavený. Snažil se přemýšlet, ale nic ho nenapadalo. Ať se trápil sebevíc, nešlo to. Nakonec začal dřímat.

Netušil, jak dlouho spal. Vyburcovalo ho až zavrzání otevíraných dveří. Otevřel oči a bezděčně sjel rukou k rukojeti své dýky. Před ním stál Sezama z Krašova. Tvářil se pobouřeně a chtěl si zřejmě stěžovat. Ale nedíval se do Oldřichova obličeje. Zůstal na prahu a oči měl upřené do rohu, kde stála truhlice. Královský prokurátor se podíval rovněž tím směrem. Uvědomil si, že na víku truhlice nechal ležet dýku, kterou našel u kostry ve výklenku pod kryptou. Neřekl nic a pozoroval svého hosta.

Sezama z Krašova si královského prokurátora nevšímal. Došel jako očarovaný k truhlici a vzal dýku do rukou. Pozorně si ji prohlížel a opatrně ji obracel v dlaních. Téměř se zdálo, jako by se s tím kusem chladného kovu laskal.

„Kde, kde jste to našel?“ vyhrkl nakonec a nejistě se obrátil.

„V kryptě. Vy ji znáte? Komu patřila?“

„Mému otci Jetřichovi,“ řekl tiše Sezama. Pak se vrátil ke stolu a usedl na stolici proti královskému prokurátorovi. Oldřich z Chlumu si překvapeně všiml, že má v očích slzy. Dýku položil opatrně na desku před sebou.

„Slyšel jsem, že váš otec zmizel. Prý za podivných okolností,“ řekl královský prokurátor s účastí v hlase.

„Byl jsem tehdy ještě dítě,“ vzpomínal velmož. „Vím o tom neštěstí jen z vyprávění. Náš otec asi nebyl vzorem křesťanských ctností. Matka tvrdila, že ho potrestal Bůh. Ale bratr říkával, že otce roztrhali démoni. Tady na Krašově. To byla jedna z věcí, pro které jsme se ustavičně hádali. On dědil, ale já rodiče miloval. Tuhle dýku bych poznal mezi tisíci podobnými. Otec mi dovolil, abych si s ní hrával. Vidíte tu rýhu na čepeli a husté žilky v jaspisu na konci rukojeti? Vypadají jako rytíř na koni. Na to se zapomenout nedá. Našel jste ji opravdu v kryptě?“

Oldřich z Chlumu přikývl a trochu překvapeně si pana Sezamu prohlížel. Jeho ošklivý a většinou zamračený obličej jako by se proměnil. Pohnutí nad objevením otcovy dýky určitě nehrál.

„Kde přesně ležela?“ vyzvídal Sezama. „Mystérium se koná každoročně. Jak je možné, že ji dosud nikdo neobjevil?“

„Našel jsem ji na podlaze v takové mělké prohlubni u stěny,“ odpověděl Oldřich z Chlumu. Nemínil samozřejmě vysvětlovat, jak

to bylo doopravdy. „Je možné, že původně ležela někde v kanále, kterým se přivádí do krypty voda. Voda ji mohla vyplavit nahoru. Spodní proudy umějí být velice silné. Copak nepohánějí třeba i mlýnská kola?“

„Jenže jak by se do vody dostala?“ pochyboval Sezama z Krašova nedůvěřivě.

„Třeba se váš otec ztratil právě v těch podzemních kanálech. Vlezl tam a…“ Dokončit nestačil, protože krašovský velmož zlostně udeřil pěstí do stolu a rozkřikl se.

„Jste stejný, jako byl můj bratr. K ničemu nemáte úctu!“

„Co jsem řekl špatného?“ nechápavě vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu.

„Pod kryptou je uvězněný démon. To ví přece každý! Proto nařídil náš vznešený předek Hroznata, abychom konali svatobarborské mystérium. Žádný poctivý křesťan by do šachty pod kryptou nevstoupil. Protože by přišel o svou duši. Můj otec o duši nepřišel. Pokud zmizel, muselo to být jinde.“

„Třeba venku u řeky,“ nadhodil konejšivě Oldřich z Chlumu. „A voda tu dýku z řeky nějakým způsobem odnesla do podzemních kanálů a nakonec vyplavila v kryptě. To je přece možné?“

Sezama z Krašova se vděčně usmál a přikývl. Tiše zabručel: „Děkuji, pane Oldřichu!“

Pak zavládlo ticho. Oba zůstali sedět sami se svými myšlenkami. Teprve po chvíli se Sezama trochu vzpamatoval a zapudil dávné vzpomínky. Napřímil se a do obličeje se mu vrátilo pobouření.

„Pane královský prokurátore, jak dlouho ještě hodláte věznit mé hosty? Slíbil jste, že proběhne zasedání soudu. V tuto ranní hodinu je vaše přání dost neobvyklé. Vždy jsem stál věrně při našem králi a nemíním se protivit ani jeho služebníkům. Všechno má však své hranice. Hosté jsou unavení a chtějí na lože. Ostatně, jak jsem si stačil všimnout, je necháte bdít a sám tady dřímáte.“

„To samozřejmě napravím,“ přikývl pokorně Oldřich z Chlumu. Pak se jeho výraz změnil a ostře pokračoval: „Ale nemůžete popřít, že se mne kdosi pokusil zavraždit. Někdo z vašich hostů. Většina z nich probděla ve svém životě už více než tuhle noc. O jednu víc nebo

míň nikomu neuškodí. Došlo k útoku na královského prokurátora, na to nezapomeňte.“

„Opravdu nezapomínám,“ chladně opáčil Sezama z Krašova. „Kde však berete jistotu, že to byl někdo z mých hostů? Poznal váš panoš toho útočníka? Co když utekl přes můstek do kostela a pak ven na nádvoří?“

„Kdo by to tak mohl být?“ opáčil ironicky Oldřich z Chlumu.

„Kdokoli z hradní posádky. Někdo vás mohl chtít oloupit. Nebo to byl zloděj, který tu občas krade v kuchyni. Včera byla hostina. Bál se prozrazení, proto na vás zaútočil. Možná ani nevěděl, kdo vlastně jste.“

„I kdyby to tak bylo, za posádku na svém hradě jste králi odpovědný vy, pane z Krašova,“ řekl lhostejně Oldřich z Chlumu. Věděl, jak podobné protesty šlechticů krotit.

Pan Sezama otevřel ústa, ale nenašel vhodnou odpověď. Vypadal jako ryba, která lapá po vzduchu. Chtěl rozhořčeně vstát, ale Oldřich z Chlumu ho zadržel.

„Počkejte ještě! Jak dopadlo vaše pátrání? Podařilo se vám najít paní Gutu a svého syna?“

„Ještě ne,“ opáčil rozmrzele velmož. „Dal jsem hlídat brány, z hradu nevyklouzne ani myš. Ráno, až se úplně rozední, prohledají moji lidé Krašov ještě jednou. Vlezou do každé skuliny. Určitě je najdeme. Pevně v to věřím.“

„Dobrá,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Teď se vraťte do hodovní síně a vyřiďte hostům, že za chvíli přijdu. Ale než začnu zasedání, potřebuji ještě vyslechnout mnicha Beata. Pošlete ho sem, prosím. Nenápadně řekněte mému panošovi, aby šel s ním a hlídal ho.“

Sezama z Krašova zvedl zvědavě oči, ale neřekl nic. Teprve na prahu dveří se zastavil. „Pane královský prokurátore,“ řekl ostýchavě. „Ta dýka, kterou jste našel, hraje nějakou úlohu ve vašem vyšetřování?“

„Chcete říci,“ usmál se Oldřich z Chlumu, „zda si ji můžete vzít?“

Sezama z Krašova mlčky přikývl a čekal na odpověď. Když pochopil, že si může památku po otci ponechat, chvatně ji zastrčil za opasek a s úklonou odešel.

Panoš Ota přiběhl nedočkavě za několik minut. Bratr Beatus se přiloudal pomaleji a podstatně méně nadšeně. Únava a vypité pivo udělaly své. V jeho obličeji se dala číst únava a trochu pletl jazykem.

„Je na čase uzavřít případ Lutoldovy vraždy," začal Oldřich z Chlumu. „Co si o ní myslíš ty, Beate?"

„Nezajímá mě," opáčil cisterciácký mnich lhostejně.

„Měla by, zabili přece sluhu Božího," vrtěl káravě hlavou královský prokurátor. „Tobě je jedno, že zemřel mnich?"

„Pro mě za mě by mohl jít k čertu i ten nafoukaný převor!" odsekl Beatus. „A Lutold? Odporný ožrala a ne sluha Boží."

„Ani ty nejsi střízlivý," přísně ho napomenul Oldřich z Chlumu.

„To je něco jiného," bránil se mnich. „Víte sám, jakou hrůzu jsme včera prožili. Bůh ale chtěl, abych nezahynul. Trochu jsem pil. Na svou záchranu a na přízeň a milosrdenství, kterého se nám dostalo."

„To je opravdu rozdíl," přikývl Oldřich z Chlumu. „Ty nemáš bratry premonstráty příliš v lásce?"

„Bratry," zabručel Beatus znechuceně. „Nechápu, proč musí papež potvrzovat stále nové a nové řády. Jako by nestačily ty staré. My, cisterciáci, jsme tu byli dřív. Ale v českém království dostávají v poslední době statky jen oni. My nic."

„Máte už takhle dost," připomněl Oldřich z Chlumu. „Váš řád je starší, pokud se pamatuji, jen o třicet let. Co to je?"

„Slyšel jsem," horlil dál Beatus, „že v italském Assisi vznikl dokonce řád nějakého Františka, který se živí žebráním. Jeho členové chodí v hadrech a spí mezi odpadky. Fuj!" odplivl si. „To má být úcta k Bohu?"

„Dobrá," vstal Oldřich z Chlumu a protáhl se. „Jak je vidět, měl jsi důvod, abys zabil bratra Lutolda. Nenávidíš premonstrátský řád a on tě urazil. Jsi přece konvrš?"

„Co to má znamenat?" vykřikl Beatus hněvivě a vztekle kopl do stolice, která stála poblíž. „Já nikoho nezabil!"

„To netvrdím," zavrtěl hlavou královský prokurátor a sedl si zpět do svého křesla. „Potřebuji jen uspořádat soud, tebe obvinit a vsadit do vězení. Nic víc."

„Nic víc," vztekal se mnich. „A co poslat mne na popraviště?"

„Nevynesu žádný rozsudek," klidnil ho Oldřich z Chlumu. „Nemusíš se ani přiznat. Jen potřebuji vraždu před ostatními tady v paláci na oko uzavřít."

„Ne!" zavrtěl mnich rozhodně hlavou. „Budu se bránit."

„To můžeš," přikývl chladně královský prokurátor. „Ale moc platné ti to nebude."

„Proč já? Tak obviňte svého panoše. Když o nic nejde, jak sám říkáte."

„Potřebuji ho a navíc by to nebylo věrohodné. Poslyš, Beate, odmítneš mi pomáhat, když ti řeknu, že jinak skutečného vraha neusvědčím?"

„Bůh ho potrestá. To stačí. Kvůli tomu nemusím jít do vězení."

„Víš, proč ho bez tvé pomoci neusvědčím?" pokračoval důrazně Oldřich z Chlumu. „Protože si myslím, že to udělal převor Severýn. Ani v jeho případě nejsi ochotný chvíli trpět? Jde o dobrou věc. Nemáš dost příkladů mezi svatými?"

„Nikdy jsem netoužil stát se mučedníkem," zabručel Beatus. Ale již se tolik nerozčiloval. Rukou si přejel po čele, aby zahnal zbytky opilosti a přemýšlel. „Jaké mám záruky, že mne v tom pak nenecháte? Třeba se vám převora nepodaří usvědčit. Co pak bude se mnou?"

„Když neusvědčím převora, tak usvědčím někoho jiného. Těch, kdo mohl vraždit, je více. Vraha odhalím, tím si můžeš být jistý."

„Jak dlouho mě chcete ve vězení nechat?"

„Rád bych ještě dneska po obědě pokračoval v cestě do Plas. Tebe považuji za nepostradatelného průvodce."

„Zvláště poté, jak jsi našel ve vánici cestu až sem na Krašov," ironicky zabručel panoš Ota. Ale Oldřich z Chlumu ho okamžitě pro jeho prostořekost napomenul. „Bratr Beatus si zaslouží úctu, pokud mi pomůže. Nechat se bez důvodu uvěznit, to vyžaduje kus statečnosti," řekl přísně.

Nakonec se domluvili. Bratr Beatus rezignovaně rozhodil rukama. „Sloužit vám, urozený pane, to tedy není žádná legrace.“

22. KAPITOLA

Líčení královského soudu proběhlo rychle a bez zbytečných průtahů. Všichni už byli řádně znavení, a proto nikdo jednání zbytečně neprotahoval.

Mnich Beatus naříkal a zapřísahal se, že Lutolda nezabil. Ale důkazy byly jasné. Panoš Ota si vzpomněl, že Beata zahlédl vycházet z hodovní síně těsně poté, co ji opustil Sezama z Krašova. Pod stolkem, kde bylo ukryto tělo zavražděného, našel Oldřich sponu, patřící Beatovi. Nakonec dal Oldřich z Chlumu prohledat mnichův vak, uložený v jeho jizbě v purkrabství. Našli v něm stejnou šňůru, jakou byl Lutold uškrcený.

„Je již pozdě," řekl Oldřich z Chlumu spokojeně. „Protože se bratr Beatus nepřiznal, i když důkazy jsou zjevné, rozsudek zatím odložím. Jedná se o člena cisterciáckého řádu, proto je stejně třeba nejdříve informovat jeho opata. Odpoledne budu pokračovat v cestě do Plas. Vezmu ho s sebou. Ale do té doby ho zavřete do vězení, pane Sezamo, aby se nepokusil o útěk."

Krašovský pán se chvíli ošíval. „Mám vězení plné. Zavřel jsem tam jednoho nebezpečného lupiče."

„Budou si rozumět," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Toho lupiče dejte ale pro jistotu spoutat, aby Beatovi neublížil. Jinak však v tom nevidím žádný problém."

„Zavřu ho raději do nějaké komory a postavím k ní stráž," navrhl pan Sezama, ale Oldřich z Chlumu to ostře odmítl.

„Jen žádné ohledy. Je to vrah! Jste povinen poskytnout vězení pro zločince, které královský soud uzná vinnými. Pokud je vám však proti mysli, aby Beatus sdílel kobku s nějakým lupičem, pak zavřete do komory toho lupiče. Ale Beatus musí do vězení."

Sezama z Krašova ještě chvíli odporoval, ale nakonec se podvolil. Mnich byl za hlasitých protestů v doprovodu purkrabího a ještě jednoho vojáka odveden.

„To bychom měli," usmál se Oldřich z Chlumu. „Omlouvám se vám, urození pánové, pokud jsem vás nechal déle čekat. Brzy bude ráno. Myslím, že si všichni zasloužíme jít se vyspat."

„To jistě," přikývl rytíř Lauřím. Ani on nebyl po dlouhé noci úplně střízlivý. Přátelsky objal zemana Johanida kolem ramenou a společně odešli. Za nimi se rychle vytratili ostatní.

„Jak to bude s uzavřením kobky?" věcně se ještě optal kaplan Bohuslav.

„Necháme to na ráno. Až se všichni vyspíme," rozhodl Sezama z Krašova. „V poledne se sejdeme v kapli, pomodlíme se a desku vrátíme na původní místo. Dobrou noc."

Nakonec zůstal v hodovní síni jen Oldřich z Chlumu a jeho panoš Ota.

„Tak co dál, urozený pane?" usmál se panoš. Cítil se trochu provinile, protože mu bylo mnicha Beata líto. Po tom všem trmácení bude spát na slámě ve studené kobce. Obtloustlý mnich by sice měl být zvyklý na nevytápěné klášterní cely, ale panoš Ota si nedělal iluze o přesném dodržování mnišských předpisů. Zvláště mezi konvrši, kteří žili mimo klášterní zdi.

„Konečně budeme mít klid," odpověděl královský prokurátor a spokojeně si zamnul ruce. Bylo mu chladno a chtěl je zahřát. I když venku už bylo pomalu ráno, do úplného rozednění ještě nejméně hodinka chyběla. Právě během zimních rán bývaly mrazy nejsilnější. V hodovní síni již oheň v krbu vyhasl a kamenné zdi paláce byly studené.

„Teď se, Oto, vrátíme do krypty. Musíme najít klíč k rébusu, který nám přichystal blahoslavený Hroznata. Kudy projít podzemím až k pokladu."

„Nestačilo by prostě otevřít ty tajemné dveře?"

„Pan Jetřich z Krašova se o to zřejmě kdysi pokusil," řekl zamyšleně Oldřich z Chlumu a v rychlosti svému panošovi vyprávěl, jak Sezamův otec dopadl. „Nechtěl bych, aby v tom výklenku našli další návštěvníci kostry dvě. Nebo třeba i tři," řekl a usmál se na panoše Otu. „Co by si počaly dívky v českém království, kdyby se ti mělo něco stát?"

„Země by se určitě zahalila do smutku," ironicky opáčil mladík. „Pokud budeme v kryptě, nehrozí, že nás tam někdo překvapí?"

„Naprosto ne," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. Byl už zase vážný a zcela ponořený do složitého problému, který je čekal. „Ti,

kteří s tím nemají nic společného, teď spokojeně spí. Proto jsem je držel tak dlouho v hodovní síni. Aby se unavili a co nejvíc toho vypili. Co tu měli také dělat? A zločinec? Bude čekat, až se vrátím do své ložnice já. Nebude riskovat.“

„Je to jasné. Všichni bydlíte na stejné chodbě. Uslyší, až půjdete spát. Ale… kdo je to?“

„To má čas,“ usmál se královský prokurátor. „V tomhle případu totiž, Oto, už nejde ani tak o to, kdo to je, ale jak ho potrestat.“

„Jak to myslíte?“

„Uvidíš sám. Abych nezapomněl, ještě než vyrazíme do krypty, dojdi k sobě do purkrabství a přines mi do ložnice plášť s erbem českého krále. Máš přece ve svém vaku náhradní?“

Mladík přikývl a beze slova odběhl. Rychle uvažoval. Oldřich z Chlumu se rád chlubil, pokud se mu podařilo odhalit zločince pouze na základě své vynikající intuice a přísné logiky. Jenže teď se stále vykrucoval. Panoš nakonec došel k závěru, že jeho pán se nechce přiznat, neboť si není jistý. Rozhodl se proto dále nevyptávat. Stejně to k ničemu nevedlo a navíc nechtěl královského prokurátora zbytečně rozhněvat.

Plášť přinesl rychle a nedočkavě se vrátil do hodovní síně.

„Zařízeno. Strážný před palácem už není. Pan Sezama ho odvolal,“ hlásil.

„Vidíš,“ přikývl Oldřich z Chlumu významně. „Jak je vidět, všechno se chýlí ke svému konci.“

„Dobrému?“

„Jak jinak,“ odpověděl královský prokurátor, protáhl se a dodal: „To je přece zásada všech her a rytířských zpěvů.“

„Ne vždycky. Někdy končí i hrdinskou smrtí,“ protestoval panoš Ota.

„Náš příběh také skončí smrtí. Dobro zvítězí a zlo bude potrestáno. Jdeme, Oto.“

Zmatený panoš vykročil za svým pánem. Vyšli na nádvoří, obešli palác a za chvíli už stáli ve studené hradní kapli. Teď, když svítalo, vypadal vnitřek mnohem menší než během noční mše.

„Nezapomněl jsi, Oto, na lampu?“

„Kdepak, urozený pane. Schoval jsem si ji za oltářem. Vidíte, je tady," opáčil hrdě panoš. Pak zapálil knot od věčného ohně, který hořel v malém kahánku před hlavním oltářem. „Můžeme jít," oznámil.

Začali sestupovat skalní rozsedlinou dolů. Protože byla krypta otevřená již od včerejška a průrvou profukoval studený vzduch, vlhkost téměř všude vyschla. Šlo se teď pohodlněji, nemuseli dávat pozor, aby neuklouzli. Cesta jim připadala kratší než v noci po mši.

„Nejdřív slezeme do šachty a ještě jednou se podíváme na ty podivné dveře," řekl zamyšleně Oldřich z Chlumu.

Chodby pod kryptou rovněž vyschly. Suchá byla i jeskynní dutina před tajemnými dveřmi. Ale ne celá. Na podlaze přímo pod dveřmi zůstala louže vody a bylo zřejmé, že ji doplňuje pramínek, kterýž pod dveří vytékal. Dokud tu bylo všechno vlhké, snadno se dal ve tmě přehlédnout. Ale teď ne.

Oldřich z Chlumu si klekl a chytil do dlaně několik kapek vody. Promnul si mokrou ruku a pak spokojeně řekl: „Vlažná."

„Takže nejde o pramen ve skále," doplnil panoš Ota.

„Jistě. Za těmi dveřmi je prostor s vodou. Jakási obří zásobnice. Tady máš odpověď, proč se nedají dveře z této strany otevřít. Kdo ví, kolik tam té vody vlastně je. V téhle úzké chodbě by nás asi utopilo i docela malé množství. Jako se to zřejmě stalo panu Jetřichovi."

Panoš Ota si prohlížel stěnu, do níž byly dveře zasazené.

„Vidíte, ve skále je kolem hluboký zářez. Něco i jako ostění. Okraj dřeva do něho přesně zapadá." Opatrně se pokusil vsunout ostří dýky do škvíry mezi dveře a skálu, ale nedostal se daleko. Narazil na skálu.

„Samozřejmě." spokojeně přikývl Oldřich z Chlumu. „Otvor za nimi je mnohem menší než z téhle strany. Jinak by dveře tak dobře netěsnily. Té vody kolem neuniká moc."

„Takže záhadu dveří známe."

„To jistě," přikývl královský prokurátor. „Jenže jak dál?"

„Říkal jste, že podle směru chodby bychom měli být přímo pod kryptou."

„Takže jsou vlastně jenom dvě možnosti. Buď se dveře dají otevřít i zhora, nebo je z krypty sem dolů ještě jiný vstup."

„Nemusí to být ani vstup. Může to být jenom skrytý kanál. Možná velice malý. Jinak by se nedostala za dveře po zaplavení krypty voda," připomněl panoš Ota.

„Máš pravdu. Jdeme zpátky," souhlasil Oldřich z Chlumu.

Za chvíli byli zpět v temné kryptě. Před nimi stála na zvýšeném stupni Hroznatova tomba. Panoš na ni ukázal a navrhl, aby se ji pokusili otevřít. „Ve dvou bychom mohli s tím kamenným víkem pohnout."

„Zkusíme to. Ale jsem si téměř jistý, že to je zbytečné. To by napadlo každého. Nezapomeň, že nejsme první, kdo hledá cestu k pokladu. Kromě nebohého pana Jetřicha je tu ještě člověk, který kvůli stříbru vraždí. Má proti nám náskok, ale k cíli se nedostal. Přitom to nebude hlupák. Takže cesta dál jednoduchá nebude."

Nicméně se chopili kamenné desky a po chvilce námahy ji odsunuli tolik, aby viděli do tomby. Byla samozřejmě prázdná. Panoš Ota dokonce vlezl dovnitř a prstem proklepal dno a vnitřní stěny. Nenašel nic, co by ukazovalo, že by se záhadné dveře daly odsud otevřít. Nakonec vrátili víko zpět.

„Prázdná jeskyně," zabručel rozmrzele královský prokurátor, který se rozhlížel kolem. „Prohlédneme stěny a podlahu. Hlavně, jestli někde není uvolněný kámen, za kterým by byl otvor. Nebo ukrytá páka, provaz, prostě cokoli, co by vedlo dolů pod podlahu."

Ota postavil lampu na víko tomby a pak se spolu s královským prokurátorem vydali každý jedním směrem. Sešli se za chvíli na opačné straně krypty u východu do kaple. Panoš jen bezradně pokrčil rameny. Skála byla všude souvislá, bez jediné pukliny.

„Prohlédneme ještě zdivo za šachtou," navrhoval horlivě.

Oldřich z Chlumu však zavrtěl hlavou. „Tam to být nemůže. Jednak jsem to už prohlížel, ale hlavně, je to příliš blízko k šachtě se žebříkem. Když si představíš délku a směr chodby, tak to místo neodpovídá. Musíme hledat spíše někde tady. Kolem východu z krypty. To je podle mne ten správný směr."

„Jenže tady nic není. Jenom skála a skála," vztekal se panoš Ota. Znovu obešel celou kryptu a několikrát do stěny kopl. Jednou tak silně, až sykl bolestí.

„Nerozčiluj se, Oto," mírnil jeho vztek královský prokurátor. „Ráno bývá moudřejší večera."

„Vždyť je ráno," zabručel panoš.

„To jistě. Ale já chtěl říci něco jiného. Používej raději rozum než své nohy. Hlavou vymyslíš určitě víc."

„Co ta znamení?" vyhrkl panoš, když se vrátil ke královskému prokurátorovi.

„Zrovna o nich přemýšlím. Je to vlastně jediná nápověda, kterou tu Hroznata zanechal. Pokud nepočítáme ten nápis na tombě."

„Mojžíš udeřil do hladiny Rudého moře pastýřskou holí a vody se před utíkajícími Židy rozestoupily," vzpomínal panoš Ota. „V tom musí být klíč k celé záhadě."

„Aby se před námi vody rozestoupily, potřebujeme také nějakou zázračnou hůl," tiše si pro sebe opakoval Oldřich z Chlumu. „Nad šachtou je na stěně vyrytá spirála. Symbolizuje biskupskou berlu. Jenže ta má úplně jiný tvar, než měla Mojžíšova hůl. Navíc ukazuje, kudy pokračovat při hledání stříbra. Spirála s otevřením dveří nemá co dělat."

„Nad tombou jsou tři vlnovky," vzpomínal panoš Ota. „Znamení vody. Možná tím chtěl Hroznata říci, že voda může neopatrného člověka zabít. Proto jsou vlnovky i nad těmi dveřmi dole."

„Nebo že někde odsud se dá voda vypustit," namítl Oldřich z Chlumu. „Když přemýšlím o těch znameních, všechno ukazuje k tombě."

„Tam jsme ale hledali. Není tam vůbec nic. Ale pro jistotu se tam podívám ještě jednou," navrhl panoš Ota. Nečekal a vrhl se k sarkofágu.

Oldřich zůstal u východu a tiše si pro sebe opakoval verše ze Starého zákona. Pak nadšeně vykřikl: „To je ono!"

Ota se polekal, a protože právě klečel u stěny a prohlížel kamenný stupeň pod tombou, trhl sebou a udeřil se do hlavy.

„Tak, a budeme mít boule oba," zaklel.

„Mám nápad. Za všechny boule," chvatně začal vykládat královský prokurátor. „Co když ten kříž tady u východu neznamená cestu zpátky do kaple? Co když je tou Mojžíšovou holí, před níž se rozestoupí vody?"

„V době útěku Židů z Egypta se kříž ještě neuctíval," namítl panoš Ota. Tušil však hned, že jeho pochybnost neobstojí.

„To samozřejmě ne," souhlasil živě Oldřich z Chlumu. „Jenže dávné pastýřské hole měly nahoře malou příčku, o kterou se mohl pastýř při chůzi opírat. Ve staré hebrejštině je dokonce pro starou pastýřskou hůl, jež se užívala v biblických dobách, stejné označení jako pro kříž. Už chápeš?"

Panoš Ota radostně zavýskl a už se těšil, až vstoupí do sklepení s pokladem. Jenže prvotní nadšení rychle vyprchalo. Kolem stěny s vyrytým křížem bylo hledání stejně beznadějné, jako na ostatních místech v kryptě. Všude jen souvislá chladná skála.

„Jak je to dál v Mojžíšově knize?" vzpomínal Oldřich z Chlumu. „Něco jsme museli přehlédnout."

„Vody se rozestoupily a mezi nimi prošli Židé po dně Rudého moře. Průchod se za nimi uzavřel a vody pohřbily faraónovy vojáky," citoval panoš.

„Průchod, Oto," vykřikl Oldřich z Chlumu. „Musíme hledat v chodbě. Ne přímo v kryptě. To je tajemství toho nápisu. Ostatně, vždyť o tom mluví Hroznata i ve své listině o založení kaple. Na konci pergamenu stojí něco v tom smyslu, že pouze upřímně věřícímu, který své kroky obrátí do kaple, se dostane odměny."

Jenže ani v chodbičce, spojující kryptu se schody do kaple, nebylo nic, co by jim pomohlo. Teprve když se dostali ke schodišti, uviděli to hned. Všechny schody byly vytesané přímo do skály. Pouze poslední byl tvořen velikým plochým kamenem, zasazeným k patě schodiště.

Sklonili se a pokusili se ho odsunout. Ať jím však cloumali sebevíc, nehnuli s ním ani o píď. Přitom nebyl veliký a ve svém lůžku se viklal. „Oto, přines lampu," rudý námahou supěl Oldřich z Chlumu. „Třeba je tu nějaký tajný mechanizmus."

Až ve světle si všimli, že kámen má po straně dvě mělké prohlubně, za které se dal pohodlně uchopit. V levé stěně průrvy byla navíc znatelná spára. Oldřich z Chlumu si klekl, zaklesl ruce do otvorů a pak celkem snadno schodem pohnul. Téměř polovinu ho zasunul do otvoru ve stěně.

Pod schodem se nalézal kónicky se zužující otvor, který mizel hluboko ve skále pod nimi. Otvorem bylo protaženo silné lano s masivním bronzovým kruhem na konci. Ten zabraňoval, aby provaz propadl do úzké šachty. Oldřich z Chlumu pevně uchopil kruh pokrytý zelenkavou měděnkou a zatáhl. Chvíli nic nekladlo odpor a lano klouzalo nahoru skoro samo, ale pak se zastavilo. Zabral tedy vší silou. Lano se opět pohnulo. V tu chvíli uslyšeli z podzemí vzdáleně hluk prudce tekoucí vody.

„Tak, to bychom měli," spokojeně přikývl Oldřich z Chlumu a podal bronzový kruh Otovi. „Někam ho upevni. Půjdeme se podívat dolů."

„Kam ho mám upevnit?" bručel panoš. „Nic tu není. Jenom holá skála."

Oldřich z Chlumu vytáhl z pochvy dýku a zaklínil ji o několik schodů výše do štěrbiny ve stěně. Pak rukou svému panošovi ukázal, co má udělat. Dychtivě se otočil a pospíchal zpět do krypty. I když tam byla tma, neboť měli jen jednu lampu a tu nesl Ota, našel otvor do šachty. Nahmatal konec žebříku a začal opatrně sestupovat dolů. Když slezl až na dno, sehnul se a dlaní ohmatával podlahu chodby. Pak se spokojeně napřímil a křikl na panoše, který se zatím objevil s lampou nahoře u vstupu do šachty. „Je to tady všude mokré."

„Počkejte na mě," káral svého pána mladík a honem slézal za ním. „Teď už nám nic neuteče. Nevíte, kde ještě může co číhat. Zvlášť když nemáte světlo."

„To je pravda," přikývl Oldřich z Chlumu. Ale v rozporu se svými pokornými slovy se sám dral do nízké štoly, která vedla k tajemným dveřím.

„Vezměte si alespoň lampu," volal na něho panoš a rychle mu ji podával do chodby. Sám se však okamžitě plazil za ním. Skála byla nepříjemně studená a mokrá, jak se tudy před chvílí valila voda.

Pospíchali tak, že se nedočkavostí občas uhodili o vyčnívající kámen. Ale vůbec jim to nevadilo. Konečně se chodba rozšířila a ocitli se v jeskyni. Vchod do nitra skály byl odkrytý. Dveře se otevíraly prazvláštním způsobem. Byly upevněné ve středu železnou tyčí, aby se daly odklopit. Na zadní straně měly dvě masivní

zrezivělé pružiny. Kdyby provaz nahoře neuvázali, pružiny by dveře samy zavřely ihned, jakmile by vytekla všechna voda.

Za dveřmi se chodba lomila a směrovala vzhůru. Vystoupili asi po dvaceti schodech a ocitli se v další jeskyni, téměř tak veliká jako skalní dutina před dveřmi.

U zadní stěny stála na kamenném stupni masivní okovaná truhlice. Oldřich z Chlumu zvedl víko. Bylo nasáklé vodou a příšerně těžké. Panoš Ota, který se opět ujal lampy, posvítil dovnitř. Pak vydechl zklamáním. Truhlice byla prázdná.

„To není možné," vztekle zabručel Oldřich z Chlumu. Ale hned se zarazil. „Přiklopíme zase víko," řekl klidně. Když byla truhlice opět zavřená, půjčil si lampu a chvíli si ji poohlížel. Pak přikývl a řekl: „Další chyták. Ten Hroznata by mohl být arabský mudrc. Ti si také libují v hádankách."

„Takže poklad tu je?" nadšeně se optal panoš.

„Samozřejmě," potvrdil královský prokurátor. „Podívej. Nahoře na víku truhly je kruh. Stejný jako na stěně v kryptě. Co znamená? Tam nahoře nám říká, že dál nic není, žádná cesta. Tady vlastně totéž. Ale když se podíváš do truhlice, uvidíš na stěně u dna spirálu. Cesta ke stříbru biskupa Jindřicha Břetislava pokračuje pod truhlicí. Řekl bych, že tam bude jáma a v ní to, co hledáme."

„Tak rychle," nedočkavě pobízel královského prokurátora panoš Ota. „Odsuneme truhlici."

„V žádném případě!" zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Necháme všechno tak, jak je. Nezapomeň, vraha jsme stále ještě neusvědčili. Ale hlavně nepotrestali. Vlastně se mi hodí, že truhlice je prázdná. Lámal jsem si hlavu, jak to celé zaonačit, ale Bůh sám chce, abych to dokončil."

V hlase nezněla hrdost, na jakou býval panoš Ota zvyklý. Ve výrazu Oldřicha z Chlumu byl zvláštní smutek a hořkost.

Otočil se a pomalu se vracel zpět do krypty. Panoš Ota s lampou za ním.

Když už byli na schodišti ke kapli, zastavil se panoš a ukázal na provaz s bronzovým kruhem. „Mám ho uvolnit?"

„Jen to tak nech," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Ať to má lehčí. Nemáme stejně moc času. Za chvíli se začne hrad probouzet. Do té doby to musí být za námi."

23. KAPITOLA

Vrátili se do kaple. Oldřich z Chlumu se ostražitě rozhlédl, zda tu náhodou není nějaký věřící, který nemohl dospat. Ale kostel byl prázdný a tichý. Skrze okna pronikal dovnitř slabý svit ranního slunce a na stěnách kreslil podivuhodné obrazce. Ve dvou svícnech prskaly voskovice, které již skoro vyhořely. Plameny zápasily z posledních sil o existenci na konci ohořelých knotů.

„Posaďme se," řekl tiše královský prokurátor a pokřižoval se.

„Já myslel, že spěcháme," opáčil trochu rozmrzele panoš Ota. Potom uhasil lampu a ukryl ji zpět za oltář. „Třeba se nám bude ještě hodit."

„Teď se musíme rozdělit," začal vysvětlovat Oldřich z Chlumu. „Já se postarám o kryptu a ty o bratra Beata."

„Je ve vězení a určitě je tam v bezpečí, na rozdíl od nás dvou. Co je s ním?"

„Pomůžeš mu utéct," usmál se Oldřich z Chlumu a trochu zlomyslně si měřil panoše Otu.

„Jenom to," opáčil mladík ironicky. „Něco trochu nebezpečnějšího pro mě nemáte? Už jsem se začínal nudit."

„Musíš to ale udělat tak, aby si toho nikdo nevšiml. Alespoň do snídaně," pokračoval královský prokurátor. „Nejjednodušší bude, když pořádně opiješ vojáka, který vězení hlídá. To by mělo jít snadno."

„Proč jste tedy bratra Beata do vězení posílal, když má zase utéct? Tomu nerozumím. Vůbec tam přece nemusel. Sám pan Sezama se zdráhal ho uvěznit."

„O to právě jde," vysvětloval Oldřich z Chlumu. „Až budeš ve vězení, osvobodíš také toho lupiče."

„Copak má on něco společného s naším případem?"

„Samozřejmě," přikývl královský prokurátor. „Ve vězení zjistíš, že ten lupič není nikdo jiný než náš ztracený student. Vsadím svou čest rytíře a úřad královského prokurátora, že to tak je."

„Ten? Jakže si říká? Jindřich?"

„Ano, studentům se tak představil. Jenže já už teď vím, jak se jmenuje ve skutečnosti," pokračoval Oldřich z Chlumu tlumeně. „Toho osvobodíš také."

„Umíte čarovat?" zamračil se panoš. „Jak jste pro Boha živého přišel na to, že je právě tam? Ale hlavně, jak víte, kdo to opravdu je?"

„To by bylo dlouhé vyprávění. I když je to vlastně hrozně jednoduché. Krašov je rozlehlý hrad. Jenže zase ne tak veliký, aby se v něm mohli ztratit tři lidé. Pokud by po nich pátrala celá hradní posádka, několikrát by prolezla všechny díry a zákoutí a nikoho nenašla, pak je to divné. Stráž u brány tvrdila, že nikdo Krašov neopustil. Ale i kdyby se voják zmýlil a třeba na chvíli usnul, kam by v noci utíkali? Pamatuješ, jak vypadala cesta, když jsme šli dneska ráno k řece? Sníh byl netknutý. Sněžit přestalo včera večer a od té doby po cestě nikdo nekráčel. Jestliže by někdo opustil hrad, musel by zanechat stopy. Bylo jasné, že ztracený student, paní Guta a Sezamův syn zůstali na hradě. Rovněž bylo jasné, že se nemohli ukrýt tak, aby na ně vojáci nenarazili. Co z toho vyplývá?"

„Nejsem si jistý," opáčil panoš Ota a rychle dodal: „Neměl jsem ovšem tolik času jako vy o tom přemýšlet. Dobrá, Jindřich, nebo jak se ten student jmenuje, sedí ve vězení. Ale kde je rodina pana Sezamy?"

„Řekl bych, že ji zamkl ve své ložnici. Manželce i synovi zakázal hlasitě hovořit a odpovídat na klepání z chodby. Mají se skrývat, dokud je on sám nepustí ven. Napadlo mě to, když jsem s ním chtěl mluvit. Před mší mne srdečně zval do své ložnice, později mu to najednou vadilo. Ložnici pečlivě zamkl a šel raději ke mně. Přitom to bylo vlastně mimořádně nezdvořilé."

„Jaký by to mělo všechno smysl?" vrtěl panoš Ota nechápavě hlavou.

„Jak jsem řekl," usmál se Oldřich z Chlumu, „je to na delší vyprávění. Vysvětlím to později. Teď je důležité odvést Beata a toho druhého z vězení. Dej ale pozor. Náš ztracený student ti bude chtít zmizet. Hlídej ho! Oba dva nenápadně odvedeš do své ložnice v purkrabství. Toho studenta spoutáš. Bratr Beatus si ho vezme na starost. Vysvětli oběma, že mi musí věřit."

„To bude ten student nadšený. Z jednoho vězení do druhého," ironicky vrtěl hlavou panoš Ota.

„Neprávem. V hradním vězení by mu šlo o život, ale v mém se nakonec dočká spravedlnosti. Jako ostatně každý. Sám mi nakonec poděkuje!"

„Co pak?"

„Až mě uvidíš odcházet do předhradí s mužem, který bude mít na sobě tvůj plášť s erbem českého krále, zburcuješ purkrabího a s několika vojáky přijdete za mnou do šenku. Nemusíte ovšem spěchat. Dejte mi chvíli čas."

„Kolik?"

„Pár minut bude stačit. Hlavně nesmíte přijít dřív, než ten druhý vejde do hostince. Teprve až bude uvnitř, přijďte."

„A ten v plášti bude…"

Oldřich přikývl. „Ano, zločinec. Tak už běž. Zastav se v kuchyni a vezmi si džbán s kořalkou. Hodně štěstí."

Panoš Ota vstal, upravil si oděv a rukou si očistil zbytky špíny, které na něm ulpěly při prolézání podzemních štol. Pak si ještě srovnal opasek s dýkou. Když si všiml ironického pohledu svého pána, zabručel: „Jdu mezi lidi. Nesmím dělat ostudu vašemu úřadu."

Vyšel na nádvoří a zamířil do paláce. V kuchyni našel poloprázdný džbánek s ostře vonící jalovcovou kořalkou.

„Pro jednoho až dost," usnesl se. Džbánek ukryl pod pláštěm a pak se vrátil na nádvoří. Hradní vězení bylo v podzemí a vcházelo se do něj z přízemí velké věže.

Došel k ní, otevřel dveře a vstoupil. Na levé straně stálo u zdi dřevěné schodiště, po kterém se dalo vystoupit na horní ochoz. Pod ním byly v podlaze kamenné schody do podzemí. Proti dveřím stála dřevěná lavice a na stěně z velkých kamenných kvádrů nad ní se viklal rezavý držák s hořící loučí. Na lavici ležel voják přikrytý špinavým pláštěm a hlasitě chrápal. Jakmile zavrzaly dveře, plášť shodil na zem a nemotorně vyskočil. Když ale zjistil, že to není purkrabí, vztekle zaklel a posadil se zpátky na lavici.

„Co votravuješ?" utrhl se na panoše. Z úst byl cítit kyselý pach vypitého piva. Panoš Ota v duchu jásal, protože tenhle strážný měl dost i bez jeho kořalky. Moc času s ním neztratí.

„Bylo mi smutno, kamaráde," pronesl. Snažil se, aby mu jazyk trochu škobrtal. Když vstoupil do přízemí věže, zakopl, jako by byl opilý. Přitom se rukou opřel o stěnu a druhou, v níž držel džbánek, vysunul z pod pláště.

„Tady není nic k pobavení," opáčil voják a lehl si zpět na lavici. Chtěl se přikrýt pláštěm a pokračovat ve spaní. Jenže si v mihotavém světle louče všiml džbánku v panošově ruce. Opět se posadil. „Je v něm ještě něco?" optal se věcně.

„Dost pro oba," usmál se panoš Ota a škytl.

„Tak pojď dál," dobromyslně se zazubil voják. „Ale zavři dveře, ať nás nikdo nenachytá." Potom se na lavici odsunul stranou, aby udělal mladíkovi místo. „Služba v noci je vždycky strašně dlouhá. Mám smůlu. Zrovna dneska," bručel, ale při pohledu na džbánek se nezdál nijak rozmrzelý.

Panoš Ota se posadil a přátelsky řekl: „Tak na tvoje zdraví."

Zvedl džbánek k ústům a dělal, že pije. Otřel si ústa a podal ho vojákovi. Ten však nespěchal. Nejprve zvědavě přičichl a pak spokojeně opáčil: „Z jalovce, ta je dobrá na kašel. Dává sílu. V posteli po ní dokážu, kamaráde, divy."

„Opravdu?" s upřímným zájmem se podivil panoš. V duchu si říkal, že to někdy bude muset vyzkoušet.

Voják si mohutně zavdal, pak džbánek odložil na lavici a spokojeně říhl. S dalšími přípitky už tolik času neztráceli. Za pár minut byl voják opilý namol. Když začal padat z lavice a nebyl už schopný zvednout džbánek sám, panoš Ota mu ho přidržel a do otevřených úst nalil vše, co ještě zbylo. Protože se mu však zdálo, že voják chce kořalku vyplivnout, zaklonil mu hlavu a zacpal nos. Opilý strážný ústy zalapal po dechu a vše spolkl.

„Tak a máš doufám dost," zabručel panoš a štítivě si otřel o vojákovu kazajku ruku, kterou držel jeho nos. Pak strážného zvedl a se supěním položil na lavici. Přikryl ho pláštěm a nechal svému osudu.

Vytáhl z držáku na stěně hořící louč a vydal se do podzemí. Na konci schodů byly masivní dřevěné dveře, zajištěné zvenčí pevnou závorou. Odsunul ji a vstoupil. Vězeňská kobka byla malá a odporně to v ní páchlo hnilobou a močí. Na jedné straně byl řetězem ke kruhu

ve stěně připoutaný bratr Beatus, na opačné jakýsi mladík, který však měl ještě přes hlavu přetažený starý pytel. Když ho panoš stáhl, zjistil, že vězeň má navíc v ústech roubík.

„Za tohle přijdu rovnou do nebe," lamentoval mnich, sotva panoš vstoupil. „Už to tady nevydržím. Je tu hrozná zima a mám křeče po celém těle."

„Proto jsem pro tebe přišel," přikývl panoš a sklonil se k Beatovi. Pouta byla stažená železnými šrouby, ale nikde neviděl kleště, kterými by je mohl uvolnit. Vrátil se na schody a zvedl louč nad hlavu. Nemusel hledat dlouho. Vysoko, skoro až u klenutého stropu, byl výklenek s nářadím k poutání vězňů. Popadl kleště a za chvíli už se mohl mnich volně protáhnout.

Třel si otlačené zápěstí a kotníky. Přitom láteřil výrazy, které určitě nepatřily do slovníku cisterciáckého konventu.

„Takže už ta hloupá hra skončila?" optal se s nadějí panoše.

„Vůbec ne," opáčil s potlačovanou zlomyslností Ota. „Můj pán rozhodl, že spolu utečeme. Říkal, že pronásledovatele máme pobít."

Mnich Beatus se pokřižoval a odevzdaně si povzdechl: „Zabít je smrtelný hřích a má duše by skončila v pekle. Ale sedět v téhle kobce je horší. Dáš mi nějakou zbraň?"

„Ne," odpověděl vážně panoš Ota. „Budeme je škrtit holýma rukama."

Teprve teď mnichovi došlo, že si z něj tropí legraci. Ty výrazy, které vzápětí použil, by nepatřily už ani do slovníku hospodských povalečů.

„Nerozčiluj se," omlouval se panoš Ota. „Skutečně musíš utéct. Ale nepůjdeme daleko. Mám tě ukrýt ve své ložnici v purkrabství. Tam budeš mít dost pohodlí. Pomoz mi, musím ještě sundat pouta tomu druhému."

„Vždyť to je jeden z těch studentů, kteří hráli hru o blahoslaveném Hroznatovi," vyhrkl bratr Beatus překvapeně. „Co provedl?"

„To není důležité. Hlavně rychle, ať nás nikdo nechytí," přísně zabručel panoš Ota.

S mnichovou pomocí osvobodili i studenta. Jakmile byl volný, vyskočil a chtěl se vrhnout ke dveřím. Panoš Ota byl ale na něco

takového připravený. Popadl ho kolem krku a bleskově srazil na zem. Vytáhl dýku a opřel mu ji špičkou o hrdlo.

„Tak aby bylo mezi námi jasno," řekl přísně. „Odvedu tě odsud. Ale žádné hlouposti. Kdybys mi chtěl pláchnout, vrazím ji do tebe bez jediné výčitky svědomí. Můj pán, královský prokurátor, ti vzkazuje, že se dočkáš spravedlnosti. Musíš mu důvěřovat."

Student neodpověděl a těžce se sbíral ze země. Po dlouhém pobytu ve vězení se cítil ztuhlý, ruce ani nohy ho nechtěly poslouchat. Když už byli na schodech, obrátil se k panošovi, který šel s tasenou dýkou za ním a řekl: „Máš štěstí. Kdybychom se potkali jinde, ukázal bych ti."

„Až tohle skončí, dám ti příležitost," usmíval se panoš. „Ale teď opravdu žádné hlouposti!" Potom zavřel pečlivě závoru na dveřích vězeňské kobky. Čím později si stráž všimne, že vězňové utekli, tím lépe.

Když vstoupili do přízemí věže, všiml si panoš, že se opilý voják svalil z lavice na podlahu. Teď chrápal u zdi a zdálo se, že mu nic nechybí. Panoš Ota přes něj přehodil plášť, který se zachytil o rezavý hřebík na kraji lavice. Pak vrátil louč na místo v držáku na zdi. Prstem oběma vězňům ukázal, aby byli zticha a chvíli počkali.

Opatrně pootevřel dveře a rozhlédl se po nádvoří. Bylo prázdné. Rukou pokynul, aby šli za ním. Vyšli ven a opatrně se plížili k purkrabství. Šli těsně podél hradby pod dřevěným ochozem, který je kryl před hlídkou na velké věži. Když míjeli čeledník, objevila se děvečka Magdalena.

„Celou noc jsem na tebe čekala," řekla s výčitkou v hlase Otovi a rukou zajela do jeho dlouhých vlnitých vlasů. „Víš, co jsi slíbil?"

„Jsi krásná," drmolil rychle. „Ale mám ještě nějakou práci. Přijdu později."

Ohrnula ret. „To říkají všichni, když se mě chtějí zbavit." Teprve pak si všimla obou mužů, kteří se ukrývali za panošem Otou. Okamžitě jí došlo, co se stalo. Usmála se a sladce pokračovala: „Mohla bych začít křičet. Ale žádná slušná dívka přece neprozradí svého milence. Pokud ovšem to je skutečný milenec!"

„Budeš spokojená," sliboval panoš Ota. „Ale já mám teď opravdu strašně málo času."

„Mně stačí chvilka," řekla s hříšnými ohníčky v očích. „Vyber si, buď já hned, anebo všechno řeknu purkrabímu."

„Vezmi tu couru klackem přes hlavu," nervózně radil student.

„To by byla škoda," pokrčil panoš Ota s hranou odevzdaností rameny. „Děj se vůle Páně!"

Mnich Beatus se pokřižoval, protože si neuměl představit, že přání téhle nadržené holky by mohl být záměr Boží, ale neřekl nic. Chtěl být v bezpečí a bylo mu srdečně jedno, co bude panoš Ota dělat pak. Hlavně, aby on už byl z nádvoří pryč.

„Počkej na mě, Magdaleno," řekl panoš Ota. „Odvedu je a jsem tu hned."

„Počkám," řekla dívka přísně. „Ale ať to netrvá věčnost."

Do Otovy komnaty v purkrabství se dostali bez obtíží. Jakmile vstoupili, optal se panoš Ota studenta laskavě: „Necháš se spoutat dobrovolně, nebo se chceš prát?"

„Kdybych tě srazil ze schodů dolů, asi by to udělalo zbytečný hluk," opáčil mladík klidně. „Navíc ti musí zbýt nějaká síla pro tu couru. Až budu jednou vyprávět, jak má svoboda závisela na tom, jestli uspokojíš hradní děvečku, nebude tomu chtít nikdo věřit." Pak nastavil ruce a nechal se svázat.

„Mám ti požehnat na cestu?" optal se s nevinným výrazem mnich Beatus, když panoš Ota odcházel. Mladík jen mávl rukou a pečlivě zavřel dveře.

Vyběhl na nádvoří. Magdalena stále čekala u čeledníku. Popadl ji a rychle zmizeli uvnitř.

Když po nějaké době zase vyšel ven a upravoval si v běhu nohavice, bručel si pro sebe spokojeně: „No vida, že to šlo i bez jalovcové."

24. KAPITOLA

Do paláce se Oldřich z Chlumu vrátil přes nádvoří. Ač to byla delší cesta, než z kaple na tribunu a po můstku přímo do patra paláce, měl své důvody.

Když vcházel do ložnice, přibouchl hlasitě dveře a jejich prásknutí se rozlehlo ztichlou chodbou. Sám se trochu lekl, zda to nevypadalo příliš divadelně.

Byl si totiž jistý, že jeho muž nespí a sleduje, kdy se královský prokurátor vrátí. Věděl také, že nevyrazí hned, ale chvíli počká. Určitě bude chtít, aby královský prokurátor usnul. K tomu neměl Oldřich z Chlumu ve skutečnosti daleko. Únavou mu padala víčka. Co všechno za jediný den a noc stihl! Věděl však, že si nesmí sednout, protože by ho teplo ukolébalo. Krb sice již dávno vyhasl, ale zdi z mohutných kvádrů chránily místnost před vychladnutím. Kdo ví, jak dlouho bude muset čekat?

Složil ruce za zády a pomalu přecházel od okna ke dveřím a zase zpátky. V duchu probíral vše, co během nočního pátrání zjistil, a ověřoval si, zda to do sebe zapadá. Nikde nenašel skulinu. Prošel všechno a dostal se ve svých úvahách až na konec. Ale jeho muž stále nešel. Na okamžik Oldřicha z Chlumu popadly pochybnosti, zda někde neudělal chybu. Pokud by totiž onen muž zůstal ve své komnatě, ztrácelo smysl všechno, co zatím připravil.

Konečně zaslechl tichý šramot. Kdyby nebylo ještě tak brzy ráno a nádvoří liduprázdné, určitě by ho přeslechl. Nepatrné zaskřípání dveřních pantů. Po špičkách došel ke dveřím a položil na ně ucho. Měl neodbytný pocit, že ten na druhé straně udělal totéž. Zatajil dech a čekal. Pak zaslechl tiché kroky a slabé zavrzání dvířek, které vedly z chodby na můstek ke kapli. Pocítil úlevu. Konečně!

Chvíli počkal, teď už nebyl důvod spěchat. Ještě by všechno pokazil. Teprve když si byl jistý, že ten druhý už sestoupil do krypty, vyšel ze své ložnice. Rozhlédl se a rychle přeběhl chodbu. Po můstku zamířil na tribunu a sestoupil po úzkém kamenném schodišti k oltáři svaté Barbory. Jak předpokládal, kaple byla prázdná a z otvoru, kudy vedly schody do krypty, vycházelo slabé světlo. Během několika

okamžiků zmizelo. To už onen muž sestoupil až dolů a teď se chystal vlézt do šachty.

„Tak to vidíš," obrátil se Oldřich z Chlumu důvěrně k soše světice. „Co všechno se může na tvůj svátek stát?" Pak opatrně obešel oltář, vzal si lampičku s věčným ohněm a usedl na nehoblovanou dřevěnou lavici, která stála těsně vedle schodů do krypty. Lampičku položil opatrně na podlahu pod lavici.

„Bože, stůj při mně," začal se tiše modlit. „I když musím potrestat tvého služebníka způsobem, ke kterému mi zákon nedává právo, věřím, že ty do mé duše vidíš a víš, že je čistá. Proto tě snažně prosím, požehnej mé kroky, jakkoli budou bolestné. Amen!"

Pak se pohodlně opřel o kamenný sloup za svými zády, natáhl nohy a čekal. Věděl, že to nebude trvat příliš dlouho.

V kapli byla naštěstí pro něj zima, a tak ho malátná ospalost přešla.

Pak uslyšel z otvoru v podlaze hluk a vzápětí se vynořila postava v bílém plášti. Muž skoro běžel.

„Tady jsem, převore Severýne," upozornil na sebe Oldřich z Chlumu.

Převor byl zadýchaný rychlým během po schodech. Zastavil se a nepřátelsky si královského prokurátora měřil. Byl bledý a rty měl zlostně semknuté.

„Pane z Chlumu, co to všechno má znamenat?" vyhrkl a v hlase byla slyšet spíše zvědavost než obvyklý povýšený tón. Ale také vztek a tajená hrozba.

„Co myslíte?" klidně se protáhl Oldřich z Chlumu a rukou zadýchanému převorovi ukázal, aby se posadil vedle něj. Ten váhal jenom chvilku a pak těžce dosedl na lavici, až dřevo zapraštělo.

„Víte dobře, o čem hovořím. Kde je stříbro?"

„Pryč," pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. Převor chtěl popuzeně vyskočit, ale zadržel ho. „Počkejte, vy si vážně myslíte, že bych dokázal za tak krátkou chvíli vynosit nahoru několik tisíc hřiven? Vždyť to je náklad na celý vůz. Myslel jsem, že jste chytřejší."

Hubený převor se teď opravdu urazil. Ale zvědavost mu nedala. Poposedl a po chvilce ticha zabručel: „Tak kdo to stříbro ukradl?"

„Ukradl? Ono bylo vaše?“ upřímně se podivil královský prokurátor. Přitom nenápadně posunul nohou lampičku, která stála na podlaze pod lavicí, aby se její plamen dostal ke spodnímu lemu převorova dlouhého pláště.

„Nevím, co všechno o něm víte,“ začal poučovat převor Severýn, „ale je to vlastně dědictví našeho kláštera po blahoslaveném Hroznatovi.“

„Vím toho dost,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Možná víc, než tušíte.“

„Alespoň nemusíme ztrácet čas zbytečným vysvětlováním. Kdo to stříbro vzal?“

„Počítejte se mnou na prstech. Vy jste přišel k truhle s pokladem pozdě. Já také. Kdo zbývá?“

„Sezama z Krašova je hlupák. Nevěřím! Neříkejte mi, že našel cestu. Já o to usiluji už třetí rok. A nepřišel jsem na ten naivní trik, jak dveře otevřít. Že by se to povedlo jemu?“

„Ne přímo,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu a s potěšením si všiml, že okraj převorova pláště začal pomalu doutnat. „Sezamovi o něm řekl jeho současný kaplan. Průchod však našel možná už jeho strýc Jan a kaplan Bohuslav se o něm dozvěděl po jeho smrti v kronice. To jste nevěděl, že si bývalý kaplan Jan psal kroniku? Mimochodem, Jana jste v Teplé zavraždil vy a ne lupiči. Mám pravdu?“

„To sem nepatří,“ chladně opáčil převor. „Tak kaplan Bohuslav. Kdo by to do něho řekl?“

„To vám opravdu nebylo divné, proč nás po mši donutil pan Sezama, abychom nevycházeli z paláce? Vy věříte té pohádce, že se mu ztratila rodina a on ji hledal? Vůbec ne. Potřeboval čas k odstěhování stříbra a nechtěl, abychom ho překvapili.“

„Poslyšte, pane z Chlumu, vy máte pravdu! Jste chytřejší, než se zdáte.“

„Děkuji,“ lehce se uklonil královský prokurátor. „Vím ještě víc. Mohl bych vám říci, kde je stříbro teď.“

„Kde?“ vyhrkl nedočkavě převor Severýn. Kdyby nebyl tak vzrušený, všiml by si, že mu začíná hořet plášť. Ale myslel na jedinou věc. Na ztracený poklad.

„Možná až pak. Proč bych vám to měl vlastně říkat?“ usmál se s převahou Oldřich z Chlumu. „Od pana Sezamy dostanu dost.“

„Jak dostanete? Proč by se s vámi dělil?“

„Pokud by se o tom stříbře doslechl náš milostivý král Přemysl II. Otakar, co myslíte, že udělá? Vezme si ho sám. Podle zemského práva by k tomu měl dokonce právo. Záleží jenom na mně, co mu řeknu. Pan Sezama jistě ocení mou mlčenlivost.“

„Nebo vás zabije,“ řekl temně převor.

„To je možné,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale zabít královského prokurátora, to chce hodně odvahy. Pan Sezama by upadl v nemilost. I kdyby nebyl obviněn přímo, vražda by se stala na jeho panství. Na takové věci král nezapomíná. Pokud si chce pan Sezama v klidu užívat získané stříbro, potřebuje přízeň krále a klid. Ne, k vraždě se neodhodlá. Nemá vlastně ani rozumný důvod riskovat. Jsem si jistý, že se bude chtít rozdělit. Bude toho dost.“

„Náš klášter by také dokázal vaši pomoc ocenit,“ vyhrkl převor Severýn překotně. „A ještě uděláte službu Bohu.“

Přesně v té chvíli převorův plášť vzplál. Oheň rychle šplhal po látce vzhůru. „Proboha, hoříte,“ vykřikl s hraným zděšením Oldřich z Chlumu. Vrhl se na převora, strhl hořící plášť a začal po něm dupat škorněmi, aby ho uhasil. Převor se přidal a za chvíli bylo po ohni. Ale plášť byl zcela zničený.

„To je pěkné,“ zvedl Severýn ohořelou látku z podlahy. „A já tu jiný nemám. Jak budu vypadat?“

„Je pořádný mráz,“ nadhodil královský prokurátor a s hranými obavami ukázal rukou ke dveřím kaple. „Bez pláště je to venku o zdraví. Naštěstí bych vám mohl pomoci. Nemám sice plášť v barvě vašeho řádu, pouze s erbem českého krále. Ale mohu vám ho půjčit.“

„Lepší něco, než nic. Děkuji,“ přikývl povýšeně převor Severýn, jako by Oldřichova laskavost byla samozřejmostí. „Ale vraťme se k naší věci. Já to stříbro chci. Udělám všechno, abych ho pro náš řád získal.“

„Co všechno jste ochotný udělat? Třeba mě zabít?“

„Třeba,“ klidně přikývl převor Severýn. Pak se přátelsky usmál a obejmul Oldřicha z Chlumu jednou rukou kolem ramenou. „Jenže vy si vážíte svého života. Proto mi pomůžete. Mám pravdu?“

„Možná,“ souhlasil královský prokurátor. „Má cena je ale vysoká.“

„Dostanete každý desátý stříbrňák z celého pokladu. To je odměna královská, nemyslíte? Sezama z Krašova je lakomec. Tolik by vám určitě nenechal.“

„Pojďme do mé ložnice,“ pokrčil lhostejně rameny Oldřich z Chlumu. „Mám tam pro vás ten plášť. V klidu mi odpovíte na pár otázek. Pak se rozhodnu. Má cena je podíl z pokladu a pravda o tom, co se tu stalo.“

„Nač je vám pravda? Stříbro musí stačit.“

„To se velice mýlíte, pane převore. Miluji hádanky a tuhle jsem skoro celou rozřešil. Sám vám budu celý příběh vyprávět. Vy mi ho doplníte jen o některé drobnosti, které mi unikly. Víc po vás nechci. Pokud neuspokojíte mou zvědavost, stříbro zůstane panu Sezamovi. A pravdu se od vás dozvím stejně. Jako královský prokurátor vás obviním z několika vražd.“

„Nač by to bylo?“ pokrčil zvědavě rameny vysoký převor. „Zdáte se bystrý, pane Oldřichu! Tak mi neříkejte, že tomu sám věříte. Vážně si myslíte, že by mne náš řád vydal soudu? Navíc, jaké máte důkazy? Své domněnky. Nic víc. Před soudem všechno popřu. Ani král se za vás nepostaví. Leda že byste mu dal to stříbro. Jenže to byste přišel o svůj podíl. To by se vám asi nechtělo?“

„To určitě ne,“ přikývl Oldřich z Chlumu. Věděl dokonce víc než hubený převor. Král by nepostavil převora Severýna před soud ani v případě, že by stříbro dostal. Soudit církevní preláty bylo vždycky těžké a král chtěl žít s církví v dobrém. Žádal právě papeže o dispens, aby mu povolil rozvod. Premonstráti byli příliš mocní, aby si král troufl soudit váženého převora na základě dohadů. Víc Oldřich z Chlumu neměl. Nic na tom nemohlo změnit ani přiznání, pokud ho převor učiní mezi čtyřma očima. Ne, na tepelského převora bylo světské právo krátké. A on to dobře věděl.

„Tak jak?“ nadhodil převor Severýn netrpělivě. „Se mnou nebo proti mně? Ale rychle, je tu zima a za chvíli se probudí čeleď.“

„Desetinu stříbra pro mě a odpovíte mi na všechny otázky! Platí?“

„Jste jako mezek. Kde je to stříbro?“

„Znamená to, že souhlasíte?“

„Když vám to udělá radost, pak ano.“

„Stříbro je v tuto chvíli ukryté v předhradí. Můj panoš ho hlídá. Už nechal připravit vůz. Stihneme ho odvézt dřív, než na to pan Sezama přijde. Cesty jsou ovšem zasypané sněhem, daleko nedojedeme. Ale i tak budeme mít dostatečný náskok. Někde stříbro bezpečně schováme a později si ho vyzvedneme. Takže spojenci?“

„Spojenci!“ přikývl přátelsky převor Severýn a na znamení dohody se obejmuli a políbili na tvář.

Rychle vyběhli na tribunu a přes můstek se vrátili do paláce. V ložnici královského prokurátora si převor nejprve uvázal kolem ramenou plášť s erbem českého krále. Pak se posadil do křesla. Uvolněně přehodil nohu přes nohu a zvědavě se optal: „Nuže, pane z Chlumu. Jak to tedy podle vás bylo? Co jsem vlastně udělal?“

„O historii pokladu mluvit zatím nebudeme,“ usmál se Oldřich z Chlumu a posadil se na stolici proti převorovi. „Budeme mluvit o vraždách, které jste spáchal. Plzeňský hejtman Rutger byl hlupák, když na nic nepřišel. Přitom je to vlastně jednoduché.“

„Plzeňský hejtman Rutger není hlupák,“ usmál se převor. „Ví moc dobře, proti komu se nevyplatí jít. Za svou hloupost už dostal slušně zaplaceno.“

„Zbytečné výdaje,“ mávl rukou Oldřich z Chlumu pohrdavě. „Nepřišel by stejně na nic.“

„Odpusťte,“ zvědavě ho přerušil převor Severýn, „ale proč nepodezíráte pana Sezamu? Vždyť díky těm vraždám se stal pánem na Krašově. Pokud měl někdo vážný důvod zabíjet, pak to byl on.“

„Zpočátku vyšetřování jsem si to myslel rovněž,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Třeba ten jeho zákaz na hostině, abych se ke starým věcem vracel. To bylo velice podezřelé. Ale pak jsem ho viděl, když náhodou dostal do ruky dýku po svém zemřelém otci Jetřichovi. Ne, pan Sezama rodiče miloval a nikdy by svou matku Annu nevyhodil z okna. Když jsem si uvědomil tohle, pochopil jsem, že ho mohu z celé věci vyloučit. Vás jsem po pravdě nejdříve nepodezíral. Myslel jsem, že tu jste poprvé. Až když mi řekli, že sem na Krašov jezdíte už několik let místo vašeho nemocného opata.“

„Zajímavé," přikývl převor Severýn. „Vy byste byl skvělý při našich disputacích. Jaký úsudek! A postřeh. Máte můj obdiv, pane královský prokurátore."

„Děkuji," usmál se s hranou ješitností Oldřich z Chlumu. „Pojďme dál! O smrti bývalého kaplana Jana toho moc nevím. Ale místní kaplan má pravdu, že jste jeho strýce nechal zavraždit. Řekl bych, že právě on přišel na to, že je pod Krašovem ukrytý poklad."

„Ano," souhlasil klidně převor. „Ta zásluha mu skutečně patří. My jsme věděli, že stříbro biskupa Jindřicha Břetislava získal náš patron Hroznata. Ale netušili jsme, kde by mohlo být. Teprve kaplan Jan se prořekl. Byla to šťastná náhoda. Pak už to byla hračka. Vzal si ho do práce jeden náš zkušený bratr. Kdysi byl pomocníkem kata v Itálii a mnohému se přiučil. Jan vydržel hodně, ale nakonec řekl, co ví. Nemohli jsme ho nechat žít, to jistě chápete?"

„Jistě," ironicky přisvědčil Oldřich z Chlumu. „Nebyl jste si ale jistý, kolik toho řekl svému pánovi. Když jste před dvěma lety přijel na svatobarborské slavnosti, zjistil jste podle neurčitých náznaků, že pan Racek rovněž o pokladu něco ví."

„To nebyly jen náznaky, pane Oldřichu! Racek z Krašova se mě optal přímo, zda nemáme v klášteře listiny, které by se týkaly ztraceného stříbra. Že prý si chce ujasnit určité podrobnosti o životě svého předka."

„Naplánoval jste vraždu a připravil si ústup, aby vše vypadalo naprosto nevysvětlitelně. Na démony se dá svést cokoli. Z okna v podstřeší jste spustil provaz s uzly, pak jste pana Racka v jeho komnatě zabodl dýkou a zavřel jste dveře na závoru zevnitř. Vylezl jste oknem a po provaze do podstřeší. Klidně jste provaz vytáhl a schoval. Koho by něco takového napadlo? Stejnou cestou jste se dneska v noci z podstřeší spustil do prvního patra a pak se vmísil mezi rozhořčené hosty. Předtím jste se ovšem pokusil mne zavraždit. Ale můj panoš vás naštěstí překvapil. V chvatu jste nepřišel na nic jiného než na trik, který jste už jednou použil. Jinak jste byl v pasti."

„Malé nedorozumění," pokrčil rameny vysoký převor. „Musíte mně prominout, ale byl jste příliš zvědavý. Víte, že jsem vlastně rád, pane Oldřichu, že se mi to nepovedlo? Nelíbilo se mi, jak vyšetřujete smrt nebohého Lutolda. Kdybych však ten skvělý trik s provazem

nemusel v nouzi opakovat, nikdy byste nepřišel na to, jak pan Racek zemřel.“

„Ó ne, pane převore,“ vrtěl nesouhlasně hlavou Oldřich z Chlumu. „Napadlo mě to už dříve. Jedna děvečka mi prozradila, že tehdy po vraždě našla okno i okenici v komnatě pana Racka otevřené. V zimě! Víte, já už kdysi podobnou vraždu vyšetřoval. Trik s provazem není nový.“

„Tak vida,“ divil se skoro s dětskou dychtivostí převor. „Já myslel, na co jsem nepřišel.“

„Zločinci před vámi už použili skoro všechny triky, na které si vzpomenete. Dneska se jen těžko najde způsob, který by byl zcela nový.“

„Víte, pane Oldřichu,“ zasnil se převor, „jak by to bylo krásné, kdyby měl člověk k dispozici protokoly všech těch případů? Taková inspirace! Stačilo by si najít pro svou věc ten nejlepší způsob a nikdo by vás nikdy nechytil.“

Oldřich z Chlumu si v duchu uvědomil, že převor Severýn je nejen zločinec a vrah, ale současně zřejmě i nemocný člověk. Jeho duše bloudila. Raději pokračoval ve vyprávění.

„Mám dojem, že Rackova matka paní Anna si buď cosi domyslela, nebo možná zahlédla něco, co neměla. Proto jste ji vyhodil z okna. Abyste zmátl vyšetřovatele, otevřel jste jedno okno v podstřeší. Ale ve skutečnosti jste ji vyhodil z její ložnice. Je to tak?“

„Správně. Jak jste přišel na tohle?“

„Kdosi šel náhodou po cestě pod hradem záhy poté, co jste paní Annu vyhodil z okna. Všiml si, že okno v podstřeší bylo zavřené. Teprve později ho vrah otevřel.“

„Je to tak,“ radostně přikyvoval převor Severýn. „Paní Anna mne viděla vcházet k jejímu synovi. Ovšem nenapadlo ji podezírat mnicha. Jen se mě ptala, co o vraždě vím. Nebylo mi to příjemné, proto jsem to s ní skoncoval.“

„O třetí vraždě toho vím nejméně,“ pokračoval Oldřich z Chlumu. „Paní Žofii, vdovu po panu Rackovi, jste uškrtil přímo tady v kapli. To byla další věc, kvůli které mi dlouho nedocházelo, že by vrahem mohl být kněz. Znesvětit kostel!“

„Já bych kostel neznesvětil nikdy!“ vykřikl s upřímným zděšením v hlase tepelský převor. „Zaškrtil jsem ji na schodech v kryptě a teprve mrtvou položil před oltář. Jsem zbožný křesťan, pane královský prokurátore. Co si o mně myslíte? V kostele bych nikdy nevraždil!“

„To jsem rád,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Proč musela paní Žofie zemřít?“

„Netuším, co ji k tomu tehdy vedlo, ale v noci po svatobarborském mystériu se šla podívat dolů do krypty. Uviděla mne, jak vylézám z podzemní šachty. Měla dotěrné otázky. Nerad odpovídám na určité osobní věci. Proto jsem ji uškrtil.“

„Nicméně cestu k pokladu jste během předchozích dvou adventů nenašel,“ konstatoval Oldřich z Chlumu spokojeně. Převor Severýn postřehl tón jeho hlasu a nakvašeně odsekl: „Bylo málo času. Víte, co dalo práce všechny nepohodlné svědky odstranit a ještě nastražit falešné stopy?“

„Vidíte, a letos jste opakoval stejnou chybu! Místo abyste hledal cestu ke stříbru, zase jste vraždil,“ pokračoval královský prokurátor chmurně. „Proč jste zavraždil bratra Lutolda?“

„Už ta hra mne naštvala,“ vysvětloval převor Severýn zlostně. „Pak se Lutold opil a slyšel jsem ho, jak před vámi žvaní. Netušil jsem totiž, že by o ukrytém stříbře věděl. Něco asi zaslechl v klášteře. Bál jsem se, aby neprozradil víc. Musel zemřít. To je přece jasné.“

„Jistě, jak jinak? Takže to máme celkem pět vražd. Slušný výkon,“ ironicky končil Oldřich z Chlumu. „A co svědomí?“

„Vše, co jsem udělal, bylo pro větší slávu církve,“ opáčil hubený převor a důstojně vypnul hubenou hruď. „Víte, co všechno se dá za to stříbro pro náš klášter koupit? Ne, milý pane Oldřichu, já mám svědomí čisté. Nedělal jsem to přece pro sebe!“

25. KAPITOLA

„Neměli bychom už jít?“ pokračoval převor Severýn netrpělivě. „Už takhle jsme ztratili spoustu času zbytečným povídáním. Za chvíli bude vstávat čeleď. Nerad bych měl další svědky.“

„Dobrá,“ přikývl Oldřich z Chlumu a unaveně vstal. V duchu si zlostně řekl: „Také bys je odstranil?“ Ale nahlas navrhl: „Po cestě mi povíte zbytek. Počkejte, vezmu si meč. Člověk nikdy neví, kdy ho bude potřebovat.“

Převor Severýn vstal a ostře si královského prokurátora prohlížel. Nebylo mu příliš po chuti, aby měl jeho průvodce zbraň. Nicméně Oldřichovy pohyby se mu zdály vyrovnané, a tak se trochu uklidnil.

„Vidím, že mi příliš nevěříte?“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Zastavíme se dole v hodovní síni. Tam je mečů dost. Vezmete si také jeden. Jsem si jistý, že s ním umíte zacházet.“

„Samozřejmě,“ opáčil převor Severýn tónem, který nepřipouštěl námitku, že by hubený prelát něco neuměl. Chvíli přemýšlel a pak smířlivě dodal: „Jste poctivý muž. To se mi líbí. Myslím, že se nakonec ještě staneme dobrými přáteli.“

„Peníze vždycky sbližují,“ přikývl královský prokurátor a sám jako první vyšel na chodbu.

Za chvíli již kráčeli po nádvoří k horní bráně, která vedla do předhradí. Kyprý sníh se přes noc slehl a teď křupal pod nohama. Vítr zcela ustal a zdálo se, že bude nádherný den. V dálce vystupoval nad špičky stromů oranžový pruh vycházejícího slunce. Jindy by v tuhle dobu už čeleď krmila dobytek a připravovala vše pro nadcházející den. Ale teď ještě všichni vyspávali po dlouhé noční oslavě.

„Nerozumím ještě jedné věci,“ začal královský prokurátor zamyšleně. „Proč jste vlastně panu Sezamovi doporučoval jako nového kaplana toho Bohuslava? Vždyť jste mu zavraždil strýce.“

„Ale pane Oldřichu,“ káravě zavrtěl hlavou převor, „totiž tady na Krašově nebyl nebezpečný. Kdyby odešel jinam, mohl by náš klášter zbytečně pomlouvat. Vzal si totiž do hlavy, že za smrt bývalého kaplana můžeme my.“

„Měl přece pravdu," opáčil Oldřich z Chlumu.

„O to přece nejde. Ale co bylo hlavní, neumí pořádně latinsky. Chápete? Nemohl pokračovat v pátrání po Hroznatově pokladu."

„Myslel jste na vše," řekl s obdivem v hlase Oldřich z Chlumu. „Pamatujete si na toho studenta, který hrál blahoslaveného Hroznatu?"

„Všiml jsem si ho. Co je s ním?"

„Prý to není student. Nevíte, kdo to vlastně je?"

„Přivedl ho bratr Lutold ještě s několika mladíky z Plzně a spolu nacvičovali hru. Víc o tom nevím. Snad jen…" zarazil se a chvíli přemýšlel. „Jednou věcí mne překvapil. V našem klášterním špitálu se léčí jeden muž. Poutník, který se vrátil ze Svaté země. Hned jak viděl toho studenta, výtečně si rozuměli. Doslechl jsem se, že se dokonce přeli o to, kolik věží má opevnění Jeruzaléma. Myslím, že ten mladík musel Svatou zemi navštívit. Na studenta neobvyklé, že?"

„To jistě," přikývl Oldřich z Chlumu. Bránou prošli bez obtíží. Strážný spal ve fortně, i přes zavřené dveře slyšeli jeho chrápání. Pomalu kráčeli po zledovatělé cestě mezi dřevěnými domky dolů po svahu. Královský prokurátor se zastavil a zhluboka se nadechl.

„Svěží ráno," přikývl spokojeně převor Severýn. „Tak kde máte to stříbro?"

„Je složené v šenku. Můj panoš už v noci spoutal šenkýře a jeho ženu. Dveře jsou zavřené na závoru, aby ho někdo nepřekvapil. Dohodli jsme se, že až přijdu, zahoukám jako sova. Přijde nám otevřít."

„Chytré," souhlasil převor Severýn. Pak se na chvíli zamyslel a pokračoval. „Ale ještě chytřejší je, že v šenku budete se svým panošem dva proti mně samotnému. Nikdo nás neuvidí. Jakou mi dáte záruku, že mne nezabijete?"

„Sám jsem vám navrhl, abyste si vzal meč. Není to dostatečná záruka?" uraženě odsekl Oldřich z Chlumu.

„Bylo to velkorysé. Ale proto i mimořádně podezřelé," zabručel vysoký převor. „Váš panoš bude určitě dobrý bojovník. Proti dvěma bych se neubránil."

Jeho původní sebejistota byla ta tam. Jak se blížil vysněnému cíli, vracela se mu rozvaha.

Oldřich z Chlumu horečně přemýšlel. Bylo by hloupé zkazit všechno na poslední chvíli. Ale nakonec, stejně je na Boží vůli, zda bude převor potrestán.

„Uděláme to tedy jinak," řekl na oko rozladěně. „Půjdete dovnitř sám. Počkám venku. Přesvědčíte se, že vám nelžu."

V duchu se ihned trochu zastyděl, ale lež bohužel patřila k jeho práci. Proč by mohla klamat jen církev?

„To by šlo," klidně přikývl převor Severýn. „Které stavení je hospoda?"

„To poslední, až dole u brány," ukázal rukou Oldřich z Chlumu. Nebylo to už daleko. Zastavili se před vchodem do šenkovní jizby. Střecha tady přečnívala stěnu domu a vytvářela nevelké kryté zápraží. Dost to tu páchlo.

„Počkejte chvíli u dveří. Je zavřeno, zahoukám," řekl klidně královský prokurátor. Přešel na kraj zápraží, přiložil dlaně k ústům a několikrát velice zdařile napodobil soví hlas. Chvíli se nedělo nic. Pak se pootevřelo okénko v patře a z něho vyhlédla šenkýřova žena. Měla vlasy spletené do dvou copů a byla nalíčená. Vypadala mnohem mladší, než ve skutečnosti byla. Oldřich vyšel zpod stříšky, aby na něho dobře viděla a gestem ukázal, že chce vejít. Žena se ostražitě rozhlédla. Pak přiložila spiklenecky prst k ústům a svůdně mrkla. Vzápětí se okénko zavřelo.

Oldřich z Chlumu se vrátil k čekajícímu opatovi. Ten se zatím nedočkavě pokoušel otevřít dveře do šenku, ale zjistil, že královský prokurátor měl pravdu. Zevnitř byla zastrčená závora.

„Klid, už jde dolů," konejšil ho Oldřich z Chlumu. „Slyšíte?"

I přes zavřené dveře bylo slyšet vrzání schodiště, po němž kdosi rychle sbíhal. Ale trvalo to ještě hodnou chvíli, než bylo slyšet zvedání závory. Vzápětí se dveře se skřípáním pantů otevřely. Oldřich z Chlumu rychle ustoupil stranou, aby ho nebylo z šenku vidět. Převor Severýn si ho nevšímal. Nedočkavě vrazil dovnitř. Hned za ním dveře kdosi zavřel a zase zastrčil závoru. Pak se ozval hluk poraženého nábytku a dupání. Vzápětí uslyšel Oldřich z Chlumu bolestivý křik převora Severýna. Několikrát se opakoval, následovalo smrtelné chroptění a poté vše utichlo.

Oldřich z Chlumu se zbožně pokřižoval.

„Bože milosrdný, rozhodl jsi. Vrah byl potrestán.“ Pak se netrpělivě obrátil k horní bráně. Bylo tam pusto a prázdno. „Kde je panoš Ota s purkrabím?“ mihlo se mu hlavou. Pro jistotu tasil meč. Nesměl nechat šenkýře utéct. Ze zloděje se stal vrahem.

Chvíli naslouchal u dveří krčmy, ale uvnitř bylo ticho, jako by se nic nestalo. Pak zaslechl tiché zvuky. Někdo vláčel cosi těžkého po podlaze. Když se znovu podíval k horní bráně, uviděl panoše Otu, jak překotně běží k němu. V patách za ním purkrabí Hanuš a dva vojáci, kteří drželi v rukách kopí. Neobratně klopýtali po zledovatělé cestě.

„Kde ses tak zdržel,“ bručel Oldřich z Chlumu a přísně si měřil svého panoše.

„To byste nevěřil,“ zavrtěl s potměšilým zábleskem v očích mladík. „Ale snad jsme přišli včas.“

„Pozdě,“ řekl chladně Oldřich z Chlumu a rukou zachytil jednoho z vojáků, který těsně před zápražím uklouzl a s napřaženým kopím se na něho řítil. „Pane purkrabí, obávám se, že vinou vašeho zpoždění zahynul další člověk. Pojďme dovnitř.“

„Je zavřená závora,“ nerozhodně namítl voják, který se pokoušel dveře otevřít.

„To si neumíte poradit?“ přísně se zamračil královský prokurátor. „Nedivím se, pane purkrabí, že si tady na Krašově dělá každý, co chce. Ihned ty dveře vyrazte. A rychle! Třeba ho ještě zachráníme.“

„Koho?“ nechápal purkrabí. „Šenkýře? Někdo ho přepadl?“

„Je tam převor Severýn,“ s hraným zděšením vykřikl Oldřich z Chlumu. Zachytil panošův pohled, který říkal: „Tak on to byl?“

Vojáci odstoupili od dveří a pak se proti nim rozběhli. Narazili do nich plnou silou. Nepevná závora povolila okamžitě a vojáci vletěli dovnitř. Zakopli o povalenou lavici a skulili se na zem. Za nimi vběhl do šenku panoš Ota s taseným mečem.

V rohu u vyhaslého krbu byla otevřená dvířka do sklepa. U nich stál šenkýř Jakub a robustní kovář. Společně dolů spouštěli tělo zabalené do pláště s erbem českého krále. Když vojáci vyrazili dveře, překvapením ztuhli. Ani se nepokusili o odpor. Svěsili ruce a odevzdaně čekali, až je purkrabí Hanuš spoutá.

Panoš Ota zatím odhalil plášť z těla mrtvého. Převor Severýn měl hlavu rozbitou nějakým těžkým předmětem a v těle řadu bodných ran. V obličeji měl stále ještě dychtivý výraz, s nímž se hnal za stříbrným pokladem. Byl mrtvý.

„Proč jste ho zabili?“ přísně se optal purkrabí. Ohlédl se, ale královského prokurátora neviděl. Nevšiml si, že hned jak vtrhl s vojáky do šenku, Oldřich z Chlumu proběhl místností a zamířil po schodech do patra.

„Heda říkala, že druhá komnata je její,“ vzpomínal. Vstoupil rázně do ložnice.

Když ho šenkýřka uviděla, zbledla, pak proti němu udělala dvěma prsty ve vzduchu kříž a poděšeně vykoktala: „Duchu, neubližuj mi.“

„Tys věděla, že mne chtějí zabít,“ řekl Oldřich z Chlumu chmurně. „Přesto jsi mne pozvala dovnitř! Dokonce ses nalíčila. Hedo, jsi vrah, stejně jako tvůj muž. I když tvá ruka žádnou ránu nezasadila.“

„Jak…, jak jste unikl?“

„Zabili někoho jiného.“

„Viděla jsem vás z okna. Ten muž dole měl na sobě váš plášť s královským erbem,“ vyhrkla.

„Tak tys dokonce byla v šenku, když převora zabili,“ zavrtěl lítostivě hlavou královský prokurátor. „I když jsi mi vlastně pomohla, tvé myšlenky byly zlé. Proto skončíš v rukou kata. Stejně jako tvůj muž.“

Heda si bezmyšlenkovitě začala rozvazovat šněrování na výstřihu. „Udělám vám pomyšlení. Jenom mě nechte žít,“ prosila se slzami v očích.

„Kdyby všechno na světě bylo tak jednoduché, jak si představuješ,“ povzdechl si. „Nech toho! Vážně si myslíš, že tě pomiluju a zapomenu, že máš na svědomí lidský život? Pojď!“

„Ale vždyť jste mě chtěl,“ vykřikla zděšeně a chytila se rukama sloupu, který podepíral krov.

Najednou se Oldřichovi z Chlumu zdálo, že by bylo kruté, říci jí o své lži. Oklamal ji, neboť chtěl, aby se svým mužem udělala právě to, co se stalo. Byl tedy svým způsobem rovněž viníkem. I on měl na

svědomí lidský život. Přesto si byl jistý, že tohle bylo něco jiného. Jeho svědomí bylo čisté. Šlo přece o Boží soud! Kdyby Bůh chtěl, neřekla by Heda svému manželovi o jeho návrhu. A šenkýř Jakub by spolu s kovářem nezavraždil převora. I když to tak královský prokurátor chtěl, mohlo to dopadnout úplně jinak. Jenže Oldřich z Chlumu uměl odhadnout, co lidé udělají. Zvláště, pokud to byla nějaká špatnost. Ne, i on měl svůj díl viny.

„Tak pojď," řekl a natáhl ruku. „Slibuji ti rychlou a milosrdnou smrt. Nebudeme tě mučit."

„Já chci žít," naříkala. Hrubě ji chytil za ramena, odtrhl od sloupu a vláčel ze schodů dolů, do šenkovní jizby. Vůbec mu to nebylo příjemné.

„Říká, že chtěl zabít vás," zděšeně koktal purkrabí Hanuš.

„Neřekl proč?" optal se zvědavě Oldřich z Chlumu a naříkající Hedu předal jednomu z vojáků, aby ji spoutal.

„Prý se bál, že ho prozradíte panu Sezamovi," vrtěl hlavou purkrabí Hanuš. „Taková hloupost. Vždyť já o jeho krádežích věděl také."

„Co by s ním pan Sezama udělal, kdyby se dozvěděl, že Heda kradla v kuchyni a on jídlo prodával?"

„Oba by popravil," klidně opáčil purkrabí. „Čemu ale nerozumím, proč měl převor Severýn váš plášť. A co jste tu vlastně dělali?"

„Převorův plášť chytil v kapli od svíčky. Zbytky tam najdete. Proto jsem mu půjčil svůj. Měl jsem totiž ještě jeden náhradní. Bohužel mám jen pláště s erbem našeho krále. To šenkýře spletlo. Šli jsme se sem napít, protože v paláci ještě všichni spali a my dostali žízeň. A také hlad."

„V kuchyni byste určitě našli jídla dost," pokrčil purkrabí rozmrzele rameny. Rychle přemýšlel, zda mu pan Sezama může něco klást za vinu.

„Teď už je to stejně jedno," řekl smutně Oldřich z Chlumu. „Převorovo tělo odneste do kaple a tyhle tři…" zarazil se, protože chtěl říci, aby je odvedli do vězení. Jenže si okamžitě uvědomil, že by tím prozradil útěk mnicha Beata a studenta Jindřicha. Potřeboval, aby to ještě chvíli zůstalo v tajnosti.

„Všechny tři zavřete zatím tady do sklepa. Jeden voják je bude hlídat. To bude stačit. Navrhnu panu Sezamovi, aby je dal ještě dneska popravit.“

26. KAPITOLA

„Co budeme dělat dál, urozený pane?“ optal se zvědavě panoš Ota, když se pomalu vraceli předhradím k horní bráně. „Pokud zrovna něco nespěchá, neřeknete mi, jak jste přišel na to, že vraždil převor Severýn?“

„Bylo to vlastně jednoduché,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Jakmile jsem zjistil, že hradní kaplan neumí pořádně latinsky, bylo jasné, že pan Sezama z Krašova se nemohl dozvědět o Hroznatově pokladu. Protože sám číst neumí a vše podstatné bylo v latinsky psaných listinách. I když se zpočátku zdálo, že v případě adventních vražd mohlo jít o rodové dědictví, byl to omyl. Nemohla být totiž náhoda, že Sezamova matka, bratr a snacha zahynuli právě na svatou Barboru. Kdyby šlo o dědictví, mohli být zavražděni i jindy. A nebylo by to tak podezřelé. Když jsem si tohle uvědomil, pochopil jsem, že jde o něco jiného.“

„Pan Sezama mohl přece vraždit o svatobarborských slavnostech právě proto, že zde byla řada hostů a podezření mohlo padnout na kohokoli.“

„To jistě. Přemýšlel jsem i o takové možnosti. Ale ty vraždy byly nesmírně tajemné. Kdyby se on chtěl zbavit svého bratra, mohlo se třeba stát neštěstí na honu. Kdo by ho mohl podezírat? Ale tady? Démoni, smrt před oltářem. Na něco takového by rytíř nepřišel. Záhy jsem pochopil, že v tom musí mít prsty člověk, který je zvyklý uvažovat jinak.“

„Duchovní?“

„Jistě, Oto. O pekle, pohanských démonech a nečistých silách hovoří především církev. Je tím někdy úplně posedlá. Obyčejný člověk, i když třeba urozený, by zločin zakrýval zcela jinak.“

„Kdy jste vlastně poznal, že to udělal převor Severýn?“

„Podezření na něho jsem měl od začátku. Ale jistý jsem si mohl být teprve ve chvíli, jakmile jsem získal důkaz, že Sezama z Krašova to být nemohl. I když je hodně bezohledný, měl své rodiče rád. Matku by nezabil. Stejně jako má rád svou rodinu.“

Právě procházeli kolem hradní kovárny. Oldřich z Chlumu se bezděčně ohlédl, ale nikdo je z malého okénka domu nevyhlížel.

Nikdo také nevyběhl ven. I když to byl samozřejmě nesmysl, ucítil lehký osten uražené ješitnosti. Lazebnice Eliška šla spát. Nepočkala na něho.

Panoš Ota zachytil jeho výraz, ale odvrátil obličej na druhou stranu, jako by ho zaujal černý havran, který u chléva hodoval na zbytcích.

Oldřich z Chlumu se zastavil. Nešlo o pýchu. Něco se mu nezdálo. „Počkej tady, Oto," řekl přísně. Pak se vrátil a vstoupil do kovárny.

Rozhlédl se. Tušení ho nezklamalo. Eliška ležela sice na loži, ale nespala. Byla spoutaná hrubým provazem a do úst měla vecpaný špinavý hadr. Když uviděla královského prokurátora, začala sebou zmítat, jako by se chtěla rychle osvobodit. Bylo to ovšem zbytečné, protože byla spoutaná pevně.

Oldřich z Chlumu tasil dýku a opatrně přeřízl pouta, aby ji neporanil. Pak vytáhl z jejích úst roubík.

Lazebnice Eliška se nejdřív rozkašlala, pak se uvolnila z přeřezaných provazů, vyskočila a vrhla se ke královskému prokurátorovi. Padla před ním na kolena na zem, objala ho kolem pasu a rozplakala se. „Já se o vás tolik bála."

„Co se tady stalo?" chmurně opáčil.

„To všechno můj muž. Pochopila jsem, že vám chtějí se šenkýřem ublížit. Zaslechla jsem, jak se domlouvali, že je nesmíte našemu pánu Sezamovi prozradit. Nechoďte do šenku! A mému manželovi se také raději vyhněte. To on mne svázal, abych nemohla nic vyzradit."

„Jsi hodná," přikývl Oldřich z Chlumu, sehnul se a pomohl jí vstát. „Ale už se nemusíš bát. Tvůj muž je vrah a skončí na šibenici."

Lazebnice si otřela slzy a vyděšeně vykoktala: „Ale co bude se mnou?"

„Nic, tys o jeho zločinech nevěděla."

„Byl to můj muž. Živil mne. Teď sem přijde nový kovář a mě vyžene. Co bude se mnou? Urozený pane, nemohl byste mu to prominout?"

„Nemohl, Eliško. Byla to vůle Boží a lidská spravedlnost musí měřit všem podle práva."

„Propusťte ho. Nechci, aby mě vyhnali. Nechci umřít hlady. Je pořád lepší mít špatného muže, než žádného," naříkala a v očích měla slzy. Tentokrát však nikoli štěstí.

Královský prokurátor rozpačitě přešlápl. „Slibuji ti, Eliško," řekl po chvilce přemýšlení, „že ti seženu nového manžela. Lepšího. Dá ti najíst a nebude tě bít. Teď mne nech. Musím jít. Ještě se uvidíme."

„To doufám," usmála se lazebnice něžně. Oldřich z Chlumu opět ucítil lehké mrazení. Dlouho už nepotkal tak zvláštní ženu. Ještě na prahu se zastavil a ohlédl. Stála uprostřed místnosti, rukou si otírala slzy a zdála se šťastná. „Jak jednoduchý je svět prostých lidí," mihlo se mu hlavou. Pak ho ale něco napadlo. Obrátil se a řekl: „Eliško, můžeš mi přece jen v něčem pomoci?"

„Ráda," vyhrkla šťastně a chtěla se k němu rozběhnout.

Zastavil ji gestem ruky a rychle pokračoval: „Můj panoš sem přivede dva muže. Ukryješ je tady. Nesmí je nikdo vidět, rozumíš?"

„Můžete se spolehnout, urozený pane. Odpusťte mi mou troufalost, kdo si mě vezme?"

„Uvidíš," zvedl prst a rychle vyšel ven.

Panoš Ota si zatím sedl na rozviklanou lavici u stěny kovárny a čekal. „Já se ženit nebudu," oznámil rozhodně.

„Tys poslouchal," zlostně se zamračil Oldřich z Chlumu.

„Neposlouchal," bránil se panoš. „Jen jsem si sem sedl. Přece nebudu stát na cestě. Všechno bylo slyšet."

„Zasloužil bys nařezat. Ale abys věděl, ta lazebnice je strašně hodná ženská. Nikdy bych nepřipustil, aby si vzala takového mizeru, jako jsi ty," řekl přísně královský prokurátor a rozhlédl se.

„Tak koho?" dorážel panoš Ota a vstal. „Já stejně nevím, co pořád všichni máte s tím ženěním. Od té doby, co si náš velitel Diviš vzal Martu, není s ním žádná legrace. A býval to takový kamarád. Kdo bude další nešťastník?"

„Nestarej se. To není tvoje věc," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Když už jsi poslouchal, tak doufám, že dokážeš myslet na víc než jenom na ženské."

„Chápu," přikývl panoš Ota rychle. „Nenápadně sem přivedu mnicha Beata a toho studenta."

„Mělo mě to napadnout dřív," pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. „Tady budou zcela v bezpečí. A já mohu s klidem uzavřít i poslední případ."

„Eliščinu svatbu?" neodpustil si panoš Ota ironickou poznámku. Královský prokurátor ji ale přešel.

„Nikoli. Případ toho studenta, přece. Tak běž. Já se vrátím dolů do šenku a zdržím purkrabího s vojáky, abyste jim nepadli do rukou. To by bylo nepříjemné."

Pak se otočil a rychle se vydal zpět k dolní bráně.

„Stalo se něco, urozený pane?" vylekal se purkrabí, když Oldřich z Chlumu vstoupil do šenku. Oba muži seděli spoutaní na lavici a purkrabí Hanuš je právě vyslýchal. Vojáci z hradní posádky rozdělávali v krbu oheň. Šenkýřka Heda ležela u stěny na stole. Zřejmě omdlela strachy.

Oldřich z Chlumu si purkrabího chvíli mlčky přísně měřil. Pak mu rukou pokynul, aby šel s ním. Vyšli po schodech do patra a zamířili do světnice, kde bydlela šenkýřka. Královský prokurátor se pohodlně usadil na rozestlané lože. Sepjal ruce a chladně řekl: „Co s tebou?"

„Se mnou?" opáčil bledý purkrabí. „Provedl jsem něco?"

„Samozřejmě!" vykřikl hněvivě Oldřich z Chlumu.

Purkrabí Hanuš začal nervózně trhat pravým ramenem a byl na pokraji mdlob. „O ničem nevím," bránil se tiše.

„Neupozornil jsem tě snad, že šenkýř tady v hospodě prodává jídlo, ukradené v paláci?"

„To je pravda," přikývl pokorně purkrabí Hanuš.

„A co jsi udělal? Zašel jsi se sem podívat a tím to skončilo."

„Říkal jsem vám, že hned ráno všechno řeknu panu Sezamovi, a pak šenkýře i s jeho ženou nechám vyslechnout," bránil se.

„Nedal jsi ovšem šenk střežit a tím jsi zavinil smrt převora Severýna," chladně pokračoval královský prokurátor.

„Neříkal jste mi, že mám nechat hospodu střežit. Šenkýř Jakub o mém podezření nevěděl. Kam by v noci utíkal?"

„Nevěděl? Já mu to neřekl. Od koho se tedy dozvěděl, co mu hrozí? On chtěl totiž zabít mě! Zástupce českého krále," pokračoval přísně Oldřich z Chlumu. „Musel ses podřeknout."

„Já mu nic neřekl," vykřikl purkrabí Hanuš a padl na kolena. Rukama si zakryl obličej a naříkal.

„Viním tě, že jsi svou nedbalostí zavinil smrt člověka!"

„Ne, milost!" prosil purkrabí. „Budu vás až do své smrti velebit. Já za nic nemohu!"

„Víš, jak to v životě chodí," řekl shovívavě Oldřich z Chlumu. „Já rozhoduji o vině a nevině." Významně se odmlčel.

Rozechvělý purkrabí pochopil. „Dám vám všechno, co mám. Jenom mne neničte."

„Nic od tebe nechci, naopak, já dám něco tobě," řekl přísně královský prokurátor a vstal. „Nic muži nedá v životě větší radost, než dobrá manželka. Kdybys měl ženu, nebyl bys pořád tak vyděšený. Myslel bys na mnohem příjemnější věci než na svůj strach. Co říkáš?"

„To je jistě pravda," opatrně přisvědčil purkrabí Hanuš. „Jsem ale už starý muž a nejsem ani krásný, ani bohatý."

„Přesto se oženíš," nařídil Oldřich z Chlumu. „Až pan Sezama popraví kováře, vezmeš si Elišku za manželku!"

„Lazebnici?" trochu opovržlivě zabručel purkrabí Hanuš. Ale když uviděl přísné gesto královského prokurátora, roztřásl se opět.

„Možná by mě chtěla," dodal rychle.

„Určitě," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ještě dneska požádáš pana Sezamu, aby ti dovolil si ji vzít. Hned jak bude kovář popraven. Pokud to uděláš, zapomenu na tvou vinu. Pokud bys ale neposlechl, postavím tě před královský soud. Nuže?"

„Víte, jak to v lázních chodí. Kovářova žena se pomilovala snad s každým na Krašově," bránil se purkrabí Hanuš chabě.

„S tebou taky?" optal se královský prokurátor.

Purkrabí se chvíli ošíval a pak mlčky přikývl.

„Jen jednou?"

„Několikrát," připustil purkrabí.

„Tak vidíš. Líbilo se ti to. Nyní budeš mít tu slast tolikrát, kolik zvládneš," usmál se Oldřich z Chlumu. „Jako purkrabí snad budeš umět dohlédnout, aby byla jen tvoje. Mladé děvče by se snad mělo chovat ctnostněji, ale ona je zralá žena. Kovář byl mizera. I když to samozřejmě Elišku neomlouvá, že porušovala slib manželské

věrnosti. Dá se to však pochopit. Ty se k ní budeš určitě chovat lépe. Bude dobrá žena. To mi věř.“

„Kdo uhlídá lazebnici?“

„Můžeš jí dát jinou práci. A vůbec, jak si to zařídíš, je jenom tvoje věc. Chci jasnou odpověď – svatba nebo soud?“

„Vezmu si ji,“ zabručel purkrabí Hanuš. „Nakonec, možná to nebude tak špatné,“ dodal po chvíli a bylo vidět, že si začíná na tu myšlenku zvykat.

Oldřich z Chlumu přešel k oknu, otevřel okenici a vyhlédl ven. Panoš Ota stál před kovárnou a mával rukou na znamení, že všechno už zařídil. Mnich Beatus se studentem byli v bezpečí. V kovárně je nebude nikdo hledat.

„Nepokoušej se ze svého slibu vykroutit,“ dodal přísně. „Já to Elišce řeknu sám. Do té doby se o nic nepokoušej. Ať tě ani nenapadne jít za ní.“

„Má to nějaký zvláštní důvod?“ optal se podezíravě purkrabí Hanuš.

„Žádný, který by tě měl zajímat,“ řekl přísně Oldřich z Chlumu. „Tvoje žena ještě není. Může si tedy zatím dělat, co chce, jasné?“

„Jasné,“ opáčil purkrabí Hanuš. Uměl si představit, proč jí chce o všem říci královský prokurátor sám. Tak, aby je nikdo nevyrušoval. Povzdechl si a tiše se zeptal: „Mohu už jít?“

„Můžeš! Ale ještě drobnost. Budeš na ni hodný! Protože ona mi chtěla zachránit život.“

„Ach tak,“ přikývl trochu nepřesvědčivě a vrátil se do šenku ke svým vojákům. V duchu si musel přiznat, že to mohlo dopadnout hůře. Nakonec mít ženu není nikdy špatné. Vlastně už se těšil. Nevěřil, že by jeho pán šenkýřově ženě Hedě odpustil. Skončí na šibenici stejně jako její muž a kovář. Možná by Eliška mohla převzít hradní kuchyni. Musí zjistit, zda umí dobře vařit.

27. KAPITOLA

„Ty tři odveď do vězení," nařídil královský prokurátor purkrabímu, když procházel šenkem. Překvapilo ho, že se netvářil vyděšeně.

„Ale říkal jste, že je mám hlídat tady," opáčil purkrabí Hanuš zvědavě. „Stalo se snad něco?"

„Rozmyslel jsem si to. Bude to jednodušší a rychlejší. Chtěl bych ty zločince odsoudit ještě dneska. Navíc bych ještě dneska rád vykonal popravu. Šenk zavři, dej na dveře svou pečeť a nech ho hlídat. Aby ta čeleď nakonec ještě všechno nerozkradla. Pan Sezama rozhodne, co bude dál. Moje věc už to není."

„Jak si přejete," uklonil se purkrabí Hanuš. „Až budou v kobce, zajdu za naším pánem," dodal významně.

„Udělej to co nejdřív. Řekni mu o smutném konci převora Severýna a požádej ho, aby nechal připravit hodovní síň pro zasedání královského soudu." Povzbudivě se usmál a vyšel ven.

„Vida," říkal si Oldřich z Chlumu. „Co dokáže jedna ženská." Skoro by začal věřit učeným církevním otcům, že ženy zplodil ďábel. Měly v sobě cosi, co zneklidňovalo. A co poskytovalo úplně jinou útěchu než modlitba. Skoro se zhrozil svých bezbožných úvah. Ale přesto se cítil spokojený. Když teď viděl purkrabího Hanuše, neměl už špatné svědomí, jak ho vydíral.

„Našel jste už ženicha pro Elišku?" vítal královského prokurátora panoš Ota, který čekal před kovárnou.

„Budeš se divit, našel. A ne ledajakého. Purkrabí Hanuš se mi přiznal, že ji léta tajně miluje a prosil mě, abych se přimluvil u pana Sezamy."

„To je ale náhoda," vrtěl hlavou s hraným údivem panoš Ota. „Ti dva jsou uvnitř. Nikdo nás neviděl. Co mám zařídit teď?"

„Počkej, až purkrabí dopraví zločince nahoru do hradu. Pak vyveď ze stájí koně mnicha Beata a svého a ukryj je v kovárně. Všiml jsem si, že za domem je veliká kolna, tam jim bude dobře. A nezapomeň na sedla."

„Mám je osedlat?"

„To ne. Jen to musí vypadat, že na nich Beatus a student odjeli. Nic víc.“

„To se nepovede. Vidíte? Čeleď už je vzhůru.“

„Hlavně vás nesmí vidět purkrabí. Ostatní z hradní posádky si vás nevšimnou. A i kdyby, nebudou si nic pamatovat. Jen se na ně podívej. Většina má ještě teď problém jít rovně. To víš, uctění svaté Barbory vyžaduje od všech křesťanů velké oběti,“ dodal ironicky. „Já zatím zajdu něco zařídit do kovárny. Sejdeme se v kapli. Kdyby tam byl kaplan, nějak ho musíš vystrnadit. Kdyby na to přišla řeč, varuj ho, ať se nikdo neopováží zaplavit kryptu. Máme tam ještě práci. Jakou, to je samozřejmě tajné. Něco věrohodného si snad vymyslíš.“

Pak vešel do domu. Student seděl na lavici u stolu a i když měl spoutané ruce i nohy, vypadal klidně. Mnich Beatus byl mnohem neklidnější. Pozorně sledoval lazebnici Elišku, která stála u ohniště a v kotlíku vařila polévku. Báječně voněla a Oldřich z Chlumu dostal hlad.

„Za chvíli bude hotová, urozený pane,“ usmála se. „Dáte si s námi?“

Oldřich z Chlumu postřehl zklamání v očích mnicha Beata. Další strávník u stolu znamenal méně v misce pro něj. O to raději přikývl.

„Musím si nejdřív promluvit s tím studentem,“ oznámil. „Ale chci být sám.“

„Já odejít nemohu,“ namítla Eliška. „Musím dodělat jídlo.“

„Je tu nějaká jiná místnost, kde by nás nikdo nerušil?“

„Jedině ve sklepě,“ rozpačitě pokrčila rameny. „Vzadu je ještě kovárna s výhní, ale to je jenom otevřený přístřešek. Víc místností nemáme.“

„Sklep bude stačit,“ přikývl s úsměvem Oldřich z Chlumu. „Kde je vchod?“

Přitom došel k lavici, poklekl na zem a mladíkovi rozvázal provaz na nohou. Pak vstal a uvolnil mu i ruce. Když postřehl jeho překvapený pohled, přísně řekl: „Jsem královský prokurátor. Na to nezapomínej! Budeš potřebovat přízeň krále, pokud vím. Takže nebudeš dělat žádné hlouposti.“

Eliška zatím odsunula dřevěnou desku, která zakrývala otvor v podlaze. Ukázala na rozviklaný žebřík, který vedl do studeného a vlhkého podzemí. Ze sklepa byl cítit slabý zápach hniloby. Oldřich z Chlumu zaváhal, ale nakonec si řekl, že se stejně celou dnešní noc pohyboval víc v podzemí než na povrchu. Tu chvíli to ještě vydrží.

Eliška podala hořící voskovici studentovi, který sestupoval do sklepa první. Když jeho hlava zmizela, naklonila se ke královskému prokurátorovi a tiše se optala: „Už jste někoho našel?“ I když se vlastně ptala na to samé jako panoš Ota, znělo to úplně jinak.

Oldřich z Chlumu se usmál.

„Až se probudí pan Sezama, požádá ho o svolení ke sňatku s tebou purkrabí Hanuš.“

„Tak Hanuš?“ opáčila zvědavě. „S ním mi bude dobře,“ přikývla. „Najíst mi dá a bít mě moc nebude.“

„To záleží na tobě. Když mu budeš věrná, nebude mít důvod,“ řekl královský prokurátor a opatrně stoupl na prvou příčku žebříku.

„Já už si ho vychovám. Je to hodný, i když trochu nešťastný člověk. Budu mu věrná,“ řekla vážně. „Až bude polévka hotová, zavolám.“ Pak se sklonila a tiše špitla: „Ale s vámi bych ráda udělala výjimku.“

„Zavři za námi poklop,“ opáčil Oldřich z Chlumu a začal rychle sestupovat do sklepa.

Eliška vrátila desku na původní místo v podlaze. „Stejně mi neutečeš,“ řekla si s úsměvem. Ještě nikoho nemusela tolik přemlouvat. Pak se vrátila ke kotlíku.

„Tak o čem budeme hovořit, že jsme museli zalézt do téhle smrduté díry?“ optal se student a sedl si na bečku, z níž bylo cítit kysané zelí.

Oldřich z Chlumu zůstal stát. Přátelsky se usmál a pak řekl: „Vítejte doma, pane Jetřichu z Krašova.“

Mladík překvapeně vyskočil a div neshodil na podlahu svíčku, kterou postavil vedle sebe.

„Co jste to řekl?“

„Pouze jsem vás oslovil vaším pravým jménem, mladíku,“ řekl přísně královský prokurátor. „Abychom zbytečně neztráceli čas, musím vám oznámit, že vašeho otce Racka váš strýc Sezama

nezavraždil. Ani vaši matku ne. Vrahem byl někdo jiný. Už jsem ho s Boží pomocí potrestal.“

„Nevěřím,“ zavrtěl hlavou mladík. „Lžete kvůli mému strýci.“

„Královský prokurátor nikdy nelže,“ opáčil přísně Oldřich z Chlumu. „Neurážejte úředníka svého krále. To by vám mohlo v budoucnosti uškodit. Chcete se přece vrátit ke dvoru?“

„Kdo zabil mé rodiče?“

Oldřich z Chlumu si rozpačitě přejel dlaní po vousaté bradě. Věděl, že bude muset s pravdou ven. Alespoň s podstatnou částí. Nejdřív si vyžádal mladíkův slib mlčení a pak mu pověděl stručně o zločinech převora Severýna. Ale o pokladu blahoslaveného Hroznaty, ani o tom, co předcházelo převorově vraždě, neřekl ani slovo.

„Tak to bylo,“ skončil. „Ostatně měl jsem dojem, že i vás napadlo, že váš strýc je nevinný. Při tom představení. Když jste chtěl v úvodu hry postrašit pana Sezamu. Jediný, kdo se při vašich verších vylekal, byl právě převor.“

„Vzpomínám si. Rozbil číši s vínem. Překvapilo mě to, ale pak jsem si řekl, že byl prostě nešikovný. Nenapadlo mě, že by on… Proč vlastně vraždil?“

„To je dlouhé vyprávění. Nenávist, staré křivdy, spory o klášterní majetek. Bylo toho hodně, ale není to podstatné. Jednou, až se setkáme za jiných okolností, vám všechno povím. Teď však nemám čas. Musím ještě cosi důležitého zařídit. Ve váš prospěch, pane Jetřichu.“

„I když strýc nezabil mé rodiče, připravil mě o majetek. Krašov jsem měl zdědit já.“

„To jistě. Za předpokladu, že byste byl zrovna v českém království. Ale nikdo o vás nic nevěděl. Prohlásili vás za mrtvého. Král udělal jen to, co musel. Dal Krašov panu Sezamovi.“

„Neprávem,“ umíněně opakoval mladík.

„O to nemá cenu se přít. Stalo se to a nelze se hněvat na pana Sezamu ani na našeho milostivého krále Přemysla II. Otakara. Proč vás otec vyhnal?“

„Nevyhnal! Odešel jsem bojovat za křesťanskou víru do Svaté země,“ vypjal hrdě hruď mladík.

„Sám víte, že to je totéž," ušklíbl se královský prokurátor. „Tak proč?"

Mladý Jetřich si povzdechl a sklopil stydlivě oči. „Všiml jste si té ženské nahoře?"

„Myslíte lazebnici Elišku?"

„Tak vy už znáte i její jméno?" podivil se mladík a povytáhl významně obočí do výšky. „Tím lépe. Takže vám nemusím říkat, jak snadno se jí dá podlehnout. Mě to stálo Krašov."

„Nechápu," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Jen proto, že jste se s ní pomiloval, vás otec vyhnal?"

„Stalo se to v kapli," zabručel mladý Jetřich neochotně. „Byla moje první. Byl jsem skoro ještě dítě. Jednou po mši jsme se zdrželi a já si ji vzal přímo před oltářem. Přistihl nás tepelský opat. Byl zrovna u nás na návštěvě kvůli tomu hloupému svatobarborskému mystériu. Řekl otci, že celý hrad dá do klatby, když mě nevyžene."

„A ji ne?"

„Poznal jenom mě. Skočil jsem po něm a ona zatím utekla. Ji nepoznal. Nikomu jsem neřekl, s kým jsem tehdy v té kapli byl."

„Zachoval jste se jako rytíř," přikývl Oldřich z Chlumu, ale mladík se zlostně ošil: „Vůbec ne! Nikomu jsem o ní neřekl, protože jsem se styděl. Já, syn majitele hradu a ona, největší coura na hradě."

„To už tehdy?" usmál se královský prokurátor. Bezděčně si vzpomněl na jednoho norimberského měšťana, který vlastnil dva hampejzy. Vždycky tvrdil, že vysloužilé nevěstky jsou nejlepšími manželkami. „Poděkovala vám alespoň?"

„Nepoznala mě. Když jsem žil s rodiči tady na Krašově, nosil jsem vousy. Pár řídkých chlupů. Vypadal jsem v nich hrozně. V Egyptě mi zlomili při obléhání Akkonu nos. Vidíte, jak ho mám křivý? Nosím jinak upravené vlasy a za léta mezi křižáky jsem velice zesílil. Tu pihu na tváři jsem si ovšem namaloval. Ani strýc Sezama mne nepoznal."

„Snad. Většinou jste se v paláci pohyboval v divadelní masce. Nicméně v jedné věci se mýlíte. Strýc vás samozřejmě poznal. Proč si myslíte, že vás nechal uvěznit?"

„Nepřemýšlel jsem o tom," zabručel mladík.

„Dneska v noci po mši jsem seděl u pana Sezamy v ložnici a vyslýchal ho. Někdo vrazil bez ohlášení dovnitř. Pan Sezama se strašně vyděsil, jenže když jsem se ohlédl, onen neznámý již zmizel. Zahlédl jsem jen plášť. Pan Sezama tvrdil, že to byl jeho purkrabí. Ale lhal, mám pravdu? Byl jste to vy. Samozřejmě bez masky.“

„Máte skvělý postřeh,“ souhlasil mladý Jetřich zamračeně.

„Nebudu vás teď zpovídat, co jste u svého strýce chtěl dělat,“ pokračoval královský prokurátor přísně. „To si musíte srovnat se svým svědomím. Ale chvála Bohu, nestalo se nic. Pan Sezama vás poznal. Není tak hloupý, jak si o něm myslíte. Hned poté nám řekl, že mu kdosi unesl rodinu. A protože jste se zatím ztratil, bylo nasnadě podezírat vás. Zvláště poté, co mi vaši druzi řekli o penězích, které jste jim dal.“

„O strýcově rodině nevím nic, přísahám,“ vyhrkl mladík. „Když jsem vás zahlédl u mého strýce, musel jsem se rychle ztratit. Netušil jsem, jestli jste mne poznal. Našel jsem si úkryt ve stodole a tam mne hradní stráž našla a odvedla do vězení.“

„Jistě, tak to mohlo být. Ale rychle zpátky k vašemu dědictví. Jste ochotný se o majetek po otci se strýcem rozdělit?“

„Sezama mi nedá ani denár. Je to lakomec.“

„To už nechte na mně. Souhlasíte s rozdělením?“

„Samozřejmě, lepší něco, než žít ve vyhnanství.“

„Je vidět, že jste ve světě zmoudřel,“ přikývl souhlasně Oldřich z Chlumu. „Důležitá věc ovšem bude prokázat, že skutečně Jetřich jste. Počítám, že pan Sezama vás prohlásí za podvodníka.“

„Mohu svůj původ dokázat. Ale musím to udělat jen já.“

„A jak?“

„Důkaz je v paláci. V komnatě mého zemřelého otce.“

„Neměl bych ho raději předložit já? Pro vás to bude mimořádně nebezpečné,“ váhal Oldřich z Chlumu.

„Nejsem zvyklý schovávat se za jiné,“ zavrtěl hlavou mladík.

„Dobrá. Ještě drobnost. Bratr Lutold bojoval také ve Svaté zemi? Odtud jste se zřejmě znali. Je to tak?“

„Do Egypta jsme náhodou putovali spolu. Jenže jeho spíše zajímalo pití a jídlo než boj proti nevěřícím. Brzy se vydal zpátky do Čech, jakmile zjistil, že tam nezbohatne. Když jsem se vrátil domů,

náhodou jsme se potkali v Plzni. To on vlastně vymyslel můj převlek. I to s tou hrou. Převor ho pověřil, aby připravil představení o blahoslaveném Hroznatovi.“

„Co jste tady na Krašově chtěl vlastně dělat? Kromě účinkování v roli vašeho slovutného předka?“

„O adventu se tady stalo už dost různých věcí,“ opáčil neurčitě mladík.

Ale Oldřich z Chlumu si uměl jeho slova přeložit. Klidně řekl: „Je dobře, že jste svého strýce nezabil.“

V tu chvíli se odklopila deska nad jejich hlavami a do sklepa vniklo tlumené světlo z kovárny. „Polévka je hotová,“ volala Eliška.

„Půjdeme? Stejně jsme si už všechno řekli,“ zeptal se mladý Jetřich trochu rozpačitě. „Poutat už mě nemusíte. Víte, kdo jsem. Věřím, že uděláte všechno, abych dostal alespoň něco ze svého dědictví zpátky. I když si myslím, že se vám to nepovede. Na prolévání krve je zatím čas. Slibuji, že neuteču, ani neudělám nic, o čem byste nevěděl.“

28. KAPITOLA

V hradní kapli byl panoš Ota dříve než královský prokurátor. Vytáhl lampu, ukrytou za oltářem svaté Barbory. Protože v ní bylo málo oleje, zašel do sakristie. Nemusel hledat dlouho. Hned v první truhlici narazil na velikou hliněnou lahvici, uzavřenou stočeným klůckem látky. Byla skoro plná. Dolil lampu, zapálil a pak se posadil na lavici u vchodu do krypty.

Chvíli si prohlížel oltář. Pomalu začal podléhat velebnému tichu chrámu. Hlavou se mu mihla neodbytná otázka, jaký smysl vlastně má život. Pokusil se přemýšlet. K jakému závěru došel, si však nepamatoval. Uvědomil si až, že jím kdosi lomcuje.

„Usnout v kostele," shovívavě se usmíval Oldřich z Chlumu. „Náš kaplan by tě nepochválil. Vím, že jsi celou noc nespal. Ještě chvíli musíš vydržet. Pak si všechno vynahradíš."

„Já jen přemýšlel," bránil se mladík provinile. Poočku si všiml, že lampa stále ještě hoří. Rychle ji zvedl a začal sestupovat po kamenném schodišti skalní rozsedlinou do podzemí. Protože měl pocit, že cestu už důvěrně zná, sestupoval tudy přece už po několikáté, nedával pozor, uklouzl a div se nezřítil dolů.

„Probuď se," přísně ho napomenul královský prokurátor. „Nerad bych, aby sis polámal vaz. Dva mrtví na jednu adventní oslavu jsou víc než dost."

Šachtou sestoupili do podzemních chodeb a za chvíli se ocitli na konci štoly před prázdnou truhlicí.

„Vidíš Oto ty značky?" usmíval se Oldřich z Chlumu. „Protože už víme, jak Hroznata asi uvažoval, dají se přečíst snadno. Kruh na víku truhlice říká, že je prázdná. A spirála na jejím dně ukazuje, že stříbro biskupa Jindřicha Břetislava je pod ní."

„Nemůže tady být ještě nějaká past?" strachoval se panoš Ota a s obavou si prohlížel stěny kolem.

„Vyloučit se nedá samozřejmě nic. Ale zdá se mi to nepravděpodobné. Hroznata sice poklad zabezpečil neobyčejně důmyslně, ale tak, aby ho jeho potomci získali. Pokud budou samozřejmě dostatečně bystří. Nikde tady žádná jiná značka není. Kdyby tu ještě něco nastražil, věřím, že by to řekl, byť skrytě."

„Doufejme, že máte pravdu," přikývl panoš Ota. „Jak dál?"

„Zkusíme odsunout truhlu," navrhl Oldřich z Chlumu.

Ale i když oba napnuli všechny síly, s truhlou nehnuli ani o píď. Jako by byla vrostlá do skály.

„Tak vida," usmál se pobaveně Oldřich z Chlumu. „Ještě jeden problém. Jak se dostat pod ní?"

„Dojdu pro sekeru a prorazíme dno," navrhl nedočkavě panoš Ota. Zvědavost rychle zahnala pochybnosti a strach.

„Možná by to tak šlo. Ale správná cesta musí být jiná. Přece nezkazíme řešení hádanky něčím tak barbarským, jako je sekera," bránil se královský prokurátor v dobrém rozmaru.

Panoš Ota tedy vlezl do truhlice a Oldřich z Chlumu mu podal lampu. Mladík pěstí udeřil do dna. Znělo dutě.

„Něco pod ním skutečně je," hlásil spokojeně. Pak začal prohlížet vnitřek. Prstem pomalu objížděl spáru mezi dnem a stěnami.

„Urozený pane, desky nedoléhají těsně."

Oldřich z Chlumu si spokojeně zamnul dlaně. Pochopil ihned.

„Oto, je to stejný trik, jako s tím schodem nahoře. Dno se nedá zvednout, musí se vysunout do strany. V podlaze bude prostor, kam se vejde. Podívej se, jestli tam někde dole není malý kříž nebo jiná značka."

„Je!" vykřikl panoš Ota vítězoslavně. „Tady u stěny je malý křížek. Je dost zašlý, předtím jsem ho přehlédl."

„V tom případě musí být ve dně na opačné straně důlek nebo díra."

„Máte pravdu. Vypadá, jako by tu vypadl suk."

„Tak polez ven," poručil Oldřich z Chlumu. Jakmile byl panoš venku, tasil meč a zasunul ho do otvoru po suku. Nemusel se ani namáhat. Stačilo trochu na meč zatlačit a dno se s tichým zaskřípěním odsunulo a zmizelo v boční stěně. Pod ním byl rozlehlý prostor naplněný hřivnami stříbra. I když ty vrchní trochu zčernaly vlhkem, zářil poklad ve světle lampy jako zrcadlo. Lámal světlo ohně do tisíců jisker, které tančily po černé skále.

„Natáhni se, Oto, dolů," nařídil Oldřich z Chlumu. „Jsi delší. Vyndej několik hřiven a podej mi je."

Hned jak je dostal, potěžkal je zkušeně v ruce a zvědavě si je prohlížel.

„Půjdu zařídit, aby se zatopení krypty odložilo," navrhoval panoš Ota. „Vynosit stříbro ven bude trvat nejméně den. Spíše déle."

„Vůbec ne," zarazil ho královský prokurátor. Vhodil hřivny zpátky. Uslyšeli jen stříbrné zazvonění kovu. Pak se opřel o meč a dno truhlice zasunul na původní místo. Teď vypadala truhlice zase prázdná.

„O pokladu nesmíš říci nikomu ani slovo. Slyšíš? Co myslíš, že by se stalo? Sezama z Krašova by si ho samozřejmě chtěl ponechat. Já bych byl raději, aby stříbro patřilo našemu králi. Ale tenhle problém není z hlediska práva podstatný. Toho stříbra je tolik, že se vymyká jakémukoli zákonu. Kdo ho uchvátí, ten ho bude mít. Přemysl II. Otakar peníze potřebuje. Jeho vláda je strašně nákladná. Sláva vždycky něco stojí."

„Sám říkáte, že by poklad měl patřit králi," namítal panoš Ota. „Tak v čem je problém?"

„Umíš si představit, kolik spojenců by Sezama z Krašova získal, kdyby se mu to stříbro dostalo do rukou? Kolik vojáků by si mohl opatřit? Král samozřejmě může neposlušné velmože potrestat. Ale jen ty chudé. Copak si troufne na rod Vítkoviců? Na bohatého Sezamu by si také vyskakovat nemohl. To stříbro v Sezamových rukou by zemi přineslo jenom potíže."

„Tak co uděláme?" nešťastně vyhrkl mladík.

„Necháme kryptu zatopit, jako by se nic nedělo. O pokladu víme v tuhle chvíli opravdu jen my dva. Hradní kaplan možná něco tuší. Ale to je málo. Ten se k pokladu nedostane. Zvláště když zase zavřeme otočné dveře. Až o pokladu povím králi, vypraví sem silný vojenský oddíl. Překvapíme pana Sezamu. Poklad za dohledu královských vojáků vyzvedneme a odvezeme. Jedině tak se to musí udělat."

„Chápu," usmál se panoš Ota spokojený, že na jeho pána nikdo nevyzraje. Pak zvedl lampu a pomalu se vydal k východu z podzemního bludiště.

Když byli zhruba v polovině schodiště, které vedlo z krypty skalní rozsedlinou nahoru do kaple, potkali kaplana Bohuslava.

Právě sestupoval s loučí v ruce dolů. Překvapeně se zastavil a chvíli si je podezřívavě prohlížel.

„Byl jsem si ještě jednou prohlédnout kryptu," řekl klidně Oldřich z Chlumu.

„Jdu se podívat, zda není někdo dole," nerozhodně přešlápl podmračený kaplan. „Za chvíli se krypta zase zatopí. Aby se nestalo nějaké neštěstí."

„Nikdo tam není," potvrdil královský prokurátor. „Ušetřím vám cestu."

„Je to moje povinnost," odmítl hubený kněz. Přitiskl se zády ke skalní stěně a počkal, až projdou kolem něho. Pak pomalu kráčel dál.

„Nenajde něco?" strachoval se panoš Ota.

„Nic, co by ho dovedlo k pokladu," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Mříž je zpátky na šachtě do kanálu a schod na svém místě. Ale pro jistotu na něho počkáme v kapli."

Netrvalo to dlouho. Kaplan Bohuslav se objevil za několik okamžiků, udýchaný a uklidněný.

„Tak co, měl jsem pravdu?" uvítal ho královský prokurátor přísně.

Hradní kaplan jen mlčky přikývl a pak vyšel ven. Slyšeli, jak přes celé nádvoří volá na kohosi, aby šel otevřít hráz. Vzápětí se vrátil zpět. Spolu s ním se objevil i purkrabí Hanuš.

„Máme takový menší problém," začal rozpačitě kaplan. „Obvykle zavíráme kryptu my dva a také další duchovní, kteří sem přijíždějí kvůli svatobarborskému mystériu. Jenže letos se nám jaksi duchovních nedostává. Vlastně jsem zbyl jenom já. Oba tepelští mniši jsou mrtví a ten cisterciák z Plas je ve vězení."

„Utekl," skočil mu do řeči purkrabí Hanuš. „Myslím, že je jasné, kdo mu pomohl. Pan Sezama se tím bude zabývat hned, jak se probudí," dodal a přísně si královského prokurátora měřil.

Oldřich z Chlumu si ho nevšímal. Obrátil se na hradního kaplana a s milým úsměvem navrhl: „Já a můj panoš vám rádi pomůžeme desku vrátit na původní místo. Chápu, že ve dvou s tím kamenem nehnete."

„Není to sice úplně podle regule," pokrčil rameny děkan Bohuslav. „Ale je to jediné rozumné řešení. Jdeme."

Za chvíli spočívala těžká kamenná deska na svém místě v podlaze. Vstup na schody do krypty byl uzavřen. Všichni se pokřižovali a chvatně pomodlili.

„Myslím, pane purkrabí," řekl Oldřich z Chlumu přísně, jakmile skončili, „že jste měl pana Sezamu vzbudit už dávno. Já čekat nebudu."

„Nebyl čas," odpověděl purkrabí. Tvářil se klidně a díval se Oldřichovi z Chlumu do očí. „Nejdřív jsem musel uvěznit vrahy ze šenku a pak jsem hledal všude, kde se jen dalo, ty dva uprchlé vězně. Co se týká bratra Beata, čert ho vzal…"

„Ale pane purkrabí," pohoršené se ozval kaplan. „Jste v kapli!"

„Omlouvám se," zabručel purkrabí a pokřižoval se. Hned však pokračoval: „Co se týká toho druhého vězně, je to horší. V noci mi pan Sezama nařídil pořádně ho hlídat. Prý je to obzvlášť nebezpečný zločinec. Můj pán bude zuřit."

„Já mu všechno vysvětlím," pokrčil nezúčastněně rameny Oldřich z Chlumu. „Ihned ho vzbuď. Já počkám ve své ložnici. Pošli mi tam někoho se snídaní a pak dej připravit hodovní síň pro soudní zasedání."

Královský prokurátor se ještě jednou pokřižoval. Aniž si dál purkrabího všímal, zamířil s panošem Otou v patách k oltáři svaté Barbory. Prošli ukrytými dvířky na schodiště a přes můstek se vrátili do paláce.

29. KAPITOLA

Purkrabí Hanuš se zhostil svého úkolu svědomitě. Hodovní síň nechal rychle upravit, aby alespoň v základním vyhovovala požadavkům soudu. Přes křeslo přehodil rudé sukno a stejným pokryl masivní stůl. Na něj postavil postříbřený kříž, který dal přinést z kaple. Vedle opatrně položil pečetidlo královského prokurátora, které mu Oldřich z Chlumu svěřil.

K boku velkého stolu přistavil nižší stolek od okna. Tam usadil hradního kaplana, aby vše podstatné zapisoval. Když Oldřich z Chlumu vešel, právě hubený kaplan důležitě rozvinoval čistý pergamen a obratně ořezával špičky husích brk. Ke vchodu do sálu se postavili dva vojáci z hradní posádky s tasenými meči a za křeslem pro královského prokurátora stáli další dva s kopími v rukou.

Oldřich byl trochu nesvůj, protože tu neměl svůj fialový šat, ve kterém jako královský prokurátor obvykle při úředních jednáních vystupoval. Musel zůstat ve stejných šatech, ve kterých přijel. Na krku však měl svůj masivní zlatý řetěz. To jediné si přivezl na Krašov. Přehlédl síň a spokojeně kývl. Ano, tak to bude dobré! Pak purkrabí Hanuš přivedl Sezamu z Krašova, který se posadil vedle Oldřicha z Chlumu jako přísedící. Na lavici u stěny se uvelebil rytíř Lauřím a nečtinský zeman Johanides. Oba měli kruhy pod očima a kdyby to šlo, raději by se vrátili do svých ložnic. Panoš Ota se postavil za křeslo svého pána.

Soud se šenkýřem, jeho ženou a kovářem proběhl rychle. Nezapírali, a tak mohl Oldřich z Chlumu během chvilky proces ukončit. Po krátké dohodě s panem Sezamou všechny tři odsoudil ke smrti oběšením.

„Rozsudek bude vykonán dnes po obědě," oznámil jim. Netvářil se přísně, jak jindy míval ve zvyku. V jeho hlase byla znát únava.

„Budete oběšeni na tom velikém stromě před dolní bránou. Protože je silný mráz a zem tvrdá jako kámen, budou vaše těla viset na oprátkách pro výstrahu všem až do jara, dokud nebude možno vykopat hroby. Teprve pak budete řádně pochováni."

Zatímco šenkýř a jeho žena vyslechli rozsudek ve stoje s odevzdaným výrazem ve tváři, kovář při slovech královského

prokurátora zbledl a pak omdlel. S těžkým žuchnutím se svalil na podlahu. Oldřich z Chlumu rukou zarazil purkrabího, který ho chtěl nechat vzkřísit.

„Pane Sezamo," obrátil se na velmože, „máte na Krašově svého kata?"

„Nemáme. Ale to na věci nic nemění. Jeden z mých vojáků podobné záležitosti umí vyřídit. Dělal kdysi pacholka katovi v Tachově. Je neobyčejně zručný."

„Přitom nechce určitě tolik jako školený kat," usmál se v duchu Oldřich z Chlumu. Přikývl a nahlas potvrdil, že případ vraždy převora Severýna je uzavřen. Teprve pak zvedli vojáci omdlelého kováře a všechny tři odsouzence vyvedli ven. Královský prokurátor zůstal stát a čekal, až se dveře za vojáky zavřou. Zeman Johanides se nedočkavě ošíval, protože už se těšil, že se vrátí na lože. Ale Oldřich z Chlumu se stále neměl k tomu, aby pronesl starobylou formuli, jíž se zasedání královského soudu končívalo. Nakonec to nevydržel ani pan Sezama a vyhrkl: „Máte ještě něco na srdci, pane královský prokurátore?"

„Mám," přikývl Oldřich z Chlumu. „Nejprve zde přede všemi vyhlašuji, že mnich Beatus není vinen smrtí mnicha Lutolda. Dostalo se mi do rukou věrohodně svědectví jednoho sloužícího, který potvrdil, že když Beatus hodovní síň opustil, Lutold ještě žil."

„Tak kdo ho zabil?" vyhrkl nervózně Sezama z Krašova.

„Podezřelých je několik," opáčil Oldřich z Chlumu. „Ale tento soud přiznává, že není schopen najít skutečného viníka, protože všichni, kteří by připadali do úvahy, jsou lidé čestní a urození. Těžko kohokoli obvinit. Nicméně Bůh ví, kdo zavraždil jeho služebníka a jistě vraha potrestá. Lidská spravedlnost je jen odlesk jeho moudrosti."

„Amen," pronesl zbožně hradní kaplan a skoro s potěšením zapsal výrok královského prokurátora. Ne, on kvůli tomu, že smrt tepelského mnicha zůstane nepotrestána, slzy ronit nebude.

„Zvláštní rozhodnutí," zabručel Sezama z Krašova. „O to podivnější, že mnich Beatus z vězení uprchl, jak mi před chvílí sdělil můj purkrabí. Kdyby měl čisté svědomí, mohl zůstat."

„Mnich Beatus neuprchl," odpověděl klidně Oldřich z Chlumu. „To já ho osvobodil. Stejně tak i toho druhého vězně. Protože to nebyl žádný lupič, jak jste nám tvrdil."

Sezama z Krašova zlostně stiskl rty a odsekl: „Na mém hradě rozhoduji já, kdo má být propuštěn a kdo ne. Kde je?"

„Daleko," usmál se Oldřich z Chlumu. „Odjel spolu s mnichem Beatem hned za svítání."

„Jdi se podívat do stáje," křikl pan Sezama vztekle na purkrabího.

Purkrabí Hanuš se vrátil za chvíli. Zadýchaný, jak běžel. Hned od dveří hlásil: „Dva koně jsou opravdu pryč. Mnichův a panoše pana královského prokurátora."

„Jak je možné, že je nikdo nezadržel?" udeřil velmož zlostně pěstí do stolu.

„Muselo to být ráno. Střídaly se stráže a…" koktal purkrabí rozpačitě.

„To není v tuto chvíli důležité," přerušil ho Oldřich z Chlumu netrpělivě. „Podstatná je jiná věc. Kdo ten uvězněný mladík ve skutečnosti je."

„Jak to myslíte?" přísně zavrtěl hlavou Sezama z Krašova. „Vy jste s ním hovořil?"

„Až když jsem si byl jistý, že to je váš synovec Jetřich," přikývl Oldřich z Chlumu. „Nebudeme si hrát na schovávanou. Víte to stejně tak dobře jako já."

„Synovec…" zabručel neochotně pan Sezama. „Určitá podobnost tu sice je, to připouštím. Ale byl to podvodník. Můj synovec zahynul na křižáckém tažení."

„Já jsem mladého Jetřicha znal," vmísil se do hovoru rytíř Lauřím. „Byl to takový neduživý ňouma. Snad nám nechcete namluvit, pane královský prokurátore, že ten urostlý mladík je Jetřich?"

„Tvrdí to," přikývl Oldřich z Chlumu s hranými rozpaky. „Takže ani vy nemůžete potvrdit, že by byl tím, za koho se vydává?"

„To v žádném případě," odmítl tu představu rytíř Lauřím. Královský prokurátor zachytil vítězný pohled pana Sezamy. Trochu se zamračil a pak se obrátil na nečtinského zemana.

„A co vy? Vy jste ho přece musel znát také.“

„Nu,“ podrbal se starý zeman na bradě. „Určitá podobnost tu opravdu je, to nelze popřít.“

„Podobnost ještě neznamená, že ten podvodník je skutečně můj mrtvý synovec,“ skočil mu do řeči Sezama z Krašova.

„Dobrá,“ přikývl smířlivě Oldřich z Chlumu. „Ale co když by předložil nějaké věrohodné svědectví.“

„Jsem spravedlivý muž,“ řekl důstojně Sezama z Krašova. „Pokud by bylo opravdu věrohodné… Jenže nevím, jak by si ho opatřil. A od koho?“

„Jste ochotný svůj slib odpřísáhnout?“ přikývl Oldřich z Chlumu spokojeně.

„K čemu to. Je stejně pryč.“

„Ale může se vrátit. Nebo podat žalobu našemu králi,“ upozornil Oldřich z Chlumu s převahou.

„Věřím, že nikdo se nebude zastávat zjevného lháře,“ vztekal se Sezama z Krašova.

„Jsem unavený. Celou noc jsem nespal,“ přerušil jeho lamentování rozmrzele Oldřich z Chlumu. Ukázal na postříbřený kříž z hradní kaple, který stál na jeho stole. „Přísahejte, že se smíříte se svým synovcem, pokud já s těmito ctihodnými svědky usoudíme, že podal věrohodné důkazy o svém urozeném původu,“ řekl a ukázal na rytíře Lauřima a nečtinského zemana.

„Přísahám,“ řekl neochotně Sezama z Krašova a položil dva prsty na svatý kříž. „Ale je to zbytečné. Je stejně pryč.“

„Dále pak,“ přísně pokračoval Oldřich z Chlumu, „navrhuji dohodu. Pro obě strany přijatelnou. Pokud by prokázal, že je synem vašeho staršího bratra, mělo by totiž celé dědictví připadnout jemu. Ne vám. Je ale ochotný ke smíru. Vy si ponecháte hrad Krašov, neboť jste starší. Navíc král dědické právo již jednou potvrdil. Za jeho velkorysost mu věnujete svou původní tvrz Krašovice s příslušnými vesnicemi. To je rozumná nabídka ke smíru, nemyslíte?“

Sezama z Krašova v duchu rychle uvažoval. Nevěřil, že by mladík dokázal svůj původ. A kdyby přece, Krašov měl mnohem větší cenu než jeho stará tvrz. Nakonec, kdo ví, jak se může všechno ještě zkomplikovat. Proto přikývl.

„Přísahejte," vybídl ho Oldřich z Chlumu.

„Už jednou jsem přísahal," bránil se velmož.

„Ale ne na rozdělení majetku," připomněl královský prokurátor.

Jakmile byly všechny dohody stvrzeny přísahou, zapsány a listiny potvrzeny pečetěmi zúčastněných pánů, poslal Oldřich z Chlumu panoše Otu pro mladého Jetřicha.

„Říkal jste, že odjel. Koně jsou skutečně pryč," rozčiloval se Sezama z Krašova.

„Já vám neřekl, že se zase vrátil?" divil se Oldřich z Chlumu. „Hlavně že se všechno vysvětlí. Pokud se ukáže, že je to podvodník, přísahám, bude váš."

Panoš Ota přivedl mladého Jetřicha během několika okamžiků.

Když vstoupili do hodovní síně, zastavili se uctivě několik kroků před stolem, za nímž seděli královský prokurátor a Sezama z Krašova. Uklonili se a mlčky čekali. Také Oldřich z Chlumu mlčel a pozorně si prohlížel tvář pana Sezamy. Pak se do všeobecného ticha ozval polohlasný hovor.

„Když si ho teď mohu pořádně prohlédnout, mohl by to být mladý Jetřich," řekl váhavě rytíř Lauřím. „Zmužněl, ale je to on."

„Kde máš svůj důkaz?" nevydržel to napětí krašovský pán a zlostně se na mladíka zamračil.

Mladý Jetřich sáhl do váčku, který měl přivázaný k opasku. Opatrně vytáhl polovičku medailonu. Na něm byla vyobrazena svatá Barbora. S převahou řekl: „Patřil mému otci. Můj strýc má stejný. Přesvědčte se." Ukázal na řetízek, který visel Sezamovi z Krašova kolem krku. Vlastní medailon však vidět nebylo, protože byl ukrytý pod šněrováním haleny.

„Jistě dovolíte," řekl Oldřich z Chlumu a natáhl ruku. Sezama z Krašova, bledý hněvem, vytáhl svůj medailon, stáhl ho z řetízku a položil na stůl vedle půlky prvního.

Oldřich z Chlumu je zběžně porovnal a pak přikývl. „Ano, jsou zcela stejné."

„Mohl ho ukrást mému zesnulému synovci," vykřikl pan Sezama. „Tohle není věrohodný důkaz."

„Pokud bych ho ukradl, milý strýčku," řekl chmurně mladík, „pak bych asi nevěděl, kde je druhá polovina toho medailonu. Ale já to vím. Pojďte se mnou."

Vyšli z hodovní síně na chodbu a po schodech se dostali do prvního patra. Mladík zamířil ke dveřím, kde bývala ložnice jeho otce. Počkal, až vstoupí všichni, pak s pomocí panoše Oty odsunul lože a vytáhl ze zdi menší kámen, který nepatrně vyčníval ven. Nebyl totiž upevněný maltou, ale jen volně vsunutý do mezery mezi většími kvádry. Mladý Jetřich sáhl do otvoru a chvíli v něm šátral. Pak vytáhl vítězoslavně kožený váček, pokrytý prachem a plísní.

Došel s ním ke stolu, rozvázal provázek a vysypal z váčku na dřevěnou desku druhou polovici medailonu a složený pergamen. Oldřich z Chlumu pergamen rozbalil a rychle ho přelétl pohledem. Pak se usmál.

„Tímto listem stvrzuje pan Racek z Krašova, váš zesnulý bratr, pane Sezamo, že rozpůlil svůj medailon, aby jeho syn mohl dokázat svá dědická práva, kdyby se s panem Rackem něco zlého stalo. Ještě pochybujete?"

„My ne," odpověděl za oba zeman Johanides.

„Ani já už ne. Přiznávám," přikývl rozmrzele hlavou Sezama z Krašova. „Bude to zřejmě můj synovec. Pojď ke mně, abych tě mohl obejmout."

„Až se spolu srovnáme," opáčil chladně mladík.

„Vidím, že vztahy ve vaší rodině nebudou zřejmě nejvřelejší," ironicky poznamenal Oldřich z Chlumu. „Nicméně časem vše jistě přebolí. Přesto bych byl nerad, aby se někomu z vás cokoli zlého stalo. Proto pojede mladý pan Jetřich se mnou do Prahy. Až milostivý král potvrdí jeho nárok na Krašovice, vrátím se s ním a s oddílem vojáků. Teprve pak mu předáte jeho panství."

Panoš Ota, který stál ve dveřích za ostatními muži, se spokojeně usmál. „Vida, jaký důvod našel jeho pán k tomu, aby se sem mohl vrátit s vojáky a vyzvednout přitom Hroznatův poklad," říkal si v duchu.

„Únavou už skoro nevidím," postěžoval si královský prokurátor. „Ale ještě než půjdu spát, chtěl bych se, pane Sezamo, přimluvit za vašeho purkrabího. Říkal vám už o své prosbě?"

„Říkal," zvedl velmož trochu udiveně svou ne příliš hezkou hlavu. „Rád jsem svolil. Netušil jsem ale, že na té věci máte zájem i vy."

„Královské úřady musí dbát o prospěch všech lidí této země. Nejen urozených," opáčil strojeně Oldřich z Chlumu. „Ale teď je nejvyšší čas jít si odpočinout."

„Moje řeč!" souhlasně vydechl nečtinský zeman Johanides.

„Oběd bude dnes později," rozhodl Sezama z Krašova. Pak se obrátil a chtěl odejít. Ale Oldřich z Chlumu ho zadržel.

„Ještě maličkost. Už nemusíte předstírat, že vám někdo unesl rodinu. Můžete paní Gutu a syna Buška pustit ze své ložnice ven. Žádné nebezpečí jim nehrozí. Ostatně nehrozilo ani v noci."

„Tím si nejsem tak jistý," zabručel Sezama z Krašova a přísně se podíval na svého synovce Jetřicha. Pak se lehce uklonil a vyšel ven. Ostatní za ním. Oldřich z Chlumu gestem ruky zadržel ještě svého panoše.

„Oto, já usínám už ve stoje. Dej prosím pozor na mladého Jetřicha. Nemyslím si, že by mu pan Sezama chtěl něco udělat. Spíš aby ten mladík sám neprovedl nějakou hloupost."

„Spolehněte se," přikývl panoš Ota. Pak s veselými jiskřičkami v očích pokračoval: „Mám ještě něco. Vzpomínáte si na tu baculatou děvečku, která nám tolik pomohla?"

„Samozřejmě. Co je s ní?"

„Jen prý, abych se vás zeptal, jestli byste pro ni neměl také nějakého dobrého ženicha." Pak se obratně uhnul pohlavku a se smíchem vyběhl na chodbu.

Oldřich z Chlumu se za ním chvíli díval. Znovu si uvědomil, jak rád má svého panoše. Ať byl jakýkoli, nikdy se s ním nenudil a mohl se na něj vždycky spolehnout. Jen ta děvčata kdyby nechal na pokoji.

Vyšel na chodbu a unaveně vešel do své ložnice. Skoro neviděl, oči se mu zavíraly samy. Rychle se svlékl a po paměti si lehl do lože. V tu chvíli ucítil pod pokrývkou cosi, co tam nepatřilo. Překvapeně sebou trhl. Vzápětí se mu kolem krku ovinuly dvě teplé ženské ruce.

Lazebnice Eliška se smála jeho překvapení.

„Tak mě tady máte," dodala a nadzvedla přikrývku, aby se mohl přitisknout k jejímu nahému tělu. Oldřich z Chlumu váhal jenom okamžik. Nakonec byl také jen člověk.

Pohladil ji po tváři a lehl si vedle ní. Eliška ho políbila. V jejím polibku nebyla jen vášeň, Oldřichovi se zdálo, že takhle něžně líbá jen milující manželka. To mu vrátilo trochu rozvahy.

„Říkala jsi, že budeš purkrabímu věrná," protestoval chabě.

„Ještě jsme neměli svatbu. A kromě toho jsem řekla, že s výjimkou vás, urozený pane."

„Ach tak," zabručel tiše Oldřich z Chlumu. Položil hlavu na polštář a začal hladit vláčné tělo vedle sebe. Co bylo dál si už nepamatoval, protože tvrdě usnul.

Eliška ho chvíli s úsměvem pozorovala, pak se k němu přivinula a rukou upravila vlasy, které mu spadly do čela. Zavřela rovněž oči a vzpomínala na celý svůj dosavadní život. A snila o tom, co ji čeká. I když pochopila, že muž vedle ní bude první, kterého nedostane, byla šťastná. Svět byl přece jen krásný.